

Diagnoza społeczna, gospodarcza i przestrzenna GMINY PSZCZEW

Spis treści

Część 1 Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego.....	3
1.1 Informacje ogólne	3
1.2 Dostępność komunikacyjna i mobilność.....	9
1.2.1 Dostępność transportowa	9
1.2.2 Ścieżki rowerowe.....	11
1.3 Plan zagospodarowania przestrzennego	14
1.3.1 Dokumenty planistyczne	14
1.3.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	16
1.4 Bezpieczeństwo publiczne i wizerunek	20
1.4.1. Administracja samorządowa	20
1.4.2 Ochotnicza Straż Pożarna w Pszczewie	22
1.4.3 Wizerunek gminy.....	24
Część 2 Infrastruktura i środowisko	28
2.1 Zasoby przyrody.....	28
2.1.1 Walory środowiska przyrodniczego.....	28
2.1.2 Lasy	34
2.1.3 Wody powierzchniowe.....	38
2.1.4. Flora i fauna.....	41
2.1.5. Jakość powietrza.....	42
2.1.6 Gleby.....	47
2.2 Infrastruktura inżyniersko-techniczna.....	51
2.2.1. Infrastruktura wodociągowa	51
2.2.2 Sieć kanalizacyjna	53
2.2.3 Sieć elektroenergetyczna	55
2.2.4 Infrastruktura gazownicza	56
2.2.5 Infrastruktura drogowa	57
2.2.6 Gospodarka odpadami	60
2.2.7 Odnawialne źródła energii (OZE).....	63
Część 3 Uwarunkowania społeczno-demograficzne	65
3.1 Demografia.....	65
3.1.1 Podstawowe dane o ludności.....	65
3.1.2. Struktura wieku mieszkańców.....	71
3.1.3. Prognoza demograficzna	77
3.2 KAPITAŁ SPOŁECZNY	79
3.2.1 Sprawy społeczne	79

3.2.2 Ochrona zdrowia	85
3.2.3 Gospodarka mieszkaniowa.....	89
3.3.1 Sport	91
3.3.2 Turystyka, rekreacja	93
3.4 Dziedzictwo kulturowe	99
3.4.1. Kultura i dziedzictwo kulturowe.....	99
3.4.2 Działalność kulturalna i współpraca z organizacjami pozarządowymi	100
3.5 Edukacja i wychowanie	109
3.5.1. Edukacja i wychowanie.....	109
Część 4 Gospodarka i rynek pracy	113
4.1 Przedsiębiorczość w gminie.....	113
4.1.1 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON.....	113
4.2 Rynek pracy.....	119
4.2.1 Zatrudnienie	119
4.3 Finanse w gminie	129
4.3.1 Stan finansów w gminie.....	129
4.4 Wyniki badania ankietowego oraz warsztatów strategicznych z mieszkańcami gminy	137
4.4.1. Warsztaty diagnostyczne.....	137
4.4.2. Wnioski z badania ankietowego.....	140
5. Spis tabel, map, wykresów.....	177
5.1 Spis tabel	177
5.2 Spis Map	178
5.3 Spis wykresów	179
5.4 Spis zdjęć	181

Tabela 1 Gmina Pszczew na tle pozostałych gmin powiatu międzyrzeckiego

L.p.	Nazwa Gminy	km ²	Ludność [osoby]	Bezrobotni [osoby]	Lesistość %	Obiekty noclegowe [sz.]	Długość ścieżek rowerowych [km]	Liczba największych jezior
1	Bledzew	247	4006	120	56	4	0	7
2	Międzyrzecz	315	24073	486	51	6	22,6	8
3	Przytoczna	185	5376	148	39	3	0	7
4	Pszczew	178	4246	86	50	10	0	20
5	Skwierzyna	285	11700	389	67	5	2,3	-
6	Trzciel	178	6277	124	45	7	0	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021 r. www.stat.gov.pl, www.svs.gov.pl,

Mapa 2 – woj. lubuskie, powiat międzyrzecki

Dużą powierzchnie obszaru gminy stanowią tereny lesiste ok 50% (8897,47 ha) co determinuje kierunki kreowania koncepcji rozwoju (lesistość województwa lubuskiego 48 %). Charakterystyka środowiska naturalnego w głównej mierze to przepływająca przez gminę rzeka Odra, to ciekawe miejsca wędrówek rowerowych i pieszych. Liczne zakola, wąwozy, także rozległe doliny z łąkami, progi wodne, bogactwo ryb, ptaków, roślin dziko rosnących i zachwycającego krajobrazu, umożliwiają bliski kontakt z pięknem natury. Na

terenie gminy znajdują się ośrodki wypoczynkowe, łowiska wędkarskie, gospodarstwa agroturystyczne i schronisko młodzieżowe.

Charakterystyka środowiska naturalnego:

- wysoka lesistość,
- duże zróżnicowanie układów wodnych i leśnych,
- obszary chronionego krajobrazu, obszar NATURA 2000,
- urozmaicony krajobraz,
- dostępność do jezior z towarzyszącymi usługami rekreacyjnymi,
- obecność estetycznej infrastruktury o walorach historyczno-turystycznych,

Główną rzeką omawianego obszaru, jest rzeka Obra, jest to rzeka III rzędu - lewy dopływ Warty. o całkowitej długości 164 km, jej źródła znajdują się na Wysoczyźnie Kaliskiej, na terenie osady Józefów Oberski. Płyne przez Nizinę Południowo wielkopolską, Pojezierze Leszczyńskie, Pradolinę Warciańsko-Odrzańską i Pojezierze Lubuskie.

Wody powierzchniowe w Gminie Pszczew to:

- rzeka Obra,
- rzeka Popówka,
- 20 jezior,

Gmina ma charakter wielofunkcyjny jej funkcje są następujące: rolnictwo, leśnictwo, przemysł, rekreacja oraz usługi na rzecz miejscowej ludności. Gmina dysponuje niewielkim obszarem użytków rolnych, wynoszącym 6 998 ha, czyli 39,38 % powierzchni ogólnej gminy, z czego 5 694 ha (32,05 %) stanowią grunty orne, a pozostałe to łąki i pastwiska. Ten powierzchniowo niewielki areał, przy ogólnie niskiej bonitacji gleb nie stwarza podstaw dla intensywnego rozwoju towarowej gospodarki rolnej.

Lasy prawie w całości stanowią własność skarbu Państwa. Administracyjnie lasy należą do dwóch nadleśnictw: Nadleśnictwa Międzychód i Nadleśnictwa Trzciel posiadającego siedzibę w Trzciel. Czynnikiem sprzyjającym w prowadzeniu gospodarki leśnej na terenie gminy są duże kompleksy oraz ulegający stałej poprawie stan zanieczyszczenia powietrza wpływający na stan zdrowotny lasów.

Administracyjnie w skład gminy wchodzi: 12 sołectw: Borowy Młyn, Janowo, Nowe Gorzycko, Policko, Pszczew, Rańsko, Silna, Stoki, Stołuń, Zielomyśl, Szarcz oraz Świechocin.

Największą jednostką osadniczą jest Pszczew, gdzie znajduje się siedziba gminy oraz podstawowe obiekty usługowe szkolnictwa, handlu i gastronomii. Obok funkcji mieszkalnych i usługowych gmina pełni rolę ważnego ośrodka działalności produkcyjno-budowlanej, a także obsługi ruchu turystycznego.

Na uwagę zasługuje skupienie mieszkańców w trzech ośrodkach: Pszczew, Silna i Stołuń zamieszkuje ok. 62 % ludności gminy a z Nowe Gorzycko ok. 69 %. Pozostałą część sieci osadniczej cechuje duże rozdrobnienie. Wszystkie wsie należą do kategorii wsi małych i zamieszkuje je ok. 31 % ludności gminy.

Największe sołectwa w gminie to¹:

- Pszczew – 1973 mieszkańców,
- Silna – 326 mieszkańców,
- Stołuń - 323 mieszkańców,
- Nowe Gorzycko – 307 mieszkańców,

Zdjęcie 1 - Miejscowość Pszczew, źródło: www.pszczew.pl

Pszczew – wieś zamieszkuje 1 973 mieszkańców, z czego 51 % stanowią kobiety, a 49 % mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców wzrosła ok 13,7 %. Współczynnik

¹ www.polskawliczbach

feminizacji we wsi wynosi 105 i jest porównywalny do współczynnika feminizacji dla województwa lubuskiego oraz porównywalny do współczynnika dla całej Polski. 58% mieszkańców wsi Pszczew jest w wieku produkcyjnym, 19% w wieku przedprodukcyjnym, a 23% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Pszczew 71 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc nieznacznie większy do wskaźnika dla województwa lubuskiego oraz nieznacznie większy do wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Według danych archiwalnych pochodzących z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2002 roku we wsi Pszczew było 596 gospodarstw domowych. Wśród nich dominowały gospodarstwa zamieszkałe przez dwie osoby - takich gospodarstw było 149²

Gmina Pszczew położona jest w środkowo-wschodniej części województwa lubuskiego, na terenie powiatu międzyrzeckiego, w odległości 103 km od granicy polsko - niemieckiej (przejścia graniczne Słubice-Frankfurt nad Odrą) i 62 km na północ od Gorzowa Wlkp. oraz 82 km na południe od Zielonej Góry.

Administracyjnie gmina przynależy do powiatu międzyrzeckiego, stanowiąc jego południowy fragment sąsiadujący:

- od strony południowej z gminą Trzciel (powiat międzyrzecki),
- od strony południowo zachodniej z gminą Międzyrzecz (powiat międzyrzecki),
- od strony północno zachodniej z gminą Przytoczna (powiat międzyrzecki),
- od strony północno wschodniej z gminą Międzychód (powiat międzychodzki woj. wielkopolskie),
- od strony południowego wschodu z gminą Miedzichowo (powiat nowotomyski Woj. wielkopolskie),

Najbliższymi ośrodkami miejskimi są:

- Międzyrzecz (15 km),
- Skwierzyna (33 km),
- Świebodzin (40km),
- Gorzów Wlkp. (62 km),
- Zielona Góra (82 km).

² www.polskawliczbach.pl,

Odległość do przejść granicznych z Niemcami wynosi:

- Gubin (ok. 114 km),
- Gubinek (ok. 114 km),
- Świecko (ok. 104 km),
- Słubice (ok. 103 km).

Działalność gospodarcza głównie koncentruje się na terenie gminy w jej głównym ośrodku osadniczym – wsi Pszczew ok 53 % podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy największą grupę podmiotów gospodarczych stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą 77% na podstawie zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Podmiotów gospodarczych gospodarki narodowej, zarejestrowanych w rejestrze REGON w końcu 2021 r. to 423 podmioty gospodarcze z czego w sektorze rolnym Sekcja A były (24) podmioty, w sektorze budowlanym Sekcja F (84) podmioty, w sektorze handlowym w Sekcji G (84) podmiotów oraz w sektorze przetwórstwo przemysłowe w sekcji C (44) podmioty. Od roku 2009 odnotowuje się niewielką tendencje wzrostową w ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych i stanowi to ok. 23% wzrostu.

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) , obszar gminy Pszczew należy do podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie w skład której wchodzi mezoregiony: Kotlina Gorzowska, Pojezierze Poznańskie, Bruzda Zbąszyńska.

Pszczew to gmina bogata w obszary objęte ochroną przyrody i krajobrazu. Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody i krajobrazu:

Parki Krajobrazowe:

- **Pszczewski Park Krajobrazowy;**
- **Miedzichowski Park Krajobrazowy.**

Specjalny Obszar Ochrony (SOO) Obszar Natura 2000:

- **Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002** specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa);
- **Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005** obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia);
- **Puszcza Notecka PLB300015** obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia).

Obszary chronionego krajobrazu:

- **H (Międzychód);**

- **I Międzyrzecz-Trzciel;**
- **Dolina Obry;**
- **Gorzycko.**

Rezerwat przyrody :

- **Jeziora Gołyńskie** pow. ogółem 3,10 ha

Walory krajobrazowe gminy, z dominującym udziałem rzeki Obry oraz terenów leśnych są w znacznej części dobrze zachowane. Historycznie ukształtowana sieć osadnicza gminy ma stabilny charakter, należy jedynie zwracać uwagę przy realizacji nowych inwestycji, by nie naruszały one dość chwiejnej równowagi ekologicznej, jaką cechują tereny gminy.

1.2 Dostępność komunikacyjna i mobilność

1.2.1 Dostępność transportowa

Układ dróg stwarza korzystną sytuację komunikacyjną we wszystkich kierunkach, a przede wszystkim w kierunku zachodnim do drogowych przejść granicznych z Niemcami.

Z ekonomicznego punktu widzenia, położenie gminy jest korzystne, a istniejąca sieć dróg powiązana z drogami o znaczeniu krajowym i regionalnym jest elementem sprzyjającym w obsłudze transportowej.

Podstawowym układem komunikacyjnym w Gminie Pszczew jest układ drogowy złożony z dróg kategorii: gminnej i powiatowej oraz w niewielkim stopniu krajowym. Ogółem na terenie gminy Pszczew znajduje się 176,5 km dróg publicznych, z tego³:

- drogi gminne – 94,4 km,
- drogi powiatowe – 81,6 km,
- drogi krajowa – 0,5 km,

Układ komunikacyjny Gminy Pszczew tworzą drogi powiatowe:

- Nr 1332F Bobowicko – Nowe Grodzko,
- Nr 1331F Pszczew - Trzciel,
- Nr 1328F Bobowicko - Pszczew,
- Nr 1337F Pszczew – Silna.

Uzupełnienie układu dróg powiatowych stanowią drogi gminne, zapewniające transport wewnętrzny gminy. Drogi te wyposażone są w nawierzchnie bitumiczne, brukowe

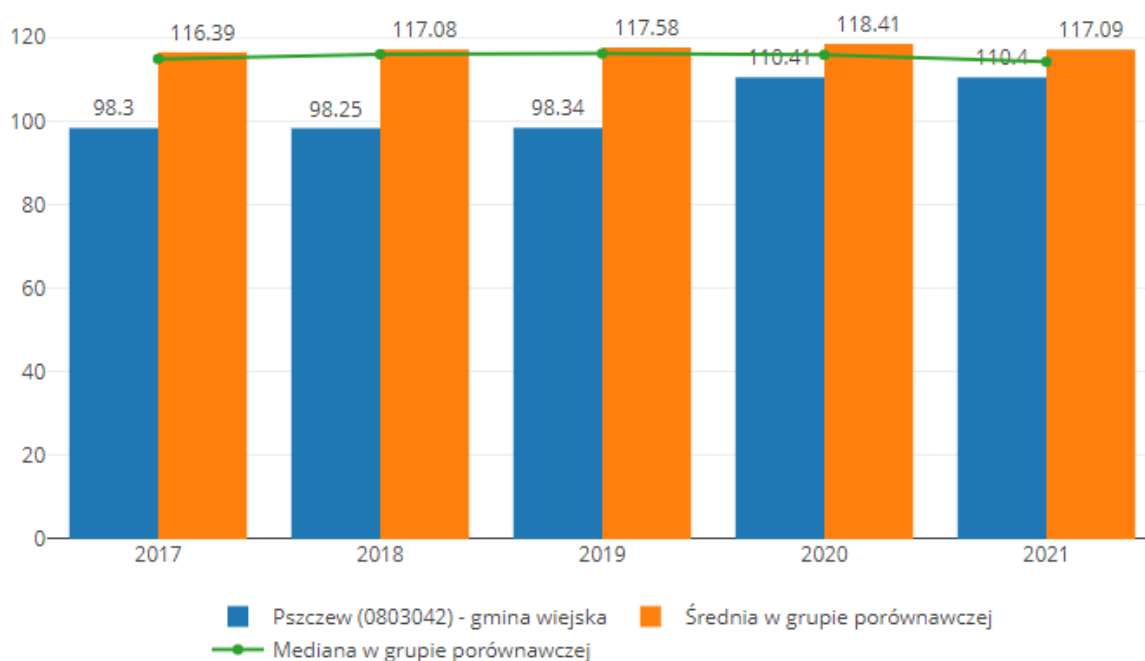
³ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pszczew 2016 r

i gruntowe. Przez północną część gminy przebiega droga krajowa nr 24 relacji Pniewy – Wałdowice, zapewniająca powiązania z drogą ekspresową S3 relacji Świnoujście – Szczecin – Gorzów Wielkopolski – Zielona Góra – Legnica – Bolków – Jelenia Góra – Jakuszyce (granica państwa), która umożliwia bezpośredni dostęp do autostrady A2 relacji Warszawa – Świecko. Peryferyjny przebieg drogi krajowej nr 24 w granicach gminy Pszczew sprawia, że wewnętrzny system komunikacyjny oparty jest przede wszystkim na sieci dróg powiatowych i gminnych. Droga krajowa nr 24 stanowi istotny ciąg tranzytowy, nie służy natomiast zapewnieniu dostępności komunikacyjnej poszczególnych wsi.

W Gminie Pszczew znajduje się ok. 94 kilometrów dróg gminnych. W ostatnich latach wydatki na transport i łączność w pozycjach budżetowych wynosiły pomiędzy 2 % do 5,1 % w wydatkach ogółem w roku 2019-2022 budżetu gminy i nie stanowią one znaczącego udziału.

W przyjętej grupie porównawczej dla gmin wiejskich w woj. lubuskim (Szczaniec, Kolsko, Bobrowice) gmina Pszczew ma nie wielką długość dróg gminnych i wynosi 94 km.

W zakresie ilość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej na 100 km² powierzchni, gmina Pszczew osiąga wynik nieznacznie niższy od gmin porównawczych.

MRL gminy 2024-01-08 10:50

Wykres nr 1 Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km² Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/124>

Konieczna jest budowa, przebudowa i modernizacja oraz poprawa stanu technicznego dróg lokalnych i dojazdowych w ciągach dróg gminnych w obszarach zabudowanych oraz w/w ważniejszych dróg gminnych.

Konieczna jest również budowa parkingów, chodników w głównych miejscowościach czy też w okolicy atrakcji turystycznych, miejsc wypoczynku, właściwe ich oznakowanie, budowa wiat spoczynkowych oraz energooszczędnego oświetlenie.

Powiązania drogowe stwarzają możliwości transportowe z większymi ośrodkami miejskimi, a odległości do niektórych jednostek związanych z Pszczewem są następujące:

- Międzyrzecz: 15,3 km (czas dojazdu ok. 17 min);
- Skwierzyna: 33,8 km (30 min),
- Świebodzin: 40,7 km (37 min),
- Kostrzyn nad Odrą : 97,2 km (74 min),
- Gorzów Wlkp.: 62,4 km (48 min);
- Frankfurt nad Odrą: 99 km (100 min);
- Zielona Góra: 82 km (58 min);
- Szczecin: 164 km (100 min);
- Poznań: 91,6 km (83 min);
- Berlin: 186 km (170 min).

Z miejscowości Pszczew istnieje możliwość dojazdu autobusami PKS do najbliższych miast powiatowych Międzyrzecz, Międzychód (średnio 3 połączenia dziennie), z Międzyrzecza kursują autobusy do Zielonej Góra i Gorzowa Wlkp. W sezonie letnim uruchamiane są połączenia kolejowe Międzyrzecz- Pszczew jak również Gorzów - Pszczew.

Najbliższy dworzec PKP znajduje się w Międzyrzeczu, Gorzowie Wlkp. lub w Świebodzinie.

1.2.2 Ścieżki rowerowe

Na terenie Gminy Pszczew nie ma ścieżek rowerowych/ dróg rowerowych, oznaczonych odpowiednimi znakami drogowymi w celu zabezpieczenia alternatywnej formy komunikacji pomiędzy miejscowościami jak również o znaczeniu turystycznym.

Na spotkaniu warsztatowym mieszkańcy dyskutowali o potrzebie budowy ścieżek rowerowych o charakterze komunikacyjnym i zarazem turystycznym.

Ze względu na braki i problemy związane z jakością dróg gminnych, ograniczonej komunikacji publicznej, pożądane jest również połączenie głównych miejscowości ścieżkami rowerowymi.

Potrzeby i możliwości rozwoju

- zaprojektowanie i rozbudowa ścieżek rowerowych w gminie,
- połączenie szlaków turystycznych z nowymi ścieżkami rowerowymi,
- połączenie miejscowości Pszczew- Szarcz,
- połączenie miejscowości Pszczew- Silna,
- wytyczenie szlaków turystycznych (rowerowo-piesznych) i włączenie do sieci szlaków regionalnych i międzynarodowych,

Zaletą budowy ścieżki rowerowej jest wolność wyboru środka transportu oraz szybkie przemieszczenie się na trasach gdzie inne środki komunikacji mają ograniczony dostęp. Ponieważ gmina jest ukierunkowana na rozwój turystyki z zapewnieniem posiadanego potencjału przyrodniczego, naturalnym kierunkiem jest rozwój zrównoważony.

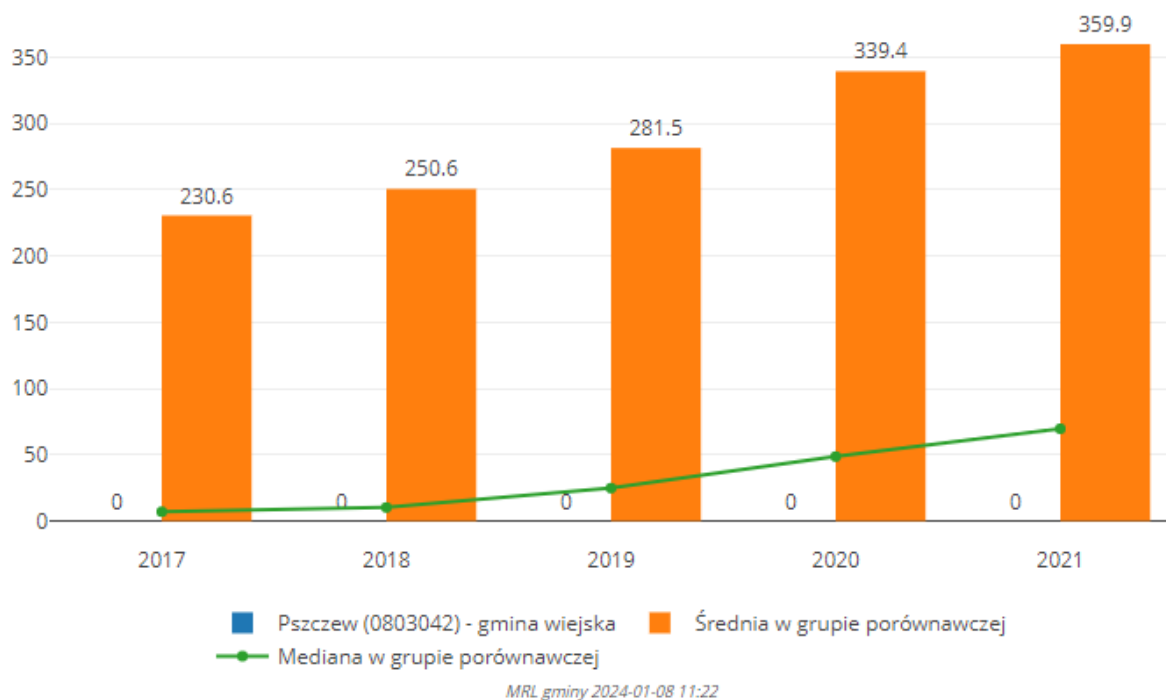
Rower jest środkiem transportu, który może rozwiązać problemy parkingowe, które obecnie stanowią problem wielu miast w tym o charakterze turystycznym. Ścieżki rowerowe wpływają na rekreacje danego miejsca i sprawiają, że miasta przyciągają turystów. Istotne jest także to, że infrastruktura rowerowa jest wielofunkcyjna. Dzięki temu możemy dojechać do pracy czy nawet wyjechać za miasto.

Na terenie gminy wytyczono szlaki rowerowe:

- Trasa czerwona – z Pszczewa do Policka, dalej drogą leśną do Żółwina i Kuligowa, drogą leśną do Kalska i Rokitna, skąd drogą polną do Lubikowa, dalej drogą leśną między jeziorami: Czarne, Białe, Stołuńskie, do Stołunia, a następnie przez Szarcz do Pszczewa (55 km),
- Trasa czarna – z Pszczewa drogą leśno-polną po wschodniej stronie jeziora Chłop, przez Silną Nową, drogą leśną między jeziorami Trzy Tonie, Silna Duża, Wędromierz, Głębokie, do leśniczówki Królewiec, a następnie przez Starą Jabłonkę do Trzciana, skąd szosą do Rybojad, a dalej w kierunku Borowego Młyna. Przed Borowym Młynem, drogą leśną wzdłuż rzeki Obry do skrzyżowania dróg leśnych, następnie w prawo drogą leśną nad jez. Przydrożne do szosy, skąd w prawo powrót do Pszczewa (55 km),

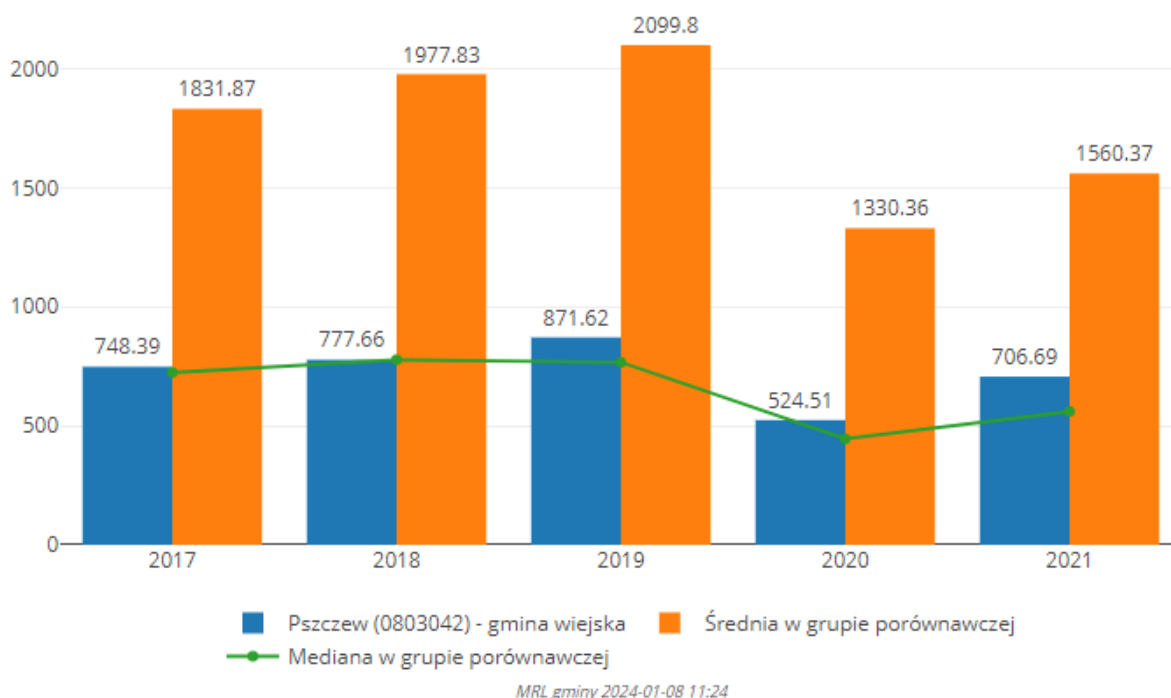
- Trasa niebieska – z Pszczewa drogą leśną, obok Jeziora Cegielnianego i Proboszczowskiego, do Silnej, dalej drogą leśną do Łowynia i szosą do Lewic i Krzyżkówka, skąd drogą leśną, przecinając rzekę Kamionkę, do Mnich, następnie drogą leśną, z lewej strony rzeki Kamionki, do wsi Kamionna. Dalej drogą polną przez Głazewo, Dormowo, Świechocin, do Pszczewa (60 km)⁴.

W grupie porównawczej w zakresie alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych gmina Pszczew zarówno na obszarze powiatu międzyrzeckiego oraz na tle innych gmin wiejskich nie posiada ścieżek rowerowych łączących miejscowości gminne.

Wykres nr 2 Ścieżki rowerowe w (km) na 10 tys km² powierzchni gminy Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>
 Dodatkowo porównując gminę Pszczew do pozostałych gmin w zakresie ilości turystów korzystających z noclegów na 1000 ludności (dane powiatowe) to gmina ma o. 55% mniej turystów w stosunku do grupy porównawczej. Oznacza to że skala ruchu turystycznego jest na tym obszarze niewykorzystana i że jest możliwość poprawy tego wyniku, determinantą tego jest położenie gminy jej walory przyrodniczo-krajobrazowe. Uzasadnia to konieczność inwestowania w infrastrukturę turystyczną i alternatywne formy komunikacji.

⁴ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pszczew

Wykres nr 3 Turyści korzystający z noclegów w (km) na 1000 ludności Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>

1.3 Plan zagospodarowania przestrzennego

1.3.1 Dokumenty planistyczne

Zasady kształtowania polityki przestrzennej dla jednostek samorządu terytorialnego reguluje ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę działań określa podstawowe ich kierunki oraz wyznacza narzędzia realizacyjne. Podstawowymi narzędziami kształtowania polityki przestrzennej gminy są zgodnie z ww. ustawą:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Rozwój społeczno-gospodarczy samorządu terytorialnego to wielopłaszczyznowy proces stymulowany przez władze lokalne przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zaangażowaniu zewnętrznych partnerów (wraz z ich kapitałem), który określany jest mianem gospodarki lokalnej. Dokonuje się poprzez dynamiczny rozwój poszczególnych sfer życia społecznego. Odpowiedni dynamizm uzyskuje się dzięki uruchomieniu i wykorzystaniu czynników rozwoju, co pozwala patrzeć na rozwój lokalny nie tylko jako na efekt gospodarki lokalnej, ale również jako na ścieżkę jej realizacji (Parysek, 2001, s. 11–12). Z kolei działalność

organizująca przestrzennie system społeczno-gospodarczy gminy, mająca na celu wytworzenie racjonalnego układu przestrzennego bądź jego przekształcenie, określana jest mianem lokalnej gospodarki przestrzennej. Powstała dzięki niej sieć powiązań zachodzących między elementami zagospodarowania samorządu gminnego ma zapewnić właściwe i efektywne funkcjonowanie jednostki oraz stworzyć możliwość trwałego rozwoju lokalnego środowiska przyrodniczego (Gaczek, 2003, s. 11).

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew uchwalono uchwałą nr LV.425.2022 Rady Gminy Pszczew z dnia 29 grudnia 2022r. na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503, 1846, 2185), w związku z Uchwałą Nr XII.72.2019 Rady Gminy Pszczew z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew”.

Według obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew* celem rozwoju przestrzennego gminy jest uzyskanie takiej jej struktury funkcjonalno - przestrzennej, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzysta istniejące walory przyrodniczo - krajobrazowe i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb zrównoważonego rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców.

Realizacja wszechstronnego rozwoju będzie wymagała rozwiązywania problemów ze sfery ekonomicznej, społecznej, przyrodniczej i kulturowej. Uzasadnieniem dla rozwoju gminy jest realizacja następujących celów: ekonomicznych, społecznych, przyrodniczych i kulturowych.

Efektem osiągnięcia tych celów będzie zrównoważony, proekologiczny rozwój gminy, polegający na racjonalnym gospodarowaniu zasobami przyrody, w tym: glebami, lasami, wodami powierzchniowymi i wgłębnyymi oraz ograniczaniu lokalnych emisji zanieczyszczeń powietrza, ochronie krajobrazu historycznego, a także kształtowaniu zabudowy w nawiązaniu do tradycji.

Obszar gminy charakteryzuje się uporządkowaną strukturą funkcjonalno-przestrzenną. Znaczną część obszaru stanowią tereny leśne, zajmujące ponad połowę powierzchni gminy, oraz tereny rolnicze niezabudowane. Tereny zabudowy mieszkaniowej i siedliskowej

zlokalizowane są przede wszystkim w obrębie poszczególnych miejscowości. Centralna i południowa część gminy charakteryzuje się natomiast stosunkowo dużą wartością przyrodniczą i krajobrazową. Została ona objęta formami ochrony przyrody, ale jednocześnie stanowi koncentrację terenów rekreacyjnych. Tereny zainwestowane są w większości wyposażone w niezbędną infrastrukturę techniczną, a istniejąca sieć drogowa zapewnia powiązania komunikacyjne w relacjach wewnętrznych i zewnętrznych. Problem stanowi natomiast częściowo zdekapitalizowana zabudowa wymagająca podjęcia działań modernizacyjnych, a także sposób uporządkowania przestrzeni publicznych. Sukcesywnych remontów wymagają także poszczególne drogi.

1.3.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uwzględniając szereg aspektów formalnych i merytorycznych, ustalają przeznaczenie terenu oraz określają sposób ich zagospodarowania i zabudowy. Plan miejscowy nie może być sprzeczny z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Plany miejscowe są aktem prawa miejscowego.

Na terenie Gminy Pszczew obowiązują 24 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Obszary objęte planami miejscowymi mają powierzchnię 1.277,5 ha, co stanowi 7,2% powierzchni Gminy.

Gmina Pszczew posiada następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu nad jeziorem Szarcz w Pszczewie. Uchwała Nr XXXIV/212/98 Rady Gminy Pszczew z dnia 5 marca 1998 r.,
2. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew (zespół mieszkalnictwa w Pszczewie, ul. Międzyrzecka). Uchwała Nr XXXV/220/98 Rady Gminy Pszczew z dnia 26 marca 1998 r.,
3. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew. Uchwała Nr XXXV/221/98 Rady Gminy Pszczew z dnia 26 marca 1998 r.,
4. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew (tereny mieszkalnictwa rozproszonego w obrębie Pszczewa). Uchwała Nr XXXVI/227/98 Rady Gminy Pszczew z dnia 30 kwietnia 1998 r.,

5. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew. Uchwała Nr XIII/114/99 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 listopada 1999 r.,
6. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie 11 geodezyjnym Pszczew. Uchwała Nr IX/64/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 września 2003 r.,
7. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie geodezyjnym Pszczew. Uchwała Nr IX/65/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 września 2003 r.,
8. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie geodezyjnym Pszczew. Uchwała Nr IX/66/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 września 2003 r.,
9. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie geodezyjnym Pszczew. Uchwała Nr IX/67/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 września 2003 r.,
10. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie geodezyjnym Janowo. Uchwała Nr IX/68/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 września 2003 r.,
11. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie geodezyjnym Nowe Gorzycko. Uchwała Nr IX/69/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 września 2003 r.,
12. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie geodezyjnym Szarcz. Uchwała Nr IX/70/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 4 września 2003 r.,
13. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębach: Borowy Młyn, Pszczew, Silna, Stołuń i Szarcz. Uchwała Nr X/76/03 Rady Gminy Pszczew z dnia 9 października 2003 r.,
14. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie geodezyjnym Pszczew. Uchwała Nr XVIII/102/08 Rady Gminy Pszczew z dnia 28 sierpnia 2008 r.,
15. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla gazociągu wraz z infrastrukturą towarzyszącą relacji Terminal Ekspedycyjny Wierzbno – Odazotownia

Grodzisk, odcinek na terenie gminy Pszczew. Uchwała Nr XXIX/172/09 Rady Gminy Pszczew z dnia 15 października 2009 r.,

16. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działek nr ewid. gruntu 314, 315 i część działki nr 310 – w obrębie Stołuń. Uchwała Nr XL/235/10 Rady Gminy Pszczew z dnia 23 września 2010 r.,
17. Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie Borowy Młyn. Uchwała Nr XL/236/10 Rady Gminy Pszczew z dnia 23 września 2010 r.,
18. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew obrębach: Pszczew, Świechocin, Silna, Policko, Borowy, Młyn, Stołuń, Szarcz, Zielomyśl. Uchwała Nr XL/237/10 Rady Gminy Pszczew z dnia 23 września 2010 r.,
19. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w zakresie przebiegu sieci gazowych w gminie Pszczew. Uchwała Nr XII.65.2011 Rady Gminy Pszczew z dnia 8 września 2011 r.,
20. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu nad jeziorem Szarcz w obrębie Pszczew i w obrębie Zielomyśl w gminie Pszczew. Uchwała Nr XLI.255.2014 Rady Gminy Pszczew z dnia 29 maja 2014 r.,
21. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Pszczew w obrębie Pszczew. Uchwała Nr XLI.256.2014 Rady Gminy Pszczew z dnia 29 maja 2014 r.

Na pozostałych terenach, nie objętych planami miejscowymi, inwestycje mogą być lokalizowane na podstawie odrębnej decyzji lokalizacyjnej celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy. Ze względu na sposób ich podejmowania, czyli konieczność spełnienia jedynie grupy subiektywnie ocenianych warunków oraz brak konieczności uwzględniania zapisów innych dokumentów planistycznych w postaci studium czy strategii, nie może być w ich wypadku mowa o narzędziach prowadzenia polityki przestrzennej. W praktyce decyzje można traktować jedynie jako prowizoryczne zastępstwo planów miejscowych, niekiedy bardzo zawodne ze względu na nie uwzględnianie przy ich podejmowaniu szeregu uwarunkowań przestrzennych i prawnych.

W obszarze gminy istnieją problemy wymagające rozwiązania a w tym zwłaszcza:

- potrzeba wykształcenia zintegrowanego centrum wsi Pszczew z bogatym programem usług i ułatwiona dostępnością,

- potrzeba wyrównania dysproporcji w funkcjonowaniu systemu obsługi mieszkańców na terenach wiejskich w stosunku do rozwiniętego systemu usług we wsi Pszczew - stolicy gminy,
- potrzeba dokończenia rozbudowy gminnego systemu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, mająca na celu radykalną poprawę stanu czystości wód na terenie gminy,
- potrzeba koncentracji zabudowy w już istniejących, wykształconych jej ciągach i powstrzymanie wprowadzania nowych inwestycji na otwarte tereny.

Synteza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego określa potrzeby i możliwości rozwoju gminy. Podstawowym celem rozwoju przestrzennego gminy jest uzyskanie struktury funkcjonalno – przyrodniczo - krajobrazowej i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb zrównoważonego rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców.

Program Rewitalizacji Gminy Pszczew na lata 2018-2023

Program Rewitalizacji Gminy Pszczew na lata 2018-2023 został przyjęty przez Radę Gminy Pszczew Uchwałą Nr XLVIII.307.2018 w dniu 30 sierpnia 2018 r., a jego podstawowym celem jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych w Gminie i ma charakter zintegrowany i wieloaspektowy. Dokument ten uchwalany przez Radę Gminy Pszczew, został opracowywany i realizowany w partycypacyjnej procedurze, z udziałem interesariuszy.

Na podstawie analizy uwarunkowań wyłaniania obszarów kryzysowych dokonano delimitacji terenu uznanego za szczególnie wymagający wsparcia. Jako obszary rewitalizacji zarekomendowano następujący obszar:

Obszar nr 1, Pszczew I - ulice: Międzychodzka, Sikorskiego, Kościelna, Rynek, Jadwigi, Poznańska, Pasięka, Młyńska, Międzyrzecka, Strażacka, Parkowa, Słoneczna, Zamkowa, Różana.

Obszar nr 1 leży w granicach administracyjnych Pszczewa, który jest lokalnym centrum działalności kulturalnej, edukacyjnej, społecznej, gospodarczej i administracyjnej. Obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię 20,60 ha i jest zamieszkanym przez ok. 1.000 osób.

1.4 Bezpieczeństwo publiczne i wizerunek

1.4.1. Administracja samorządowa

Urząd Gminy znajduje się w miejscowości Pszczew ul. Rynek 13. W skład organu wchodzi Wójt Gminy oraz Rada. Rada jest organem stanowiącym i kontrolnym w Gminie. Ustawowy skład Rady wynosi 15 radnych.

Strukturę organizacyjną Urzędu Gminy wyznacza Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy Pszczew nadany Zarządzeniem Nr 120.188.2021 Wójta Gminy Pszczew z dnia 1 września 2021 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym na czele urzędu gminy wiejskiej stoi Wójt. Jest on kierownikiem Urzędu i zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

W skład Urzędu wchodzi następujące komórki organizacyjne:

- 1) Urząd Stanu Cywilnego,
- 2) referat Finansowy),
- 3) referat Urbanistyki, Inwestycji, Ochrony środowiska i Promocji Gminy
- 4) samodzielne stanowisko ds. geodezji i gospodarki gruntami,
- 5) samodzielne stanowisko ds. wojskowych i obronnych,
- 6) samodzielne stanowisko ds. obsługi organów Gminy,
- 7) samodzielne stanowisko ds. oświaty,
- 8) Pełnomocnik ochrony Informacji Niejawnych.

2. W skład urzędu wchodzi również następujące stanowiska obsługi:

- 1) sekretarka,
- 2) sprzątaczką,

Urzędowi Gminy w Pszczewie podlegają następujące jednostki organizacyjne, instytucje i spółki:

1. Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pszczewie - jednostka budżetowa,
2. Przedszkole Samorządowe im. Pszczółki Mai w Pszczewie - jednostka budżetowa,
3. Gminny Ośrodek Kultury w Pszczewie,
4. Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczewie,
5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Pszczewie,
6. Zakład Usług Komunalnych w Pszczewie,

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym władzę wykonawczą w gminie wiejskiej sprawuje Wójt, wyłoniony na podstawie bezpośrednich wyborów.

Władzę uchwałodawczą, odpowiednik władzy ustawodawczej Sejmu RP, pełni Rada Gminy, składająca się z 15 osób. W wyniku wyborów samorządowych, które odbyły się jesienią 2018 roku, Rada Gminy w Pszczewie składa się z 5 kobiet i 10 mężczyzn.

Tabela 2 Radni według wieku w 2022 r.

Wiek	Liczba Radnych		
	Ogółem	W tym	
		Kobiety	Mężczyźni
29 i mniej	0	0	0
30-39	0	0	0
40-59	11	4	7
60 i więcej	4	1	3

Źródło: dane BIP www.bip.pszczew.pl,

Na arenie regionalnej, krajowej gmina należy do następujących stowarzyszeń:

- jest gminą członkowską Stowarzyszenia Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu,
- należy do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu "PRO EUROPA VIADRINA",
- jest gminą członkowską Związku Gmin Wiejskich RP,
- należy do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Obra Warta”,
- należy do Stowarzyszenia LGD „Brama Lubuska”,
- jest członkiem Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego,
- W dniu 26 października 2022 r. gmina podpisała porozumienie międzygminne pomiędzy ośmioma gminami woj. lubuskiego Trzciel, Przytoczna, Szczaniec, Zbąszynek, Babimost, Kargowa, Trzebiechów, Bojadła w celu realizacji wspólnych partnerskich działań wykorzystujących posiadane atuty i potencjały.

Gmina posiada współpracę międzynarodową prowadzoną z gminami partnerskimi :

- Letschin – gmina w Niemczech, w kraju związkowym Brandenburgia, w powiecie Märkisch-Oderland. Hasłem i dewizą partnerskiej współpracy jest ścisła wymiana doświadczeń we wszystkich dziedzinach życia, szczególnie zaś w sektorze

kulturalnym, sportowym, wymiany grup młodzieży, ochrony przeciwpożarowej. Na dowód zawarcia i podpisania partnerskiej współpracy między gminami, umieszczone zostały na terenie obu gmin tablice informacyjne.

— Canaro – miejscowość i gmina we Włoszech, w regionie Wenecja Euganejska, w prowincji Rovigo.

W 2021 r. w Gminie Pszczew stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 83 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 19,29 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubuskiego oraz znacznie mniejsza do średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Pszczew wynosi 71,50% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa lubuskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Pszczew najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 14,460 (wykrywalność 70%) oraz przeciwko mieniu - 7,98 (wykrywalność 45%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,81 (100%), o charakterze gospodarczym - 2,22 (54%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,74 (92%)⁵

1.4.2 Ochotnicza Straż Pożarna w Pszczewie

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne Gminy.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż Miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Swój wkład w poprawę efektywności działania ww. służb mają władze Gminy, które wspierają jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) :

- Ochotnicza Straż Pożarna OSP w Zielomyślu,
- Ochotnicza Straż Pożarna OSP w Stołuniu,

⁵ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pszczew#poziom-przestepczosci

- Ochodniczna Straż Pożarna OSP w Pszczewie,
- Ochodniczna Straż Pożarna OSP w Policku ,
- Ochodniczna Straż Pożarna OSP w Silnej,
- Ochodniczna Straż Pożarna OSP w Świechocinie,
- Ochodniczna Straż Pożarna OSP w Szarczu,
- Ochodniczna Straż Pożarna OSP w Stokach,
- Ochodniczna Straż Pożarna OSP w Nowym Gorzycku.

Celem zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej co roku w budżecie Gminy zapewnia się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek OSP i utrzymanie ich gotowości bojowej, zakupy sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie i prowadzenie remontów baz lokalowych. Jednostki należące do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego dotowane są dodatkowo z budżetu państwa.

Na terenie Gminy Pszczew działa 9 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które skupiają w swoich szeregach ok. 295 członków, w tym 120 ochotników, którzy posiadają aktualne badania lekarskie i ubezpieczenie. Jednostki na swoim wyposażeniu mają 10 samochodów pożarniczych, w tym 9 samochodów pożarniczych średnich i 1 samochód pożarniczy lekki. OSP Pszczew jako jednostka włączona do Krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, posiada również na swoim wyposażeniu łódź ratowniczą o napędzie mechanicznym oraz samochód gospodarczy. Dwie jednostki posiadają selektywne alarmowanie tj. OSP Pszczew oraz OSP Silna.

Tabela 3 Statystyka wyjazdów OSP w gminie Pszczew

Nazwa Jednostki	Požary	Miejscowe Zagrożenie	Alarmy Fałszywe	Ćwiczenia	Zabezpieczenie rejonu	Wyjazd gospodarczy	Suma wyjazdów
OSP w Zielomyślu	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
OSP w Stołuniu	2	0	1	0	0	1	4
OSP w Pszczewie	30	66	6	5	0	13	120
OSP w Policku	2	0	0	0	0	1	3
OSP w Silnej	6	5	0	0	0	1	12
OSP w Świechocinie	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd
OSP w Szarczu	10	6	1	0	0	3	21
OSP w Stokach	2	1	0	0	0	1	4
OSP w Nowym Gorzycku	5	4	0	0	0	2	11

Źródło: <https://strazacki.pl/statystyki-osp-2021-woj-lubuskie>

W 2021 r. zanotowano 152 wyjazdy do różnego rodzaju akcji ratowniczo- gaśniczych i zdarzeń, w których uczestniczyło 1105 ochotników.⁶

1.4.3 Wizerunek gminy

Wizerunek miejsca, szczególnie w przypadku miejsc turystycznych, staje się współcześnie jednym z bardziej istotnych czynników rozwoju lokalnego. Potwierdzają to badania naukowców zajmujących się tą problematyką również w Polsce (Gliska 2011: 35)

„Kształtowanie pożądanego wizerunku staje się jednym z kluczowych zadań w dzisiejszym funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego. Rozpoznawalny wizerunek miast czy regionów przyczynia się do ich wyróżnienia na rynku terytoriów. Stanowi swoisty gwarant wiarygodności ofert prezentowanych inwestorom, turystom czy potencjalnym mieszkańcom. Można zatem z pełnym przekonaniem stwierdzić, że przyczynia się do stymulowania rozwoju lokalnego czy regionalnego obszarów”.

Identyfikacja wizualna polega na takim wykorzystywaniu czy powtarzaniu charakterystycznych dla gminy kolorów, haseł reklamowych, aby zostały utrwalone w społecznej świadomości. W przypadku gminy Pszczew największą regularność zauważyć można w posługiwaniu się herbem gminy oraz określoną grupą kolorów w Internecie, na plakatach, materiałach promocyjnych i reklamowych.

Od 2012 r. w celach promocyjnych Gmina Pszczew posługuje się własnym logo.

⁶ Raport o stanie gminy Pszczew za 2021 rok

Niebieski element graficzny nawiązuje do licznych jezior. W centrum zielonego modułu widnieje kształt biskupiej mitry, w którym można również dostrzec żagiel łodzi płynącej po niebieskich falach. Powyżej w labiryncie uliczek i dróg ukryto napis PSZCZEW. Lewy element to zębatki produkcyjne, a prawy oznacza rękodzieło i folklor.

Gmina posiada hasło reklamowe – „Pszczew pełen możliwości”. Na stronie urzędu gminy www.pszczew.pl, jest możliwość wybrania języka niemieckiego i języka angielskiego dla przeglądania strony gmina ma konto na Facebooku. Działania promocyjne i wizerunkowe są wystarczające, jest identyfikacja wizualna i strategia promocji walorów i atutów gminy.

Komunikacja z mieszkańcami i potencjalnymi klientami gminy prowadzona jest w formie strony internetowej.

Strona internetowa skierowana zarówno do mieszkańców, jak i turystów czy inwestorów jest źródłem stosunkowo aktualnych informacji o wszelkich wydarzeniach, z naciskiem na imprezy okolicznościowe i większe przedsięwzięcia. Strona gminy jest łatwa w nawigacji i ma wszystkie niezbędne informacje dla turysty krajowego jak i zagranicznego.

Strona internetowa zawiera spacer wirtualny po gminie, galerie, wizualizacje rowerowego szlaku turystycznego oraz bezpośredni link do systemu informacji przestrzennej gminy, jej szata graficzna jest zgodna z logo i jego kolorystyką.

Gmina Pszczew jest położona na bardzo atrakcyjnym pod względem przyrodniczo-krajobrazowym terenów rzeki Obra i obszarów chronionego krajobrazu w tym Natura 2000. Tereny gminy mogłyby być atrakcyjne dla, różnych form wypoczynku przede wszystkim mieszkańców pobliskiego Gorzowa Wlkp., Międzyrzecza, Świebodzina, Poznania czy Zielonej Góry, jak również gości zagranicznych z części zachodniej a także nawet metropolii berlińskiej.

Walory turystyczne gminy Pszczew są dostatecznie wypromowane. W celu zwiększenia atrakcyjności zasobów przyrodniczych należy jeszcze bardziej niż obecnie wypromować walory turystyczne oraz zadbać o istniejącą infrastrukturę w tym promocje istniejącej bazy noclegowej jak np. motele, karczmy, zajazdy, schroniska młodzieżowe, campingów itp.

Co należy zrobić aby poprawić wizerunek gminy Pszczew pod kątem turystycznym i rekreacyjnym:

- promować rozwój gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych,
- promować z samorządem gminnym oraz z nadleśnictwem rozwój turystyki, w tym turystyki weekendowej,
- promować i zabiegać o dalszy rozwój ścieżek rowerowych, szlaków pieszych i wodnych oraz właściwe ich wykorzystanie,
- informować o zasobach przyrodniczych w formie tablic informacyjno-promocyjnych przy szlakach turystycznych,
- promować walory turystyczne gminy wraz z gminami partnerskimi,
- prowadzić edukację ekologiczną mieszkańców.

Podsumowując zestawione wyżej informacje dotyczące wizerunku Gminy można stwierdzić, iż Pszczew posiada wiele potencjałów, które nie były wcześniej odpowiednio wyeksponowane. Przez północną część gminy przebiega droga krajowa nr 24 relacji Pniewy – Wałdowice, zapewniająca powiązania z drogą ekspresową S3 relacji Świnoujście – Szczecin – Gorzów Wielkopolski – Zielona Góra – Legnica – Bolków – Jelenia Góra – Jakuszyce (granica państwa), która umożliwi bezpośredni dostęp do autostrady A2 relacji Warszawa – Świecko, dogodne połączenie komunikacyjne jest dużym atutem gminy żeby przyciągnąć do siebie turystów z kraju i zagranicy. Na terenie gminy znajdują się wszelkie instytucje niezbędne do normalnego funkcjonowania w życiu codziennym i gospodarczym.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym na które odpowiedziały 111 osoby zadano pytanie jak się żyje w gminie, większość udzieliła odpowiedzi, że żyje się raczej dobrze 40% przeciętnie 38% badanych, niezadowolonych było tylko 2% natomiast 18% badanych odpowiedziało, że żyje się bardzo dobrze a 2% nie ma zdania.

W sekcji Społeczeństwo Ankietujący najlepiej ocenili wsparcie osób starszych oraz bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy natomiast najgorzej oceniono efektywność działania pomocy społecznej.

W sekcji Gospodarki negatywną ocenę otrzymały: funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy, połączenie komunikacyjne z innymi gminami i miastami oraz możliwość zatrudnienia na terenie gminy. Ankietujący najlepiej ocenili atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania.

W zakresie środowiska i zagospodarowania przestrzeni w gminie, najwięcej pozytywnych ocen było w obszarze kapitału przyrodniczego lasy i jeziora (średnia 4,46) , oraz czystość wód powierzchniowych (średnia 4,16) wiele osób uważa że jest to atut gminy, również pozytywnie oceniono bazę lokalowa OSP oraz jej wyposażenie. Reszta obszarów została oceniona przeciętnie (od 2,88 do 3,48). Najgorzej w tym obszarze oceniono infrastrukturę melioracyjną w gminie, świadomość ekologiczną mieszkańców oraz instalacje OZE

W zakresie posiadanej infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa, uczestnicy ocenili w miarę dobrze posiadaną infrastrukturę kanalizacyjną, natomiast bardzo źle oceniono stan dróg w gminie, oraz dostęp do sieci gazowej.

W zakresie turystyki, rekreacji, edukacji i kultury dobre oceny otrzymała działalność domu kultury, dostęp do edukacji przedszkolnej oraz dostęp do kąpielisk i przystani i atrakcyjność bazy turystyczno-wypoczynkowej najgorzej oceniono dostęp do opieki dla dzieci do lat 3, dostęp do mieszkań socjalnych i komunalnych oraz dostępność do ścieżek rowerowych w gminie, dostępność do szlaków pieszo-rowerowych oraz atrakcyjność bazy gastronomicznej.

Część 2 Infrastruktura i środowisko

2.1 Zasoby przyrody

2.1.1 Walory środowiska przyrodniczego

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) , obszar gminy Pszczew należy do podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie w skład której wchodzi mezoregiony: Kotlina Gorzowska, Pojezierze Poznańskie, Bruzda Zbąszyńska.

Gmina posiada bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu. Krajobraz Pojezierza Lubuskiego ukształtowany został podczas zlodowacenia bałtyckiego. Rozcięty jest południkowo biegnącym obniżeniem - wschodnią częścią Bruzdy Zbąszyńskiej.

Gmina Pszczew leży w północno zachodniej części Polski, na Pojezierzu Wielkopolskim. Teren gminy urozmaicają pagórki strefy czołowo - morenowej oraz równiny sandrowe. W strefie czołowo – morenowej występują liczne jeziora, wzdłuż ciągnie się Pszczewski Park Krajobrazowy. Pszczew położony jest w obszarze korzystnych warunków klimatycznych, w jednym z najcieplejszych regionów Polski. Na terenie województwa średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C, a roczna suma opadów wynosi 550-600 mm. Okres wegetacyjny trwa 215-225 dni.

Mapa 3 – Polska – Regiony klimatyczne Źródło : wiking.edu.pl

Na terenie gminy przeważają gleby bielcowe pochodzenia nieorganicznego, są to głównie piaski i piaski słabo gliniaste. Dominują gleby kompleksu żytnio – ziemniaczanego. W ogólnej ocenie rolnictwa gmina Pszczew w stosunku do powiatu i całego kraju odznacza się niższym wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wyższym udziałem najstabszych gleb piaskowych, niższym udziałem użytków rolnych oraz większą powierzchnią lasów. Pomimo słabszej jakości gleby znajdują się w dobrej kulturze.

Gmina Pszczew cechuje się wysokimi walorami krajoznawczo – rekreacyjnymi, dąży się do maksymalnego zachowania naturalnych walorów przyrodniczych.

Przez gminę przepływa rzeka Obra wraz z dopływem – Popówką. Sieć hydrologiczna uzupełniana jest przez liczne jeziora z których większość wraz z rzeką Obrą wchodzi w skład Rynny Jezior Pszczewskich. Najważniejsze z nich pod kątem wykorzystania turystycznego to Szarcz, Chłop, Białe i Kochle (miejskie).

Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy Pszczew wynosi 15.013 ha. Pszczewski Park Krajobrazowy (PPK) to obszar stanowiący 36,5% gminy, celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Wokół parku krajobrazowego jest utworzona otulina zabezpieczająca park przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Krajobraz Parku jest jednym z atrakcyjniejszych w województwie lubuskim. Na jednym obszarze znajduje się połączenie trzech typów krajobrazu: morenowego, sandrowego i dolinowego. Dominuje rzeźba terenu falista i pagórkowata, najbardziej urozmaicona w części północnej. Przez Park przepływa rzeka Obra, jej trzydziestopięć kilometrów odcinek stanowi część szlaku kajakowego. Bardzo istotnym elementem przyrodniczym są jeziora wypełniające ciągi rynien polodowcowych. Do największych jezior należą: Lubikowskie, Chłop, Szarcz, Wielkie.

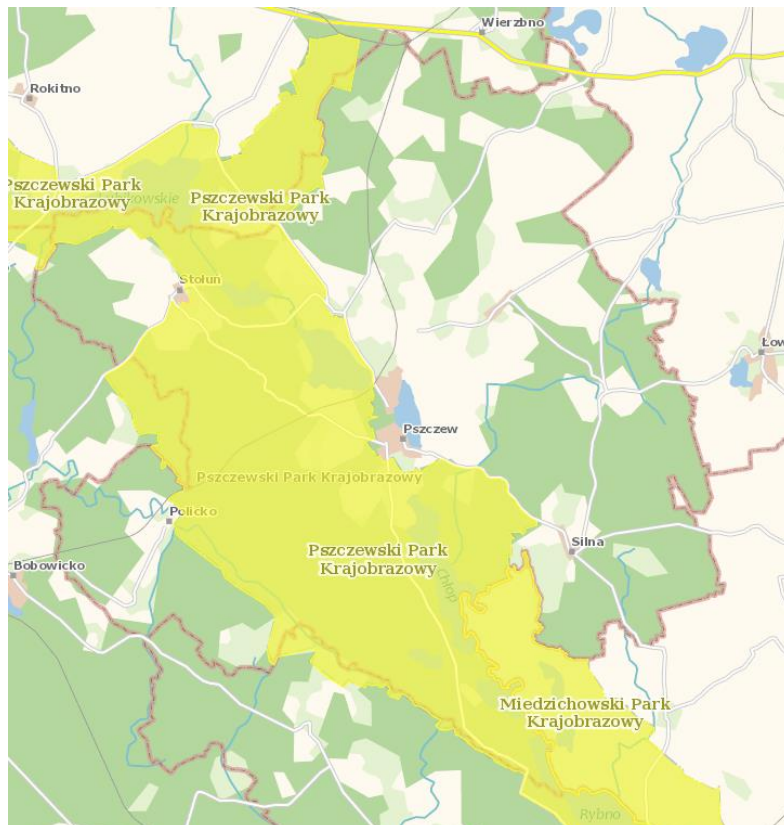
Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody i krajobrazu:

1. PARK KRAJOBRAZOWY:

- **Pszczewski Park Krajobrazowy:** 9724,01 ha Pszczewski Park Krajobrazowy utworzono w roku 1986 r. Początkowo składał się z dwóch odrębnych części: jednej w województwie lubuskim i drugiej położonej w Wielkopolsce, połączonych wspólną otuliną. Obecnie całość Parku zlokalizowana jest w województwie lubuskim, na terenie gmin Międzyrzecz, Przytoczna, Pszczew i Trzciel, a jego powierzchnia wynosi

9724,01ha. Park nie posiada otuliny. Głównym skarbem Parku są wody powierzchniowe oraz urozmaicona rzeźba terenu. Jeziora położone są głównie w obrębie rynny jezior pszczewskich o długości ok. 30km. Ich czyste wody zachęcają do wypoczynku i sportów wodnych. Wielkość zbiorników wodnych jest bardzo urozmaicona: od małych oczek wodnych po rozległe, często połączone ze sobą ciekami wodnymi jeziora. Do największych z nich zaliczmy jeziora: Lubikowskie (277,5 ha), Chłop (222,5 ha), Wielkie (202,5 ha) oraz Szarcz (163,5ha). Równie ważnym elementem krajobrazu są lasy. Są to głównie bory sosnowe, w których latem zbierać można jagody, a jesienią znaleźć obfitość grzybów.

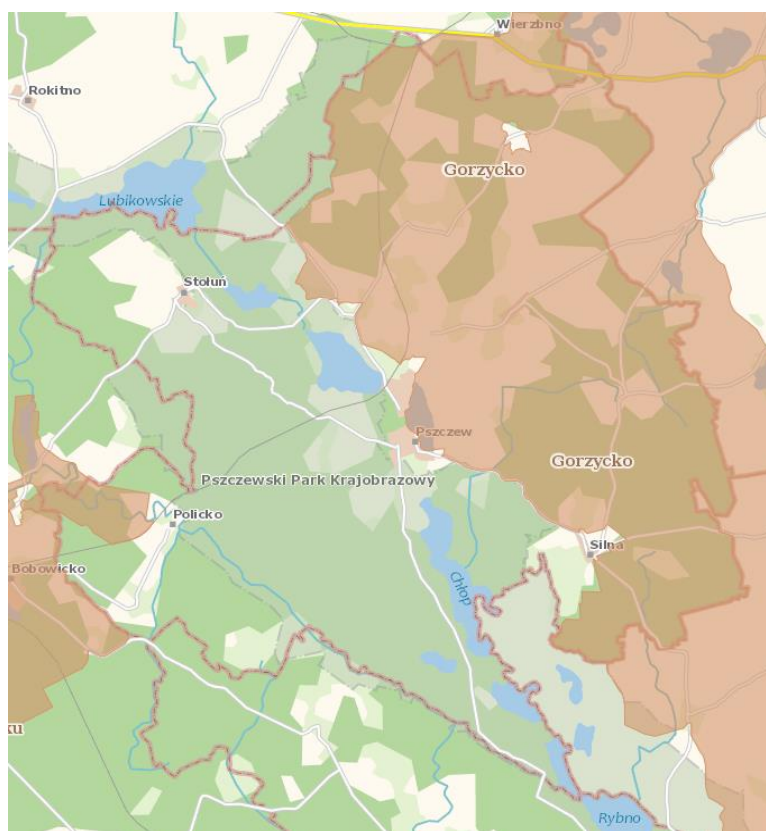
- **Miedzichowski Park Krajobrazowy:** 1432,28. Do szczególnych celów ochrony na terenie Parku należy: ochrona i zachowanie wyraźnie wykształconego krajobrazu polodowcowego; zachowanie populacji rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk; zachowanie naturalnych, cennych ekosystemów wodnych i bagiennych; zachowanie cennych ekosystemów leśnych, łąkowych, murawowych oraz zaroślowych; utrzymanie struktury przestrzennej terenów z uwzględnieniem swoistych cech miejscowego krajobrazu.

Mapa 4 – Gmina Pszczew Parki Krajobrazowe Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

2. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU:

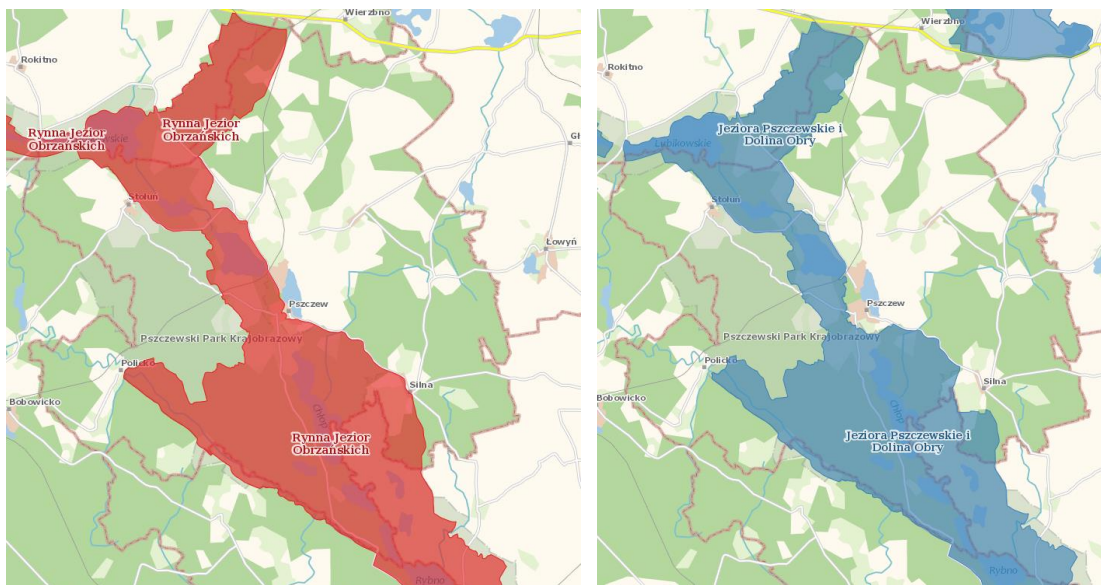
- **H (Międzychód):** 32243,00 ha, Obszar ten pełni funkcję ochronną dla Pszczewskiego Parku Krajobrazowego i 4 rezerwatów przyrody. Ponad połowę powierzchni obszaru zajmują lasy na słabych siedliskach boru świeżego i boru suchego. Teren ten charakteryzuje duża liczba jezior i urozmaicona rzeźba.
- **I Międzyrzecz-Trzciel:** 39597,00 ha, – Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.
- **Dolina Obry:** 9259,41 ha Celem ochrony tego obszaru jest czynna ochrona ekosystemów obszaru, realizowana w ramach gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polegająca na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk Bruzdy Zbąszyńskiej.
- **Gorzycko:** 9321,50 ha Celem ochrony tego obszaru jest czynna ochrona ekosystemów Obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, polega na zachowaniu tradycyjnej leśno-rolniczej mozaiki krajobrazowej.

Mapa 5 – Gmina Pszczew Obszary chronionego krajobrazu Źródło:
<https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

3. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY (SOO):

- **Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002** specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) pow. ogółem 15305,73 ha. Obszar ważny w szczególności dla ochrony naturalnych zbiorników wodnych siedlisk torfowiskowych a także leśnych siedlisk przyrodniczych w typie lasów łęgowych oraz stanowisk rzadkich gatunków zwierząt kumaka nizinnego i traszki grzebieniastej łącznie na obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich, stwierdzono 16 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, a także 11 gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II ww. dyrektywy.
- **Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005** obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia) pow. ogółem 14793,28 ha. Obszar ważny w szczególności dla ochrony lęgowej i przelotnej populacji 13 gatunków ptaków, w tym 6 gatunków ujętych w załączniku I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa tj: bąka, bączka, podgorzałki, kani czarnej, błotniaka stawowego i rybołowa (>0,5% pop. krajowej), a także 7 gatunków ptaków regularnie migrujących nie wymienionych w załączniku I ww. dyrektywy: perkoza dwuczubego, czapli siwej, gęgawy, gągoła, kormorana (>0,5% pop. krajowej)
- **Puszcza Notecka PLB300015** obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia) pow. ogółem 178255,76 ha. Jest to największy w Polsce obszar wydm śródlądowych, głównie o wysokości 20-30 m, maksymalnie do 98 m npm. W środkowej części obszaru uformowały się wały o przebiegu południkowym, leżące 500-600 m od siebie. W części wschodniej mają one kształt paraboliczny. Wydmy pokryte są monotonnym, jednowiekowym lasem, głównie sosnowym (92%), posadzonym tu po wielkiej klęsce spowodowanej pojawieniem się szkodników owadzich w okresie międzywojennym. Występuje co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Mapa 6 – Gmina Pszczew Obszar Natura 2000: Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

4. REZERWAT PRZYRODY

– **Jeziora Gołyńskie** pow. ogółem 3,10 ha Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu wilgotnego ze stanowiskami rzadkich roślin torfowiskowych.

Użytki ekologiczne - zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne "oczka wodne", kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu.

Na terenie gminy Pszczew znajdują się 5 użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 22,56 ha.

- Nad Gołyniem,
- Oczko,
- Nad Jeziorem Stobno,
- Nad Obrą,
- Użytek ekologiczny w Świechocinie.

Pomniki przyrody - na terenie gminy znajduje się 21 pomników przyrody - jedynym rodzajem pomników przyrody są drzewa, rosnące pojedynczo lub w skupiskach, charakteryzujące się okazałymi wymiarami.

Do bogactw gminy należy zaliczyć bardzo dobrej jakości, czystości i w smaku wodę pitną, która pochodzi z podziemnych źródeł. Ponadto występują wspaniałe warunki do agroturystyki.

Gminę Pszczew charakteryzuje czystość ekologiczna, cisza, spokój oraz małe zaludnienie, co sprawia, że ludzie zmęczeni codziennym życiem, jego tempem, hałasem, tłokiem, zapachem spalin i chloru w wodzie znajdą tutaj odpoczynek i ukojenie.

Ochrona Przeciwpowodziowa

W granicach gminy Pszczew obszary narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi obejmują przede wszystkim łąki i pastwiska.

Dla rzeki Obry, zgodnie z wykazem obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, zostały opracowane mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego. Zgodnie z ww. mapami zagrożenia powodziowego obszar gminy Pszczew częściowo położony jest na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (10%, czyli raz na 10 lat), średnie (1%, czyli raz na 100 lat) i niskie (0,2%, czyli raz na 500 lat). Obszary zagrożone powodzią o prawdopodobieństwie 1% i 10% stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią⁷.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, zgodnie z przepisami.

2.1.2 Lasy

Obszary leśne zajmują znacznie ponad połowę powierzchni gminy ok 50 %. Grunty leśne pozostające w zarządzie Lasów Państwowych zajmują powierzchnię 7631 ha. Lesistość kształtuje się na poziomie:

- województwo lubuskie - 48,7%,
- powiat międzyrzecki - 52,7%,
- gmina Pszczew - 50%.

⁷ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pszczew st.48

Administracyjnie lasy należą do dwóch nadleśnictw: Nadleśnictwa Międzychód i Nadleśnictwa Trzciel posiadającego siedzibę w Trzcielu. Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o plany urządzeniowe lasu sporządzane raz na 10 lat. Czynnikiem sprzyjającym w prowadzeniu gospodarki leśnej na terenie gminy są duże kompleksy leśne oraz ulegający stałej poprawie stan zanieczyszczenia powietrza wpływający na stan zdrowotny lasów.

Tereny leśne charakteryzują się stosunkowo małym zróżnicowaniem siedliskowym.

Dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego świeżego. Z pozostałych typów lasów stosunkowo wyraźny udział lasu mieszanego świeżego.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna i jako gatunek dominujący osiąga tu średnie warunki rozwoju i wzrostu. Najczęstszą domieszką jest brzoza, a na siedliskach żyzniejszych buk, dąb, świerk rzadziej inne gatunki. W dolinie Obry występują przeważnie lasy liściaste, które jaskrawo oddzielają się od szpilkowych lasów wysoczyznowych.

Pomniki Przyrody

Tą formą ochrony obejmuje się pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej odznaczających się indywidualnymi wyróżniającymi je cechami. Uznanie za pomnik przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy. Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, zwiększają jego różnorodność, często związane są z lokalną legendą lub wybitną postacią historyczną. Zachowanie ich dla przyszłych pokoleń jest wyrazem naszej kultury.

Pomniki przyrody znajdują się na terenie parków, cmentarzy, w lasach, wśród pól, zabudowy wiejskiej i miejskiej, jak również w pasach drogowych, a dominują wśród nich głównie drzewa gatunków rodzimych, tj. dąb szypułkowy oraz lipa drobnolistna. Są wśród nich pojedyncze drzewa, grupy drzew, aleje, głązy narzutowe, stanowiska roślin chronionych.

Na terenie Gminy Pszczew znajdują się następujące pomniki przyrody:

- Dąb szypułkowy *Quercus robur* - wysokość: ok. 21, Rośnie ok. 30 m za budynkiem mieszkalnym na posesji Zielomyśl nr 33, tzw. osada Biercza;
- Lipa drobnolistna *Tilia cordata*- wysokość: ok. 24, Rośnie przed budynkiem plebani
- Dąb szypułkowy *Quercus robur*- wysokość: ok. 22 Rośnie ok. 500 m na południe od wioski Policko i 500 m na zachód od drogi do Rańska,

- Dąb szypułkowy *Quercus robur*- wysokość: ok. 22 Rośnie na lewym brzegu Obry 100 m na północ od szosy do Pszczewa,
- Lipa drobnolistna *Tilia cordata* – wysokość: ok. 22 Rośnie w Policku przed budynkiem mieszkalnym dawnego PGR,
- Jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* – wysokość: ok. 21 Rośnie w parku podworskim
- Modrzew europejski *Larix decidua* – wysokość: ok. 17 Rośnie w Świechocin N-ctwo Bolewice, obr. Leśny Lewice, L-ctwo Silna, oddz. 119 d,
- Lipa drobnolistna *Tilia cordata* – wysokość ok. 18 Rośnie na gruncie ok. 2 km na wschód od zabudowań Pszczewa, ok. 700 m na półn. od szosy Pszczew – Silna,
- Skupienie drzew – 5 szt. dębów szypułkowych *Quercus robur* Rosną ok. 300 m na południe od rzeki Obry,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* - Rośnie ok. 30 m od szosy Policko - Pszczew,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* - Rośnie na skarpie przy szosie Policko – Pszczew ok. 500 m na wschód od Policka,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* - Rośnie na terenie Świechocin N-ctwo Bolewice L-ctwo Silna,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* - Rośnie w środku wsi Policko,
- Głóg jednoszyjkowy *Crataegus monogyna* – Rośnie na terenie N-ctwo Międzychód obr. Leśny Gorzyń L-ctwo Gorzyń oddz. 502n,
- Grab zwyczajny *Carpinus betulus* – Rośnie na terenie N-ctwo Międzychód obr. Leśny Gorzyń L-ctwo Gorzyń oddz. 503,
- Olsza czarna *Alnus glutinosa* – rośnie na terenie N-ctwo Międzychód obr. Leśny Gorzyń L-ctwo Gorzyń oddz. 577c, Wiąz szypułkowy *Ulmus laevis* – rośnie na terenie N-ctwo Międzychód obr. Leśny Gorzyń L-ctwo Gorzyń oddz. 555i,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* - N-ctwo Międzychód obr. Leśny Gorzyń L-ctwo Gorzyń oddz. 567b,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* – rośnie w Nowe Gorzycko N-ctwo Międzychód obr. Leśny Gorzyń L-ctwo Gorzyń oddz. 567b,
- Dąb szypułkowy *Quercus robur* – rośnie w Nowe Gorzycko N-ctwo Międzychód obr. Leśny Gorzyń L-ctwo Gorzyń oddz. 567b,
- Lipa drobnolistna *Tilia cordata* *Tilia* – rośnie w Silna N-ctwo Bolewice.

Do podstawowych zagrożeń oddziałujących na lasy na terenie Gminy Pszczew należą:

- zagrożenia pożarowe,
- zanieczyszczenia powietrza,
- obniżanie się poziomu wód gruntowych,
- presja turystyczna.

Lasy na terenie Gminy są w dość dużym stopniu narażone na występowanie pożarów. Największe zagrożenie pożarowe w lasach wiąże się z bytowaniem w nim ludzi oraz z wypalaniem łąk i pastwisk.

W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych na terenie Gminy prowadzone są następujące działania:

- utrzymywanie pasów przeciwpożarowych wzdłuż głównych dróg i torów kolejowych;
- porządkowanie terenów leśnych wzdłuż szlaków komunikacyjnych;
- utrzymywanie punktów czerpania wody do celów gaśniczych;
- oznakowanie zagrożonych drzewostanów tablicami ostrzegawczymi i informacyjnymi;
- patrolowanie lasów przez Straż Leśną;
- wprowadzanie okresowych zakazów wstępu na tereny leśne.

Tabela 4 Struktura Lasów w gminie Pszczew 2017- 2021

Lasy	Jednostka miary	2017	2021
Lesistość w %	%	49,9	50,1
Lasy ogółem	ha	8866,95	8897,47
Lasy publiczne ogółem	ha	7630,95	7638,71
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	7623,29	7631,05
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	7599,35	7607,05
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie własności rolnej Sp	ha	23,94	24,00
Lasy publiczne gminy	ha	5,67	5,67
Lasy prywatne ogółem	ha	1236,00	1258,76

Źródło: dane GUS 2023 r. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Zasoby leśne stanowią podstawowy element ekosystemów, lasy prawie w całości stanowią własność Skarbu Państwa i zarządzane są przez nadleśnictwo. Powierzchnia pokryta lasami i gruntami leśnym to ok 50 % obszaru gminy. Dla rozwoju gminy zasadne jest wyznaczenie miejsc wypoczynku na leśnych polanach oraz wykorzystanie dróg leśnych jako szlaków pieszych i pieszo-rowerowych.

2.1.3 Wody powierzchniowe

Gmina jest zaliczana do obszarów o dużej zasobności wód powierzchniowych. Przez gminę przepływa rzeka Obra wraz z dopływem – Popówką. Sieć hydrologiczna uzupełniana jest przez liczne jeziora z których większość wraz z rzeką Obrą wchodzi w skład Rynny Jezior Pszczewskich. Na terenie gminy znajduje się 20 jezior: Kochle (Miejskie), Chłop, Wędromierz, Rybojadło, Cegielniane, Proboszczowskie, Szarcz, Białe, Stołuńskie, Czarne (Stołuń), Szarcz Mały, Grzebynek, Brzeskie, Gorzycko, Długie, Piechniewo, Przydrożne, Gołyń Duży, Gołyń Mały, Stobno.

Najważniejsze z nich pod kątem wykorzystania turystycznego to Chłop, Szarcz, Kochle (miejskie) (68,7 ha) i Białe (55,6 ha).

- Jezioro Chłop (227,8 ha) leży na terenie Sieci Natura 2000 i Pszczewskiego Parku Krajobrazowego, w tzw. rynnie jezior pszczewskich. W zlewni jeziora przeważają lasy, znaczący procent stanowią pola i łąki. Z uwagi na znaczne walory przyrodnicze jezioro jest intensywnie wykorzystywane na potrzeby turystyki i rekreacji. Akwen zasilany jest wodami trzech dopływów; dwa z sąsiednich niewielkich jezior, trzeci prowadzi wody z łąk. Odpływ na południowym krańcu łączy jezioro Chłop z jeziorem Wędromierz i dalej z ciągiem jezior obrzańskich i zbąszyńskich. Sumaryczna klasyfikacja stanu czystości wód jeziora Chłop według SOJJ wskazuje na II klasę. Maksymalna głębokość zbiornika wodnego wynosi 23,0 m, a średnia – 9,0 m.
- Jezioro Szarcz (169,8 ha) leży na północno-zachodnim krańcu wsi Pszczew. Jezioro zostało zagospodarowane na potrzeby turystyki i rekreacji. Liczna zabudowa rekreacyjna zlokalizowana jest na krańcu południowo-wschodnim i zachodnim jeziora. Otoczenie jeziora stanowią głównie tereny rolnicze, lasy znajdują się wyłącznie w pobliżu południowego brzegu. Maksymalna głębokość zbiornika wodnego wynosi 14,5 m, a średnia – 8,0 m. Maksymalna długość jeziora to 2440 m,

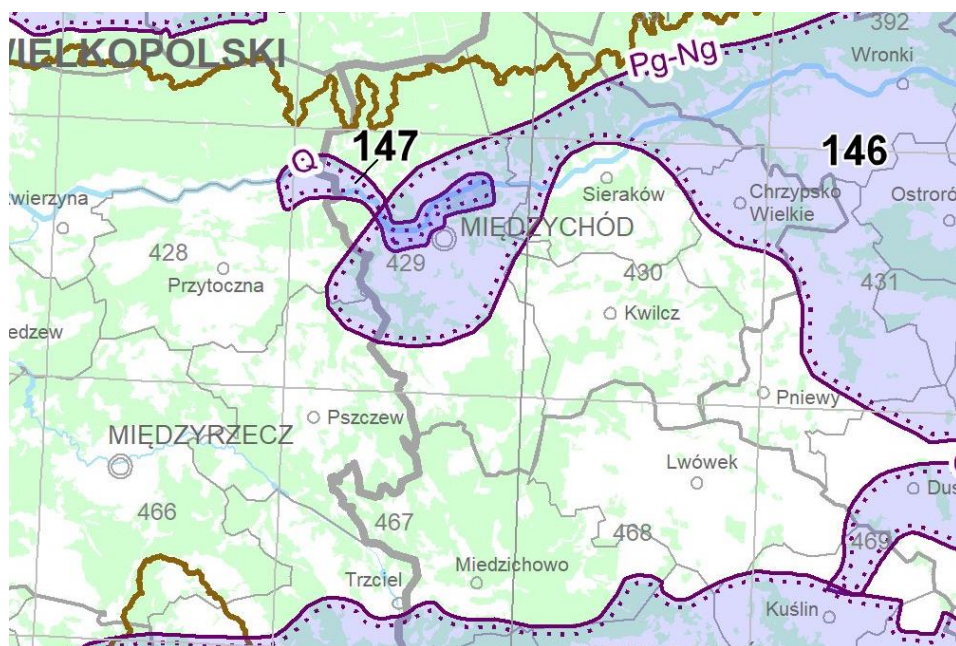
a szerokość 1290 m. Jezioro pełni funkcje rekreacyjne. Na jeziorze funkcjonują dwa kąpieliska wyznaczone z zasadami dyrektywy kąpieliskowej: Kąpielisko OW Karina nad Jeziorem Szarcz Duży oraz Kąpielisko Gminne nad jeziorem Szarcz Duży. W 2022 roku jakość wód na obydwu kąpieliskach oceniono jako doskonałą.

W zasadzie wszystkie jeziora na terenie gminy ulegają silnemu zarastaniu poprzez wkraczanie roślinności brzegowej i procesy torfotwórcze.

Teren gminy położony jest w granicach jednostki planistycznej gospodarowania wodami - jednolitej części wód powierzchniowych (JCWP) oznaczony kodami:

1. Obra od Czarnej Wody do jeziora Rybojadło o kodzie RW6000251878759, (środkowa część gminy),
2. Obra od wypływu z jeziora Rybojadło do Paklicy o kodzie RW6000241878799, (zachodnia część gminy),
3. Popówka o kodzie RW600017187878, (południowo-zachodnia część gminy),
4. Dopływ z Janowa o kodzie RW6000171878792, (południowo-zachodnia część gminy),
5. Męcinka o kodzie RW600025187789, (północna część gminy),
6. Dopływ z Jeziora Żółwino o kodzie RW6000171878794, (północno-zachodnia część gminy),
7. Dormowska Struga o kodzie RW60001718776, (północno-wschodnia część gminy),

Zgodnie z zapisami PGW, JCWP 1, 3, 4, 6 i 7 zostały ocenione jako naturalne o dobrym stanie, niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny, JCWP 2 zostały ocenione jako stan ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny dobry stan ogólny zły, JCWP 5 została oceniona jako stan ekologiczny poniżej dobrego, stan chemiczny dobry, stan ogólny zły.

Mapa 7: Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 146 źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/dane-hydrogeologiczne-psh/947-bazy-danych-hydrogeologiczne/8890-gzwp.html>

Pod względem hydrogeologicznym obszar gminy Pszczew położony jest w Regionie Wielkopolskim (VI) i w subregionie lubusko-poznańskim (VIz). Dla zaspokojenie potrzeb wodnych zasadnicze znaczenie mają wody czwartorzędowe. Natomiast udział wód trzeciorzędowych w całkowitym poborze wody jest niewielki.

Gmina Pszczew położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 146 o nazwie „Subzbiornik Jezioro Bytyńskie-Wronki-Trzciel”.

Kierunki działań w obszarze jakości wód:

- Budowa i modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
- Optymalizacja wykorzystania istniejącej oczyszczalni ścieków,
- Budowa oczyszczalni przydomowych,
- Kontrola technicznego stanu szamb i miejsc nielegalnych odprowadzeni wód powierzchniowych,
- Promowanie pro środowiskowych zasad uprawy, zasad i produkcji,
- Prawidłowe stosowanie nawozów i środków ochrony roślin,
- Ograniczenie zanieczyszczeń wywołanych sływami powierzchniowymi,
- Ochrona wód powierzchniowych i ich rekultywacja,

2.1.4. Flora i fauna

Tereny leśne charakteryzują się stosunkowo małym zróżnicowaniem siedliskowym.

Dominują siedliska boru świeżego i boru mieszanego świeżego. Z pozostałych typów lasów stosunkowo wyraźny udział lasu mieszanego świeżego.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna i jako gatunek dominujący osiąga tu średnie warunki rozwoju i wzrostu. Najczęstszą domieszką jest brzoza, a na siedliskach żyzniejszych buk, dąb, świerk rzadziej inne gatunki. W dolinie Obry występują przeważnie lasy liściaste, które jaskrawo oddzielają się od szpilkowych lasów wysoczyznowych.

O jakości i stanie środowiska przyrodniczego świadczy ilość ustanowionych form ochrony przyrody.

Do najcenniejszych ustanowionych w gminie Trzciel form ochrony przyrody zalicza się:

- 4 obszary chronionego krajobrazu, - „H (Międzychód)” o powierzchni 32243,00 ha, I Międzyrzecz-Trzciel o powierzchni 39597,00 ha, Dolina Obry o powierzchni 9259,41 ha i Gorzycko o powierzchni 9321,50 ha.
- 1 rezerwat przyrody - Jeziora Gołyńskie o pow. ogółem 3,10 ha,
- 2 parki krajobrazowe - Pszczewski Park Krajobrazowy o powierzchni 9724,01 ha i Miedzichowski Park Krajobrazowy o powierzchni 1432,28 ha.
- 3 obszary natura 2000 – 1 specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa); Rynna Jezior Obrzańskich o pow. ogółem 15305,73 ha i 2 obszary specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia), Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry o pow. ogółem 14793,28 ha oraz Puszcza Notecka o pow. ogółem 178255,76 ha.

Na terenie gminy Pszczew stwierdzono występowanie szeregu rzadkich i cennych gatunków zwierząt. Wiele z nich objętych jest ochroną gatunkową. Wśród ssaków stwierdzono tu występowanie takich drapieżników jak kuny leśne, jenoty, borsuki, lisy, tchórze; wśród gatunków łownych - jelenie, sarny, dziki i zające szaraki. Występują tu także norki amerykańskie i piżmaki, z gatunków będących pod ochroną prawną - wydry, nietoperze, krety, jeże, wiewiórki, bobry i ryjówkowate. Wśród ptaków stwierdzono obecność typowych gatunków leśnych takich jak: zięby, kosy, sikory bogatki, szpaki, dzięcioły, pliszki, i wiele innych. Cenne ze względów przyrodniczych są ptaki: bąk, bączek, bocian czarny, podgorzałka, kania ruda, bielik, błotniak łąkowy, zielonka, derkacz, żuraw, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, lelek, zimorodek, dzięcioł średni, świergotek polny, podróżniczek,

wąsatka, jarzębatka. Gady jaszczurki zwinki i żyworódki, zaskrońce, padalce, żółw błotny a płazy to ; ropucha zielona, ropucha paskówka, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna. W wodach rzek i jezior gminy występują typowe dla nizinnych zbiorników wodnych gatunki takie jak: leszcz, okoń, płoć, szczupak, lin, karaś i inne.

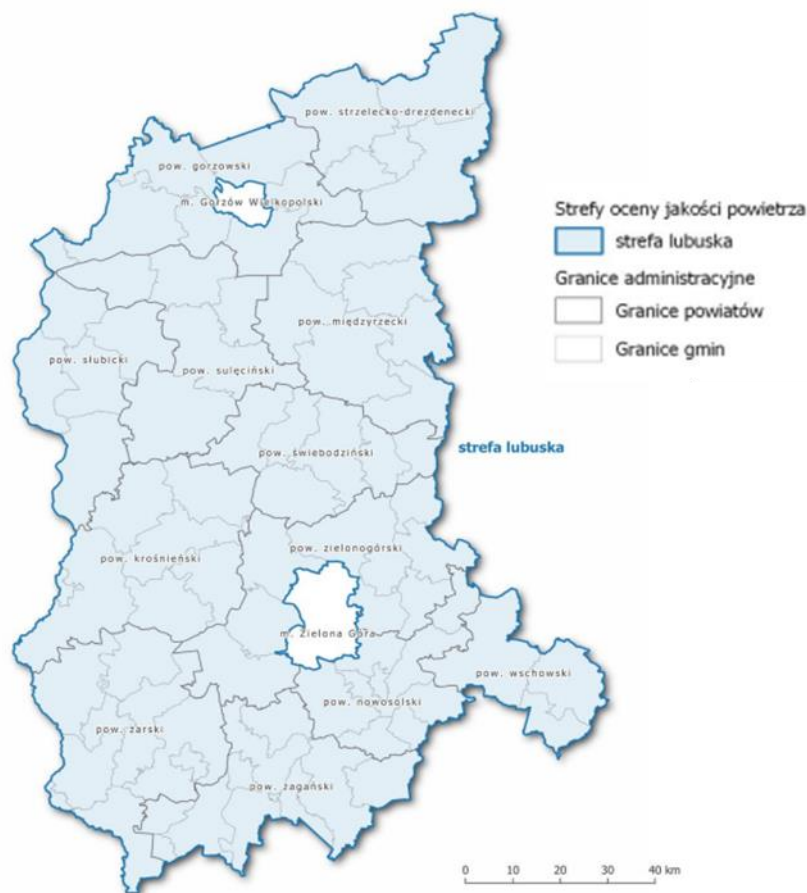
Ochrona środowiska przyrodniczego i krajobrazu na terenie gminy Pszczew wymaga realizacji następujących działań:

- utrzymanie i urządzenie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
- promocja walorów przyrodniczych Gminy,
- uwzględnienie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w zakresie ochrony przyrody,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- prowadzenie szkoleń z zakresu dobrych praktyk rolniczych oraz upraw ekologicznych,
- prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej w celu podnoszenia świadomości w zakresie racjonalnej gospodarki nawozami,
- konserwacja rowów melioracyjnych,
- monitorowanie cieków wodnych,
- bieżąca konserwacja i utrzymanie cieków wodnych.

2.1.5. Jakość powietrza

Strefa lubuska (kod strefy: PL0803) obejmuje obszar województwa lubuskiego, z wyłączeniem obszaru miast: Gorzów Wielkopolski oraz Zielona Góra. Administracyjnie podzielona jest na 12 powiatów ziemskich, a także 7 gmin miejskich, 33 gminy miejsko-wiejskie i 41 gmin wiejskich.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie lubuskim (strefie lubuskiej) jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z transportu (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa).

Mapa 8 – Podział administracyjny i położenie strefy lubuskiej ; Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych http://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2020/2122/akt.pdf

Wyniki pomiarów stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀, a także obiektywne szacowanie oparte na rezultatach modelowania matematycznego wykonanego w ramach rocznej oceny jakości powietrza w skali kraju, jak również rozkład źródeł emisji, wskazały na wystąpienie na terenie strefy lubuskiej obszarów przekroczeń powyższych zanieczyszczeń. Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ zajmują dwa niewielkie fragmenty w gminach Wschowa oraz Żary. Wyniki pomiarów oraz szacowania opartego na modelowaniu matematycznym wskazały na wystąpienie na terenie strefy lubuskiej przekroczenia poziomu dopuszczalnego określonego dla tzw. II fazy stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Miało ono miejsce na niewielkim fragmencie w gminie Wschowa. Obszary przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie lubuskiej rozmieszczone są nierównomiernie, z przewagą na południowym krańcu województwa lubuskiego. Łącznie wyznaczono 66 obszarów przekroczeń dla benzo(a)pirenu, które zajmują w sumie ponad 5 tys. km², tj. ok. 37% powierzchni strefy.

Gmina posiada Plan Gospodarki Niskoemisyjnej którego celem jest wskazanie kierunków poprawy jakości powietrza poprzez redukcja zanieczyszczeń w tym CO₂ oraz ograniczenie energii finalnej.

Cel główny Gmina zamierza osiągnąć przez realizację następujących celów szczegółowych:

- wzrost efektywności energetycznej 10 609 MWh, co stanowi 3,6 % względem roku bazowego;
- redukcja emisji CO₂ o 95 Mg, co stanowi 0,1 % względem roku bazowego;
- wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych o ok. 0,6 % względem roku bazowego⁸

Gmina Pszczew wraz z gminami Międzyrzecz, Zbąszyń, Trzciel i Bledzew, oraz firmą SUNLEMA Sp. z o.o. z Wrocławia, utworzyła **Nadobrzeński Klaster Energetyczny**, którego celem jest realizacja projektów dotyczących budowy odnawialnych źródeł energii. Odnawialne źródła energii to źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także z biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych. Na terenie gminy Pszczew do głównych źródeł **zanieczyszczeń należą lokalne kotłownie i paleniska domowe**. Negatywne oddziaływanie na środowisko ma również spalanie paliw w silnikach spalinowych napędzających pojazdy mechaniczne.

Kierunki działań w obszarze jakości powietrza atmosferycznego to:

- realizacja projektów w zakresie budowy i przebudowy systemu ogrzewania,
- realizacja projektów w zakresie budowy, przebudowy i modernizacji dróg w tym obwodnic miejscowości,
- prowadzenie programu termomodernizacji obiektów,
- wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- upowszechnianie stosowanie materiałów energooszczędnych w budownictwie,
- rozbudowa i utrzymanie infrastruktura rowerowej,

⁸ Program Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Pszczew

Tabela 5 Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pyły ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu,
CO ₂ (dwutlenek węgla)	spalanie paliw zawierających siarkę,
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw,
NO (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne,
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu,
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania
O ₃ (ozon)	powstaje naturalne oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami,

Źródło: opracowanie własne

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym należą:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Obszary problemowe związane z ochroną powietrza wynikają m.in. z:

- emisji komunikacyjnej,
- nieprawidłowych praktyk związanych z gospodarowaniem odpadami,
- komunalnymi (spalanie śmieci w piecach centralnego ogrzewania),
- spalania niskokalorycznych i zawierających dużą zawartość siarki paliw stałych.

Redukcja emisji zanieczyszczeń możliwa jest poprzez realizację następujących działań:

- termomodernizację obiektów użyteczności publicznej i budynków komunalnych,
- rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii na obszarze gminy,
- opracowanie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, paliwa gazowe i energię elektryczną oraz w razie konieczności opracowanie planu,
- budowa i modernizacja dróg gminnych.
- stwarzanie warunków dla rozwoju ruchu rowerowego - rozbudowa ścieżek rowerowych,

- kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach,
- modernizacja dróg powiatowych na terenie gminy,
- realizacja zapisów Programu ochrony powietrza dla strefy lubuskiej na terenie Gminy Pszczew,
- promowanie ruchu rowerowego, pomiędzy miejscowościami w gminie,
- promowanie wymiany kotłów węglowych na gazowe.

2.1.6 Gleby

Do czynników glebotwórczych należy: klimat, woda, organizmy żywe, ukształtowanie powierzchni, działalność człowieka, czas. Czynniki te współdziałają ze sobą i tylko przez ich wspólne dynamiczne działanie z martwej skały powstaje ożywiony i ulegający ciągłym przemianom utwór - Gleba. Istotnym czynnikiem modyfikującym gleby jest działalność ludzka. Obszar gminy Pszczew ma charakter typowo rolniczy. Gleby występujące na terenie gminy charakteryzują się zróżnicowaną przydatnością dla celów rolniczych. Na terenie gminy przeważają gleby bielcowe pochodzenia nieorganicznego, są to głównie piaski i piaski słabo gliniaste, dominują gleby kompleksu żytnio-ziemniaczanego. Największy udział mają gleby VI klasy bonitacyjnej (stanowią około 41% wszystkich gleb). Oprócz nich występują także, w dużej ilości, gleby klasy V (38%) oraz gleby klasy IV (17%). Najmniejszy jest udział gleb najlepszej, III klasy bonitacyjnej (4%). Gleby najwyższej jakości, a więc II i I klasa bonitacyjna na terenie gminy nie występują.

Głównymi bogactwami naturalnymi Gminy Pszczew są:

- lasy zajmujące ponad połowę jej powierzchni, ok. 50 %,
- walory krajobrazowe, sprzyjające rozwojowi funkcji turystyczno – wypoczynkowej.

Odzwierciedleniem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest dobór gatunków roślin do uprawy. W produkcji roślinnej dominują zboża (78,37% zasiewów), w tym najwięcej żyto (29,92%), pszenżyto (12,90%), jęczmień (9,37%), owies (7,32%) i pszenica (4,81%). Inne zboża łącznie z kukurydzą na ziarno stanowią 13,00% zasiewów. Z upraw okopowych ziemniaki

zajmują 1,38% powierzchni. Stale rośnie powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku (8,19% zasiewów).⁹

Zagrożenia odnośnie gleb na terenie gminy Pszczew :

- zanieczyszczenia gleb związane z gospodarką rolną,
- zagrożenie erozją wietrzną i wodną,
- zanieczyszczenia gleb związane z opadami – kwaśne deszcze,
- zanieczyszczenie gleb wywołane obecnością „dzikich wysypisk” ,
- chemizacja i intensyfikacja rolnictwa,
- komunikacja i transport samochodowy,
- zły stan techniczny urządzeń melioracyjnych,
- odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska,
- osuszanie oczek wodnych - naturalnych zbiorników wodnych, obniżanie poziomu wód gruntowych.

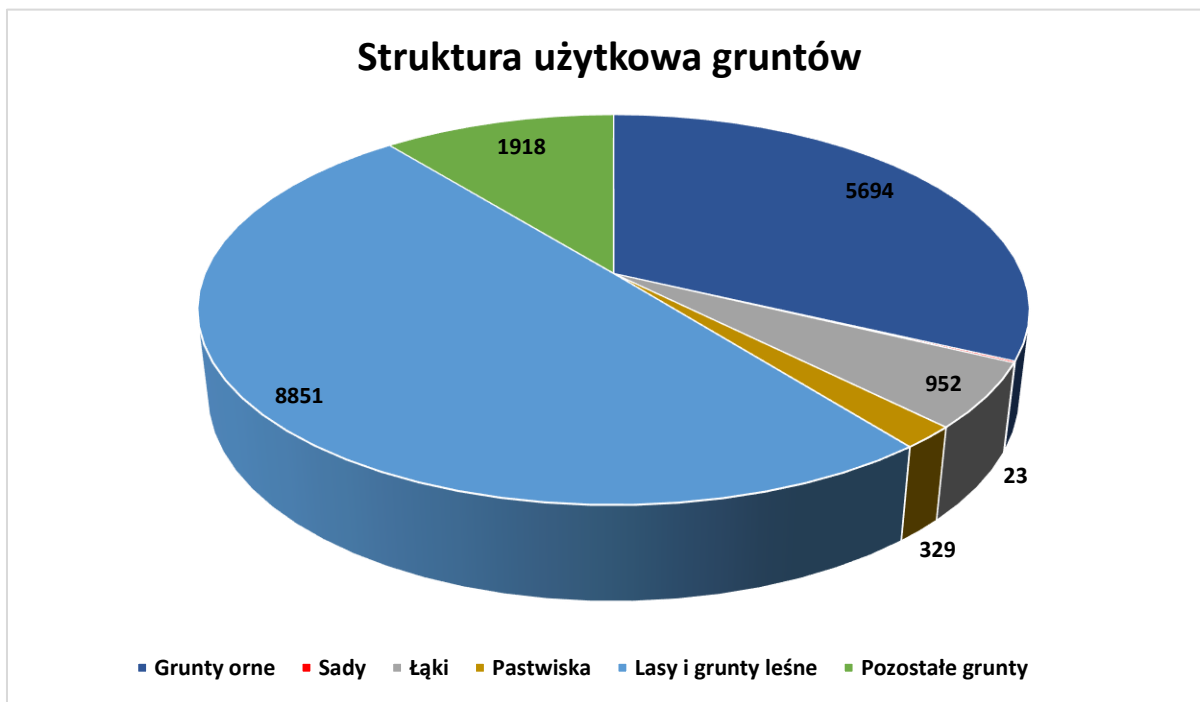
Powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w gminie wynosi 6 998 ha (39,38%), w tym gruntów ornych – 5 694 ha (32,05%), zaś łąk i pastwisk 1 281 ha (7,21%). Sady zajmują powierzchnię ok. 23 ha.

Tabela 6 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pszczew stan na 2005 rok.

Rodzaj	Grunty w ha	% ogółu
Grunty orne	5694	32,05
Sady	23	0,13
Łąki	952	5,36
Pastwiska	329	1,85
Lasy i grunty leśne	8851	49,82
Pozostałe grunty	1918	10,79
Razem	17767	100

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

⁹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pszczew

Wykres nr 4 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pszczew stan na 2005 rok. Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GUS z 2023 r.

W obszarze Gminy Pszczew występują udokumentowane złoża kopalin pospolitych w postaci kruszywa naturalnego i kredy :

- złoża kruszywa naturalnego „Kuligowo” (nr złoża KN 5152) o powierzchni 9,90 ha,
- złoża kruszywa naturalnego „Nowe Gorzycko” (nr złoża KN 5151) o powierzchni 5,88 ha,
- złoża kruszywa naturalnego „Silna BB” (nr złoża KN 9206) o powierzchni 0,76 ha (brak określonej lokalizacji),
 - złoża kredy „Rańsko” (nr złoża KR 141) o powierzchni 33,17 ha,
 - złoża kredy „Rańsko 1” (nr złoża KR 18936) o powierzchni 2,00 ha,
 - złoża kruszywa naturalnego „Stoki” (nr złoża KN 11741 ze zmianami) o powierzchni 1,90 ha,
 - złoża kruszywa naturalnego „Stołuń” (nr złoża KN 14430) o powierzchni 6,33 ha,
 - złoża kruszywa naturalnego „Stołuń W” (nr złoża KN 14756) o powierzchni 1,9 ha¹⁰.

Generalnie można przyjąć stwierdzenie, że warunki przyrodnicze, przede wszystkim warunki glebowe w gminie nie stwarzają podstaw dla rozwoju gospodarczego w oparciu o tą gałąź

¹⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pszczew

produkcji traktowanej jako podstawowe źródło utrzymania dla znacznej części ludności gminy. Szansą rozwoju rolnictwa jest jego restrukturyzacja poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw indywidualnych oraz rozwój alternatywnych form produkcji rolnej w tym ekologicznej.

2.2 Infrastruktura inżynieryjno-techniczna

2.2.1. Infrastruktura wodociągowa

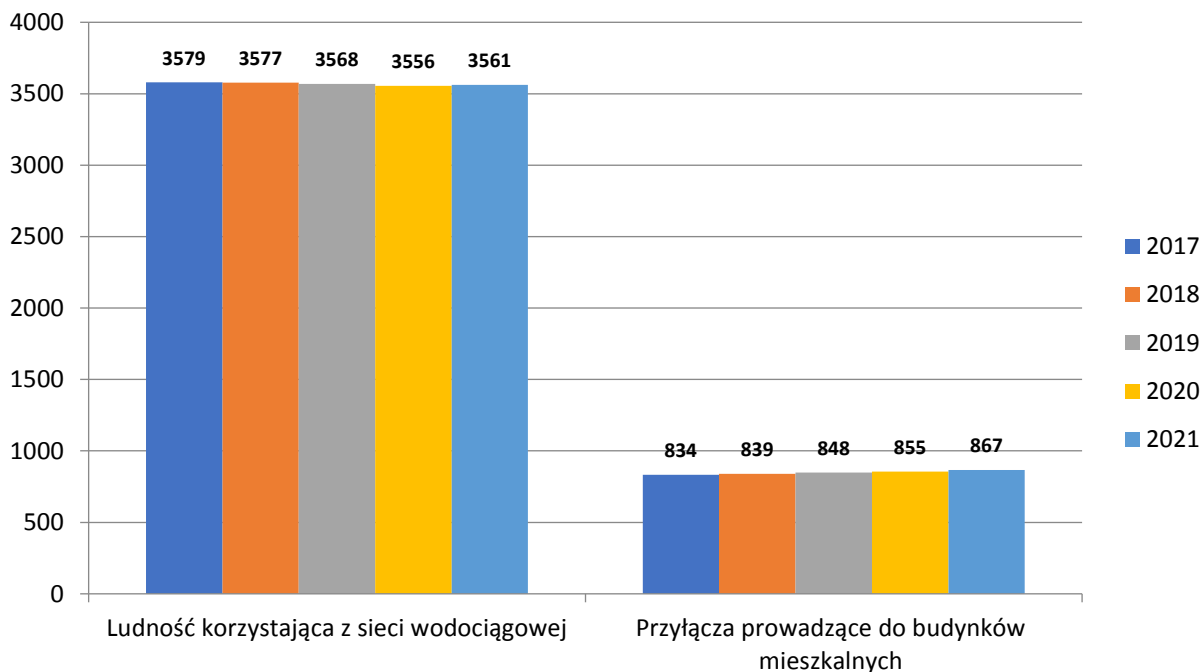
Sieć wodociągowa według stanu na 2018r. występuje w miejscowościach: Pszczew, Silna, Świechocin, Stoki, Zielomyśl, Szarcz, Stołuń, Policko, Janowo i Nowe Gorzycko¹¹.

Według danych GUS na rok 2021 długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Pszczew wynosi 62,6 km. Liczba przyłączy wodociągowych na terenie Gminy to 867 (3561 osób korzystających). Oznacza to, iż blisko 84 % mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej.

Tabela 7 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w Gminie Pszczew latach 2017-2021 r

Wyszczególnienie	Jed. miary	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Osoba	3579	3577	3568	3556	3561
Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej	km	60,5	60,5	60,6	62,6	62,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	834	839	848	855	867
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	101,0	101,3	108,5	109,5	106,5
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	23,6	23,6	25,4	25,8	25,0

Źródło: opracowanie własne wg. danych GUS 2023 r

Wykres nr 5 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie Gminy Pszczew Źródło : opracowanie własne wg. Danych GUS 2023 r.

¹¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Międzyrzeckiego na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Tabela 8 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w Gminie, Powiecie i Województwie w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Jed. miary	Gmina Pszczew	Powiat międzyrzecki	Województwo Lubuskie
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	Osoba	3561	49631	934368
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych	szt.	834	7854	145715
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	25,0	30,8	31,9

Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2023 r

Zaopatrzenie 10 miejscowości w Gminie Pszczew odbywa się z 3 stacji wodociągowych, a mianowicie:

- Stacja Uzdatniania Wody Pszczew zaopatrująca w wodę miejscowości Pszczew, Silna, Świechocin, Stoki, Zielomyśl, Szarcz, Stołuń;
- Stacja Uzdatniania Wody Policko zaopatrująca w wodę miejscowości: Strużka, Przychów, Wełmice, Janiszowice, Dachów oraz Dęby;
- Stacja Uzdatniania Wody w Bobrowicach zaopatrująca w wodę miejscowości Policko i Janowo;
- Stacja Uzdatniania Wody Nowe Gorzycko zaopatrująca w wodę miejscowość Nowe Gorzycko.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Gminy Pszczew wynosiła ok. 63 km.

Zużycie wody na 1 mieszkańca w gminie wynosi 25,0 m³

Istniejące zasoby wód podziemnych o dobrej jakości umożliwiają wykorzystanie jej do celów zaopatrzenia ludności. Wydajność istniejących ujęć wody jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb Gminy. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych oraz możliwość jej ujmowania nie stanowią bariery rozwojowej Gminy. Na dzień 31.12 2021 r. ilość zużytej wody wyniosła 132,0 dam³

Tabela 9 Zużycie wody w gminie Pszczew

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	Jedn. miary	2017	2021
Ogółem	dam3	120,5	132,0
Ogółem w hm3	hm3	0,1	0,1
Eksploatacja sieci wodociągowej	dam3	120,5	132,0
Eksploatacja sieci wodociągowej- gospodarstwa domowe	dam3	101,0	106,5
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m3	28,1	31,0

Źródło. dane GUS 2023 r <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

potrzeby i możliwości rozwoju:

- celowe jest zakończenie rozbudowy systemu wodociągowego w Pszczewie w dostosowaniu do procesów rozwoju zagospodarowania,
- modernizacja sieci wodociągowej,

2.2.2 Sieć kanalizacyjna

W gminie Pszczew kanalizacja sanitarna funkcjonuje we wsiach Pszczew, Stołuń i Szarcz. Na terenie gminy Pszczew funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: w Pszczewie i Szarczu¹².

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Pszczew wynosi 34,3 km, przy czym liczba przyłączy wynosi 647, korzysta z niej 2643 osób, co oznacza, że 62% ludności ma dostęp do kanalizacji. Ścieki z terenu Gminy Pszczew zbierane są z sieci kanalizacji sanitarnej i doprowadzane do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Pszczewie i Szarczu.

- Oczyszczalnia ścieków w Pszczewie – Mechaniczno-biologiczna,
- Oczyszczalnia ścieków w Szarczu – Mechaniczno-biologiczna.

Na terenach gminy nie objętych jeszcze siecią kanalizacji sanitarnej użytkowanych jest kilkanaście przydomowych oczyszczalni ścieków, w większości gromadzi się tu ścieki w zbiornikach bezodpływowych, z których ich część dowożona jest do w/w oczyszczalni.

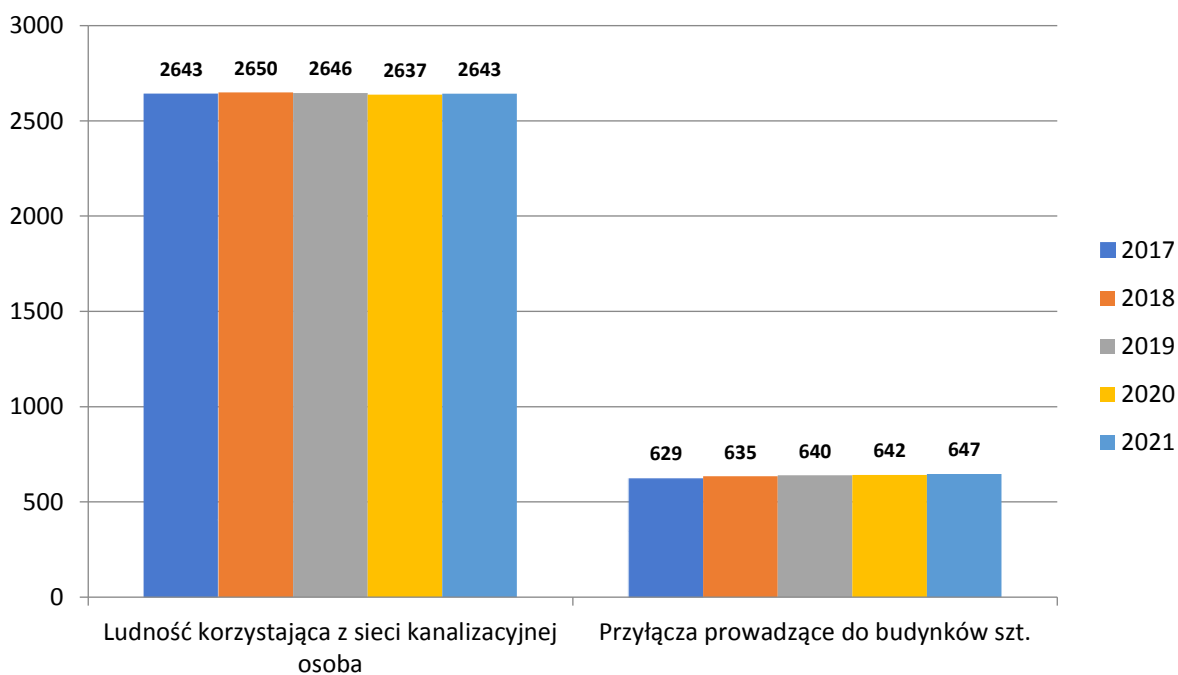
Na koniec 2021 r. Gmina Pszczew ma zaewidencjonowanych 28 przydomowych oczyszczalni ścieków.

¹² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pszczew

Tabela 10 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej Gminy Pszczew w latach 2017-2021r.

Wyszczególnienie	Jed. miary	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Osoba	2643	2650	2646	2637	2643
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	32,3	32,5	32,8	33,3	34,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	629	635	640	642	647
Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	60,4	102,0	110,2	86,0	91,9

Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2023 r

Wykres nr 6 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Pszczew Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2023 r

Tabela 11 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w Gminie, Powiecie i Województwie w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Jed. miary	Gmina Pszczew	Powiat Międzyrzecki	Województwo Lubuskie
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Osoba	2643	37668	737882
Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dm ³	91,9	1530,9	28731,1

Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2023 r

potrzeby i możliwości rozwoju:

- budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej sanitarnej,
- modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, w terenach gdzie nie efektywna jest **budowa** sieci kanalizacyjnej,

2.2.3 Sieć elektroenergetyczna

Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w energię elektryczną bezpośrednio poprzez linie napowietrzne i kablowe 0,4 kV wychodzące ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Większość tych stacji zasilana jest elektroenergetycznymi liniami 15 kV wychodzącymi ze stacji transformatorowej 110/15 kV Zielomyśl, zlokalizowanej przy drodze powiatowej nr 1332F do Pszczewa. Wyżej wymieniona stacja zasilana jest liniami wysokiego napięcia WN-110 kV Międzyrzecz – Zielomyśl i Międzychód – Zielomyśl, które obecnie są w przebudowie (docelowo jako linie dwutorowe). Właścicielem poszczególnych elementów systemu dystrybucyjnego energii elektrycznej na obszarze gminy Pszczew jest spółka ENEA Operator Sp. z o. o. Oddział Dystrybucji Gorzów Wielkopolski. Na terenie gminy znajduje się stacja transformatorowa 110/15 kV Zielomyśl, posiadająca następujące transformatory: typ: TNORCA 16000/110, moc zainstalowana 16 MVA, napięcie 115/16,5 kV, obciążenie obszaru Gminy Pszczew 1 MW, typ: TORb 16000/110, moc zainstalowana 16 MVA, napięcie 115/16,5 kV, obciążenie obszaru Gminy Pszczew 1 MW. *Na podstawie informacji Polskich Sieci Elektroenergetycznych Oddział w Poznaniu na terenie gminy Pszczew znajduje się fragment linii o napięciu 400 kV, która łączy stacje elektroenergetyczne SE Krajnik z SE Plewiska.*

Całkowita długość linii wynosi 212,104 km o łącznej liczbie 529 słupów (na terenie gminy Pszczew znajduje się 6,431 km linii między słupami 170-186).

Stan techniczny uzbrojenia jest zadawalający. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być starzejąca się infrastruktura elektroenergetyczna, która nie będzie w stanie zagwarantować wymaganego poziomu napięcia oraz ciągłości dostawy energii elektrycznej.

Na istniejący system przesyłu informacji i łączności składa się naziemny układ sieci i urządzeń telekomunikacyjnych oraz sieć masztów telefonii komórkowej.

Dostępność gminy do infrastruktury telekomunikacyjnej systematycznie poprawa się, dzieje się to za sprawą rozwoju telefonii komórkowej.

Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej. Problem z podłączeniami zauważa się na obszarach wiejskich. Dostęp do Internetu oferowany jest przez operatorów telekomunikacyjnych.

Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego gminy będzie uzależniony od rozwoju szerokopasmowej infrastruktury internetowej.

2.2.4 Infrastruktura gazownicza

Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej niskiego oraz średniego ciśnienia na terenie gminy Pszczew jest EWE energia sp. z o. o. Gaz ziemny dostarczany jest przez przedsiębiorstwo do celów grzewczych i produkcyjnych zarówno do klientów indywidualnych (gospodarstwa domowe) jak i firmowych (produkcja, usługi). Stan techniczny gazociągów przedsiębiorstwa EWE energia sp. z o. o. określa się jako bardzo dobry. Gazociągi wykonane są z polietylenu, ciśnienie w gazociągu wynosi od 100 mbar do 5 bar.

Ponadto na terenie gminy Pszczew znajduje się infrastruktura gazowa wysokiego ciśnienia eksploatowana przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S. A. Oddział w Poznaniu.

Przez teren gminy przebiegają cztery gazociągi :

- Lwówek – Skwierzyna (fragment gazociągu Grodzisk – Skwierzyna (policki)),
- Szczecin – Lwówek,
- Gazociąg Jamalski,
- TE Wierzbno – KGZ Paproć.¹³

¹³ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pszczew 2016 r.

Tabela 12 Sieć gazowa w Gminie Pszczew

Wyszczególnienie	Jed. miary	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność korzystająca z sieci gazowej	Osoba	698	720	753	906	921
Odbiorcy gazu	Gosp.	214	222	236	239	246
Długość czynnej sieci ogółem w m	m.	77008	77008	77008	77008	56421
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	246	256	271	275	282

Źródło. dane GUS 2023 r <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Tabela 13 Ludność korzystająca z sieci gazowej w Gminie, Powiecie i Województwie w 2021 roku.

Wyszczególnienie	Jed. miary	Gmina Pszczew	Powiat Międzyrzecki	Województwo Lubuskie
Ludność korzystająca z sieci gazowej	Osoba	921	16904	556836
Długość czynnej sieci ogółem w m	m	56421	335966	4379370
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	282	3698	80345

Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2023 r

2.2.5 Infrastruktura drogowa

Podstawowym układem komunikacyjnym w Gminie Pszczew jest układ drogowy złożony z dróg kategorii: gminnej i powiatowej oraz w niewielkim stopniu krajowym. Ogółem na terenie gminy Pszczew znajduje się 176,5 km dróg publicznych, z tego¹⁴:

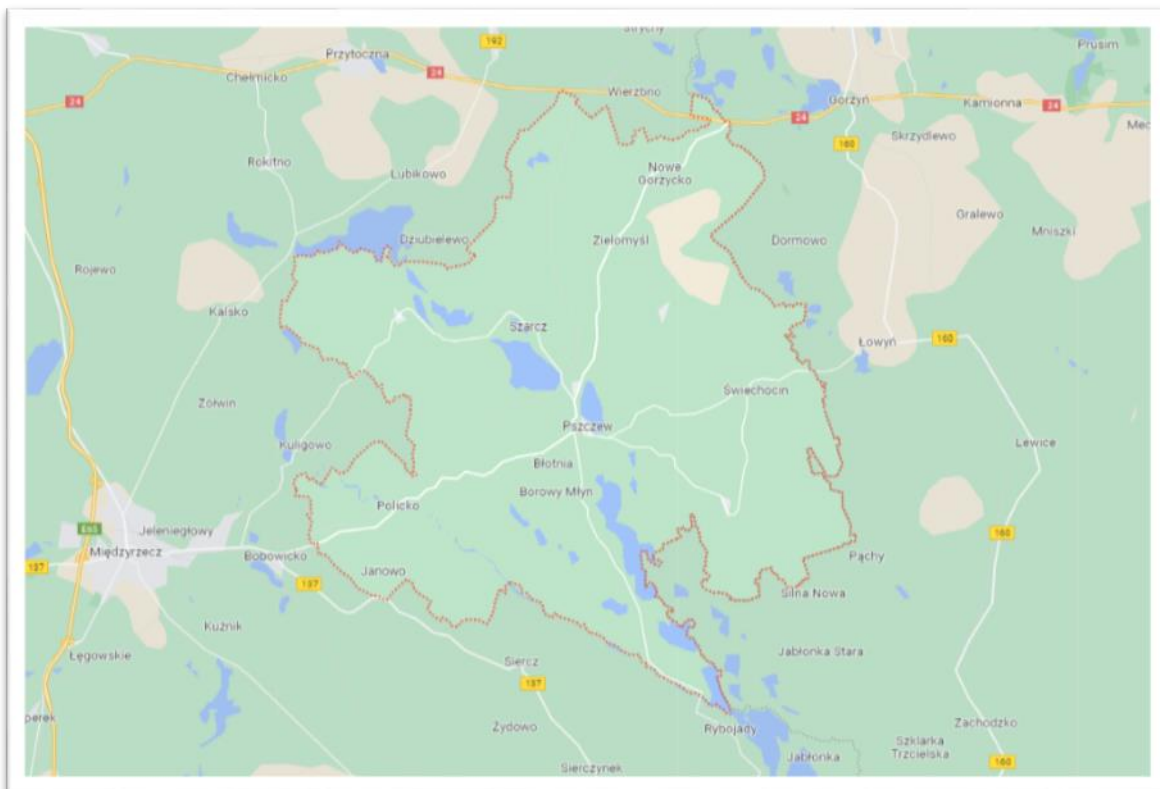
- drogi gminne – 94,4 km,
- drogi powiatowe – 81,6 km,
- droga krajowa – 0,5 km,

Uzupełnienie układu dróg powiatowych stanowią drogi gminne, zapewniające transport wewnętrzny gminy. Drogi te wyposażone są w nawierzchnie bitumiczne, brukowe i gruntowe. Mankamentem tych dróg jest i niezadawalająca jakość przede wszystkim

¹⁴ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pszczew 2016 r.

szerokości pasa drogowego i jezdni oraz nie zawsze zadowalający stan techniczny nawierzchni.

Przez północną część gminy przebiega droga krajowa nr 24 relacji Pniewy – Wałdowice, zapewniająca powiązania z drogą ekspresową S3 relacji Świnoujście – Szczecin – Gorzów Wielkopolski – Zielona Góra – Legnica – Bolków – Jelenia Góra – Jakuszyce (granica państwa), która umożliwia bezpośredni dostęp do autostrady A2 relacji Warszawa – Świecko. Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa nr 364 relacji Wierzbno – Rzepin z przystankiem kolejowym Pszczew.

Mapa 10 – Układ komunikacyjny w gminie Pszczew, źródło: opracowanie własne

Peryferyjny przebieg drogi krajowej nr 24 w granicach gminy Pszczew sprawia, że wewnętrzny system komunikacyjny oparty jest przede wszystkim na sieci dróg powiatowych i gminnych. Droga krajowa nr 24 stanowi istotny ciąg tranzytowy, nie służy natomiast zapewnieniu dostępności komunikacyjnej poszczególnych wsi.

Układ komunikacyjny Gminy Pszczew tworzą drogi powiatowe:

- Nr 1332F Bobowicko – Nowe Grodzko,
- Nr 1331F Pszczew - Trzciel,
- Nr 1328F Bobowicko - Pszczew ,

— Nr 1337F Pszczew – Silna¹⁵.

Powiązania drogowe stwarzają możliwości transportowe z większymi ośrodkami miejskimi, a odległości do niektórych jednostek związanych z Pszczewem są następujące:

- Międzyrzecz: 15,3 km (czas dojazdu ok. 17 min);
- Skwierzyna: 33,8 km (30 min),
- Świebodzin: 40,7 km (37 min),
- Kostrzyn nad Odrą : 97,2 km (74 min),
- Gorzów Wlkp.: 62,4 km (48 min);
- Frankfurt nad Odrą: 99 km (100 min);
- Zielona Góra: 82 km (58 min);
- Szczecin: 164 km (100 min);
- Poznań: 91,6 km (83 min);
- Berlin: 186 km (170 min).

Z miejscowości Pszczew istnieje możliwość dojazdu autobusami PKS do najbliższych miast powiatowych Międzyrzecz, Międzychód (średnio 3 połączenia dziennie), z Międzyrzecza kursują autobusy do Zielonej Góra i Gorzowa Wlkp. W sezonie letnim uruchamiane są połączenia kolejowe Międzyrzecz- Pszczew jak również Gorzów - Pszczew.

Najbliższy dworzec PKP znajduje się w Międzyrzeczu, Gorzowie Wlkp. lub w Świebodzinie.

Propozycje przedsięwzięć związanych z modernizacją układu komunikacji drogowej są następujące:

- budowę, przebudowę i modernizację dróg gminnych i konieczne w tym zakresie ustalenie lokalizacji dróg w nowych liniach rozgraniczających zgodnie z aktualnie obowiązującymi kategoriami dróg publicznych

potrzeby i możliwości rozwojowe układu dróg gminnych:

- konieczna jest modernizacja i poprawa stanu technicznego ulic lokalnych i dojazdowych w ciągach dróg gminnych w obszarach zabudowanych oraz w/w ważniejszych dróg gminnych,
- zwiększenie płynności i przepustowości sieci drogowej,

¹⁵https://bip.pszczew.pl/214/2283/Studium_uwarunkowan_i_kierunkow_zagospodarowania_przestrzennego_gminy_Pszczew/

- potrzeby rozwojowe sieci dróg i ulic związane będą z zabudową i zagospodarowaniem nowych terenów zainwestowania pełniąc funkcje dróg i ulic o funkcji dojazdowej.
- planowanie szlaków turystycznych oraz ścieżek rowerowych z pasami zieleni oddzielającymi je od jezdni dróg powiatowych i gminnych w pasach drogowych drogi gminnych oraz dróg powiatowych.

2.2.6 Gospodarka odpadami

Odpady komunalne na terenie Gminy Pszczew powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych, obiektach użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola). Zbiórka odpadów komunalnych prowadzona jest przez specjalistyczne firmy posiadające wpis do rejestru działalności regulowanej. Oprócz odpadów komunalnych zmieszanych zbierane są również selektywnie takie frakcje jak: papier, tworzywa sztuczne, szkło. Znaczna część odpadów komunalnych ulegających biodegradacji jest bezpośrednio zagospodarowywana u źródła, zwłaszcza na terenach wiejskich i w zabudowie jednorodzinnej, gdzie powstające odpady często są kompostowane w kompostownikach lub są wykorzystywane do karmienia zwierząt gospodarskich.

Ponadto zgodnie ze znowelizowaną ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w każdej gminie należy zorganizować punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), do których mieszkańcy bezpłatnie przez cały rok mogą przekazać odpady problemowe takie jak odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, farby i lakiery, oleje itp.

W Gminie Pszczew nie funkcjonują zakłady szczególnie uciążliwe dla środowiska. W 2021 r. nie zlokalizowano dzikich wysypisk odpadów komunalnych. Gmina Pszczew nie posiada na swoim terenie czynnego składowiska, na terenie gminy wprowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W miejscowości gminnej zlokalizowany jest punkt selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK).

Obszary problemowe dotyczące gospodarki odpadami związane są z:

- nieprawidłowymi praktykami dotyczącymi gospodarowania odpadami przez mieszkańców (np. spalanie odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa),

- niewystarczającym poziomem selektywnej zbiórki odpadów oraz mały poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- występowaniem wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów właściciele nieruchomości obowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania, a odbierający odpady do odbierania następujących rodzajów odpadów:

- Papier,
- Szkło,
- Metale,
- Tworzywa sztuczne,
- Odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów,

Natomiast inne odpady komunalne takie jak wymienione poniżej zbierane są w punkcie selektywnego ich zbierania:

- Odpady wielkogabarytowe i meble,
- Odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe,
- Zużyte opony,
- Przeteterminowane leki,
- Chemikalia,
- Zużyte baterie i akumulatory,
- Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- Odzież i tekstylia z materiałów naturalnych,

W 2022 roku odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Pszczew oraz zagospodarowanie odpadów realizowane było przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych TRANS-KOM Sp. z o.o. z siedzibą ul. Dąbrowskiego 290, 60-406 Poznań.

W gminie prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów komunalnych, która odbywa się w systemie workowym. Wprowadzono następujące oznaczenie worków:

- kolor żółty – plastik, metale,
- kolor niebieski – papier,

– kolor zielony – szkło,

– kolor brązowy – bioodpady.

Gmina Pszczew wchodzi w skład III Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Województwa Wielkopolskiego. Na terenie Gminy Pszczew nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zmieszane komunalne przekazywane są do regionalnej instalacji będącej sortownią odpadów zmieszanych i selektywnie zebranych na Składowisko odpadów Mnichy „Clean City Zakład Utylizacji Odpadów” Sp. z o.o., Michy 100,64-421 Kamionna.

Na dzień 1 stycznia 2021 r. na 1 mieszkańca gminy przypadało 0,17 Mg selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz 0,24 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, natomiast pod koniec roku dane te przedstawiały się następująco: ilość odpadów zebranych selektywnie przypadająca na 1 mieszkańca gminy kształtowała się na poziomie 0,11 Mg, a zmieszanych odpadów komunalnych 0,17 Mg.

Na terenie gminy Pszczew, przeprowadzane są akcje „azbest”, zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pszczew na lata 2010 – 2032”.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Pszczew na lata 2010 –2032, przyjęty został przez Radę Gminy Uchwałą Nr III/8/10 z dnia 16 grudnia 2010 roku, w oparciu o który gmina pozyskuje dotacje celowe z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na jego realizację, składając wnioski o dofinansowanie w imieniu osób fizycznych -mieszkańców Gminy.

Realizacja akcji azbest jest następująca :

- w roku 2016 zebrano i zutilizowano 45.440 Mg wyrobów zawierających azbest,
- w roku 2017 zebrano i zutilizowano 43,07 Mg wyrobów.
- w 2018 i 2019 roku, w związku z brakiem możliwości uzyskania dofinansowania, nie zebrano odpadów zawierających azbest.
- w 2020 r. przeprowadzona została inwentaryzacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Pszczew.
- w 2021 r. nie przeprowadzono akcji usuwania azbestu; jest planowana na 2022 ¹⁶r.

¹⁶ Raport o Stanie Gminy Pszczew za rok 2021

Na terenie Gminy Pszczew ze strumienia odpadów komunalnych wydziela się również odpady problemowe, tj. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie, meble, przeterminowane leki i chemikalia, oraz pozostałe odpady niebezpieczne. Do przyjmowania tego rodzaju odpadów i ich okresowego magazynowania przeznaczony jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Na terenie Gminy Pszczew PSZOK funkcjonuje w Pszczewie na terenie : plac na terenie ZUK, ul. Kasztanowa 14.

System selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w Gminie funkcjonuje poprawnie.

potrzeby i możliwości rozwojowe:

- identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci,
- edukacja mieszkańców w celu ograniczenia masy wytwarzanych odpadów komunalnych oraz ich segregacji,
- zwiększenie udziału recyklingu,
- egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie,

Odpady zawierające azbest występują w odpadach remontowych, szczególnie pochodzących ze starych budynków (materiały izolacyjne, rury i płyty azbestocementowe, eternit itp.). Azbest i wytworzone z niego materiały budowlane stanowią odpady niebezpieczne i wymagają specjalnych metod postępowania, a następnie unieszkodliwiania. Postępowanie w tym zakresie reguluje rozporządzenie Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 71, poz. 649).

2.2.7 Odnawialne źródła energii (OZE)

Wraz z wciąż rosnącym zapotrzebowaniem na energię a przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).

Na terenie Gminy Pszczew dane dotyczące pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii pochodzą z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Źródłem zaopatrzenia w energię

cieplną dla gminy Pszczew są przede wszystkim indywidualne systemy grzewcze zaspokajające potrzeby własne domu lub mieszkania. Stosowane paliwa na potrzeby ogrzewania zostały określone na podstawie ankietyzacji przeprowadzonej na terenie Gminy. Najczęściej używanym paliwem do celu ogrzewania budynku jest połącznie węgiel oraz drewna. W gminie **Pszczew** w roku bazowym zużycie energii z OZE wynosiło 317 GJ/rok. Wystąpiło głównie w Handlu i usługach i w niewielkim stopniu w mieszkalnictwie. Jest to bardzo mały procent wykorzystania OZE na terenie Gminy.

Pomimo niskiego stopnia wykorzystania OZE, znaczna część ankietowanych w sektorze gospodarstw domowych planuje montaż takich instalacji. Mieszkańcy planują wykorzystanie głównie instalacji solarnych oraz fotowoltaicznych.

Gmina Pszczew posiada dogodne warunki nasłonecznienia. W związku z tym posiada duży potencjał w zakresie zabezpieczenia potrzeb elektroenergetycznych za pomocą konwersji fotowoltaicznej oraz zabezpieczenia ciepłej wody użytkowej z wykorzystaniem kolektorów słonecznych. Potencjał nie jest w tej chwili wykorzystywany.

Aktualnie na terenie gminy nie działa żadna elektrownia wiatrowa.

Cześć 3 Uwarunkowania społeczno-demograficzne

3.1 Demografia

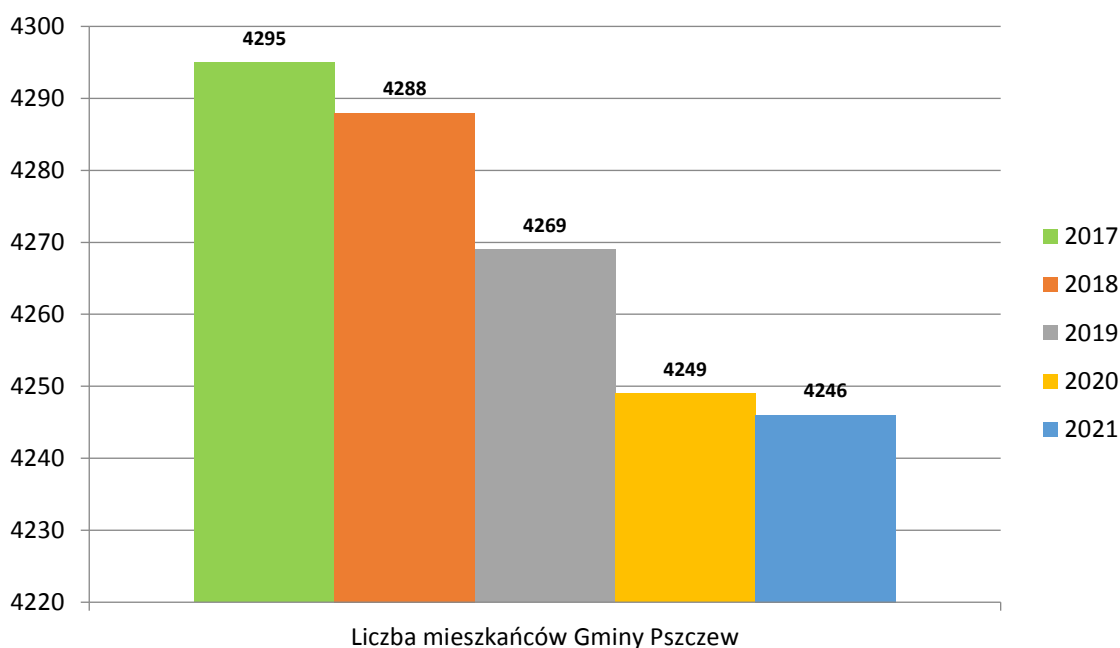
3.1.1 Podstawowe dane o ludności

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność i rozmieszczenie. Gmina wiejska Pszczew 31 grudnia 2021 roku liczyła **4246** mieszkańców. Zamieszkiwało ją 2070 mężczyzn oraz 2176 kobiet co stanowi 51,25% kobiet oraz 48,75% mężczyzn. Wskaźnik dynamiki liczby ludności wynosi 98,86 co oznacza, iż występuje ubytek ludności dla analizowanego okresu.

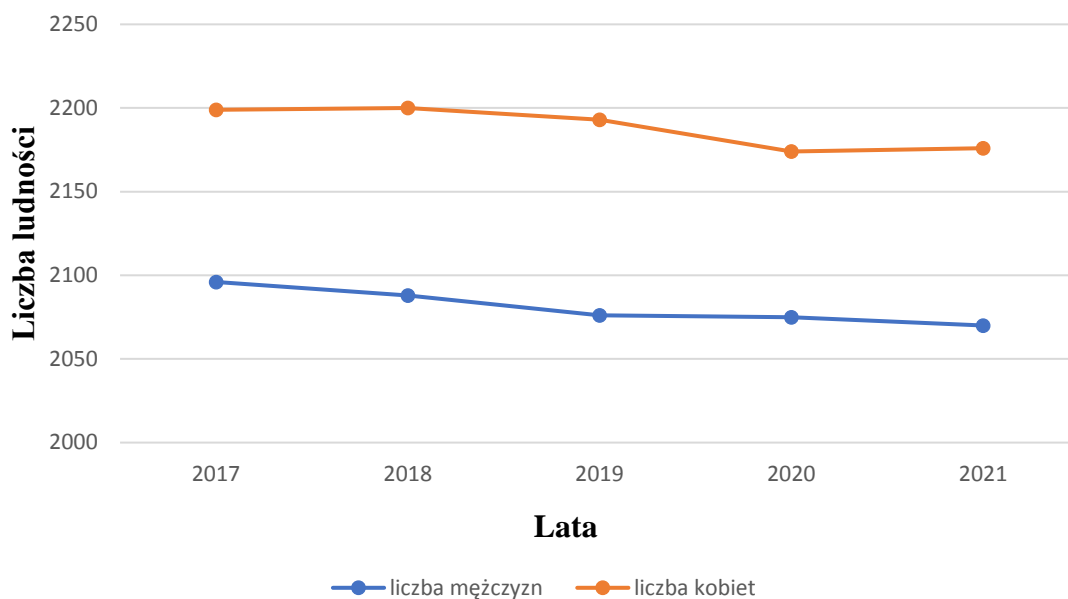
Tabela 14 Zaludnienie w latach 2017-2021 w gminie Pszczew

Rok	Liczba mieszkańców gminy		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2017	4295	2096	2199
2018	4288	2088	2200
2019	4269	2076	2193
2020	4249	2075	2174
2021	4246	2070	2176

Źródło: GUS 2023 <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres nr 7 Gmina Pszczew – zaludnienie w latach 2017-2021. Źródło: opracowanie własne GUS 2023

Wykres nr 8 Gmina Pszczew – zaludnienie w latach 2017 – 2021 r. według płci. Źródło: opracowanie własne GUS 2023

Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet na 100 mężczyzn, wynosi w gminie 105 i jest wyższy niż średnia dla powiatu (103) oraz niższy od średniej dla województwa (106). Gęstość zaludnienia 23 osoby/km², jest niższa od średnich dla powiatu i województwa (odpowiednio: 40 i 70 osoby / km²). Współczynnik występujący w gminie Pszczew jest charakterystyczny dla gmin wiejskich.

Tabela 15 Gmina Pszczew gęstość zaludnienia i współczynnik feminizacji

Rok	Wyszczególnienie	Gmina Pszczew	Powiat Międzyrzecki	Województwo Lubuskie
2017	Współczynnik feminizacji	105	102	105
	Gęstość zaludnienia	24,2	42,0	72,7
2018	Współczynnik feminizacji	105	103	105
	Gęstość zaludnienia	24,1	41,8	72,5
2019	Współczynnik feminizacji	106	102	106
	Gęstość zaludnienia	24,0	41,5	72,3
2020	Współczynnik feminizacji	105	103	106
	Gęstość zaludnienia	23,9	40,5	71,0
2021	Współczynnik feminizacji	105	103	106
	Gęstość zaludnienia	23,9	40,1	70,5

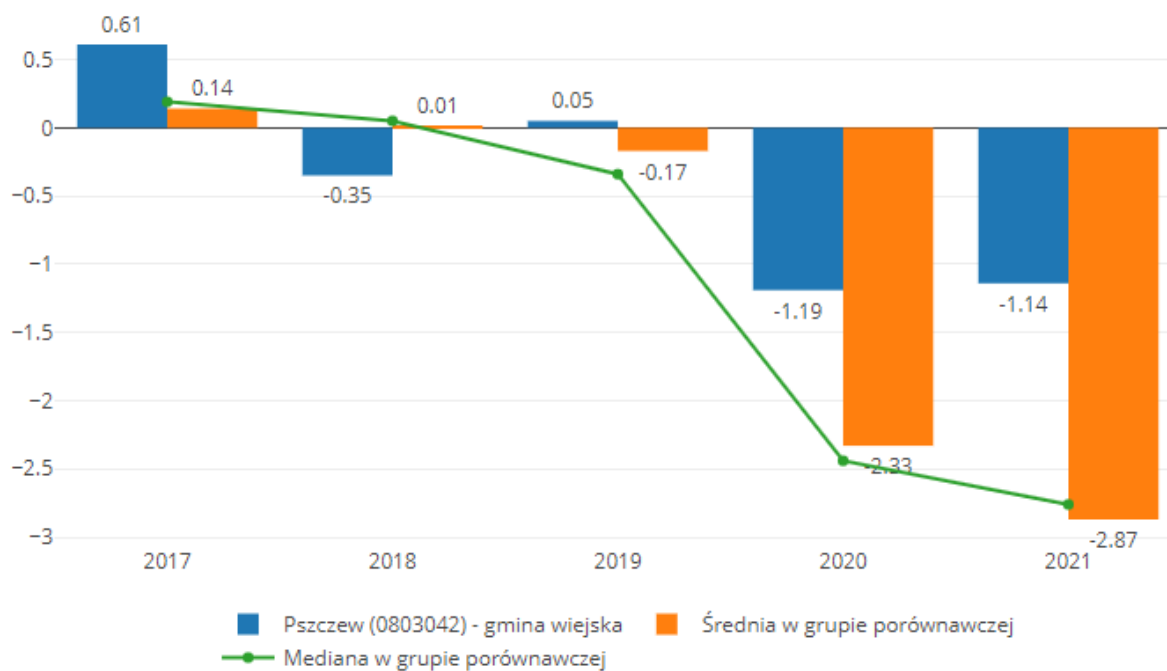
Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl,

Tabela 16 Liczba mieszkańców Powiatu Międzyrzeckiego z gminami

Wyszczególnienie/rok		2017	2018	2019	2020	2021
Województwo	Ogółem	1 016 832	1 014 548	1 011 592	993 329	985 487
	Men	494 930	493 848	492 166	482 952	478 715
	Kob	521 902	520 700	519 426	510 377	506 772
Powiat Międzyrzecki	Ogółem	58 249	58 024	57 565	56 213	55 678
	Men	28 770	28 628	28 455	27 680	27 370
	Kob	29 479	29 396	29 110	28 533	28 308
Pszczew	Ogółem	4 295	4 288	4 269	4 249	4 246
	Men	2 096	2 088	2 76	2 075	2 070
	Kob	2 199	2 200	2 193	2 174	2 176
Bledzew	Ogółem	4 427	4 401	4 344	4 073	4 006
	Men	2 210	2 185	2 146	2 022	2 008
	Kob	2 217	2 216	2 198	2 051	1 998
Międzyrzecz	Ogółem	25 148	25 039	24 815	24 271	24 073
	Men	12 269	12 204	12 134	11 817	11 713
	Kob	12 879	12 835	12 681	12 454	12 360
Przytoczna	Ogółem	5 662	5 632	5 627	5 441	5 376
	Men	2 950	2 922	2 933	2 838	2 788
	Kob	2 712	2 710	2 694	2 603	2 588
Skwierzyna	Ogółem	12 201	12 208	12 103	11 836	11 700
	Men	5 968	5 992	5 941	5 750	5 660
	Kob	6 233	6 216	6 162	6 086	6 040
Trzciel	Ogółem	6 516	6 456	6 407	6 343	6 277
	Men	3 277	3 237	3 225	3 178	3 131
	Kob	3 239	3 219	3 182	3 165	3 146

Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl.

W przeciągu ostatnich 5 lat (2017 – 2021) liczba ludności ogółem zmniejszyła się. W roku 2021 całą gminę Pszczew zamieszkiwało o **49 osób** mniej niż 5 lat wcześniej, co oznacza spadek o 1,15 %. Spadki liczby ludności widoczne są zarówno w grupie kobiet jak mężczyzn. Największy spadek w liczbie ludności ogółem zanotowano w roku 2020 – wynosił 20 osób w stosunku do roku 2019. Powodem była pandemia COVID-19 i związana z tym zwiększona liczba zgonów. Wskaźnik dynamiki liczby ludności w okresie 5 lat wynosi 98,86 co oznacza spadek liczby ludności w badanym okresie, nie jest on jednak znaczący. W analizowanym okresie czasu współczynnik feminizacji oscylował wokół wartości 105-106 punktów. Dane dotyczące liczby ludności według GUS obejmują ludność według faktycznego miejsca zamieszkania. Gmina Pszczew na tle gmin powiatu jest na piątym miejscu pod względem liczby ludności, najmniejszą gminą pod względem ludności jest gmina Bledzew. Wśród gmin wiejskich gmina Pszczew odnotowuje najmniejszy spadek ludności.

MRL gminy 2024-01-08 12:00

Wykres nr 9 Zmiana liczby ludności w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym w grupie porównawczej Bobrowice, Kolsko, Szczaniec. Źródło: <https://gminy.monitorrozwaju.pl>.

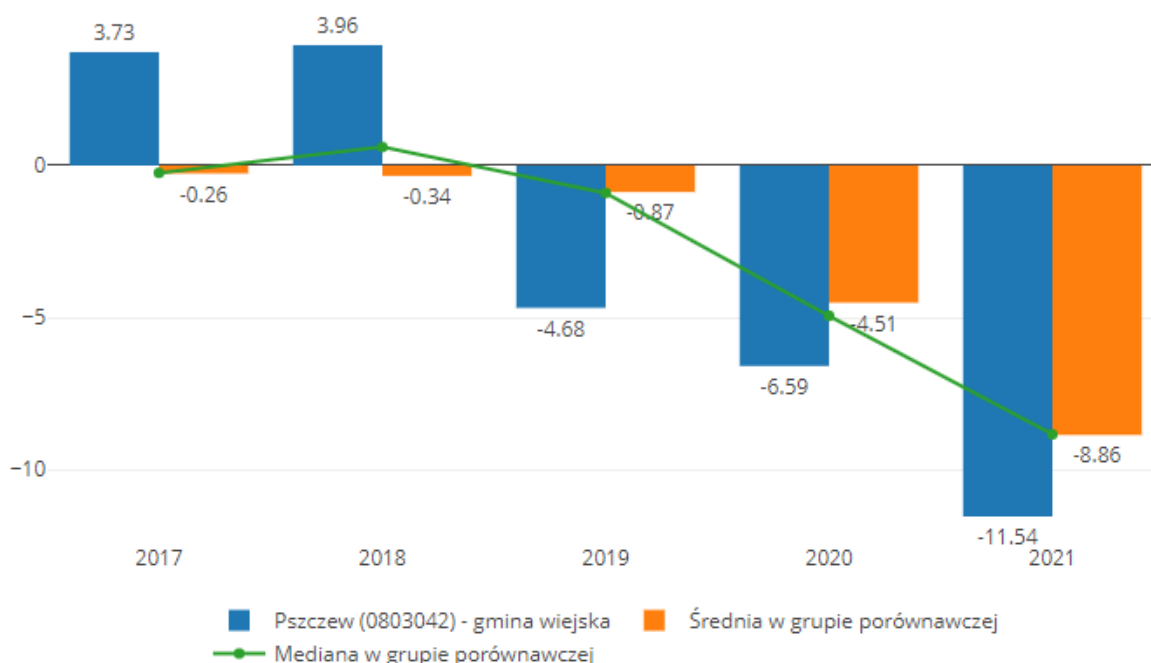
Dla przyjętej grupy porównawczej gmin woj. lubuskiego (Bobrowice, Kolsko, Szczaniec), zmiana liczby ludności w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym klasyfikuje gminę na porównywalnym poziomie ze spadkiem odnotowywanym od 2019 r. Współczynnik feminizacji jest wyższy od średniej dla gmin Bobrowice (102) oraz Kolsko (101), a równy średniej dla gminy Szczaniec (105). Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest na porównywalnym poziomie dla grupy porównawczej, natomiast wskaźnik starości oraz odsetek osób w wieku 65 lat, jest na porównywalnym poziomie tylko z gminami Bobrowice i Kolsko. Wskaźniki te są najniższe dla gminy Szczaniec. Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1000 mieszkańców jest zdecydowanie niższa niż w pozostałych gminach w grupie porównawczej.

Najludniejszymi miejscowościami w gminie, poza wsią Pszczew, w której lokuje się 46,47 % ogółu mieszkańców gminy (1973 mieszkańców), są wsie Silna (326 mieszkańców), Stołuń (323 mieszkańców) oraz Nowe Gorzycko (307 mieszkańców).

Tabela 17 Przyrost naturalny ludności gminy Pszczew

Lata	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	W liczbach bezwzględnych			
2017	30	39	44	-5
2018	15	47	46	1
2019	20	28	44	-16
2020	11	40	53	-13
2021	19	33	53	-20

Źródło: GUS 2023 www.bdl.stat.gov.pl,

MRL gminy 2024-01-08 12:02

Wykres nr 10 Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec. Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>,

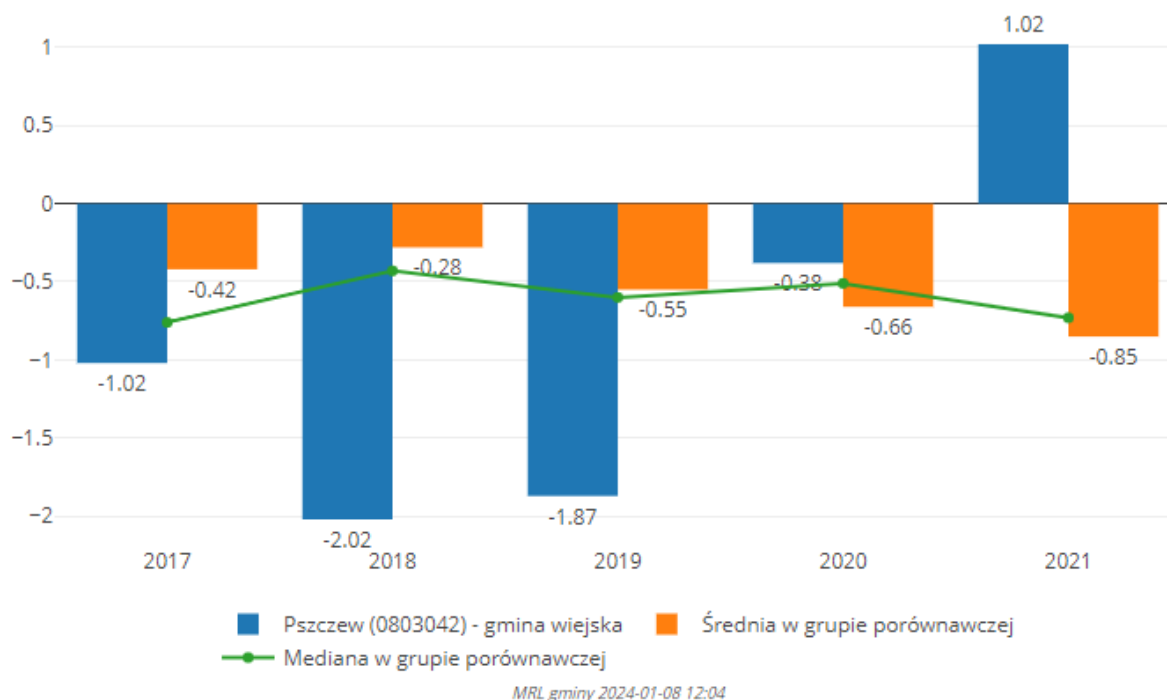
Przyrost naturalny zgodnie z aktualną sytuacją demograficzną jest ujemny, a jego wartość jest wyższa niż w grupie porównawczej.

W 2021 roku 44,1% zgonów w gminie Pszczew spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 17,6% zgonów w gminie Pszczew były nowotwory, a 4,5% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Pszczew przypada 12,36 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa lubuskiego oraz mniej od wartości średniej dla kraju.

Tabela 18 Migracje ludności w gminie Pszczew w latach 2017-2021 r.

Lata	Napływ				Odływ				Saldo migracji
	Ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	Ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
2017	32	24	8	0	46	15	24	7	-14
2018	45	32	13	0	49	28	15	6	-4
2019	55	35	19	1	61	35	25	1	-6
2020	37	25	11	1	32	9	20	3	5
2021	51	26	22	3	37	18	18	1	14

Źródło: GUS 2023 www.bdl.stat.gov.pl,

Wykres nr 11 Saldo migracji na 1000 ludności (średnia 3 lata) w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec. Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>,

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrowny ludności. Te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci.

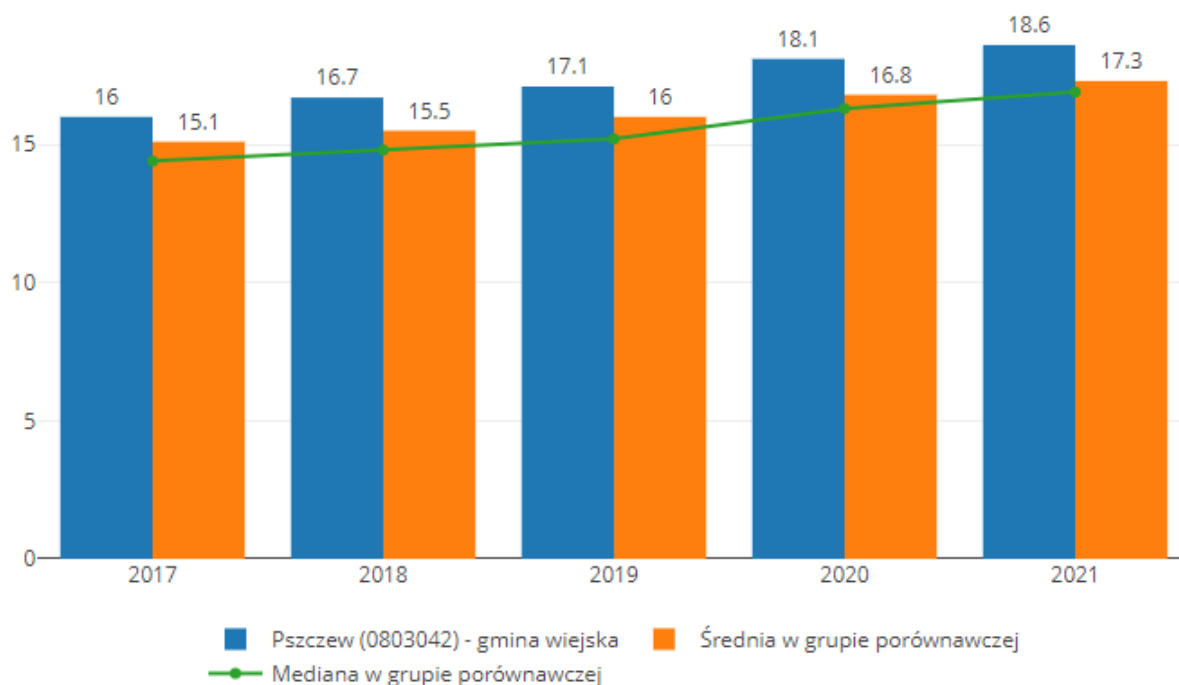
W 2021 roku zarejestrowano 51 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 37 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Pszczew 14. W tym samym roku 3 osoby zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

Saldo migracji w grupie porównawczej dla gminy było pozytywne w roku 2021 – więcej osób napłynęło do gminy niż z niej wyjechało. Dodatkowo widać tendencje przemieszczania się ludności z miasta na wieś, co jest dobrą prognozą na przyszłość dla gmin wiejskich o dobrej infrastrukturze i walorach środowiskowych.

3.1.2. Struktura wieku mieszkańców

Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60-65 lat. Obecnie ludność województwa lubuskiego, podobnie jak całej Polski starzeje się.

Analizując strukturę mieszkańców według wieku w gminie Pszczew możemy określić ją jako jednostkę **administracyjną z wyraźnymi symptomami starzenia się ludności**. Przy czym na tle grupy porównawczej prezentuje się niekorzystnie – odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w roku 2021 wynosił 18 % przy wartości 17% dla gmin porównywanych. Zarówno w gminie Pszczew jak i w gminach porównywanych tendencja jest rosnąca.

MRL gminy 2024-01-08 12:06

Wykres nr 12 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

Analizując pozostałe wskaźniki sytuacji demograficznej dla przyjętej grupy porównawczej – ludność w wieku nieprodukcyjnym (0-17 lat) na 100 osób w wieku produkcyjnym jest na podobnym poziomie, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym jest niższa niż w grupie porównawczej, co oznacza, że jest więcej osób w wieku 65 i więcej przypadających na 100 osób w wieku 15-64 lata.

Tabela 19 Ludność gminy Pszczew oraz gmin grupy porównawczej wg funkcjonalnych grup wieku

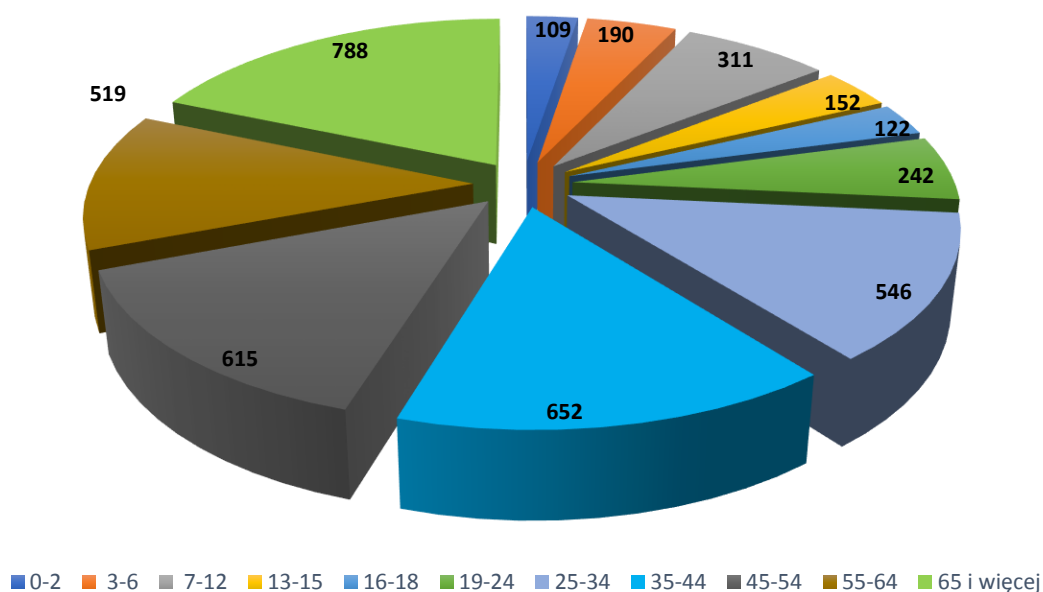
Grupy wieku	Liczba osób					%				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pszczew										
0-2	126	130	105	115	109	2,93	3,03	2,46	2,71	2,57
3-6	171	163	174	184	190	3,98	3,8	4,08	4,33	4,47
7-12	281	286	286	319	311	6,54	6,67	6,7	7,51	7,32
13-15	114	120	122	146	152	2,65	2,8	2,86	3,44	3,58
16-18	113	115	117	116	122	2,63	2,68	2,74	2,73	2,87
19-24	326	313	294	252	242	7,59	7,3	6,89	5,93	5,7
25-34	668	648	636	574	546	15,55	15,11	14,9	13,51	12,86
35-44	659	658	665	639	652	15,34	15,35	15,58	15,04	15,36
45-54	576	586	582	602	615	13,41	13,67	13,63	14,17	14,48
55-64	575	553	557	533	519	13,39	12,9	13,05	12,54	12,22
65 i więcej	686	716	731	769	788	15,97	16,7	17,12	18,1	18,56
Razem	4295	4288	4269	4249	4246	100	100	100	100	100
Gmina Bobrowice										
0-2	101	94	93	99	91	3,15	2,93	2,93	3,17	2,95
3-6	119	119	120	133	133	3,71	3,71	3,78	4,25	4,31
7-12	211	223	206	196	180	6,57	6,96	6,48	6,27	5,83
13-15	85	86	96	95	96	2,65	2,68	3,02	3,04	3,11
16-18	82	81	70	82	81	2,55	2,53	2,2	2,62	2,63
19-24	272	260	242	215	195	8,47	8,11	7,61	6,88	6,32
25-34	467	459	437	382	375	14,55	14,32	13,75	12,22	12,16
35-44	487	487	499	510	513	15,17	15,2	15,7	16,31	16,63
45-54	377	392	403	416	428	11,74	12,23	12,68	13,3	13,87
55-64	477	459	452	431	404	14,86	14,32	14,22	13,78	13,1
65 i więcej	532	545	560	568	589	16,57	17	17,62	18,16	19,09
Razem	3210	3205	3178	3127	3085	100	100	100	100	100
Gmina Kolsko										
0-2	89	86	84	83	85	2,69	2,58	2,54	2,52	2,61
3-6	139	134	124	137	122	4,2	4,02	3,75	4,16	3,74
7-12	248	239	234	233	234	7,5	7,17	7,07	7,08	7,18
13-15	88	96	116	125	123	2,66	2,88	3,5	3,8	3,77
16-18	87	84	85	93	107	2,63	2,52	2,57	2,83	3,28
19-24	267	268	246	211	210	8,08	8,04	7,43	6,41	6,44
25-34	470	458	478	430	405	14,22	13,74	14,44	13,06	12,42
35-44	503	511	501	509	504	15,21	15,33	15,13	15,46	15,46
45-54	413	433	430	440	437	12,49	12,99	12,99	13,37	13,4
55-64	466	463	438	409	400	14,1	13,89	13,23	12,42	12,27
65 i więcej	536	561	575	622	634	16,21	16,83	17,37	18,89	19,44
Razem	3306	3333	3311	3292	3261	100	100	100	100	100
Gmina Szczaniec										
0-2	114	119	101	114	98	2,94	3,08	2,63	3,05	2,64
3-6	154	147	151	141	152	3,98	3,81	3,94	3,77	4,09
7-12	268	266	262	270	257	6,92	6,89	6,83	7,23	6,91

13-15	121	123	116	125	127	3,13	3,19	3,02	3,35	3,41
16-18	122	119	107	115	121	3,15	3,08	2,79	3,08	3,25
19-24	326	315	321	263	263	8,42	8,16	8,37	7,04	7,07
25-34	602	586	556	474	463	15,55	15,18	14,49	12,69	12,45
35-44	607	609	610	599	591	15,68	15,77	15,9	16,03	15,89
45-54	480	492	500	504	517	12,4	12,74	13,03	13,49	13,9
55-64	579	562	553	522	500	14,95	14,56	14,42	13,97	13,44
65 i więcej	499	523	559	609	630	12,89	13,55	14,57	16,3	16,94
Razem	3872	3861	3836	3736	3719	100	100	100	100	100

Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl

20,82 % mieszkańców zamieszkałych w gminie Pszczew (884 osób) liczy poniżej 19 roku życia, natomiast 17,94 % obywateli (762 osób), nie ukończyło jeszcze 16 roku życia. Dla porównania w gminach Bobrowice, Kolsko, oraz Szczaniec jest to odpowiednio: 18,83 % (581 osób) i 16,21 (500 osób), 20,58% (671 osób) i 17,30% (564 osób), 20,30% (755 osób) i 17,05% (634 osób). Gminę Pszczew w wymienionych wyżej kategoriach wiekowych zamieszkuje najwięcej mieszkańców, niż w gminach wybranych do analizy porównawczej.

Ludność Gminy Pszczew

Wykres nr 13 Ludność Gminy Pszczew wg funkcjonalnych grup wieku. Źródło: opracowanie własne GUS 2021

Tabela 20 Ludność wg funkcjonalnych grup wieku w Gminie, Powiecie i Województwie

Grupy wieku	Gmina		Powiat		Województwo	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
0-2	109	2,57	1394	2,50	25078	2,54
3-6	190	4,47	2291	4,11	39824	4,04

7-12	311	7,32	3672	6,60	64247	6,52
13-15	152	3,58	1797	3,23	32640	3,31
16-18	122	2,87	1538	2,76	27766	2,82
19-24	242	5,7	3043	5,46	56171	5,7
25-34	546	12,86	7014	12,60	122853	12,47
35-44	652	15,36	9165	16,46	168335	17,08
45-54	615	14,48	7430	13,35	133168	13,51
55-64	519	12,22	7691	13,81	128917	13,08
65 i więcej	788	18,56	10643	19,12	186488	18,92
Razem	4246	100	55678	100	985487	100

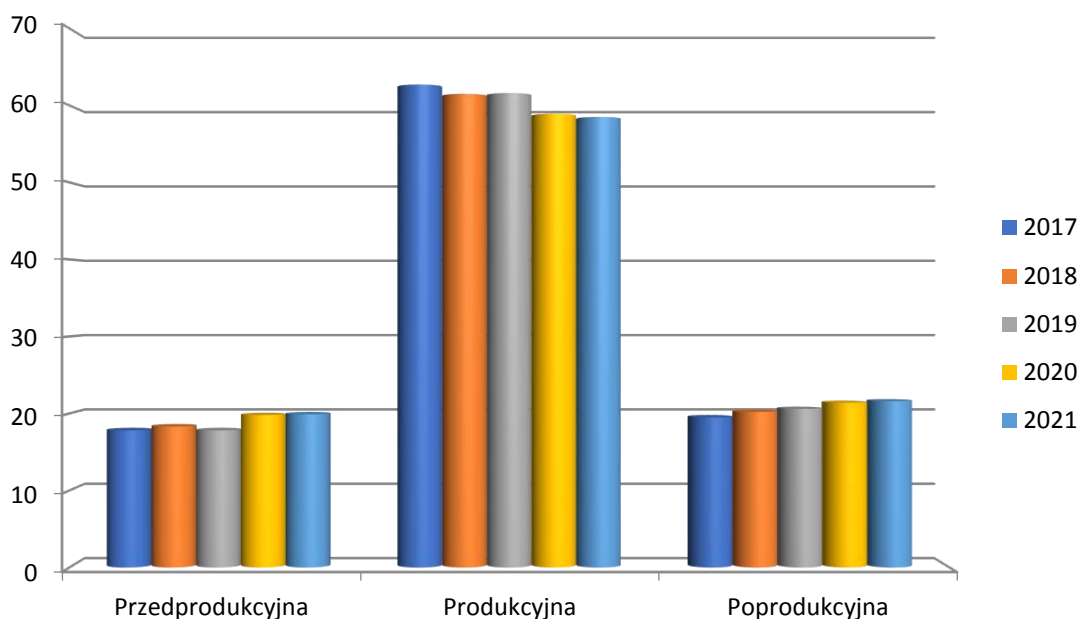
Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl,

Struktura mieszkańców gminy Pszczew według wieku jest bardzo zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu międzyrzeckiego jak i województwa lubuskiego. W stosunku do porównywanych wartości prezentuje się pozytywnie jedynie w najmłodszych przedziałach wiekowych (0 – 6), jak również w przedziale młodych dorosłych osób (19-24) oraz wśród osób dorosłych (45-54). Natomiast mniej korzystnie obraz gminy kształtuje się w grupie osób (35-44) oraz 65 i więcej.

Tabela 21 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem gmina Pszczew oraz gminy Kolsko, Bobrowice, Szczaniec

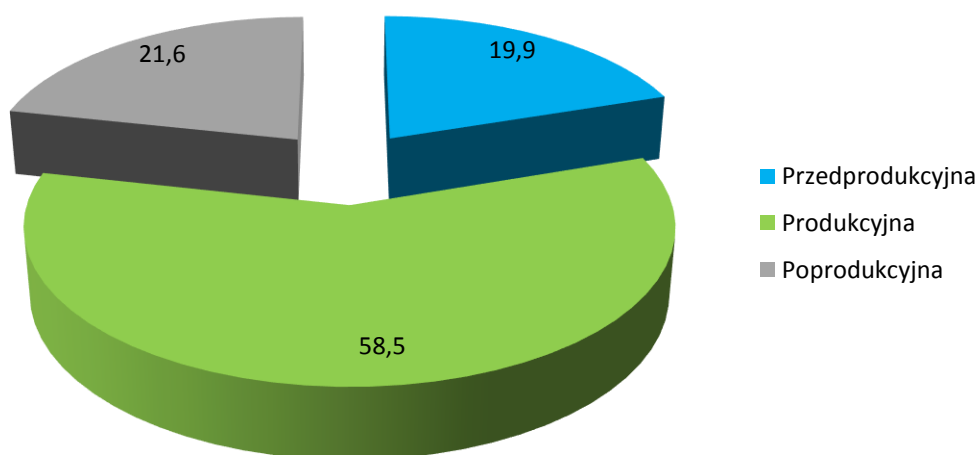
Grupy wieku	Jedn. miary	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pszczew						
Przedprodukcyjna	%	17,8	18,3	17,8	19,8	19,9
Produkcyjna	%	62,7	61,5	61,6	58,9	58,5
Poprodukcyjna	%	19,5	20,2	20,6	21,4	21,6
Gmina Kolsko						
Przedprodukcyjna	%	18,6	18,4	18,6	19,4	19,7
Produkcyjna	%	60,9	60,6	60,1	58,3	57,5
Poprodukcyjna	%	20,5	21,0	21,3	22,3	22,9
Gmina Bobrowice						
Przedprodukcyjna	%	17,8	18,0	17,5	18,5	18,1
Produkcyjna	%	61,7	61,1	61,0	59,7	59,3
Poprodukcyjna	%	20,5	20,9	21,5	21,9	22,7
Gmina Szczaniec						
Przedprodukcyjna	%	19,2	18,8	18,2	19,4	19,2
Produkcyjna	%	64,2	63,5	62,9	60,1	59,7
Poprodukcyjna	%	16,7	17,8	18,9	20,6	21,1

Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl,

Wykres nr 14 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2017-2021 gmina Pszczew, Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r.

Udział ludności wg. ekonomicznych grup wieku w % 2021 r.

Wykres nr 15 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2021 r w gminie Pszczew Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r.

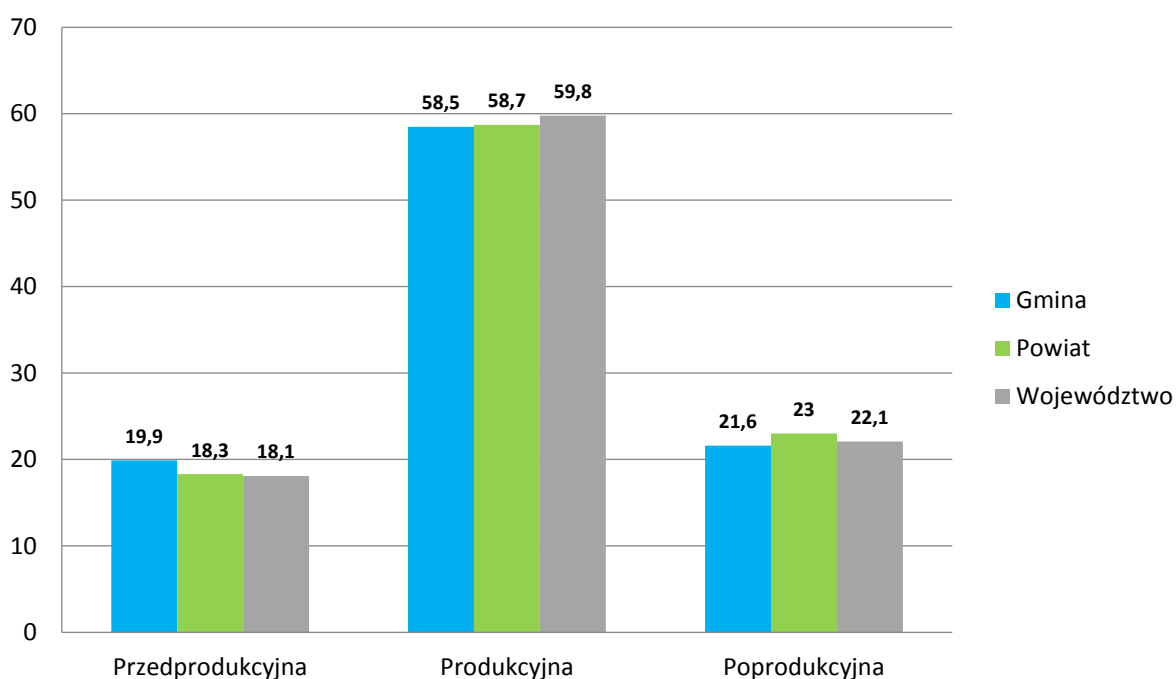
Wyraźne oznaki starzenia się społeczeństwa potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat. W analizowanym przedziale czasu widać spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się mniej więcej na zbliżonym poziomie.

Na tle gmin Bobrowice, Kolsko i Szczaniec, gmina Pszczew prezentuje się średnio korzystnie w produkcyjnej grupie wieku (58,5%), jednak wypada nieco mniej korzystnie niż gmina Szczaniec (59,7%) i gmina Bobrowice (59,3%) najgorzej wygląda gmina (Kolsko (57,5 %). W grupie poprodukcyjnej, gmina Pszczew (21,6%) prezentuje się podobnie jak gmina Szczaniec (21,1%) i jest w lepszej sytuacji niż gminy Kolsko (22,9%) i gmina Bobrowice (22,7%). Również gmina Pszczew w porównaniu do gmin z analizy porównawczej prezentuje się w grupie przedprodukcyjnej (19,9%) –Kolsko 19,7%, Szczaniec 19,2% i . Bobrowice 18,91%,

Tabela 22 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Grupy wieku	Jedn. miary	Gmina	Powiat	Województwo
Przedprodukcyjna	%	19,9	18,3	18,1
Produkcyjna	%	58,5	58,7	59,8
Poprodukcyjna	%	21,6	23,0	22,1

Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl,

Wykres nr 16 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie, Powiecie i Województwie w roku 2021 Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r.

Tabela 23 Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Pszczew

Wyszczególnienie	Jed. miary	2017	2018	2019	2020	2021
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	59,5	62,5	62,3	69,9	70,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	Osoba	109,7	110,6	115,8	108,1	108,4
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Osoba	31,1	32,8	33,4	36,3	36,9
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	Osoba	23,2	24,6	25,3	27,8	28,8
Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem	osoba	16,0	16,7	17,1	18,1	18,6

Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl

3.1.3. Prognoza demograficzna

Poniższe tabele przedstawiają obliczenia wykonane na podstawie prognoz demograficznych sporządzonych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) według danych uzyskanych na etapie Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku. Najmniejszą jednostką samorządu terytorialnego, dla którego wykonano prognozy demograficzne były powiaty. Prognoz nie sporządzano dla poszczególnych gmin co jest uzasadnione metodologicznie ze względu na zbyt małą populację charakteryzującą większość gmin w kraju (w tym gminy Pszczew), uniemożliwiająca wykonanie wiarygodnego prognozowania. Prognoza demograficzna, dla obszarów zarówno wiejskich jak i miejskich, powiatu międzyrzeckiego jest tym bardziej wiarygodna z racji tego, że poszczególne gminy charakteryzują się bardzo zbliżoną strukturą demograficzną oraz problematyką społeczno – gospodarczą.

Tabela 24 Prognoza demograficzna Gminy Pszczew do 2030 roku

Grupa wieku	Prognoza demograficzna liczby ludności Gminy Pszczew do 2030 roku							
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ogółem	4193	4182	4170	4157	4142	4127	4112	4096
Przedprodukcyjny	813	803	789	771	756	742	730	717

Produkcyjny	2433	2417	2405	2399	2394	2389	2384	2380
Mobilny	1419	1390	1364	1343	1313	1284	1256	1230
Niemobilny	1014	1026	1041	1056	1081	1104	1128	1150
Poprodukcyjny	947	963	976	987	992	994	998	999
0-14	671	655	642	630	621	612	603	595
15-59	2454	2447	2438	2429	2417	2404	2391	2375
60 +	1054	1068	1080	1090	1098	1104	1109	1118

Źródło: GUS 2021 <https://st1105at.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-gmin-na-lata-2017-2030>

Według przedstawionej prognozy do roku 2030 gmina Pszczew odnotowuje spadek liczby ludności, co jest poparte danymi statystycznymi. Wartość spadku to 97 osób, co stanowi 2,31% ludności w gminie. Działania, które mógłby przeciwdziałać temu trendowi, to wsparcie socjalne dla rodzin, prowadzona polityka prorodzinna 500+ (od początku 2024 roku 800+), większy komfort życia oraz napływ mieszkańców z dużych miast na obszary wiejskie, które posiadają coraz lepszą infrastrukturę i dostęp do wszystkich niezbędnych usług. Przyrost naturalny w roku 2021 jest wartością ujemną, - 20 odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,1 na 1000 mieszkańców powiatu międzyrzeckiego. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w gminie wynosi 0,55 i jest taki sam jak dla powiatu 0,55 oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla województwa 0,61 całego kraju 0,64.

Struktura mieszkańców jest porównywalna jak dla całego powiatu międzyrzeckiego. W gminie Pszczew grupę przedprodukcyjną stanowi 19,9% ludności, grupę produkcyjną 58,5% ludności, a grupę poprodukcyjną 21,6% ludności. Według prognozy grupa poprodukcyjna będzie zwiększać się, ze względu na lepszą jakość życia oraz dostęp do opieki zdrowotnej, co będzie miało wpływ na jego wydłużenie. Zmniejszać się natomiast będą grupy produkcyjna i przedprodukcyjna.

W porównaniu do powiatu międzyrzeckiego mieszkańców gminy Pszczew jest mniej w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, natomiast więcej w wieku przedprodukcyjnym – powiat odpowiednio: 58,7, 23,0 i 18,3. Wartości te są porównywalne na tle województwa lubuskiego.

3.2 KAPITAŁ SPOŁECZNY

3.2.1 Sprawy społeczne

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu¹⁷.

Na terenie gminy Pszczew, zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Zgodnie ze statutem do zadań OPS należy realizacja celów zapisanych w następujących ustawach: o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o ochronie zdrowia psychicznego¹⁸. Środki na realizację zadań przekazywane są z budżetu państwa oraz gminy.

W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczewie znajduje się Klub Seniora oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Pierwsze nieformalne spotkania Seniorów dzięki uprzejmości księdza Proboszcza w Pszczewie odbywały się w świetlicy „Magdalenka” w Pszczewie. Od samego początku organizacją spotkań Seniorów zajmował się Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczewie. Klub Seniora w Pszczewie funkcjonuje formalnie w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Pszczewie od 30 sierpnia 2018 r. Siedzibą Klubu Seniora w Pszczewie jest ul. Sikorskiego 8

Na dzień 31.12.2019 r. Klub Seniora w Pszczewie liczył 40 członków.

¹⁷ Źródło: <https://www.gov.pl/web/rodzina/pomoc-spoleczna>

¹⁸ Źródło: <https://pszczew.pl/2020/04/01/osrodek-pomocy-spolecznej/>

Klub Seniora w Pszczewie finansowany jest z projektu unijnego 7.5. „Rozwój jakości usług społecznych na terenie gminy Pszczew”, który realizowany jest w gminie Pszczew od 01.08.2018 r. do 30.06.2021 r. Klub Seniora w Pszczewie jest miejscem spotkań osób w podobnym wieku. W Klubie Seniora w Pszczewie odbywają się ciekawe zajęcia, kursy, warsztaty, spotkania ze znanymi osobami.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 i 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Pszczewie

Na terenie gminy Pszczew funkcjonuje „Środowiskowy Dom Samopomocy w Pszczewie”, funkcjonuje jako samodzielna jednostka budżetowa Gminy od 1 stycznia 2020 r. Placówka została wyodrębniona ze struktur Ośrodka Pomocy Społecznej na mocy Uchwały Nr XIV.103.2019 Rady Gminy Pszczew z dnia 26 września 2019 r. w sprawie utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Pszczewie oraz nadania statutu. ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla 30 osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dla osób przewlekle psychicznie chorych typ A (5 miejsc), dla osób z niepełnosprawnością intelektualną typ B (19 miejsc) i dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i zaburzeniami sprzężonymi typ D (6

miejsc). Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. w ŚDS zatrudnionych było 10 pracowników¹⁹.

W skład Zespołu Wspierająco – Aktywizującego wchodzi:

- Terapeuta,
- Opiekun medyczny,
- Terapeuta zajęciowy,
- Terapeuta zajęciowy,
- Opiekun-na zastępstwie,
- Fizjoterapeuta,

Środowiskowy Dom Samopomocy w Pszczewie świadczy usługi specjalistyczne w formie pobytu dziennego od poniedziałku do piątku, w czym 6 godzin dziennie przeznacza się na zajęcia z uczestnikami.

W latach 2017-2021 liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne dla dzieci zmniejszyła się z 153 do 105, czyli o prawie 31%. Tym samym znaczącą zmianę zanotowano także w liczbie dzieci, których rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Konsekwentnie odnotowane zostało również zmniejszenie o 36,8% udziału dzieci w wieku do lat 17, których rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Na zmiany te wpływ na pewno ma zjawisko zasiłków rodzinnych 500+ mimo zwiększenia się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) na terenie gminy – dla porównania w roku 2017 było to 764 osób, natomiast w roku 2021 o 81 osób więcej czyli 845 osób. W konsekwencji mimo programu 500+ zwiększeniu uległa także kwota przeznaczana na wypłatę zasiłków rodzinnych. Zmalała natomiast grupa mieszkańców odbiorców środowiskowej pomocy społecznej i tym samym zmniejszyła się również kwota wydatkowana na wypłatę świadczeń rodzinnych a zwiększyła kwota zasiłków pielęgnacyjnych, o odpowiednio 28% i 33%. Dane te korelują z rosnącą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym.

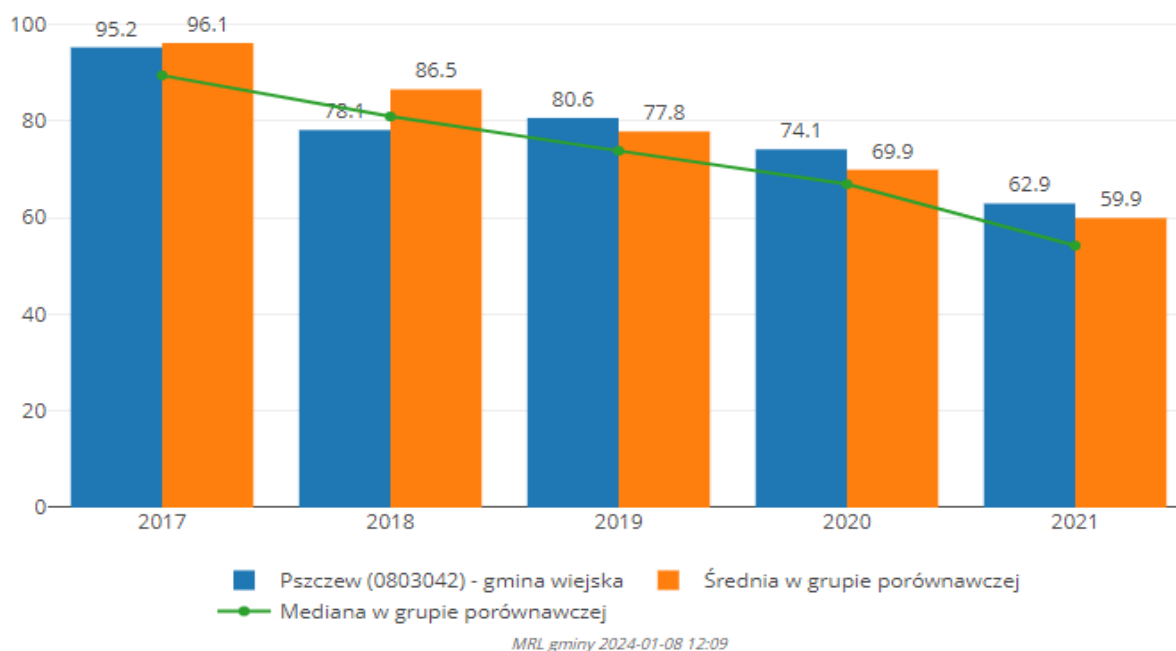
¹⁹ Źródło: Raport o stanie gminy Pszczew 2021 r.

Tabela 25 Wskaźniki dot. pomocy społecznej na terenie gminy Pszczew

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pszczew					
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne dla dzieci	153	165	148	120	105
Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (ogółem)	315	330	294	242	214
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	38,0	40,5	36,3	28,3	24,0
Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w ciągu roku w tys. zł	1 531	1 586	1 633	1 811	1 912
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w tys. zł	640	665	602	503	461
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych w tys. zł	344	356	447	537	514
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności/osoba	955	781	804	744	628
Gmina Kolsko					
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne dla dzieci	178	168	138	125	118
Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (ogółem)	342	334	284	257	253
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	49,5	50,3	43,8	37,6	36,4
Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w ciągu roku w tys. zł	1 491	1 535	1 556	1 673	1 932
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w tys. zł	721	686	587	554	535
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych w tys. zł	289	296	372	408	401
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności/osoba	1 380	1 309	1 093	930	810
Gmina Bobrowice					
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne dla dzieci	83	81	72	59	46
Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (ogółem)	174	175	144	118	104
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	28,1	28,6	22,5	18,6	17,2
Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w ciągu roku w tys. zł	804	880	797	825	884
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w tys. zł	346	361	283	242	209
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych w tys. zł	165	182	228	238	239

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności/osoba	388	335	462	357	416
Gmina Szczaniec					
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne dla dzieci	110	94	91	76	62
Liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny (ogółem)	230	201	208	187	146
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	28,5	25,5	27,1	24,9	19,5
Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w ciągu roku w tys. zł	1 431	1 396	1 548	1 736	1 633
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w tys. zł	478	424	431	401	324
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych w tys. zł	389	394	491	568	557
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności/osoba	813	862	665	589	484

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>.

Wykres nr 17 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: <https://monitorrozwoju.pl/>

Biorąc pod uwagę dane z roku 2021 dla gmin wybranych do analizy porównawczej, liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne dla dzieci w gminie Pszczew (105) jest na wyższym poziomie niż w gminie Szczaniec (62) i na znacznie wyższym poziomie niż w gminie Bobrowice (46) a na niższym poziomie niż gmina Kolsko (118). Podobnie sytuacja kształtuje się w odniesieniu do liczby dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny: gmina Szczaniec (146), gmina Bobrowice (104), gmina Kolsko (253), gmina Pszczew (214). Odnosnie

kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w ciągu roku w tys. zł ich wartość dla gminy Pszczew (1912) była również niższa od wartości dla gminy Kolsko (1 932), ale wyższa dla gminy Bobrowice (884) oraz dla gminy Szczaniec (1 633). Dane dotyczące Beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności/osoba, wskazują, że w gminie Pszczew ich liczba ulega wahaniom, z tendencją malejącą, tak samo jak w grupie porównawczej gdzie obserwowana jest zdecydowanie tendencja malejąca oprócz gminy Bobrowice gdzie zanotowano tendencję wzrostową. Jednak pomimo tego faktu, liczba Beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności/osoba w gminie Pszczew jest wyższa niż w porównywanych gminach (gmina Kolsko, i gmina Szczaniec).

Jednocześnie zmniejsza się co roku kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami), a zwiększa kwota świadczeń rodzinnych i kwota zasiłków pielęgnacyjnych we wszystkich wskazanych gminach w grupie porównawczej.

Gmina świadczy pomoc finansową oraz rzeczową w ramach pomocy społecznej dla swoich mieszkańców. Aby pokazać skalę wydatków gminy, poniżej zaprezentowano łączne wydatki na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny, w roku 2019 było to 765 054,97zł, w roku 2020 – 656 774,93 zł, w roku 2021 – 632 380,64 zł²⁰.

Dodatkowo gmina ponosi wydatki związane z organizacją pomocy społecznej adresowaną do osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie mogą funkcjonować w codziennym życiu i którym nie można zapewnić niezbędnych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Tym celem objęto w latach 2019, 2020 i 2021 kwoty odpowiednio 11 osób, 8 osób i 30 osób. W okresie 2019-2021 pokryto koszt pobytu w domach pomocy społecznej 13 osobom.

Gmina Pszczew świadczy także usługi opiekuńcze, które kierowane są do osób samotnych, które z powodu wieku lub choroby wymagają pomocy innych osób. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby lub rodziny.

Na terenie gminy realizowane są również inne programy i formy pomocy m.in.: program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”, świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, program „Rodzina 500+”,

²⁰ Źródło: Raporty o stanie gminy Pszczew z lat, 2019, 2020, 2021.

program „Dobry Start” 300+, rządowy program dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej rodziny”.

W związku z procesem demograficznego starzenia społeczeństwa, który wyraźnie zarysowuje się w gminie Pszczew, oraz wydłużeniem czasu trwania życia, w perspektywie przewiduje się dalszy wzrost zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej w gminie.

3.2.2 Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Pszczew w ramach podstawowej opieki zdrowotnej świadczenia zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarska Piotr Adamski. W gminie funkcjonują dwa punkty apteczne – również na terenie wsi Pszczew. W zakresie leczenia specjalistycznego i szpitalnego ludność gminy korzysta z placówek zlokalizowanych w Międzyrzeczu, Skwierzynie, Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze.

W gminie realizuje się programy zdrowotne w 2021 roku przeprowadzono „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) dla rocznika 2006 w Gminie Pszczew w r. 2021” oraz „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w latach 2021-2023 w Gminie Pszczew w 2021 roku”. Z rocznika 2007 zaszczepiono 16 z 30 dziewczynek dwoma dawkami, a z rocznika 2006 zaszczepiono 2 z 22 dziewczynek.

Istniała również na terenie gminy możliwość wykonania bezpłatnego badania słuchu dla mieszkańców w Pszczewie stanął słuchobus, oraz zostały przeprowadzone bezpłatne badania wzroku w OPTO-BUSie, który stacjonował według określonego harmonogramu w miejscowościach: Silna, Świechocin, Szarcz, Pszczew, Nowe Gorzycko, Stoki, Policko, Stołuń i Zielomyśl.

W latach 2017-2021 liczba porad lekarskich przedstawiała się następująco:

Tabela 26 Statystyka dot. usług zdrowotnych dla mieszkańców

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Porady lekarskie ogółem	13635	13883	14392	11860	12416
Ludność na punkt apteczny/osoba	4295	4288	4269	4249	4246
Liczba punktów aptecznych	2	2	2	2	2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Biorąc pod uwagę dane dotyczące dostępności do opieki zdrowotnej, mieszkańcy gminy Pszczew mają dostęp jedynie do jednego NZOZ i dwóch punktów aptecznych zlokalizowanych w gminie Pszczew. Liczba porad lekarskich w latach 2017-2019 utrzymywała

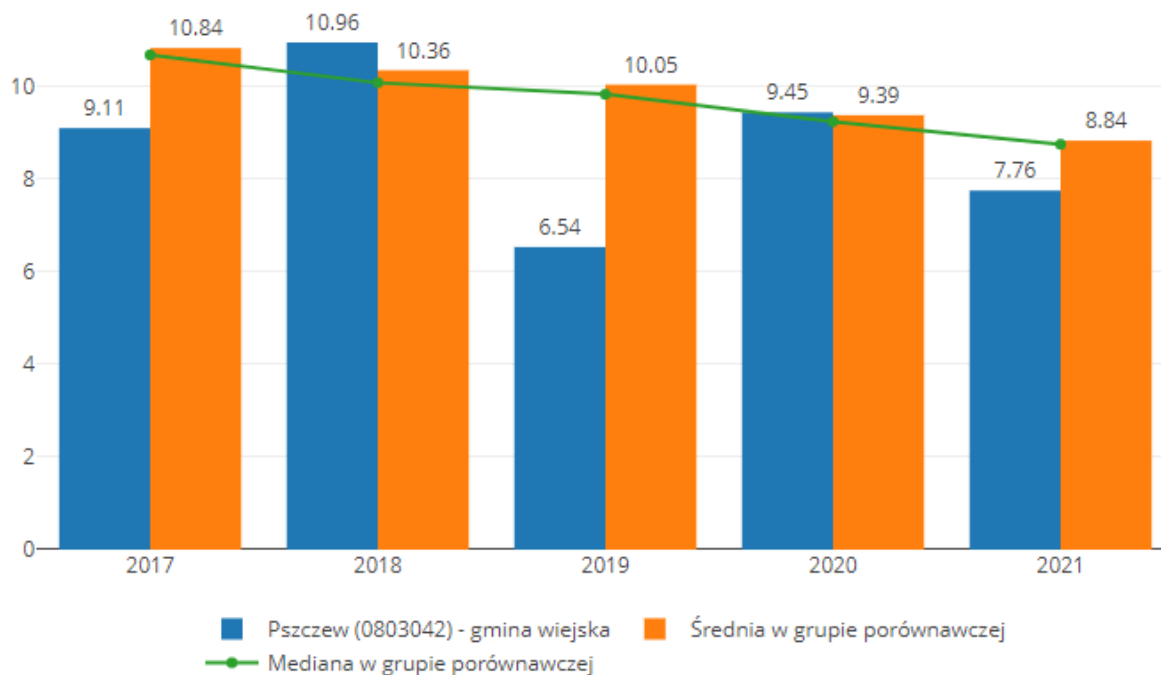
się mniej więcej na zbliżonym poziomie. W roku pandemicznym 2020 nastąpił spadek ich ilości w porównaniu z rokiem poprzednim. Po czym w roku 2021 w stosunku do poprzedniego nastąpił wzrost ich liczby o prawie 5 %.

O jakości życia mieszkańców w kontekście opieki zdrowotnej świadczy także wskaźnik opisujący liczbę urodzeń na 1000 mieszkańców. Z danych zaprezentowanych poniżej widać, iż wartości dla gminy Pszczew różnią się w poszczególnych latach z danymi pochodzącymi z województwa lubuskiego. W roku 2018 oraz 2020 dane gminy przedstawiają wyższą wartość niż dane województwa lubuskiego, natomiast w latach 2017, 2019 i 2021 dane mają niższe wartości. Zauważalny jest niepokojący trend malejący urodzeń żywych na terenie gminy – wskaźnik zmalał o prawie 18% w analizowanym okresie czasu. W porównaniu do gmin o podobnym potencjale sytuacja Pszczewa najkorzystniej prezentuje się w latach 2018 i 2020.

Tabela 27 Statystyka urodzeń

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe na 1000 ludności Gmina Pszczew	9,11	10,96	6,54	9,45	7,76
Urodzenia żywe na 1000 ludności Województwo lubuskie	10,13	9,32	8,92	8,67	8,01

Źródło: <https://strateg.stat.gov.pl>

MRL gminy 2024-01-08 12:11

Wykres nr 18 Urodzenia żywe na 1000 ludności w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: <https://monitorrozwoju.pl/>

Mając na celu podejmowanie i prowadzenie działań profilaktycznych w ochronie zdrowia, w gminie rok rocznie na kolejny rok przyjmuje się i realizuje Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminne Programy Przeciwdziałania Narkomanii. Są to zadanie własne samorządu wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rada Gminy Pszczew podjęła uchwałę:

- uchwała Nr XVI.114.2019 Rady Gminy Pszczew z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2020-2022.

- uchwała Nr XLIII.328.2021 Rady Gminy Pszczew z dnia 30 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022.²¹.

Pierwszy z programów zakłada przede wszystkim ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców, jak również zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, jak również wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Drugi z programów dot. przeciwdziałania narkomanii zakłada profilaktyczne działania mające na celu wzrost świadomości społecznej związanej z problematyką narkomanii wśród społeczności gminy. Główny nacisk kładziony jest na profilaktykę skierowaną do młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz poszerzania oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu.

²¹ Źródło: Raport o stanie gminy Pszczew za 2021 - 2022 rok

Dla przykładu w roku 2021-2022 w ramach Programów na terenie gminy zrealizowano szereg działań, m.in.:

- 1) warsztaty dla klas 4 i 5 – „Dobrostan psychiczny, jak dbać o siebie”,
- 2) zajęcia warsztatowe dla klas V-VII pn. „Dobrostan psychiczny, jak dbać o siebie...”.
- 3) warsztaty pn. Cukierki – program profilaktyczny w którym uczestniczyło 127 uczniów z klas najmłodszych SP (klasy I-III)
- 4) spektakle profilaktyczne: klasy I-IV – „Bajki na jednej nodze”, klasy V-VIII- „Wielka ucieczka”.
- 5) warsztaty programu profilaktycznego „Debata” dla klas VI, VII.,
- 6) rozpoczęto realizację programu profilaktycznego „Unplugged” w klasach VI, VII, VIII.,
- 7) wdrażanie w szkołach profesjonalnych programów profilaktycznych, realizowanie programów edukacyjno-profilaktycznych służących upowszechnianiu i promowaniu zdrowego i trzeźwego życia.
- 8) wzrost wiedzy o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych i zmiana błędnych przekonań normatywnych (poalkoholowych norm środowiskowych),
- 9) prowadzenie Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego działającego przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Pszczewie

Z danych przedstawionych w poniższej tabeli wynika, że wartości wydatków w gminie na przeciwdziałanie alkoholizmowi w latach 2017-2021 ulegały wahaniom – najniższe okazały się być w roku pandemicznym, po czym w kolejnym roku powróciły do poziomu zbliżonego do roku 2017. Oznacza to, że problem alkoholizmu nie słabnie i nadal potrzebne są nakłady wydatków na walkę z nim.

Tabela 28 Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w zł na terenie gminy Pszczew

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi [zł]	78 682,16	80 836,56	105 559,81	87 241,15	79 892,11

Źródło: <https://svs.stat.gov.pl/>

3.2.3 Gospodarka mieszkaniowa

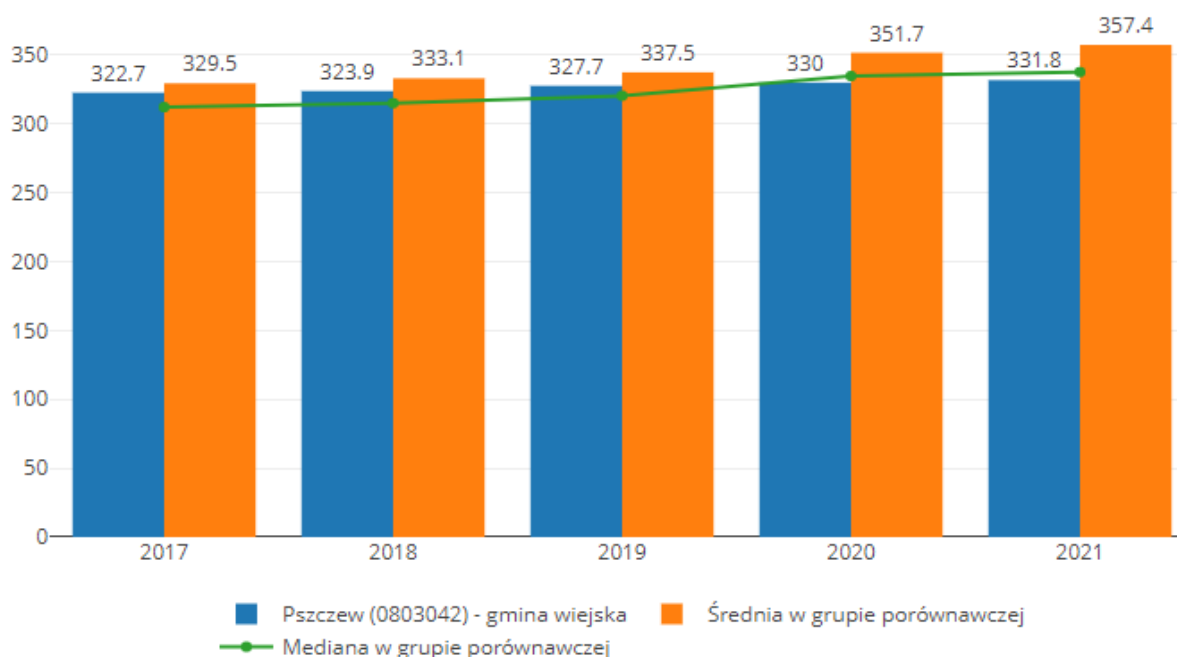
W roku 2021 na terenie gminy Pszczew znajdowały się 982 budynki mieszkalne. W latach 2017-2021 liczba ta wzrosła o 33. Nieznacznie wzrosła także liczba mieszkań o 23 oraz powiększyła się powierzchnia tych lokali o 1679 metrów kwadratowych.

Tabela 29 Zestawienie wskaźnikowe dla budynków mieszkalnych

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba budynków mieszkalnych/szt.	949	951	978	981	982
Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje wodociągowe	97,6	97,6	97,6	96,6	96,7
Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania	75,5	75,6	75,8	79,5	79,6
Odsetek mieszkań wyposażonych w gaz sieciowy	16,2	16,8	17,7	21,3	21,7
Odsetek mieszkań wyposażonych w łazienki	94,5	94,5	94,6	95,4	95,5
Ogólna liczba mieszkań/szt.	1386	1389	1399	1402	1409
Powierzchnia użytkowa mieszkań	123752	124276	125742	124563	125431

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Tendencję wzrostową w zakresie liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew w ostatnich 5 latach pokazuje poniższy wykres. Podobna sytuacja ma miejsce w porównywanych gminach, jednak wskaźnik dla gminy Pszczew jest niższy.

MRL gminy 2024-01-08 12:17

Wykres nr 19 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: <https://monitorrozwaju.pl/>

Gmina Pszczew posiadała w swoich zasobach w roku 2020 (dane GUS, brak danych za rok 2021), 131 mieszkań o łącznej powierzchni 6474 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła 49,42m².

Sytuację gminy w zakresie mieszkalnictwa charakteryzuje zdecydowana przewaga zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej. Ze względu na wiejski charakter gminy zabudowa mieszkaniowa występuje głównie jako element zintegrowany zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. Coraz częściej jednak pojawiają się jednorodzinne, wolnostojące budynki mieszkalne, niezwiązane z prowadzeniem gospodarstwa.

Zabudowa zagrodowa występuje we wszystkich wsiach na terenie gminy Pszczew i związana jest bezpośrednio z gospodarstwami rolnymi. Składa się z budynków mieszkalnych i w zależności od profilu gospodarstwa budynków inwentarskich (np. obór, chlewni, stajni), składowych (stodół), szklarni oraz gospodarczych (garaży, składów itp.)²².

Na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji zasobów mieszkaniowych w gminie można stwierdzić, że duży udział w strukturze stanowią budynki charakteryzujące się często niskim lub średnim stopniem termomodernizacji²³. Są więc relatywnie w dużym stopniu zdekapitalizowane i wymagają znacznych środków finansowych na inwestycje odtworzeniowe - remonty i modernizacje celem dostosowania ich do aktualnych standardów. Statystyczne warunki zamieszkania ludności w gminie z roku na rok ulegają poprawie.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Pszczew to 4,70 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubuskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2021 roku w gminie Pszczew to 117,70 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubuskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce²⁴.

²² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pszczew

²³ Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Pszczew

²⁴ Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pszczew#nieruchomosci

3.3.1 Sport

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego w gminie, integruje i pozwala na współpracę i aktywność mieszkańców.

Zaspokojeniu potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych mieszkańców gminy służy dostępna baza sportowo-turystyczna, której głównym obiektem jest hala Sportowa znajdująca się przy Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Pszczewie. Hala sportowa mieści 3 pełnowymiarowe boiska do piłki siatkowej, boisko do piłki nożnej, koszykówki, salę fitness, siłownię, trybuny dla publiczności oraz bogate zaplecze sanitarne.

Między szkołą a plażą, przy ulicy Szarzeckiej znajduje się kompleks rekreacyjno-sportowy. W kompleksie są kort tenisowy wraz ze ścianką treningową, boisko do piłki plażowej, małe boisko piłkarskie, siłownia zewnętrzna, tor rolkowy oraz plac zabaw. W gminie Pszczew administratorem kompleksu boisk sportowych „Moje boisko Orlik 2012” od 2010 roku jest Gminny Ośrodek Kultury w Pszczewie.

Zdjęcie 2 – Hala widowiskowa źródło: www.spszczew.edupage.org

W gminie działają kluby sportowe²⁵:

— Uczniowski Klub Sportowy Orlik 2012

²⁵ Źródło: raport o stanie gminy za rok 2021

— Gminny Klub Piłkarski w Pszczewie

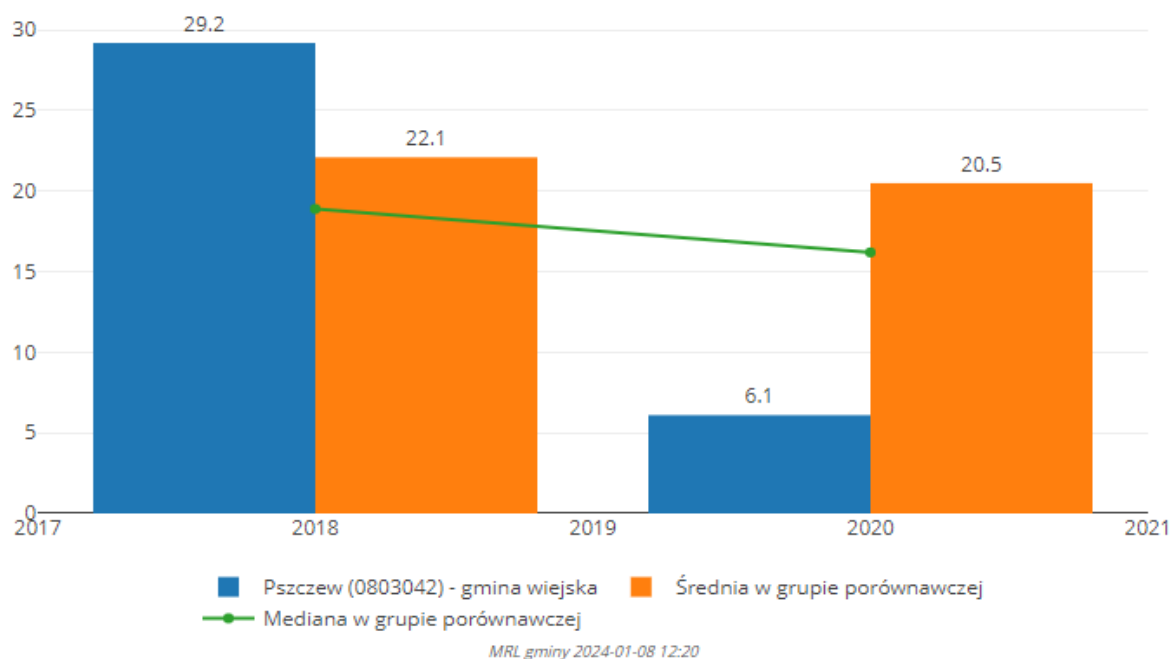
Tabela 30 Kluby sportowe w gminie Pszczew

wskaźnik/rok	2018	2020
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS/szt.	2	1
- w tym członkowie klubów sportowych/osoba	125	26
- w tym ćwiczący ogółem w klubach sportowych/osoba	120	26
Kluby sportowe na 10 tys. ludności/szt.	4,7	2,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Z przedstawionych danych GUS - na przestrzeni ostatnich lat 2018-2020 liczba klubów sportowych zmniejszyła się o połowę, zmniejszeniu uległa także liczba członków i ćwiczących w tych klubach.

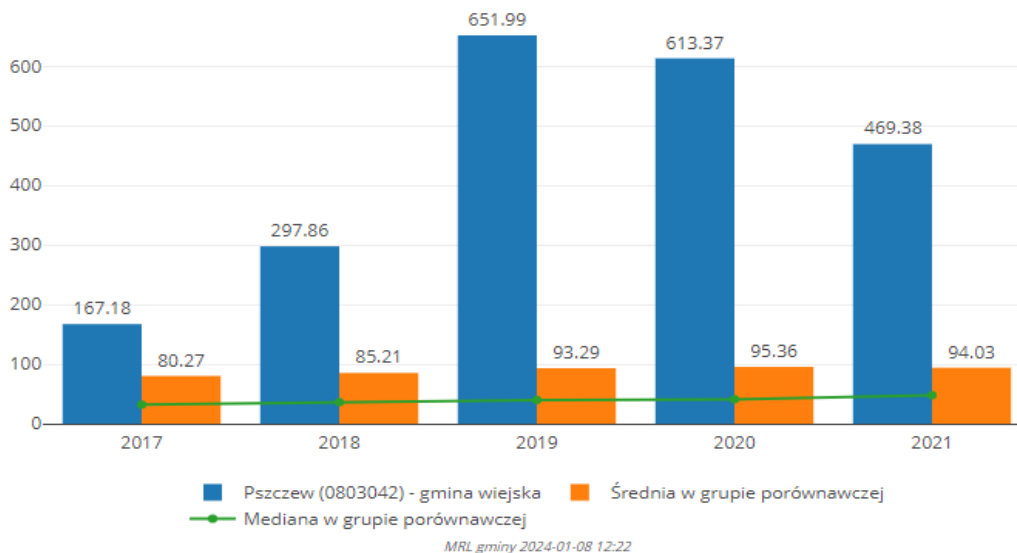
Są one wspierane w ramach współpracy gminy z organizacjami społecznymi, ze środków kierowanych w konkursach i pozakonkursowo. W roku 2021 kluby sportowe zostały dofinansowane łączną kwotą 63 tys. przeznaczoną na realizację zadań służących upowszechnianiu kultury fizycznej i sportu na terenie gminy²⁶.

Wykres nr 20 Liczba członków klubów sportowych na 1000 mieszkańców (dane co dwa lata) w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: <https://monitorrozwoju.pl/>

²⁶ Źródło: raport o stanie gminy za rok 2021

Aktywność sportowa mieszkańców gminy jest wyższa od tej w grupie porównawczej. Wydatki gminy na sport (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców) jest wyższa w porównaniu do grupy porównawczej, największy wzrost wydatków na sport gmina miała w roku 2019 natomiast w latach 2020 i 2021 nastąpił spadek.

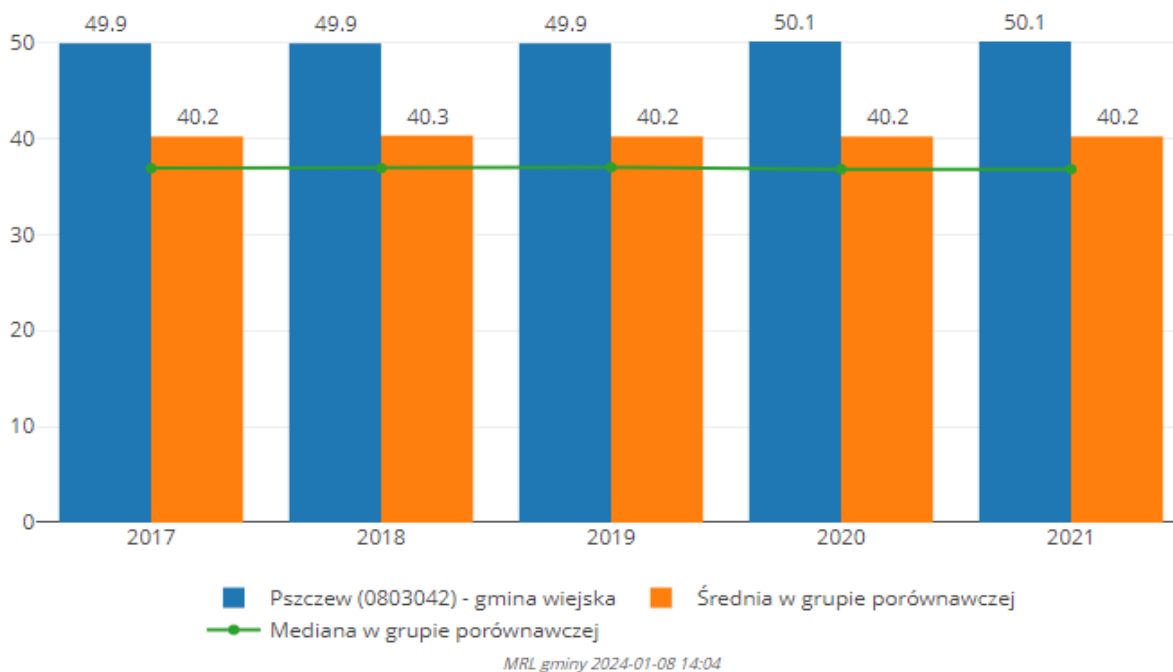
Wykres nr 21 Wydatki ogółem z budżetu JST na kulturę fizyczną, sport i rekreację na 1 mieszkańca w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: <https://monitorrozwoju.pl/>

Dzięki rozwiniętej infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej obecnej na terenie gminy, mieszkańcy mogą swobodnie prowadzić swoją aktywność sportową, a kluby sportowe organizować dla nich zajęcia, akcje i zawody sportowe.

3.3.2 Turystyka, rekreacja

Gmina wiejska Pszczew zlokalizowana jest w środkowo-wschodniej części województwa lubuskiego, na terenie powiatu międzyrzeckiego, stanowiąc 12,82 % jego powierzchni. Posiada wyjątkowe i bogate walory przyrodnicze, na które składają się wysoka lesistość, czysta płynąca malowniczymi meandrami rzeka Obra, oraz pozostałe liczne akweny wodne. Uwarunkowania te sprawiły, że w gminie rozwinęła się funkcja turystyczno-rekreacyjna.

Gmina charakteryzuje się piękną przyrodą, czystym środowiskiem naturalnym, urozmaiconą rzeźbą terenu oraz małym zaludnieniem (4246 mieszkańców na obszarze 178 km²). Dużą powierzchnie obszaru gminy stanowią tereny lesiste ok 50 % (8897,47 ha) bogate w runo leśne i zwierzynę łowną. To więcej od mediany dla grupy porównawczej o prawie 25 %.

Wykres nr 22 Udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni gminy Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec, Źródło: <https://monitorrozwoju.pl/>

Gmina Pszczew jest położona na bardzo atrakcyjnych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym terenach: cztery obszary chronionego krajobrazu, „H (Międzychód)” o powierzchni 32243,00 ha, „I Międzyrzecz-Trzciel” o powierzchni całkowitej 39597,00 ha, Dolina Obry o powierzchni całkowitej 9259,41 i Gorzycko o powierzchni całkowitej 9321,50 ha jeden rezerwat przyrody, - „Jeziora Gołyńskie” o powierzchni 3,10 ha. Dwa Parki Krajobrazowe „Pszczewski Park Krajobrazowy” o łącznej powierzchni 9.724,01 ha i Miedzichowski Parki Krajobrazowy o łącznej powierzchni 1432,28 ha. Trzy obszary natura 2000: jeden specjalny obszar ochrony siedlisk oraz dwa obszary specjalnej ochrony ptaków – „Rynna Jezior Obrzańskich” o łącznej powierzchni 15 305,73 ha, „Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry” o łącznej powierzchni 14 793,28 ha i „Puszcza Notecka” o łącznej powierzchni 178255,76 ha.

Przez Gminę przebiega wiele szlaków rowerowych :

1. Trasa czerwona – z Pszczewa do Policka, dalej drogą leśną do Żółwina i Kuligowa, drogą leśną do Kalska i Rokitna, skąd drogą polną do Lubikowa, dalej drogą leśną między jeziorami: Czarne, Białe, Stołuńskie, do Stołunia, a następnie przez Szarcz do Pszczewa (55 km),

2. Trasa czarna – z Pszczewa drogą leśno-pólną po wschodniej stronie jeziora Chłop, przez Silną Nową, drogą leśną między jeziorami Trzy Tonie, Silna Duża, Wędromierz, Głębokie, do leśniczówki Królewiec, a następnie przez Starą Jabłonkę do Trzciela, skąd szosą do Rybojad, a dalej w kierunku Borowego Młyna. Przed Borowym Młynem, drogą leśną wzdłuż rzeki Obry do skrzyżowania dróg leśnych, następnie w prawo drogą leśną nad jez. Przydrożne do szosy, skąd w prawo powrót do Pszczewa (55 km).
3. Trasa niebieska – z Pszczewa drogą leśną, obok Jeziora Cegielnianego i Proboszczowskiego, do Silnej, dalej drogą leśną do Łowynia i szosą do Lewic i Krzyżkówka, skąd drogą leśną, przecinając rzekę Kamionkę, do Mnich, następnie drogą leśną, z lewej strony rzeki Kamionki, do wsi Kamionna. Dalej drogą pólną przez Głazewo, Dormowo, Świechocin, do Pszczewa (60 km)²⁷.

Przez gminę przebiegają szlaki turystyczne :

1. Niebieski: (44,4 km) Hotel Gorzycko – Jez. Brzeskie – Jez. Białe – Pszczew – Trzciel – Lutol Mokry,
2. Żółty: (28 km) Kamionna – Mnichy – Łowyń – Dormowo – Królewska Góra – Nowe Gorzycko – Jez. Brzeskie – Wierzbno,
3. Zielony: (14,4 km.) Lubikowo – Jez. Czarne – Stołuń – Kuligowo – Żółwin – Bobowicko,

Atrakcją turystyczną są również wieże obserwacyjno-widokowe w trzech różnych miejscowościach gminy. Jedną w miejscowości Świechocin na wzgórzu przy drodze w kierunku m. Łowyń, drugą w Silnej nad jeziorem Chłop (2,0 km za Pszczewem przy drodze gruntowej do Silnej) a kolejną w Zielomyślu na Górze Trębacza (2 km za Zielomyślem przy drodze do Lubikowa). Wieże mają drewnianą konstrukcję, sześć kondygnacji i wysokość całkowitą 18,66 m nad poziom terenu, są ogólnodostępne. Z najwyższego poziomu widokowego wież można podziwiać widoki na najbliższą okolicę.

Na wodnych szlakach organizowane są spływy kajakowe:

- Zbąszyń – Międzyrzecz – szlak ten prowadzi rzeką Obrą, w większości przez teren Pszczewskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Rzeka Obra przepływa kolejno przez jeziora: Lutolskie, Młyńskie, Wielkie i Rybojadzkie.

²⁷ Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pszczew

- Rybojady – Jezioro Chłop – szlak ten wytyczono wyłącznie na terenie Pszczewskiego Parku Krajobrazowego i prowadzi on z Jeziora Rybojadzkiego, poprzez jezioro Wędromierz do jeziora Chłop.

Zdjęcie 3 - Wieża widokowa w Zielomyślu. źródło: <http://old.pszczew.pl/239-wieze-widokowe.html>

Gmina ma bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki, w tym agroturystyki. Warunki przyrodnicze, położenie, komunikacja oraz bogate zasoby, sprawiają, że jej teren jest bardzo dobrym miejscem na wypoczynek, również ten krótki, jednodniowy czy weekendowy.

Struktura turystycznej bazy noclegowej gminy złożona jest z bazy całorocznej, obejmującej 5 turystycznych obiektów noclegowych, łącznie ok. 317 miejsc noclegowych²⁸:

- Ośrodek "RELAKS" Pszczew,
- Gospodarstwo Agroturystyczne "Tęcza"
- Pokoje na wynajem Andrzej Piątek,
- Schronisko Młodzieżowe w Pszczewie,
- Gospodarstwo Agroturystyczne,
- "Folwark Pszczew" Łukasz Robak,
- Pensjonat "Roma",
- Gospodarstwo Agroturystyczne „AGROSARA”,
- "Villa Toscania".

²⁸ Źródło: <https://gdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>.

Pszczewskie jeziora i rzeka Obrą, z prawie wszystkimi gatunkami ryb słodkowodnych, są celem wypraw wędkarzy z całej Polski.

Z danych GUS zawartych w poniższej tabeli wynika, że na terenie gminy funkcjonują 10 obiekty noclegowe, wyposażone łącznie w 8 placówek gastronomicznych, w tym 3 restauracje, 2 bary/kawiarnie i 3 stołówki, z dostępnymi miejscami noclegowymi w liczbie 777, w tym 317 miejsc noclegowych całorocznych. Dane wskazują również, że w gminie od 2017 r. liczba całorocznych miejsc noclegowych zmniejszyła się o blisko 73.

Tabela 31 Wskaźniki dot. turystyki w gminie Pszczew

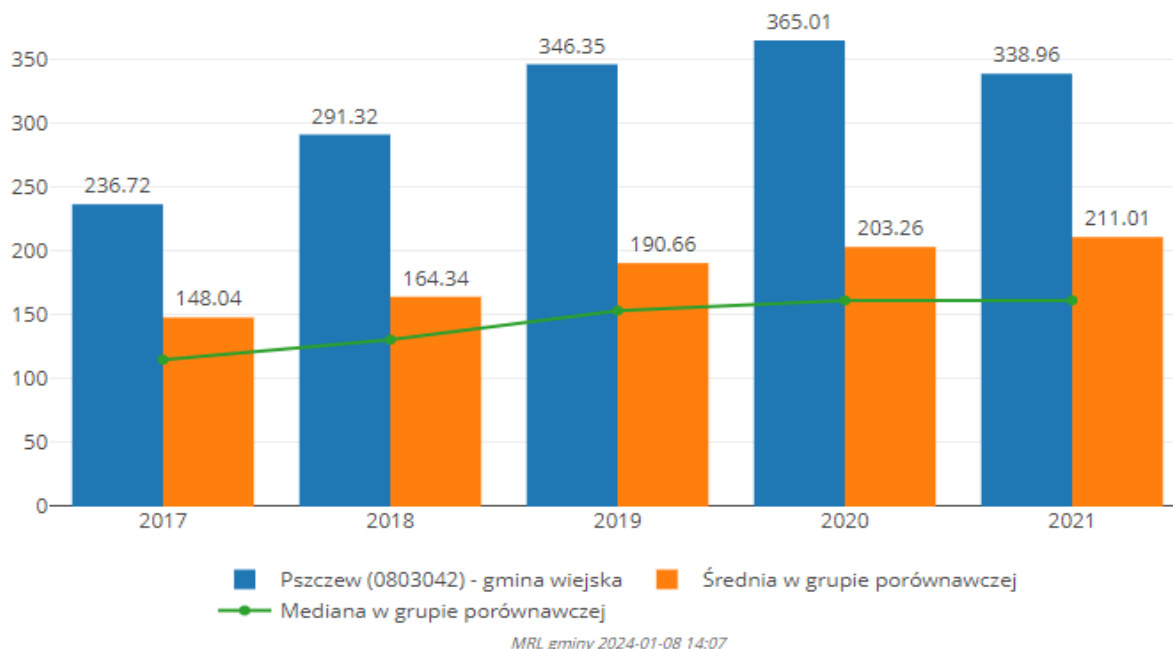
Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Dynamika liczby miejsc noclegowych całorocznych (rok poprzedni = 100)	98,6	101,4	112,2	100,3	98,4
Turystyczne obiekty noclegowe ogółem	13	14	13	11	10
- w tym całoroczne	5	5	5	5	5
Ogólna liczba miejsc noclegowych	850	939	946	833	777
- w tym całorocznych	282	286	321	322	317
Ogólna liczba hoteli/moteli/pensjonatów	1	1	1	1	1
- liczba miejsc noclegowych	76	80	80	80	80
Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych (ogółem)/obiekt	bd	7	6	4	8
- w tym restauracje	bd	2	1	2	3
- w tym bary i kawiarnie	Bd	2	3	0	2
- w tym stołówki	bd	2	2	2	3
Turyści zagraniczni (nierezydenci) ogółem	318	404	1132	643	583
Ogólna liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym	829	968	2761	1455	1359
- w tym z Niemiec	370	445	1095	746	550
- w tym z Ukrainy	0	57	700	377	521

Źródło danych: <https://qdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Pomimo posiadania przez gminę niewątpliwych walorów turystycznych, należy pamiętać, że konkuruje Ona z innymi samorządami wykorzystującymi podobne zasoby przyrodnicze. Oznacza to, że bez wzmocnienia działań na rzecz rozwoju, urozmaicenia, uatrakcyjnienia turystyki i rekreacji gminy, spadek ten może się utrzymać.

Gmina Pszczew wydaje środki finansowe z własnego budżetu na kulturę i dziedzictwo (w przeliczeniu na 1 mieszkańca) więcej niż gminy należące do grupy porównawczej. Ta tendencja utrzymuje się nieprzerwanie od 2017 r. Jednak warto zauważyć, że o ile

w okresie 2017-2020 wydatki gminy przeznaczone na te cele znacznie wzrosły o 54,25%, o tyle w kolejnym roku 2021 obserwujemy tendencję malejącą. Wydatki w roku 2021 w odniesieniu do roku 2020 spadły o 7,7%.

Wykres nr 23 Wydatki ogółem w budżecie gminy Pszczew na kulturę i dziedzictwo narodowe na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia) w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec, Źródło: <https://monitorrozwoju.pl/>

Warunki przyrodnicze i krajobrazowe gminy Pszczew stwarzają duże możliwości dla rozwoju turystyki na jej terenie. Potwierdzili to również mieszkańcy i uczestnicy warsztatów diagnostycznych towarzyszących przygotowanej diagnozie. Potrzebne są jednak inwestycje w obszarze infrastruktury i oferty dla przyszłych użytkowników, turystów, mieszkańców, wędkarzy oraz osób poszukujących nietypowych, spokojnych miejsc oddalonych od głównych szlaków turystycznych oraz różnorodnych form rekreacji i wypoczynku. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna powinna odpowiadać na potrzeby odbiorców i być dostosowana do formy uprawianej czy preferowanej turystyki.

Aby dotrzeć do potencjalnych zainteresowanych odpoczynkiem w gminie Pszczew, niezbędne są również działania promocyjne, informujące o walorach i ofercie gminy. W tych procesach oprócz zaangażowania gminy ważne jest włączenie interesariuszy, organizacji społecznych czy przedsiębiorców jak i samych mieszkańców.

3.4 Dziedzictwo kulturowe

3.4.1. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Obszar gminy, charakteryzuje się dość ubogim stanem zachowanego dziedzictwa kulturowego. Przyczyn należy upatrywać w uwarunkowaniach historycznych i przyrodniczych tych terenów - przygraniczne położenie, wysoki stopień zalesienia oraz stosunkowo niskiej jakości gleby, nie sprzyjały rozwojowi osadnictwa. Rejestr Zabytków prowadzony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zawiera w swoim spisie kilkanaście nieruchomości obiektów, tj.:

Tabela 32 Lista zabytków nieruchomych na terenie gminy Pszczew

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Data powstania	Nr rejestru
1.	Policko	spichrz folwarczny, szach	1844	KOK-I-555/63 z 20.06.1963 oraz 65 z 2.11.1976
2.	Pszczew	kościół par. pw. św. Marii Magdaleny, ul. Sikorskiego 15	1632-1654, 1780-1784, 1894-1897	264 z 6.04.1961
3.	Pszczew	plebania, ul. Sikorskiego 15,	2 poł. XVIII, k. XIX	KOK-I-817/64 z 15.02.1964 oraz 118 z 8.11.1976
4.	Pszczew	zespół dworski (dwór, park z grodziskiem)	XVIII-XIX	KOK-I-556/63 z 20.06.1963 oraz 66 z 2.11.1976
5.	Pszczew	dom, ul. Poznańska 30	1 poł. XIX	KOK-I-820/64 z 15.02.1964 oraz 120 z 8.11.1976
6.	Pszczew	dom, ul. Poznańska 107	1 poł. XIX,	824 z 15.02.1964
7.	Pszczew	dom, ul. Świerczewskiego 2	poł. XIX	KOK-I-818/64 z 15.02.1964 oraz 119 z 8.11.1976
8.	Pszczew	dom, ul. Świerczewskiego 10	1 poł. XIX	KOK-I-822/64 z 15.02.1964 oraz 121 z 8.11.1976
9.	Pszczew	dom, ul. Świerczewskiego 19	-	KOK-I-2000/73 z 27.12.1973 oraz 12 z 22.10.1976
10.	Pszczew	dom, ul. Świerczewskiego 69	1 poł. XIX	823/64 z 15.02.1964

Źródło: <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/>

Ewidencja Zabytków Gminy Pszczew zawiera 280 pozycji (np. domy, budynki gospodarcze, kapliczki). Ponadto Ewidencja Stanowisk Archeologicznych na terenie Gminy Pszczew obejmuje 499 pozycji. Znajdujące się Parki na obszarze gminy to: Park wiejski w Policku, Park

dworski w Szarczu, Park dworski w Nowym Gorzycku, Park przykościelny w Pszczewie, Ogród dworski Biercza (obręb Zielomyśl).

Późnorenesansowy Kościół św. Marii Magdaleny z XVII wieku, z cennym obrazem Matki Boskiej wśród Aniołów z 1630 roku.

Barokowa Plebania z XVIII w. jest otoczona zabytkowym parkiem z okazałymi pomnikami przyrody;

Dom mieszczański – obecnie muzeum „Dom Szewca” (Kamienica Mieszczańska) z XVIII w., zbudowany z drewna, kryty gontem (wewnątrz oryginalna czarna kuchnia i autentyczny warsztat szewski z początku XX wieku).

Zabytkowe kapliczki: Murowana Kapliczka z figurką św. Józefa w Pszczewie. Kaplica św. Wojciecha – ustawiona w miejscu dawnego drewnianego kościoła, a upamiętniająca wizytę św. Wojciecha na tym terenie.

Folwark Pszczew -usytuowany jest przy drodze Pszczew-Międzychód, w kierunku południowo-zachodnim, poza pierwotnym układem miejskim Pszczewa. Jest własnością prywatną. Od 2014 działa tu winnica; obiekt pełni rolę obiektu hotelowo-gastronomicznego, organizuje wydarzenia i oferuje szereg atrakcji dla turystów oraz własne produkty (wina, miody, przetwory, a także produkty partnerskie pochodzące od innych lokalnych lubuskich producentów).

Punkt widokowy Góra Wieżowa-średniowieczny gródek stożkowy, czyli nasyp ziemny o kształcie ściętego stożka. Na jego szczycie wznosiła się niegdyś zbudowana z drewnianych bali, wzmocniona polepą wieża mieszkalno-obronna. Współcześnie urządzono tu taras widokowy z ławkami. Przeprowadzone w 2006 r. badania archeologiczne ustaliły jednak ponad wszelką wątpliwość, że wysoki na 20 m kopiec jest XIII w. założeniem obronnym.

[3.4.2 Działalność kulturalna i współpraca z organizacjami pozarządowymi](#)

Na terenie gminy funkcjonuje instytucja kultury: Gminny Ośrodek Kultury w Pszczewie (GOK) którego zadaniem jest upowszechnianie kultury.

Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Pszczewie jest samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną. Swoją działalność rozpoczął w 1976. Jest to instytucja wielofunkcyjna, która prowadzi różnorodną działalność kulturalną.

Ośrodek jest instytucją realizującą szereg zadań z dziedziny promowania kultury i sztuki artystycznej poprzez organizację wydarzeń i imprez ogólnodostępnych. Prowadzi działania ukierunkowane na rozwój umiejętności twórczych mieszkańców gminy, tj. polegających na organizacji i wspieraniu amatorskich, hobbystycznych klubów zainteresowań. W obszarze działań ośrodka znajduje się również działalność merytoryczno-edukacyjna w zakresie organizowania i wspierania konkursów, warsztatów i cykli edukacyjnych.

Uchwałami Rady Gminy Pszczew w strukturę i zarząd GOK włączono:

- w 1990 roku – Kino Przyszań
- w 1995 roku – Muzeum „Dom Szewca”
- w 1999 roku – Gminną Bibliotekę Publiczną z filią w Silnej. (Filia w Silnej działa od 1958 r.)
- w 2010 roku w zarząd GOK przekazano zespół boisk ORLIK.

GOK posiada własną stronę internetową gokpszczew.pl/, oraz profil w mediach społecznościowych www.facebook.com/gokpszczew/, www.instagram.com/osrodekkulturypszczew/ www.youtube.com/channel/UCz9lpLCvijyrIC_ZCJOSuYA ułatwiające bieżący kontakt z czytelnikami i osobami korzystającymi z jej zasobów oraz umożliwiające informowanie o realizowanych działaniach.

Do stałych pozycji kulturalnych organizowanych przez GOK należą:

1. Jarmark Magdaleński,
2. Pszczewska Dwudziestka - Półmaraton, Bieg Katarzyny,
3. Jarmark Wielkanocny i Bożonarodzeniowy,
4. Turniej Skata Indywidualnego,
5. Plener Dużej Rzeźby w Drewnie,
6. Gminne Dożynki,
7. Narodowe Czytanie,
8. Turniej Szachowy,
9. Tłusty Czwartek w GOK,
10. Obchody Świąt 3 Maja i 11 Listopada.

Oprócz stałych pozycji kulturalnych Gminny Ośrodek Kulturalny wydaje miesięcznik „Wieści Gminne z Pszczewa i okolic”, jest on wydawany od 2008 roku i dotyczy życia mieszkańców gminy Pszczew, ze szczególnym uwzględnieniem działań kulturalnych. W gazecie są

wiadomości dotyczące informacji ze szkoły, przedszkola i innych jednostek samorządowych a także z samego Urzędu Gminy. Nie brakuje tam też reportaży, ogłoszeń czy też informacji sportowych.

Oprócz tego w GOKu są zajęcia i sekcje:

- Warsztaty wokalne,
- Zajęcia taneczne,
- Warsztaty plastyczne,
- Zajęcia z malarstwa i rysunku,
- Mali Pszczewiaczy,
- Zespół śpiewaczy,
- Klub Przyjaciół Pszczewa,
- Klub Współczesnej Pani.

GOK prowadzi również działalność w świetlicach wiejskich. Na terenie gminy funkcjonują świetlice w Pszczewie, Policku, Stołuniu, Silnej, Zielomyślu, Stokach, Szarczu oraz Janowie. Dzieci oraz młodzież mogą tu odrabiać lekcje, grać w różnego rodzaju gry planszowe i elektroniczne oraz wykonywać prace manualne. Zajęcia prowadzone są również w dni wolne od nauki, tj. ferie świąteczne, rekolekcje, ferie zimowe. Podczas spotkań realizowane są różne przedsięwzięcia m.in.: zajęcia artystyczno-literackie poświęcone różnym uroczystościom czy organizacja i przygotowanie imprez okolicznościowych (spotkanie wigilijne, Festyn Rodzinny, Dożynki Gminne). W świetlicach w Stokach, Policku i Stołuniu działają także punkty biblioteczne Biblioteki w Pszczewie.

Wśród działań ośrodka przeprowadzonych w roku 2021 znalazły się m.in.²⁹:

- 1) Dzień Rodziny,
- 2) Warsztaty Artystyczne Osób Niepełnosprawnych,
- 3) Koncert plenerowy na rozpoczęcie lata,
- 4) Festyn charytatywny
- 5) Koncerty plenerowe – Park przy Plebanii,

²⁹ Źródło: o stanie gminy Pszczew za 2021 rok

6) realizacja Projektu: „Mali Pszczewiaczy - bo szata zdobi człowieka". Projekt dofinansowany dzięki wsparciu Narodowego Centrum Kultury w ramach programu EtnoPolska 2021,

8) XXVII Jarmark Magdaleński Folk Art 2021,

6) realizacja Projektu: „Ocalić od zapomnienia – historia Walerii Misiewicz” .Projekt dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury, dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Kultura – Interwencje 2021”,

9) Zawody Wędkarskie o Puchar Wójta Gminy Pszczew, Turniej Skata Indywidualnego o Puchar Wójta Gminy Pszczew,

10) Teatrzyk dla dzieci „Król Midas”

11) Koncert zespołu Afromental, Puchar Strong Man

12) Turniej Piłki Siatkowej – Plaża Relaks,

13) II Turniej Rycerski o Miecz Archidiakona Pszczewskiego

14) Dożynki Gminne Stoki 2021,

15) Turniej Szachowy o Puchar Wójta Gminy Pszczew,

16) Narodowe Czytanie 2021

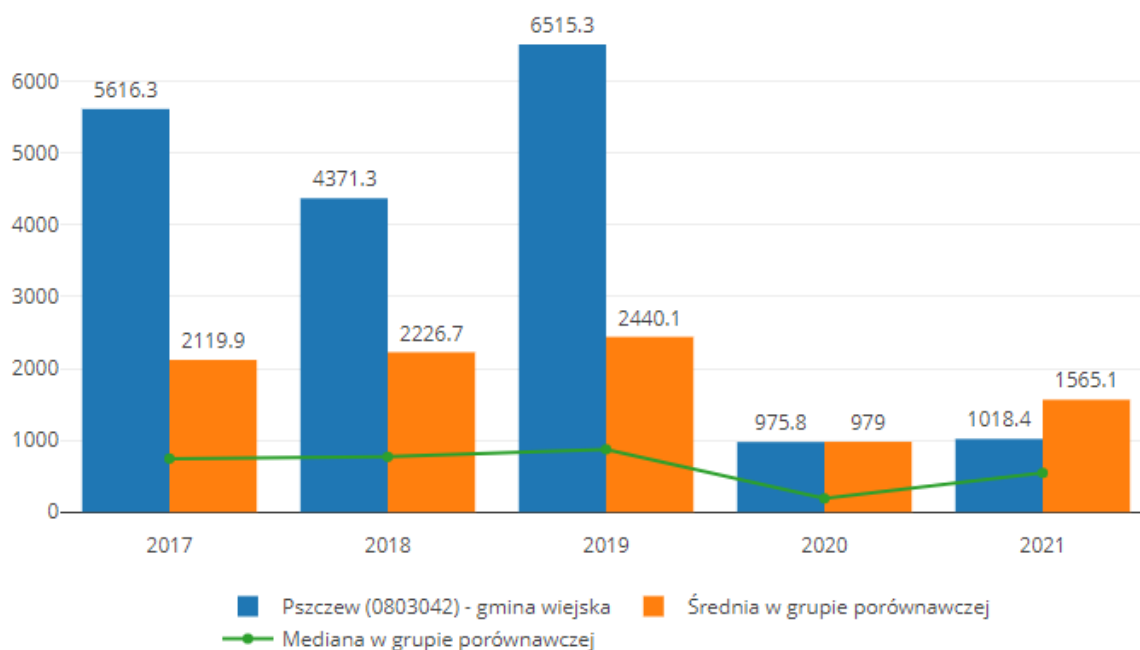
17) Jarmark Bożonarodzeniowy 2021,

Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Pszczewie ściśle związana jest z upowszechnianiem czytelnictwa. Codzienna praca tej instytucji ma na celu stworzenie w bibliotece miejsca przyjaznego lokalnej społeczności.

Biblioteka posiada 1 filię w Silnej oraz punkty biblioteczne w Stołuniu, w Stokach oraz w Policku³⁰. Posiada również profil w mediach społecznościowych <https://pl-pl.facebook.com/people/Biblioteka-Pszczew/pfbid0ScmjZGHR5Jzbf2i3dQ4HVUBzzZKocszgWGb1cfyEgfr3KyKocJ8EK5YmBxX5Em3z/>, umożliwiającą bieżący kontakt z czytelnikami i osobami korzystającymi z jej zasobów oraz informującą o realizowanych działaniach.

³⁰ Źródło: Raport o stanie gminy Pszczew za 2021 rok

Biblioteka nie pełni przede wszystkim funkcje związane z czytelnictwem, ale również realizuje inne działania, w tym w zakresie kultury, organizuje konkursy. Pełni ważną funkcję integrującą dla mieszkańców, jest instytucją dbającą o rozwój i upowszechnianie kultury na terenie gminy. Uczestnictwo mieszkańców gminy Pszczew w wydarzeniach/imprezach kulturalnych jest niższe, w stosunku do gmin z grupy porównawczej w roku 2021. W latach 2017-2019 nastąpił wzrost uczestnictwa mieszkańców gminy w wydarzeniach/imprezach kulturalnych to w latach 2020-2021, nastąpił spadek wynikający w pandemii covid-19, tak samo jak w gminach w grupie porównawczej: Bobrowice, Kolska i Szczaniec.

Wykres nr 24 Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców gminy Pszczew w porównaniu do gmin Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

Tabela poniżej obrazuje wskaźniki – Biblioteki publiczne - dla Gminy Pszczew w odniesieniu do gmin z grupy porównawczej. Gmina Pszczew najlepiej wypada pod względem wskaźników dot. czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności, oraz wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach – tu wyraźnie góruje nad pozostałymi gminami. W przypadku księgozbioru bibliotek na 1000 ludności, ustępuje tylko jednej gminie z grupy.

Tabela 33 Biblioteki publiczne – wskaźniki

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pszczew					
biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
ludność na 1 placówkę biblioteczną	859	858	854	850	849

(łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)					
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	4 902,0	3 608,4	3 549,1	3 459,9	3 512,2
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	114	111	82	84	76
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	19,1	14,9	23,5	20,8	20,2
Gmina Bobrowice					
biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	6,2	6,2	6,3	6,4	6,5
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	1 605	1 603	1 589	1 564	1 543
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	6 595,3	6 797,8	6 831,0	6 960,7	7 077,5
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	164	153	150	138	129
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	18,6	20,1	20,2	16,8	19,9
Gmina Kolsko					
biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	3 306	3 333	3 311	3 292	3 261
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	3 365,1	2 922,9	3 048,9	2 857,2	3 050,9
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	100	84	78	75	60
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	13,1	16,3	20,7	17,4	16,1
Gmina Szczaniec					
biblioteki publiczne na 10 tys. ludności	5,2	5,2	5,2	5,4	5,4
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	1 936	1 931	1 918	1 868	1 860
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	4 494,8	4 587,9	4 766,7	4 826,6	4 978,0
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	104	109	101	42	50
wypożyczenia księgozbioru na 1	15,1	14,4	12,3	18,6	18,8

Rada Gminy Pszczew rokrocznie uchwała Program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Celem programu jest efektywne wykorzystanie społecznej aktywności w zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców Gminy Pszczew³¹. Współpraca Gminy Pszczew z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami odbywa się w zakresie:

- a) kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- b) wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,,
- c) upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa,
- d) wypoczynku dzieci i młodzieży;
- e) przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, tj. ochrona zdrowia dzieci i młodzieży poprzez przeciwdziałanie alkoholizmowi,
- f) wspieranie aktywizacji osób starszych,

w ramach określonego w Programie budżetu.

Zgodnie ze Sprawozdaniem z realizacji programu współpracy Gminy Pszczew z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2021, zostały zrealizowane następujące zadania z zakresu: kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego:

1. Fundacja Fundacji COOLturalnie otrzymała dotację w wysokości 11 000,00 zł na zadanie pt: „II Turniej Rycerski o Miecz Archidiakona Pszczewskiego”. W ramach tego zadania odbywał się turniej rycerski, w ramach którego odbyły się warsztaty zielarskie i florystyczne, pokaz rzemiosła (kowalstwo, kaligrafia, tkactwo), kuchnia średniowieczna, przebieranie w stroje rycerskie i tym podobne. Turniej był nawiązaniem do średniowiecznego rodowodu miejscowości Pszczew, celem drugiego już turnieju organizowanego w Pszczewie jest zachęcenie do zgłębiania historii.

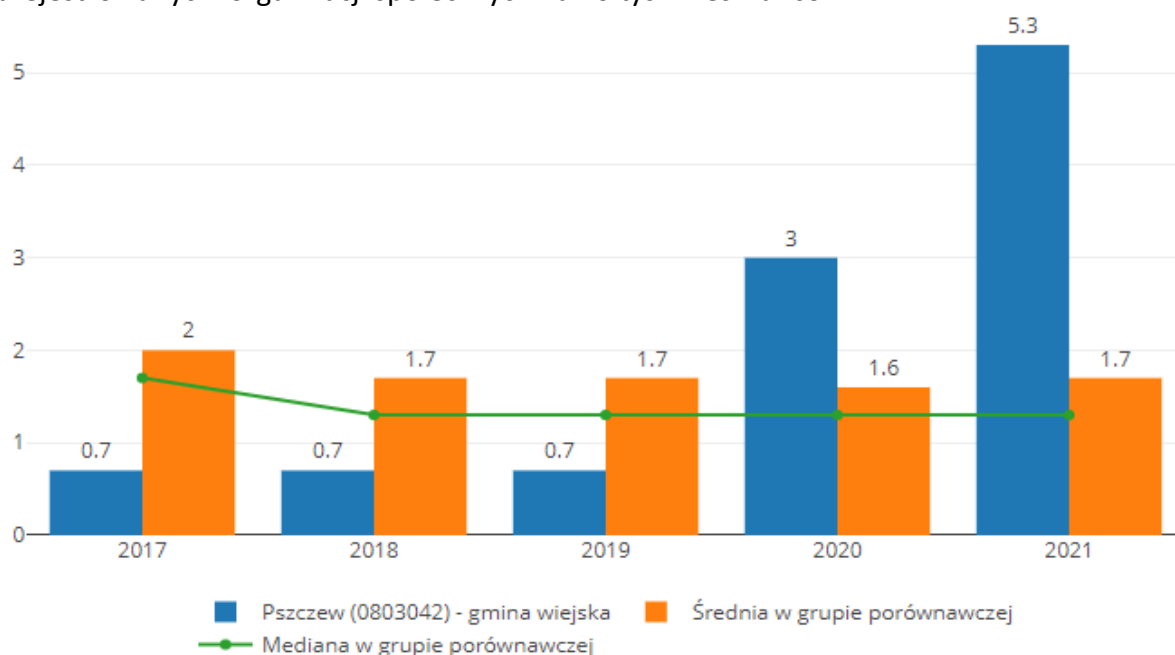
2. Stowarzyszenie Artystyczne Składak otrzymał dotację w wysokości 5.000,00 zł na zadanie pt: „Kochamy polskie piosenki”. W ramach tego zadania odbywał się koncert, na scenie

³¹ Źródło: Raporty o stanie Gminy Pszczew za rok 2019, 2020, 2021

wystąpiło 30 wykonawców, którzy zaśpiewali 16 utworów z lat 60 i 70. Koncert był dedykowany zwłaszcza seniorom z Gminy Pszczew.

W 2021 r. w gminie Pszczew odbywała się też współpraca pozafinansowa między gminą a organizacjami pozarządowymi, która obejmowała m. in: wzajemne informowanie o kierunkach planowanej działalności, udzielanie informacji i pomocy merytorycznej stowarzyszeniom przez pracowników urzędu, użyczenie, wynajmowanie i udostępnianie lokali i budynków komunalnych na cele statutowe, promocję działalności i osiągnięć organizacji pozarządowych, przekazywanie materiałów informacyjnopromocyjnych³².

Największa aktywność w gminie w zakresie rejestracji nowych fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców, miała miejsce w latach 2020-2021. Warto też zauważyć, że w analizowanym okresie 2017-2021 wyraźnie zarysowuje się stałą średnią dla grupy porównawczej, która utrzymuje się na stałym poziomie wyższym w latach 2017-2019 niż gmina Pszczew za to w latach 2020 i 2021 zgodnie z poniższym wykresem gmina Pszczew prezentuje się korzystniej na tle porównywanych gmin pod względem liczby nowo zarejestrowanych organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców.

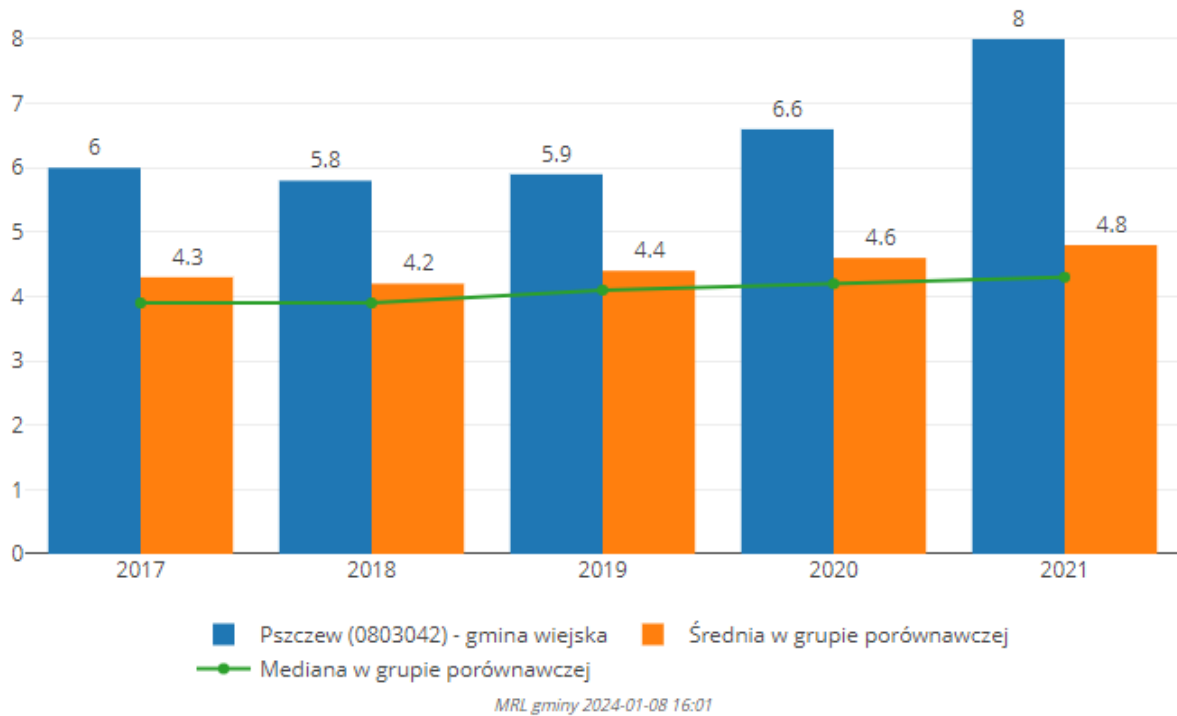

MRL gminy 2024-01-08 16:00

Wykres nr 25 Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w gminie Pszczew Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl>,

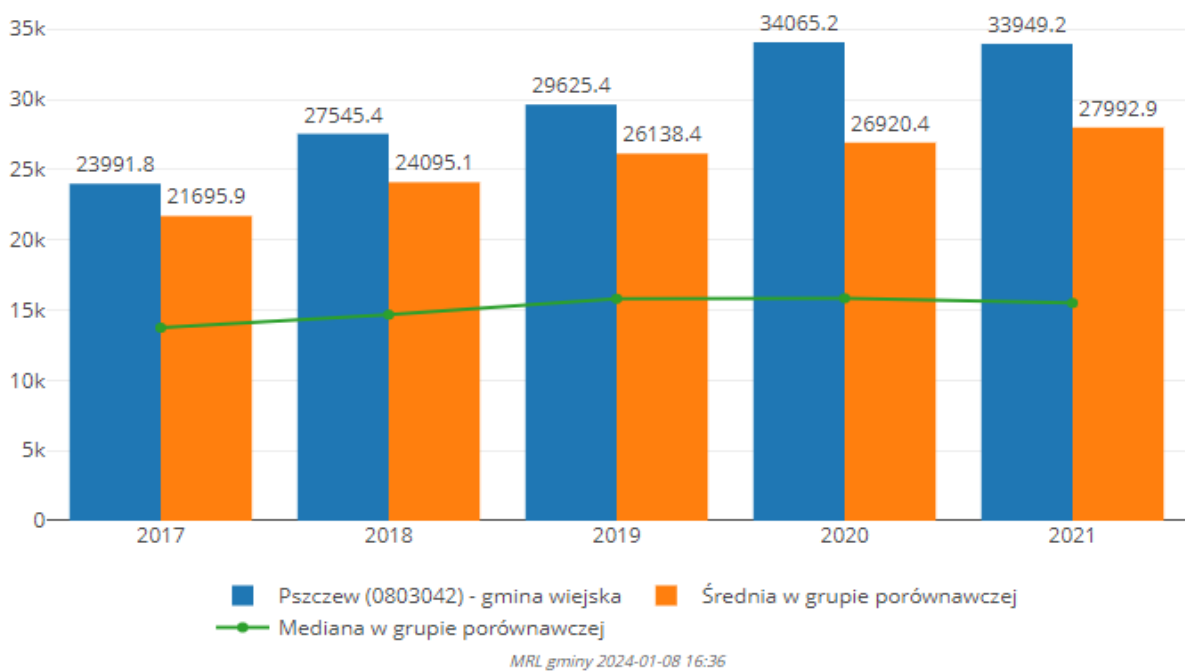
³² Źródło: Raporty o stanie Gminy Pszczew za rok 2021

Gmina Pszczew prezentuje się również korzystniej na tle porównywanych gmin pod względem liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. Tu również wyraźna jest tendencja rosnąca.

Wykres nr 26 Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

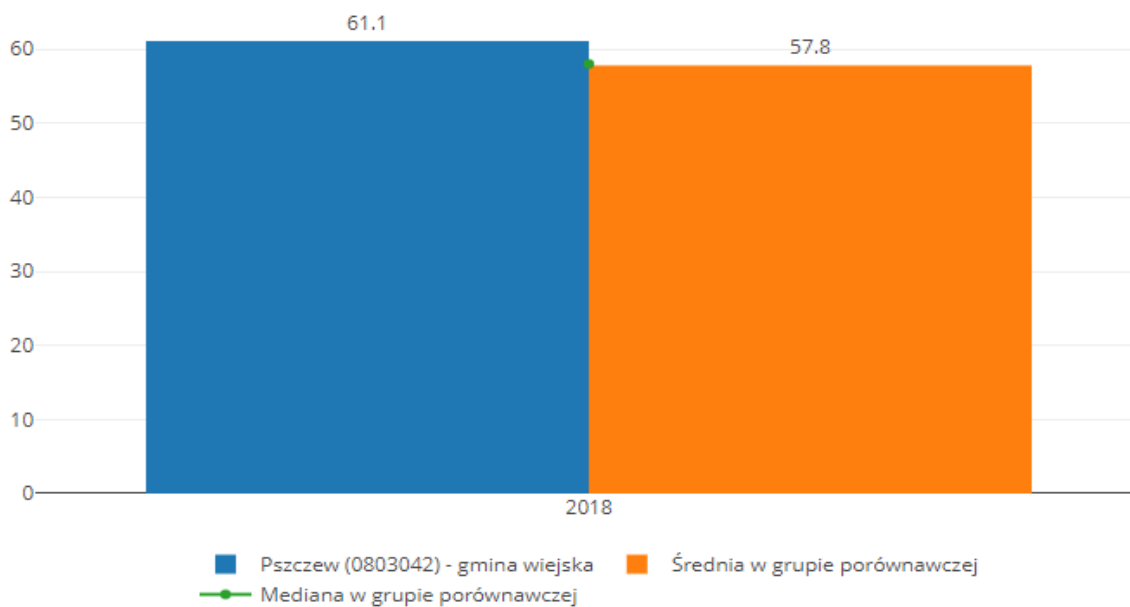
Poniżej zaprezentowano wydatki, jakie poniosła gmina Pszczew w latach 2017-2021 na dotacje bieżące dla organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców.

Wykres nr 27 Wydatki gminy Pszczew na dotacje bieżące dla organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

Wydatki gminy Pszczew przewyższają o ok.18% wydatki gmin z analizy porównawczej. Ponadto mają tendencję wzrostową – na przestrzeni 5 lat zwiększyły się o ok. 29,33% na 1000 mieszkańców.

O aktywności mieszkańców świadczy również ich zaangażowanie oraz czynny udział w wyborach. Aktywność ta jest nieznacznie wyższa niż w grupie porównawczej.

MRL gminy 2024-01-07 18:00

Wykres nr 28 Frekwencja wyborcza w gminie Pszczew– wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura
Źródło: <https://gminy.monitorrozwaju.pl/>

3.5 Edukacja i wychowanie

3.5.1. Edukacja i wychowanie

Gmina Pszczew odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych znajdujących się na jej terenie. Odpowiedzialność ta dotyczy nie tylko wymiaru ekonomicznego, ale również rozciąga się na sferę zobowiązań wobec społeczności w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego. Celem gminy jest zapewnienie, aby system ten cechował się powszechnością, celowością oraz aby zapewniał wysoką jakość kształcenia.

Na terenie gminy Pszczew funkcjonują następujące placówki oświatowe:

1. Szkoła Podstawowa im. M. Kopernika w Pszczewie,
2. Przedszkole Samorządowe im. Pszczółki Mai w Pszczewie.

Na terenie gminy nie funkcjonuje opieka w żłobkach dla dzieci najmłodszych, do lat 3.

Tabela 34 Wychowanie przedszkolne razem w gminie Pszczew

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	1	1	1	1	1
Oddziały	7	7	7	7	7
Miejsca	125	125	bd	bd	Bd
Dzieci	148	144	154	136	150

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica>

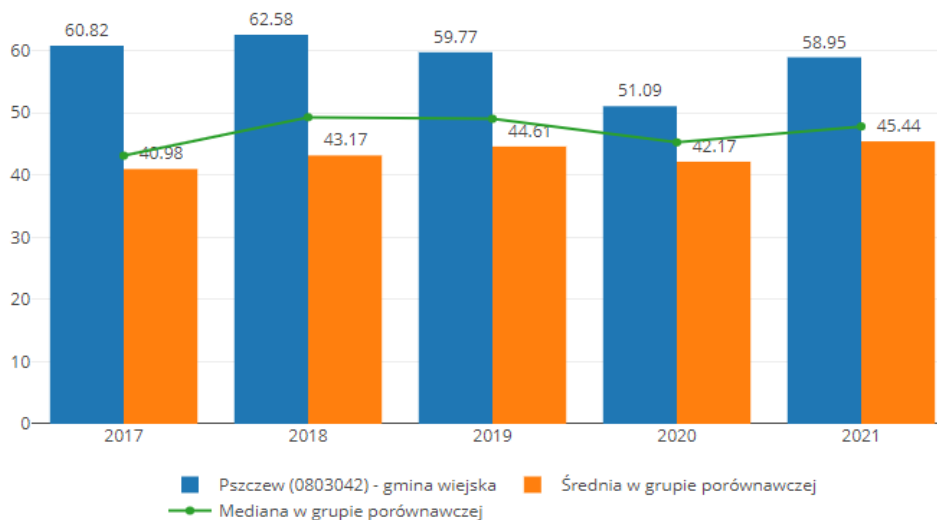
Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba przedszkoli w gminie pozostaje na tym samym poziomie – 1 szt. Nie nastąpił spadek w liczbie oddziałów – w roku 2017 było ich 7, tak samo jak w roku 2021. Nie zmniejszyła się również liczba miejsc dla dzieci – w roku 2018 było ich 125 czyli tak samo jak w roku 2017. Zwiększyła się liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli – w roku 2017 było ich 148, natomiast w 2021 roku 150.

Tabela 35 Miejsca w przedszkolach oraz dzieci w placówkach na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w gminie Pszczew

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Miejsca w przedszkolach na 1000 dzieci w grupie wieku 3-6 lat/osoba	731,0	766,9	bd	bd	bd
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-6 lat	bd	bd	bd	733,7	773,7

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>,

Poniżej zaprezentowano liczbę dzieci w przedszkolach (bez specjalnych) w stosunku do liczby dzieci w wieku 3-6 lat, dodatkowo w porównaniu do danych średnich w grupie gmin porównawczych. Odsetek dzieci korzystających z opieki przedszkolnej w gminie Pszczew jest wyższy niż w porównywanych gminach.

MRL gminy 2024-01-07 17:59

Wykres nr 29 Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat w gminie Pszczew Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/67>

Obsługa szkół i przedszkoli prowadzona jest przez gminę w ramach planów finansowych uchwalonych w budżecie dla poszczególnych jednostek. Wydatki obu placówek szkolnych w roku 2019 roku wyniosły: 6.601.065,75 zł, w roku 2020 wyniosły: 6.827.854,16 zł, oraz w roku 2021 wyniosły: 7.247.827,15 zł. Z danych tych wynika, że w latach 2019-2021 wzrosły o ok. 9,79%.

Liczba szkół podstawowych w gminie w latach 2017-2021 pozostaje na tym samym poziomie – 1 placówka. Wzrosła natomiast liczba oddziałów z 15 w roku 2017 do 18 w roku 2021, co jest w pewnym stopniu związane z reformą ustroju szkolnego zapoczątkowanej z dniem 1 września 2017 r. zakładającej stopniową likwidację gimnazjów. Tak samo wzrosła liczba uczniów z 311 w roku 2017 do 359 w roku 2021.

Tabela 36 Szkoły podstawowe ogółem w gminie Pszczew

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	1	1	1	1	1
Oddziały w szkołach	15	17	18	18	18
Uczniowie	311	357	370	374	359

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica>

Tabela 37 Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty w gminie Pszczew

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	21,97	23,23	26,71	26,12	25,32

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica>

W odniesieniu do roku 2017 (21,97) liczba nauczycieli pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na etatu wzrosła w roku 2018 do wartości (23,23), po czym w kolejnych latach wzrosła w roku 2019 i 2020 do wartości (26,71 i 26,12) po czym w roku 2021 nieznacznie zmalała (25,32). Wyniki egzaminów zewnętrznych dają wskazówki na jakich obszarach działań edukacyjnych należy skupić uwagę, dokonywać zmian i modyfikacji. Główną funkcją zewnętrznego oceniania jest diagnozowanie osiągnięć ucznia po zakończeniu edukacji oraz wskazanie kierunków pracy szkoły.

Tabela 38 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020

Średnia %	Język polski	Matematyka	Język angielski	Język niemiecki
Kraj	59	46	54	45
Województwo	56,44	41,93	52,56	42,86

Powiat	52	37	48	40,64
Gmina Pszczew	53	37,85	50,82	37,64

Źródło: Urząd Gminy Pszczew

Tabela 39 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2020/2021

Średnia %	Język polski	Matematyka	Język angielski	Język niemiecki
Kraj	60	47	66	49
Województwo	57	43	64	48
Powiat	54	38	59	40
Gmina Pszczew	55	38,5	58,5	40,5

Źródło: Urząd Gminy Pszczew

Tabela 40 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2021/2022

Średnia %	Język polski	Matematyka	Język angielski	Język niemiecki
Kraj	60	57	67	50
Województwo	56,71	52,58	65,04	49
Powiat	58	49	60	50
Gmina Pszczew	58,5	53,5	65,5	46

Źródło: Urząd Gminy Pszczew

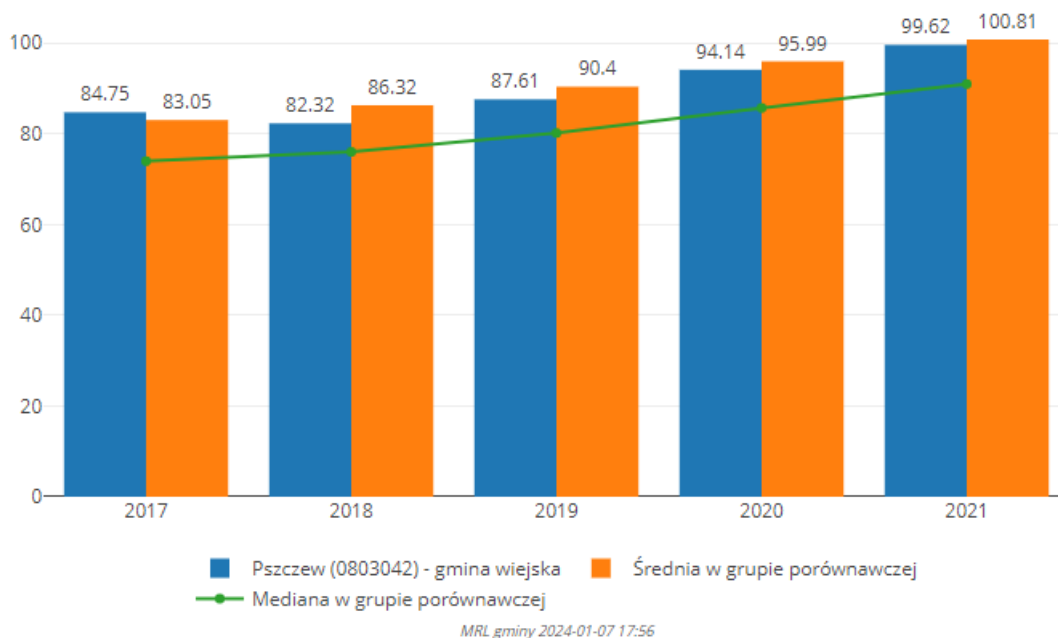
Zaprezentowane powyżej dane statystyczne dotyczące wyników egzaminów ósmoklasisty zostały opracowane na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Gminie Pszczew z lat 2019-2021. Analizując je można zauważyć, że jakość edukacji na poziomie podstawowym w gminie w roku szkolnym 2021/2022 jest wyższa od przeciętnej na poziomie powiatu, województwa i jeśli chodzi o język polski, niższy był tylko niż w kraju, co więcej średni wynik egzaminu z tego przedmiotu w gminie Pszczew z roku na rok jest coraz lepszy. W przypadku egzaminu z matematyki widać wyraźny wzrost średniego wyniku w ostatnich 3 latach, a ponadto uczniowie gminy Pszczew wypadają lepiej na tle uczniów z powiatu. Niepokojąco niestety prezentują się dane dotyczące średnich wyników z egzaminu z j. angielskiego, bo o ile w roku szkolnym 2019/2020 oraz 2021/20221 wyniki te prezentowały się najkorzystniej na tle powiatu, o tyle na tle kraju i województwa wyniki są słabsze w każdym roku szkolnym. W przypadku wyników egzaminu z j. niemieckiego wyniki są słabsze w każdym latach od średniej w kraju, województwie i powiecie.

Część 4 Gospodarka i rynek pracy

4.1 Przedsiębiorczość w gminie

4.1.1 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Na koniec roku 2021 w gminie były zarejestrowane 423 podmioty gospodarcze z czego w sektorze rolnym Sekcja A były (24) podmioty, w sektorze budowlanym Sekcja F (84) podmioty, w sektorze handlowym w Sekcji G (84) podmiotów. W gminach wybranych do analizy porównawczej było to odpowiednio: gmina Kolsko - 303 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, w tym w Sekcji A (7), w Sekcji F (86), w Sekcji G (53), gmina Bobrowice - 288 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, w tym w Sekcji A (23), w Sekcji F (80), w Sekcji G (45), gmina Szczaniec - 292 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, w tym w Sekcji A (14), w Sekcji F (63), w Sekcji G (41). Z powyższych danych wynika, że gmina Pszczew na tle porównywanych gmin wypada bardzo korzystnie – wg rejestru REGON w gminie jest najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Pod tym względem do potencjału gminy Pszczew najbardziej zbliżony jest potencjał gminy Kolsko różnica to 120 podmiotów gospodarczych na korzyść analizowanej gminy.

Wykres nr 30 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

Gmina Pszczew prezentuje się mniej korzystnie na tle gmin z analizy porównawczej – wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców jest niższy od średniej dla porównywanych gmin.

Jednak warto zauważyć, że od 2017 roku w gminie Pszczew pomimo niewielkiego spadku w roku 2018, obserwuje się systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych, ich liczba wzrosła o 59. Natomiast biorąc pod uwagę dłuższy horyzont czasowy tendencja wzrostowa utrzymuje się od roku 2009, kiedy liczba podmiotów gospodarczych wynosiła 326.

Na przestrzeni 13 lat liczba ta wzrosła o 97 podmiotów.

W gminie Pszczew dominuje sektor prywatny, w którym zarejestrowanych było 410 podmiotów³³, pozostałe to sektor publiczny 9. Dla porównania w gminach Bobrowice, Kolsko, Szczaniec było to odpowiednio 271 i 13, 281 i 17, 281 i 7.

W strukturze podmiotów gospodarczych występujących na terenie gminy, należy zaobserwować nierównomierne ich rozmieszczenie. Ponad 1/2 przedsiębiorstw zarejestrowała działalność na terenie wsi Pszczew (53,2% całości). W dalszej kolejności podmioty gospodarcze funkcjonują we wsi Silna (7,5%), Stołuń (6,0%), Sarcz (4,9%), oraz w pozostałych.

Zdecydowaną większość (77,3% ogółu) przedsiębiorstw stanowiły osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą. Należy przy tym odnotować, że ich liczba wzrosła w latach 2017-2021 o 13,7%. W dalszej kolejności występują stowarzyszenia i organizacje społeczne (27), spółki handlowe (25), spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego (8), fundacje (7), oraz spółdzielnie (4).

Tabela 41 Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon	2017	2018	2019	2020	2021
PGN ogółem powiat międzyrzecki	6051	5935	6043	6168	6290
PGN ogółem gmina Pszczew	364	353	374	400	423
PGN ogółem gmina Bobrowice	243	239	248	270	288
PGN ogółem gmina Kolsko	200	231	265	280	303
PGN ogółem gmina Szczaniec	253	259	267	278	292
Podmioty Gospodarki Narodowej wg. Sekcji i działów PKD gminy Pszczew					
Sekcja A - Rolnictwo, Leśnictwo łowiectwo i Rybactwo	27	22	22	24	24
Sekcja B – górnictwo i wydobywanie	2	2	2	2	1

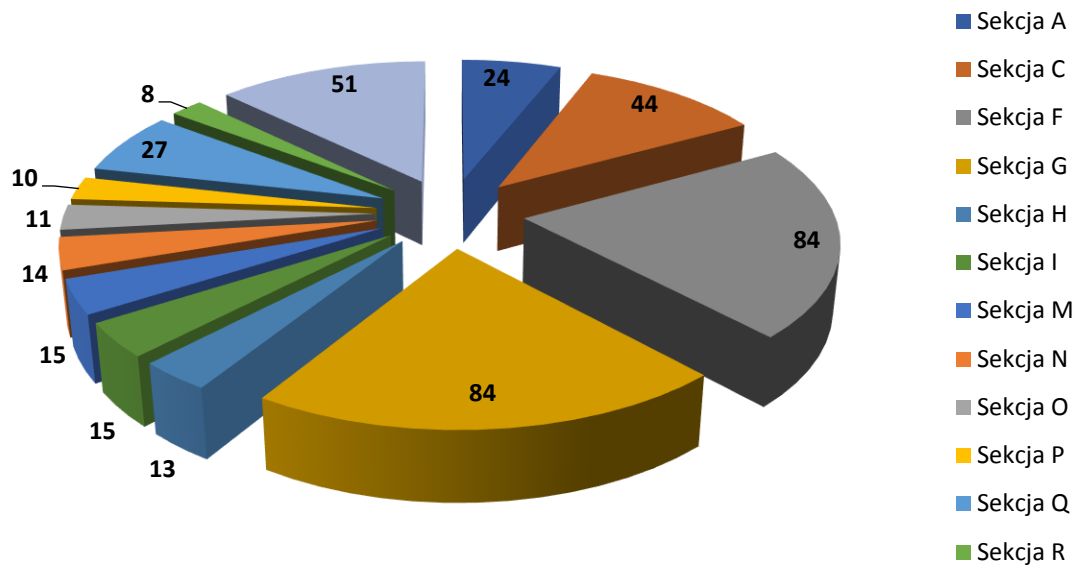
³³ W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących m.in. formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	33	30	35	40	44
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	1
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	2	2	2
Sekcja F - Budownictwo	63	63	71	77	84
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	94	84	84	84	84
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	12	10	10	11	13
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14	13	14	15	15
Sekcja J – Informacja i komunikacja	2	2	4	4	5
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7	6	8	8	9
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	6	5	5	5
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10	11	11	13	15
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10	14	12	15	14
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	11	11	11	11
Sekcja P - Edukacja	8	10	11	10	10
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19	20	22	24	27
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	7	7	8	8
Sekcja SiT - Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	38	41	43	47	51

Źródło: dane GUS 2021 r. www.bdl.stat.gov.pl

Za wzrost aktywności gospodarczej odpowiedzialne są głównie mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. Wzrost liczby podmiotów nie ma jednak odzwierciedlenia we wzroście nakładów inwestycyjnych na rozwój przedsiębiorstw, gdyż wielu przedsiębiorców nie posiada środków na inwestycje w rozwój biznesu.

Podmioty Gospodarki Narodowej Gminy Pszczew

Wykres nr 31 Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru regon stan na 2021 r. Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r

Tabela 42 Podmioty wg. Klas wielkości

Wielkość podmiotów	2017	2018	2019	2020	2021
0-9	343	333	355	380	403
10-49	19	18	17	18	18
50-249	2	2	2	2	2
0-249	364	353	374	400	423

Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl

Zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników w sektorach związanych z budownictwem, handlem, pozostałą działalnością usługową, rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, przetwórstwem przemysłowym, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, działalnością profesjonalną, naukową i techniczną, opieką zdrowotną i pomoc społeczną, transportem i gospodarką magazynową, oraz działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją, co stanowi 95,3% wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie. Przedsiębiorstwa

zatrudniające od 10 do 49 czyli małe firmy oraz przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 czyli firmy średnie, to tylko niewielki odsetek stanowiący odpowiednio ok 4,2% oraz ok 0,5%.

Tabela 43 Podmioty wg. Grup rodzajów działalności PKD 2007 gminy Pszczew

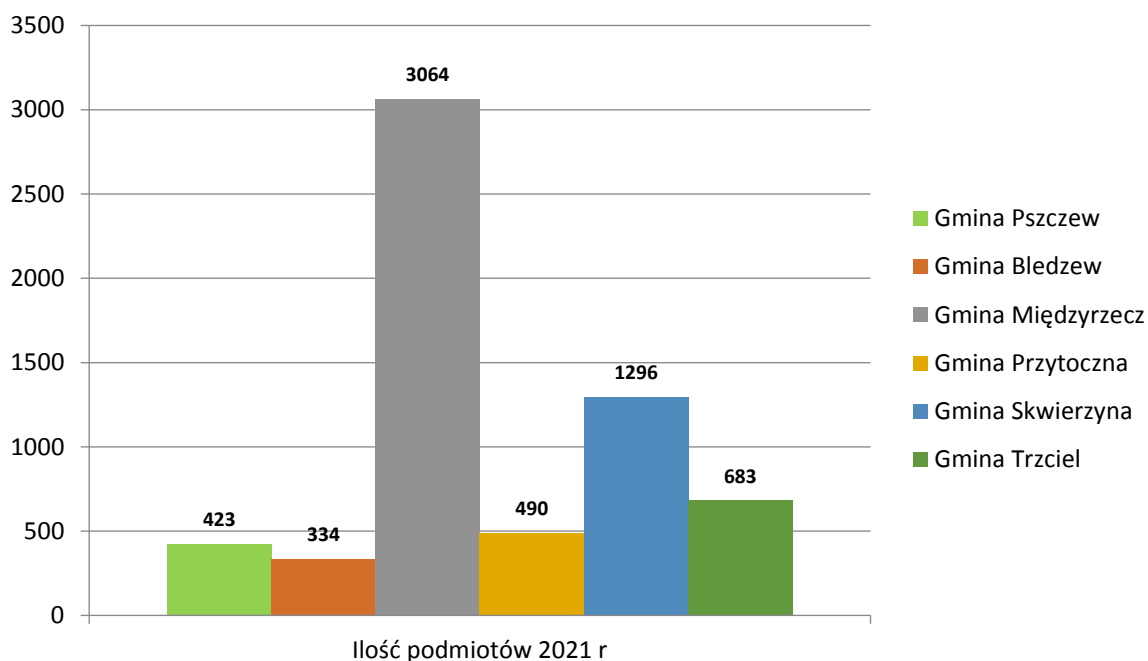
Rodzaj podmiotów	2017	2018	2019	2020	2021
Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo i Rybactwo	27	22	22	24	24
Przemysł i Budownictwo	99	96	110	121	132
Pozostała działalność	238	235	242	255	267

Źródło: GUS 2021, www.bdl.stat.gov.pl,

Tabela 44 Ilość podmiotów gospodarki narodowej w powiecie międzyrzeckim i w województwie lubuskim

Rok	Gmina Pszczew	Gmina Bledzew	Gmina Międzyrzecz	Gmina Przytoczna	Gmina Skwierzyna	Gmina Trzciel	Województwo Lubuskie
Ilość podmiotów 2021	423	334	3064	490	1296	683	124731

Źródło: GUS 2021 www.bdl.stat.gov.pl,

Wykres nr 32 Ilość podmiotów gospodarki narodowej na terenie powiatu międzyrzeckiego.

Źródło: opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r.

Pod względem liczby podmiotów gospodarczych w odniesieniu do pozostałych gmin wiejskich z terenu powiatu międzyrzeckiego, gmina Pszczew przewyższa tylko gminę Bledzew, a jej potencjał w tym obszarze jest niższy od pozostałych gmin powiatu.

Tabela 45 Struktura podmiotów gospodarczych według własności

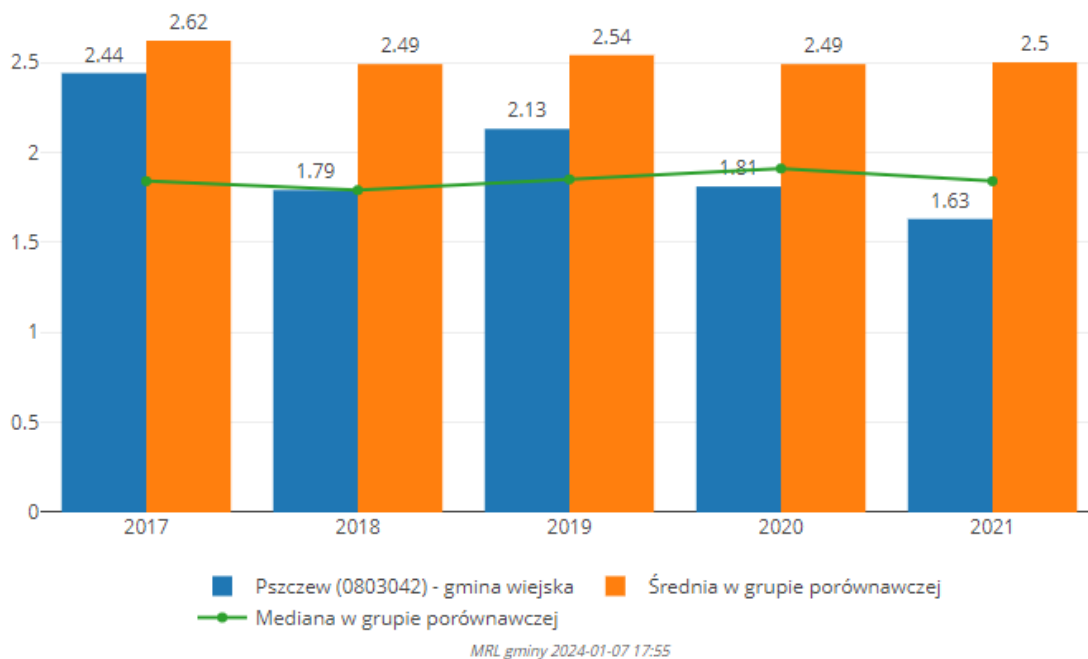
Podmioty wg. Sektorów własnościowych/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	7	7	6	6	7
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	282	275	297	314	327
Sektor prywatny – spółki handlowe	23	18	19	23	25
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	12	7	8	8	8
Sektor prywatny – spółdzielnie	3	2	2	3	4
Sektor prywatny – fundacje	2	2	2	3	7
Sektor prywatny – stowarzyszenia i organizacje społeczne	24	23	23	25	27
Razem	353 ³⁴	334	357	382	405

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS 2021 rok.

Z zaprezentowanych powyżej danych wynika, że na przestrzeni lat 2017-2021 największy przyrost podmiotów gospodarczych w gminie Pszczew nastąpił w sektorze prywatnym – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą o 13,7%. Wzrost liczby podmiotów odnotowany został również w sektorze prywatnym – fundacje oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne, odpowiednio o 57 % (z 2 do 7 podmiotów) oraz o 11 % (z 24 do 27 podmiotów), a także w sektorze prywatnym – spółki handlowe o 8 % (z 23 podmiotów do 25) oraz sektor prywatny – spółdzielnie 25 % (z 3 do 4). Natomiast największe spadki liczby podmiotów gospodarczych odnotowano w sektorze prywatnym – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego aż o 33%, na takim samym poziomie utrzymał się sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego.

Pomimo, że zaobserwowane tendencje są zbieżne z tendencjami dla powiatu oraz województwa, warto rozważyć podjęcie działań przyciągających inwestorów.

³⁴ W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących m.in. formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Wykres nr 33 Nowo oddana powierzchnia komercyjna do liczby podmiotów gospodarczych + średnia 3 letnia
 Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>.

Analiza nowo oddanej powierzchni komercyjnej (biurowe, magazynowe, komercyjne itp.) w stosunku do liczby podmiotów gospodarczych (średnia trzyletnia) również wskazuje, że w tym aspekcie gmina Pszczew znajduje się poniżej średniej dla grupy porównawczej (gminy: Bobrowice, Kolsko, Szczaniec), a na dodatek od roku 2017 zarysowuje się tendencja spadkowa.

4.2 Rynek pracy

4.2.1 Zatrudnienie

W latach 2017-2021 zauważalna jest duża dynamika w trendach dotyczący osób pracujących na terenie gminy Pszczew. W roku 2018 w odniesieniu do poprzedniego roku nastąpił wyraźny spadek wartości wskaźnika z 181 do 179, po czym w kolejnym roku znowu nastąpił spadek do poziomu 171. W roku 2020 nastąpił wzrost do wartości 184 a w roku 2021 nastąpił znaczny wzrost do wartości 197. W analizowanym horyzoncie czasowym w porównaniu do sytuacji województwa lubuskiego, powiatu międzyrzeckiego oraz gmin z analizy porównawczej, sytuacja gminy Pszczew w aspekcie osób pracujących na 1000 ludności, rysuje się korzystnie – w gminie Pszczew nastąpiło zwiększenie wartości wskaźnika i to o 8,12%, natomiast na wszystkich porównywanych terenach wskaźnik ten wzrósł w przedziale od 5,9% do 20%, tylko w gminie Bobrowice nastąpiło zmniejszenie wartości

wskaźnika i to aż o 10,4%. Wskaźnik osób pracujących na 1000 ludności dla gminy Pszczew (197) pozostaje nadal wyższy od wskaźnika dla gminy Bobrowice (138), gminy Szczaniec (85), oraz gminy Kolsko (67). Natomiast w porównaniu do województwa lubuskiego (239), powiatu międzyrzeckiego (198) jest on niższy. Należy zaznaczyć, że wskaźnik ten nie zawiera danych dotyczących osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w sekcji rolnictwa, duchownych oraz pracowników organizacji, fundacji i związków (nie uwzględniając podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób).

Tabela 46 Zatrudnienie na terenie gminy Pszczew, w województwie lubuskim, powiecie międzyrzeckim, oraz w gminach Kolsko, Bobrowice i Szczaniec.

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Pracujący na 1000 ludności	229	233	236	232	239
Województwo lubuskie					
Pracujący na 1000 ludności	184	196	203	192	198
Powiat międzyrzecki					
Pracujący na 1000 ludności	181	179	171	184	197
Gmina Pszczew					
Pracujący na 1000 ludności	63	65	70	70	67
Gmina Kolsko					
Pracujący na 1000 ludności	154	119	148	148	138
Gmina Bobrowice					
Pracujący na 1000 ludności	68	75	77	85	85
Gmina Szczaniec					

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Na terenie gminy Pszczew liczba osób bezrobotnych zmalała w ciągu analizowanego okresu. W roku 2017 liczba ta wynosiła 199 osób zarejestrowanych bezrobotnych, natomiast na koniec 2021 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych spadła do 86 osób, w tym kobiety stanowiły 51 z nich. Osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych było 40. Tu warto zaznaczyć, że ich liczba w roku 2021 w odniesieniu do roku 2017 spadła aż o 56,78%. Jeszcze większy spadek nastąpił w grupie osób do 25 roku życia, aż o 59%, oraz wśród osób do 30

roku życia, o 51%. W gminie Pszczew podobnie jak w porównywanych gminach w aspekcie bezrobocia wyraźnie zarysowują się tendencje spadkowe.

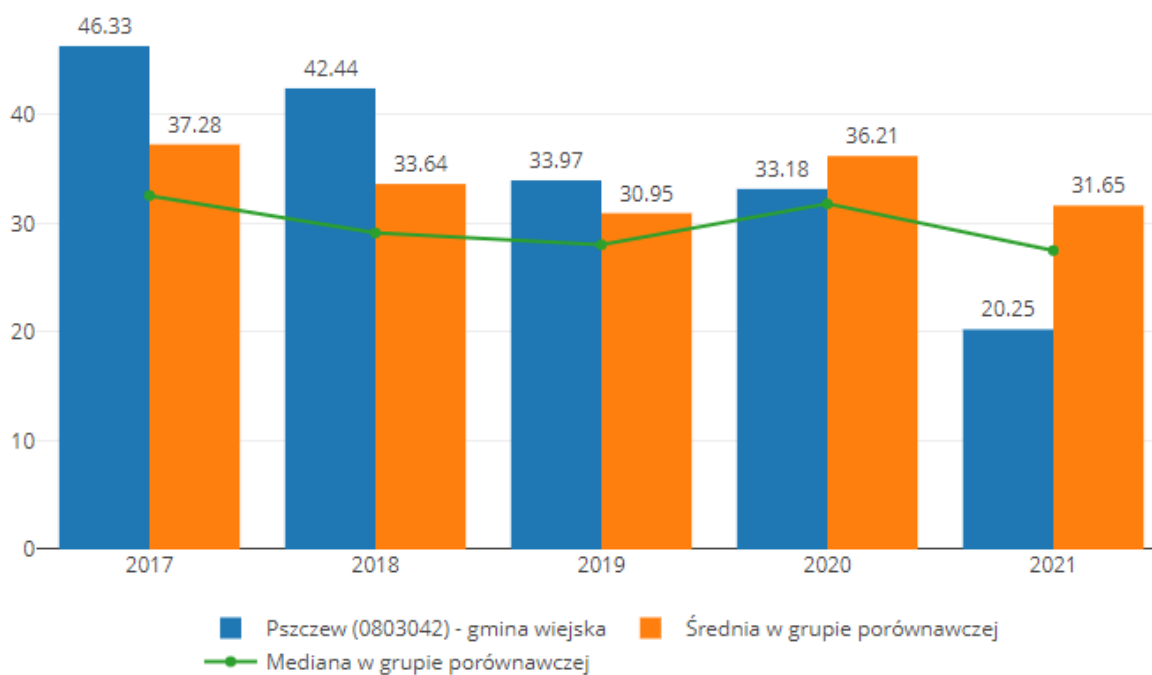
W gminie Pszczew na 1000 mieszkańców pracuje 197 osób 61,4% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 38,6% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Pszczew wynosiło w 2021 roku 6,1% (7,6% wśród kobiet i 4,7% wśród mężczyzn). W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Pszczew wynosiło 5 085,53 PLN, co odpowiada 84,70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Pszczew 331 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 155 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -176. 19,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Bobrowice pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 31,6% w przemyśle i budownictwie, a 17,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 47 Bezrobocie na terenie gminy Pszczew oraz gmin Bobrowice, Kolsko, Szczaniec

Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pszczew					
Bezrobotni zarejestrowani ogółem stan na koniec grudnia	199	182	145	141	86
- w tym kobiety	115	108	88	93	51
- w tym mężczyźni	84	74	57	48	35
- osoby do 25 roku życia	22	27	25	16	9
- osoby do 30 roku życia	49	51	48	38	24
- osoby powyżej 50 roku życia	52	44	33	29	24
Długotrwale bezrobotni	117	95	53	62	40
Gmina Bobrowice					
Bezrobotni zarejestrowani ogółem stan na koniec grudnia	89	69	76	79	64
- w tym kobiety	55	42	43	49	34
- w tym mężczyźni	34	27	33	30	30
- osoby do 25 roku życia	20	9	12	19	5
- osoby do 30 roku życia	30	25	27	32	15
- osoby powyżej 50 roku życia	23	18	22	20	20
Długotrwale bezrobotni	45	33	37	36	28
Gmina Kolsko					
Bezrobotni zarejestrowani ogółem stan na	139	111	91	76	63

koniec grudnia					
- w tym kobiety	79	67	48	48	38
- w tym mężczyźni	60	44	43	28	25
- osoby do 25 roku życia	14	13	9	9	8
- osoby do 30 roku życia	26	21	17	13	11
- osoby powyżej 50 roku życia	42	30	33	26	22
Długotrwale bezrobotni	69	57	48	38	34
Gmina Szczaniec					
Bezrobotni zarejestrowani ogółem stan na koniec grudnia	90	72	79	112	73
- w tym kobiety	57	43	43	60	47
- w tym mężczyźni	33	29	36	52	26
- osoby do 25 roku życia	15	8	18	13	9
- osoby do 30 roku życia	32	18	31	29	15
- osoby powyżej 50 roku życia	15	18	14	25	19
Długotrwale bezrobotni	39	36	26	54	45

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

MRL gminy 2024-01-07 17:47

Wykres nr 34 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy Pszczew

Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/344>

Wskaźnik liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem na 1000 mieszkańców gminy Pszczew ma tendencję spadkową od roku 2017 pomimo roku pandemicznego 2020. Ponadto prezentuje się on korzystniej na tle średniej porównywanych gmin.

Aby zobrazować strukturę bezrobocia, poniżej zaprezentowano odsetek osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym dla mieszkańców gminy Pszczew, w podziale na płeć i w odniesieniu do danych z powiatu międzyrzeckiego, województwa lubuskiego oraz gmin Bobrowice, Kolsko, i Szczaniec. Dane dotyczące gminy Pszczew wskazują na niższy odsetek osób w wieku produkcyjnym, które pozostają bez pracy tylko w porównaniu z powiatem międzyrzeckim. Jednocześnie jest on identyczny jak w gminie Bobrowice oraz wyższy niż w województwie lubuskim i w gminach Kolsko i Szczaniec. Jednak warto przy tym zauważyć, że w analizowanym okresie odsetek ten zmalał o 3,9 z 7,4 do 3,5.

Tabela 48 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

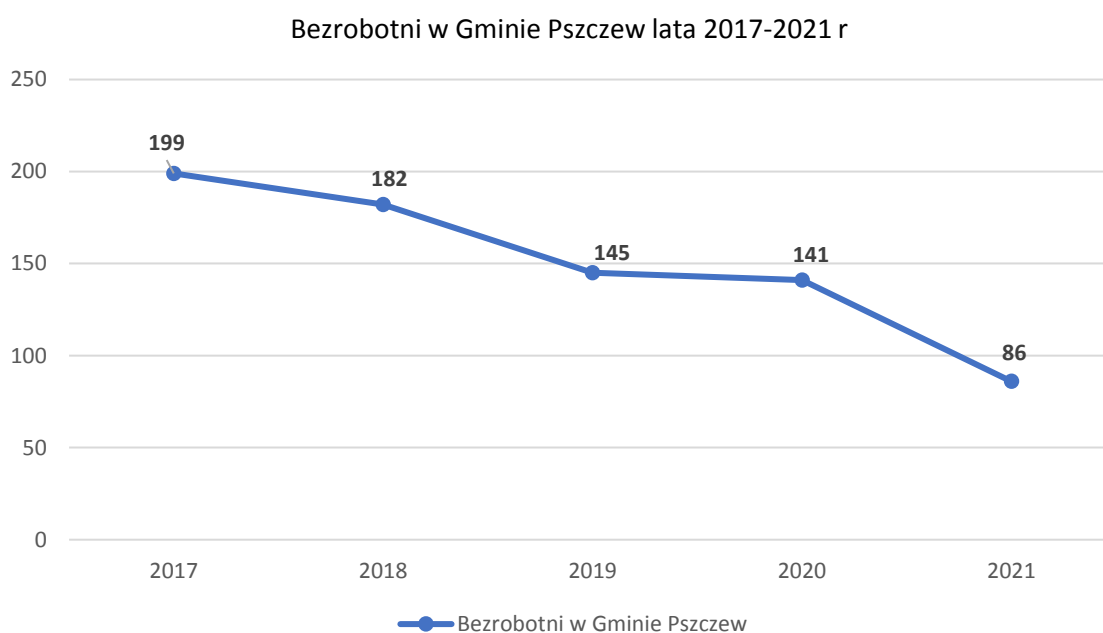
Wskaźnik/rok	2017	2018	2019	2020	2021
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym/%	7,4	6,9	5,5	5,6	3,5
Gmina Pszczew					
W tym mężczyźni/%	5,9	5,3	4,1	3,6	2,6
W tym kobiety/%	9,1	8,7	7,1	7,9	4,4
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym/%	7,4	6,9	5,4	5,8	4,1
Powiat międzyrzecki					
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym/%	3,9	3,6	3,0	4,0	3,1
Województwo lubuskie					
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym/%	4,5	3,5	3,9	4,2	3,5
Gmina Bobrowice					
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym/%	6,9	5,5	4,6	4,0	3,4
Gmina Kolsko					
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym/%	3,6	2,9	3,3	5,0	3,3
Gmina Szczaniec					

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Tabela 49 Bezrobotni w Gminie Pszczew

Rok	Ogółem	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)
2017	199	7,4
2018	182	6,9
2019	145	5,5
2020	141	5,6
2021	86	3,5

Źródło: GUS 2021 <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Wykres nr 34 Bezrobotni w Gminie Pszczew lata 2017-2021 Źródło: GUS 2021

<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Tabela 50 Bezrobotni w gminie Pszczew 2017-2021

L.p.	Rok	Ogółem	W tym kobiety	Z prawem do zasiłku	Do 30 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni	Bez kwalifikacji zawodowych
1	2017	199	115	44	49	52	117	94
2	2018	182	108	35	51	44	95	82
3	2019	145	88	35	48	33	53	61
4	2020	141	93	36	38	29	62	60
5	2021	86	51	18	24	24	40	33

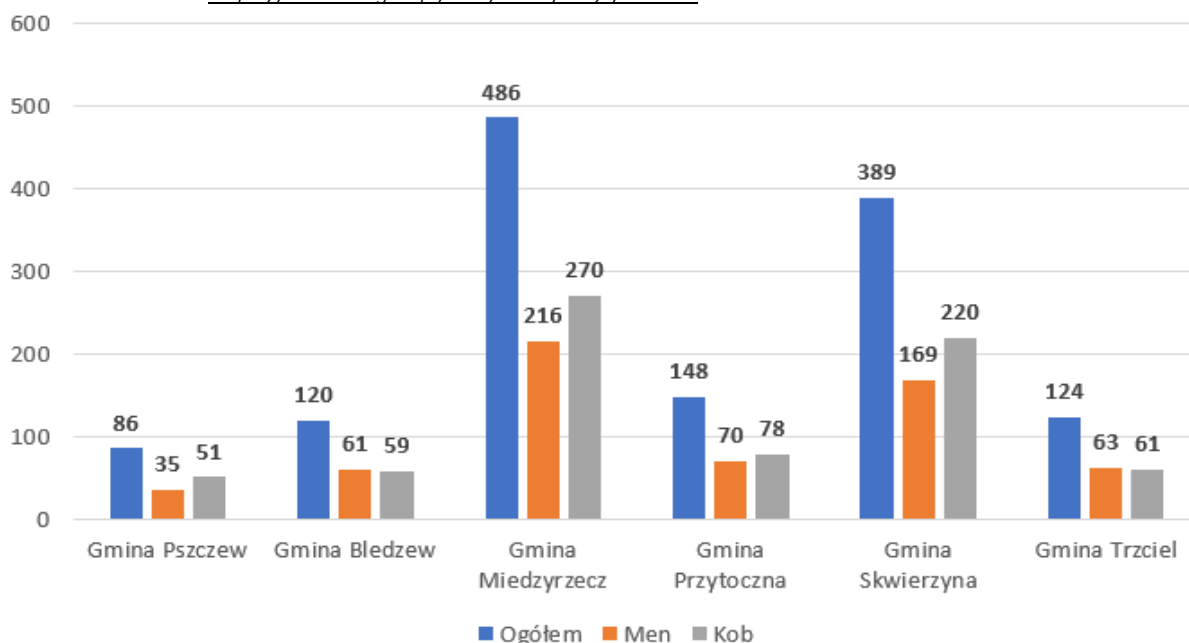
Źródło: GUS 2021 <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>,

https://bip.pupmiedzyrzecz.pl/wiadomosci/6183/bezrobocie_z_podzialem_na_gminy

Tabela 51 Bezrobotni w województwie lubuskim, powiecie międzyrzeckim i gminach powiatu

Wskaźnik/rok		2017	2018	2019	2020	2021
Województwo	Ogółem	24 605	22 201	18 498	23 674	18 158
	Men	10 111	9 086	7 605	10 274	7 834
	Kob	14 494	13 115	10 893	13 400	10 324
Powiat	Ogółem	2688	2462	1883	1928	1353
	Men	1165	1033	855	867	614
	Kob	1523	1429	1028	1061	739
Pszczew	Ogółem	199	182	145	141	86
	Men	84	74	57	48	35
	Kob	115	108	88	93	51
Bledzew	Ogółem	262	257	195	190	120
	Men	123	119	85	89	61
	Kob	139	138	110	101	59
Międzyrzecz	Ogółem	1066	944	662	689	486
	Men	483	411	325	325	216
	Kob	583	533	337	364	270
Przytoczna	Ogółem	298	283	210	219	148
	Men	129	124	102	104	70
	Kob	169	159	108	115	78
Skwierzyna	Ogółem	614	567	502	531	389
	Men	230	217	197	222	169
	Kob	384	350	305	309	220
Trzciel	Ogółem	249	229	169	158	124
	Men	116	88	89	79	63
	Kob	133	141	80	79	61

Źródło: GUS 2021 <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Wykres nr 35 Bezrobotni w gminach powiatu międzyrzeckiego Źródło: opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r

Tabela 52 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2017 r.

L.p.	Jedn. org	bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Pszczew	gw	199	115	44	25	49	31	52	11	117	73	94	57
Bledzew	gw	262	139	53	25	66	42	77	30	139	82	95	59
Międzyrzecz	gmw	1066	583	212	117	252	165	304	102	575	345	334	207
Przytoczna	gm	298	169	48	33	87	61	85	34	181	114	118	68
Skwierzyna	gmw	614	384	131	92	165	114	166	81	321	202	248	159
Trzciel	gmw	249	133	47	23	53	32	82	36	142	82	79	47
PUP RAZEM	PUP	2688	1523	535	315	672	445	766	294	1475	898	968	597

Źródło : Dane PUP w Międzyrzeczu Grudzień 2022 rok

Tabela 53 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2018 r.

L.p.	Jedn. org	bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Pszczew	gw	182	108	35	20	51	33	44	11	95	64	82	48
Bledzew	gw	257	138	29	17	60	32	67	28	151	92	99	62
Międzyrzecz	gmw	944	533	170	97	235	151	256	97	494	317	303	185
Przytoczna	gm	283	159	53	30	73	53	79	28	162	101	119	65
Skwierzyna	gmw	567	350	112	67	151	94	148	70	312	213	232	148
Trzciel	gmw	229	141	55	39	57	41	67	34	117	75	67	43
PUP RAZEM		2462	1429	454	270	627	404	661	268	1331	862	902	551

Źródło : Dane PUP w Międzyrzeczu Grudzień 2022 rok

Tabela 54 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2019 r.

L.p.	Jedn. org	bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Pszczew	gw	145	88	35	25	48	29	33	9	53	35	61	38
Bledzew	gw	195	110	38	25	43	28	46	15	112	64	68	43
Międzyrzecz	gmw	662	337	185	103	173	107	194	57	261	142	227	129
Przytoczna	gm	210	108	49	20	59	43	61	18	111	66	85	48
Skwierzyna	gmw	502	305	76	49	126	78	121	48	274	184	209	134
Trzciel	gmw	169	80	47	25	36	18	59	19	66	36	53	20
PUP RAZEM		1883	1028	430	247	485	303	514	166	877	527	703	412

Źródło : Dane PUP w Międzyrzeczu Grudzień 2022 rok.

Tabela 55 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2020 r.

L.p.	Jedn. org	bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Pszczew	gw	141	93	36	21	38	29	29	9	62	48	60	45
Bledzew	gw	190	101	38	24	43	24	40	13	101	61	68	43
Międzyrzecz	gmw	689	364	145	83	168	108	184	54	293	158	238	128
Przytoczna	gm	219	115	32	19	67	44	56	14	124	71	104	65
Skwierzyna	gmw	531	309	118	71	130	87	150	64	276	184	238	146
Trzciel	gmw	158	79	37	16	32	24	49	16	76	41	49	27
PUP RAZEM		1928	1061	406	234	478	316	508	170	932	563	757	454

Źródło : Dane PUP w Międzyrzeczu Grudzień 2021 rok

Tabela 56 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2021 r.

L.p.	Jedn. org	bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku		Bezrobotni do 30 roku życia		Bezrobotni powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni		Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Pszczew	gw	86	51	18	11	24	16	24	8	40	26	33	20
Bledzew	gw	120	59	23	15	22	14	43	12	69	35	45	29
Międzyrzecz	gmw	486	270	126	83	113	75	133	44	195	114	172	92
Przytoczna	gm	148	78	29	15	44	33	37	11	78	48	54	35
Skwierzyna	gmw	389	220	59	33	83	58	104	40	250	150	173	105
Trzciel	gmw	124	61	32	19	23	18	41	10	57	26	38	25
PUP RAZEM		1353	739	287	176	309	214	382	125	689	399	515	306

Źródło : Dane PUP w Międzyrzeczu Grudzień 2021 rok

4.3 Finanse w gminie

4.3.1 Stan finansów w gminie

Podstawą gospodarki finansowej gminy jest przygotowany przez Wójta i uchwalony przez Radę Gminy budżet opierający się na konkretnych zasadach, m.in. na zasadzie równowagi, jawności realności i szczegółowości. Budżet na 2021 rok uchwalony został przez Radę Gminy w Pszczewie na sesji w dniu 17.12.2020 r. (Uchwała nr XXIX.222.2020) i wynosił 25.512.068,80 zł³⁵ po stronie dochodów, w tym:

- dochody bieżące w kwocie 24.592.599,80 zł,
- dochody majątkowe w kwocie 919.469,00 zł,

natomiast po stronie wydatków wynosił 28.726.372,75 zł, w tym:

- wydatki bieżące w kwocie 24.307.372,75 zł
- wydatki majątkowe w kwocie 4.419.000,00 zł.

Plan budżetu nie został zrównoważony. Określono deficyt budżetu w kwocie 3.214.303,95 zł/ W roku 2021 dochód ogółem gminy Pszczew na 1 mieszkańca wyniósł 7 087,45 zł, natomiast wydatki ogółem 6 658,87 zł.

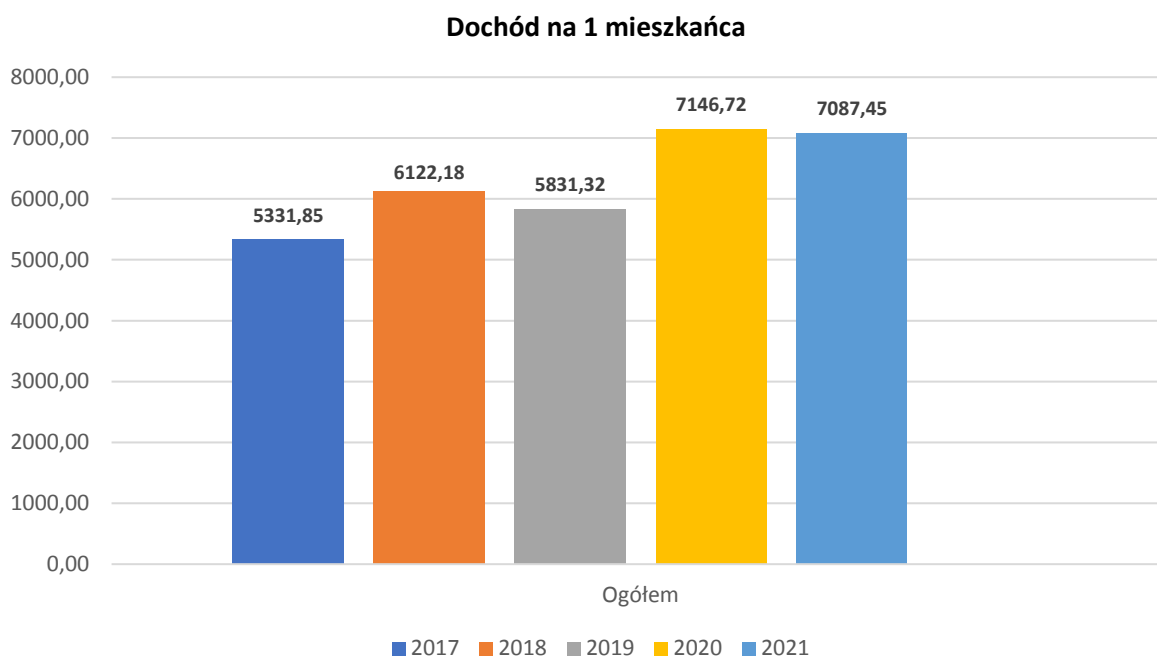
Dynamika dochodów budżetowych na jednego mieszkańca w analizie porównawczej wygląda następująco.

Tabela 57 Dochód w zł na 1 mieszkańca w gminie Pszczew oraz w gminach Bobrowice, Kolsko, Szczaniec

Dochody	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Pszczew					
Ogółem	5 331,85	6 122,18	5 831,32	7 146,72	7 087,45
Gmina Bobrowice					
Ogółem	5 576,29	5 655,87	5 855,84	6 771,38	7 291,17
Gmina Kolsko					
Ogółem	4 676,23	4 779,21	5 378,71	5 867,03	6 664,40
Gmina Szczaniec					
Ogółem	4 636,42	4 655,39	6 220,80	7 835,56	6 814,94

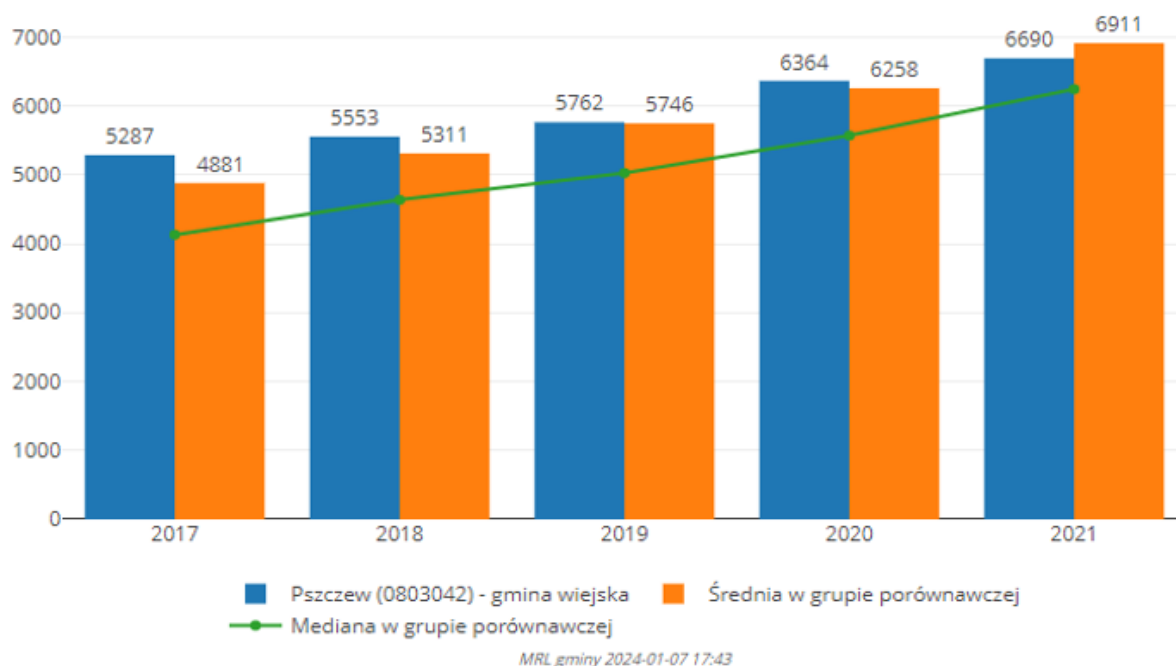
Źródło: GUS 2021 <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

³⁵ Źródła: Raport o stanie Gminy Pszczew za 2021 rok, Sprawozdanie z przebiegu wykonania budżetu Gminy Pszczew za 2021 rok,

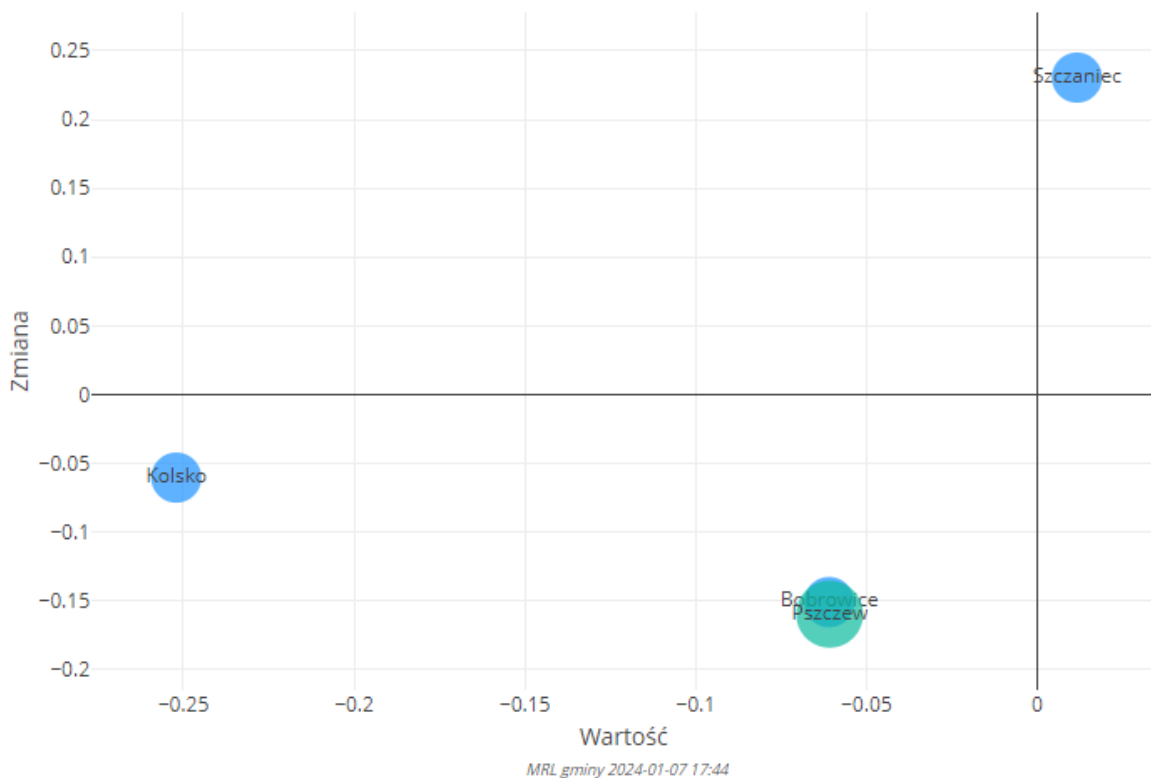

Wykres nr 36 Dochód na 1 mieszkańca w gminie Pszczew, Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r

W roku 2020 gmina Pszczew odnotowała drugą najwyższą wartość dochodów ogółem na 1 mieszkańca w odniesieniu do wartości dochodów gmin wybranych do analizy porównawczej. Natomiast w analizie sytuacji finansowej gminy wyraźnie rysuje się niższy poziom wzrostu dochodów w analizowanym okresie - na poziomie 32,93% - w porównaniu do gmin Kolsko 42,52% i Szczaniec 46,99% niżej miała tylko gmina Bobrowice 30,75%.

Wykres nr 37 Dochody ogółem budżetu JST na mieszkańca (średnia trzyletnia) w grupie porównawczej gmin woj. lubuskiego. Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/40>

Wykres nr 38 Przedstawienie wartości dochodów na skali liczbowej Źródło: <https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/40>,

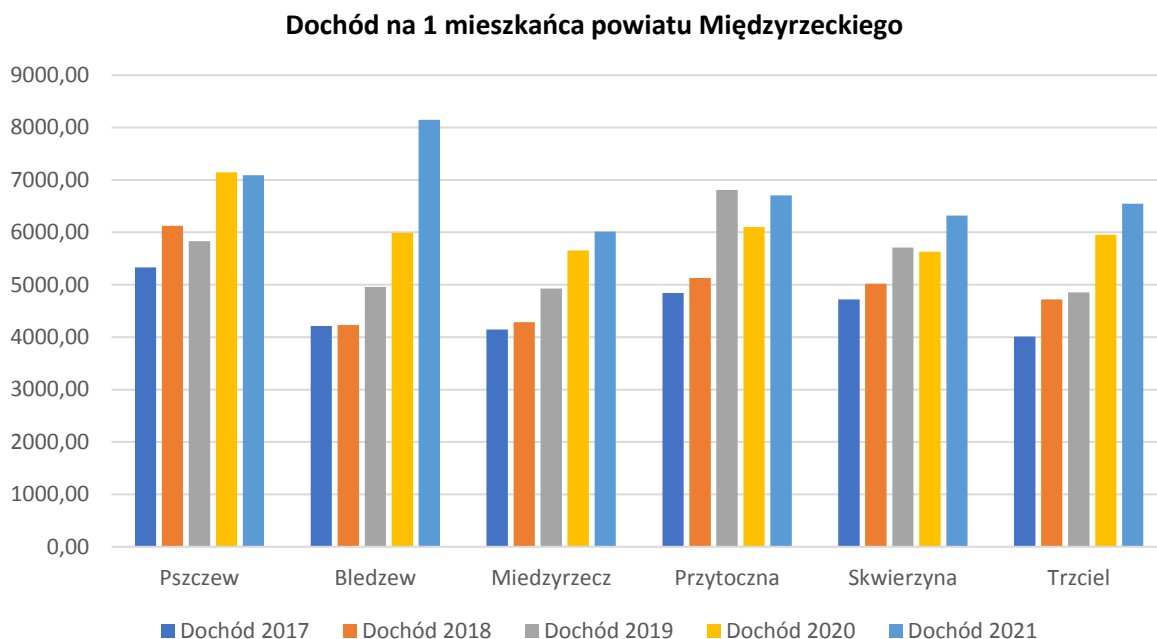
W porównaniu do gmin powiatu międzyrzeckiego w odniesieniu do wartości dochodu ogółem na 1 mieszkańca, gmina Pszczew jest druga, pierwsza jest gmina Bledzew, co obrazują poniższe zestawienie i wykres.

Tabela 58 Dochód na 1 mieszkańca w gminach powiatu Międzyrzeckiego 2017-2021

Rok	Pszczew	Bledzew	Międzyrzecz	Przytoczna	Skwierzyna	Trzciel
Dochód ogółem 2017	5 331,85	4210,05	4148,14	4843,92	4717,38	4010,83
Dochód ogółem 2018	6 122,18	4230,88	4286,24	5130,61	5021,48	4717,35
Dochód ogółem 2019	5 831,32	4960,30	4927,05	6811,80	5712,04	4852,44
Dochód ogółem	7 146,72	5992,92	5656,35	6101,83	5629,64	5954,42

2020						
Dochód ogółem	7 087,45	8148,52	6013,42	6705,42	6317,90	6549,33
2021						

Źródło: GUS 202 <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Wykres nr 39 Dochód na 1 mieszkańca w gminach powiatu Międzyrzeckiego, Źródło : opracowanie własne wg danych GUS 2021 r

Suma dochodów do budżetu gminy Pszczew wyniosła w 2021 roku 30,2 mln złotych, co daje 7,0 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek dochodów o 0,7% w porównaniu do roku 2020. Największą część dochodów wygenerował Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (34,7%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 758 - Różne rozliczenia (24,5%) oraz z Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa (6,7%).

W budżecie gminy Pszczew wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 691 złotych na mieszkańca (9,8%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 10,2 złotych na mieszkańca (0,1%).

Tabela 59 Wydatki w zł na 1 mieszkańca w gminie Pszczew oraz w gminach Bobrowice, Kolsko, Szczaniec.

Gmina Pszczew					
Wydatki	2017	2018	2019	2020	2021

Ogółem	5 231,37	6 166,33	6 666,88	6 108,06	6 658,87
Gmina Bobrowice					
Wydatki	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	5 357,72	5 471,18	5 706,37	6 804,35	7 252,87
Gmina Kolsko					
Wydatki	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	4 390,1	5 188,3	5 653,8	5 449,9	6 331,1
Gmina Szczaniec					
Wydatki	2017	2018	2019	2020	2021
Ogółem	4557,58	5888,32	5 548,78	7 808,93	6 975,64

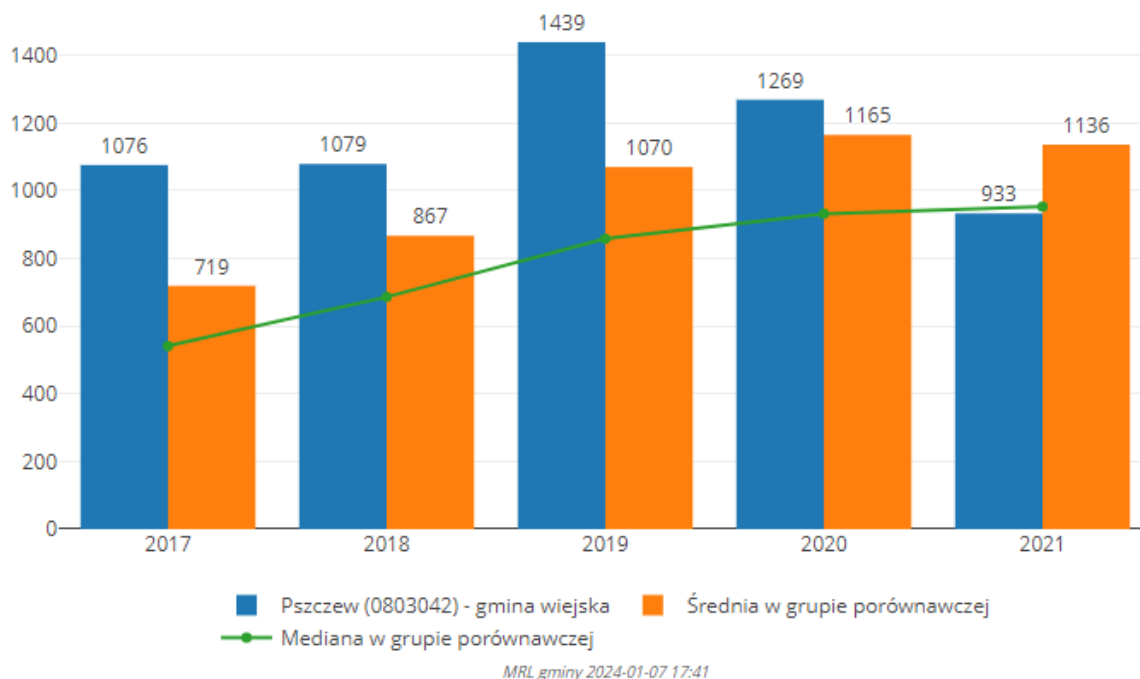
Źródło: GUS 2021 <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Suma wydatków z budżetu gminy Pszczew wyniosła w 2021 roku 28,3 mln złotych, co daje 6,6 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 9.1% w porównaniu do roku 2020. Największa część budżetu gminy Pszczew – 24,4% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 750 - Administracja publiczna (10.4%) oraz na Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa (7.3%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 3,0 mln złotych, czyli 10,7% wydatków ogółem.

Wydatki na 1 mieszkańca w gminie Pszczew

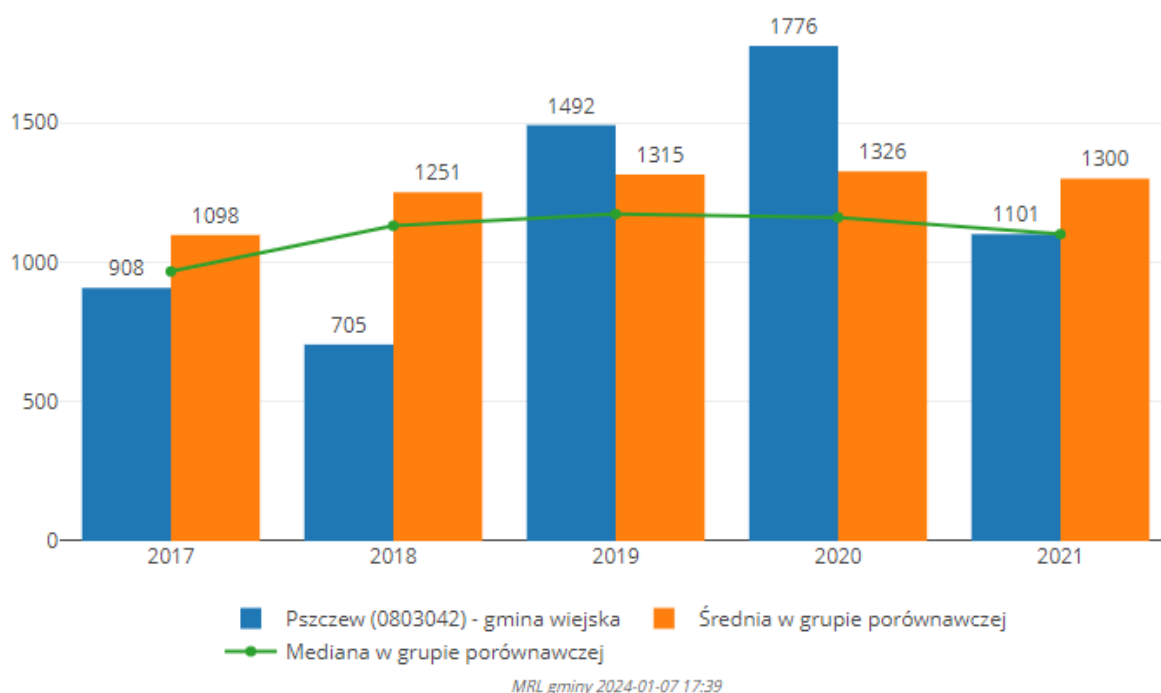

Wykres nr 40 Wydatki na 1 mieszkańca w gminie Pszczew, Źródło: opracowanie własne wg. danych GUS 2021r

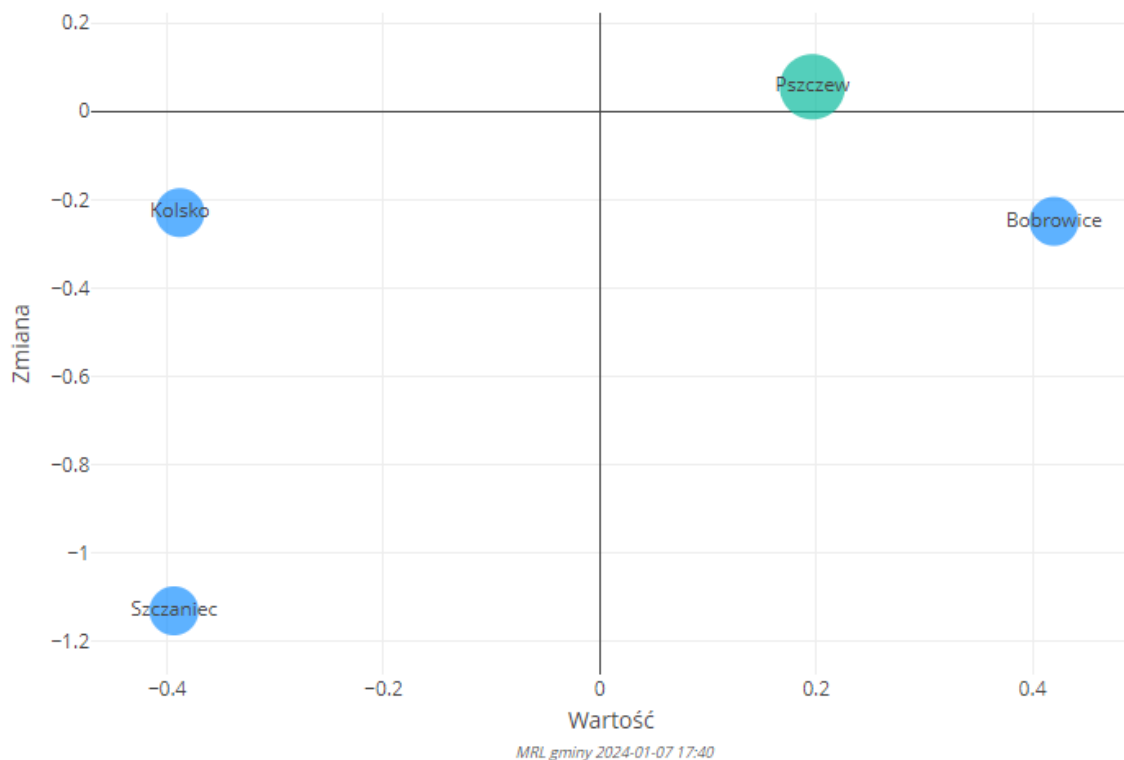

Wykres nr 41 Wydatki majątkowe budżetu JST na 1 mieszkańca w grupie porównawczej gmin woj. lubuskiego (Bobrowice, Kolsko, Szczaniec). Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl.

Kwota długu JST na koniec roku przypadająca na 1 mieszkańca w grupie porównawczej gmin w woj. Lubuskim (Bobrowice, Kolsko, Szczaniec) jest niższa od średniej.

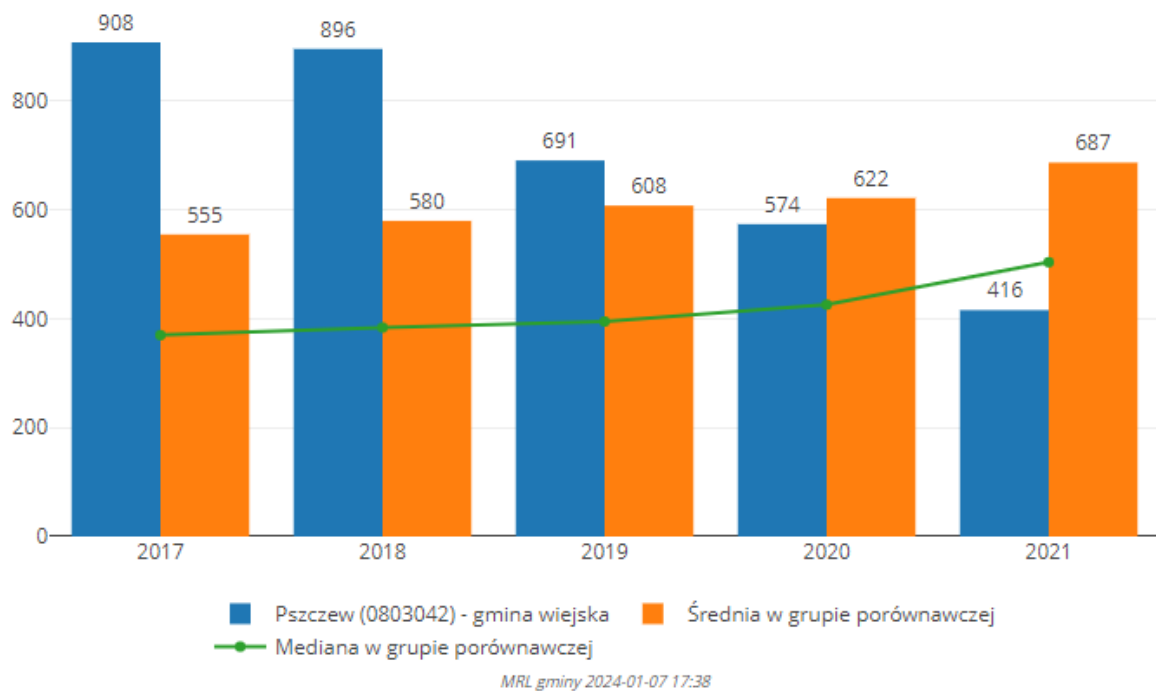
Wykres nr 42 Kwota długu JST na koniec roku przypadająca na 1 mieszkańca, Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl.

Wykres nr 43 Przedstawienie wartości zobowiązań na skali liczbowej Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl.

Równoważenie elementów budżetu.

Poniższy wykres wskazuje na dodatni wynik bieżący gminy na 1 mieszkańca (różnica między dochody bieżące - wydatki bieżące = nadwyżka operacyjna), co oznacza, że gmina ma możliwość realizacji nowych przedsięwzięć majątkowych, zarówno bezpośrednio, przeznaczając tę kwotę na inwestycje lub pośrednio, spłacając wcześniej zaciągnięte zobowiązania na cele inwestycyjne. Warto zauważyć, że sytuacja gminy prezentuje się niekorzystnie na tle średniej porównywanych jednostek, wyraźnie rysuje się trend malejący dla gminy w przeciwieństwie do średniej w grupie porównawczej, gdzie tendencja jest rosnąca.

Wykres nr 44 Nadwyżka operacyjna na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia) w grupie porównawczej gmin woj. Lubuskiego (gminy: Bobrowice, Kolsko, Szczaniec). Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl.

4.4 Wyniki badania ankietowego oraz warsztatów strategicznych z mieszkańcami gminy

4.4.1. Warsztaty diagnostyczne

Miejsce: Urząd Gminy w Pszczewie

Forma: Konsultacje społeczne miały charakter warsztatu diagnostycznego.

Liczba osób: 8 /w tym 3 kobiety (zgodnie z listą obecności)

Reprezentowane Podmioty/instytucje/partnerzy społeczno-gospodarczy:

- radni gminni i członkowie ngo;
- mieszkańcy;
- pracownicy Urzędu Gminy w Pszczewie;

W spotkaniu wzięli również udział wójt Pszczewa.

Spotkanie połączone było w ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Pszczew jak również Strategii Rozwoju Terytorialnego dla zawiązanego partnerstwa gmin „Razem dla wspólnego rozwoju” w której gmina Pszczew jest partnerem i uczestniczy w przygotowaniu dokumentu strategicznego.

Spotkanie konsultacyjne zostało podzielone na dwa etapy:

- wprowadzenia: omówienie celów, zasad i etapów przygotowania strategii, obszarów finansowanych w ramach FEL 201-2027 i przeznaczonych dla partnerstw ZIT/IIT;
- warsztat dla uczestników/dyskusja moderowana w zakresie wspólnego omówienia problemów oraz potencjałów i potrzeb w obszarach wskazanych w porozumieniu gmin dot. powołania partnerstwa oraz dyskusja nt. możliwości rozwojowych gminy i jej wkładu do rozwoju partnerstwa.

W drugiej części spotkania odbyła się część warsztatowa/dyskusyjna. Uczestnicy zdefiniowali i omawiali problemy oraz potencjały gminy, możliwości współpracy z partnerami, doświadczenia w tym zakresie, możliwe przyszłe inwestycje wynikające z najważniejszych potrzeb. Podczas dyskusji wskazano również na trudność w wytyczaniu najważniejszych potrzeb ze względu na brak nowej strategii rozwoju dla gminy (gmina przygotowuje się do jego opracowania).

W kolejnej części spotkania odbyła się część warsztatowa i prac w dwóch grupach. Spotkanie z mieszkańcami gminy jest istotnym elementem konsultacyjnym, konfrontuje również wyniki zebranych danych statystycznych/iłościowych z danymi jakościowymi, opiniami, wiedzą i przekonaniem nt. życia w gminie i perspektyw jej dalszego rozwoju.

W trakcie warsztatu uczestnicy odpowiadali na następujące pytania:

- jaki jest wizerunek gminy? Co myślą o niej mieszkańcy? Co można usłyszeć w gminie na temat jej samej, na temat jakości życia w gminie?
- jak żyje się w gminie Pszczew ? Komu żyje się dobrze, a komu żyje się trudniej i dlaczego?

Obie grupy pracowały nad następującymi zagadnieniami:

- atuty gminy oraz szanse rozwojowe

oraz

- problemy w gminie oraz zagrożenia dla jej rozwoju

Wskazane atuty gminy (najważniejsze potencjały) oraz szanse rozwojowe:

Do najważniejszych atutów zaliczono:

- położenie geograficzne: Położenie w bliskości szlaków tranzytowych A2, S3 (peryferyjnie przez gminę przechodzi droga krajowa 24, linia kolejowa nr 364),
- bliskość do ośrodka lokalnego ok 15 km do Międzyrzecza,
- przedsiębiorczość mieszkańców, skupienie aktywności gospodarczej w miejscowości Pszczew,
- walory przyrodnicze: ukształtowanie terenu, wysokie zalesienie 50%, akweny wodne, obszary chronionego krajobrazu oraz obszar NATURA 2000, Pszczewski Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- potencjał do instalacji OZE na obszarze gminy,
- duża ilość akwenów wodnych jeziora i rzeka Obra: atrakcja turystyczna i miejsce spędzenia czasu wolnego na łonie natury,

- walory turystyczne: turystyka wodna, stadnina koni, agroturystyka, duża liczba klubów i sekcji sportowych: tenis stołowy, siatkówka, taekwondo, piłka nożna, jeździectwo,
- możliwość rozbudowy ścieżek rowerowych wokół jezior,
- jakość życia: bardzo dobra baza przedszkolno-szkolna, dobre wyposażenie szkół i przedszkoli,
- liczne zabytki w gminie jako dziedzictwo kulturowe,
- aktywnie działający gminny ośrodek kultury i sportu,
- opieka medyczna w gminie na wysokim poziomie,
- uregulowana gospodarka odpadami; PSZOK,
- wysoki wskaźnik zwodociągowania gminy,

Problemy i zagrożenia:

- starzenie się społeczeństwa,
- brak dobrze działającej komunikacji publicznej (mało połączeń, niedostosowany do potrzeb rozkład jazdy, jeden przewoźnik: PKS; duża uciążliwość dla mieszkańców nie posiadających własnego samochodu),
- zły stan infrastruktury drogowej na terenie gminy (dotyczy dróg wszystkich kategorii- brak inwestycji),
- brak ścieżek rowerowych na terenie gminy,
- mała oferta dla osób młodych (oferta kulturalną, spędzanie wolnego czasu), mała aktywność młodzieży w gminie,
- brak wykwalifikowanych specjalistów do pracy, emigracja zarobkowa,
- niewystarczająca sieć kanalizacyjna,
- mała liczba instalacji fotowoltaicznych w gminie,
- brak sieci światłowodowej i zły stan sieci operatorów komórkowych w wybranych miejscowościach,
- brak sieci gazowej na terenie Gminy,
- słaba oferta turystyczna i infrastruktura turystyczna,
- Brak ścieżek pieszo-rowerowych na terenie gminy,
- Brak opieki dla dzieci do lat 3, brak żłobka,

- Brak instalacji OZE,
- zaniedbane budynki gminne,
- brak miejsc pracy (atrakcyjnych miejsc),
- zanieczyszczenie powietrza w okresie zimowym (emisja zanieczyszczeń indywidualnych źródeł ciepła),

Uczestnicy warsztatów dyskutując i identyfikując problemy we wskazanych obszarach, dyskutowali również o możliwościach rozwiązania zdefiniowanych problemów oraz braków a także o najważniejszych potrzebach.

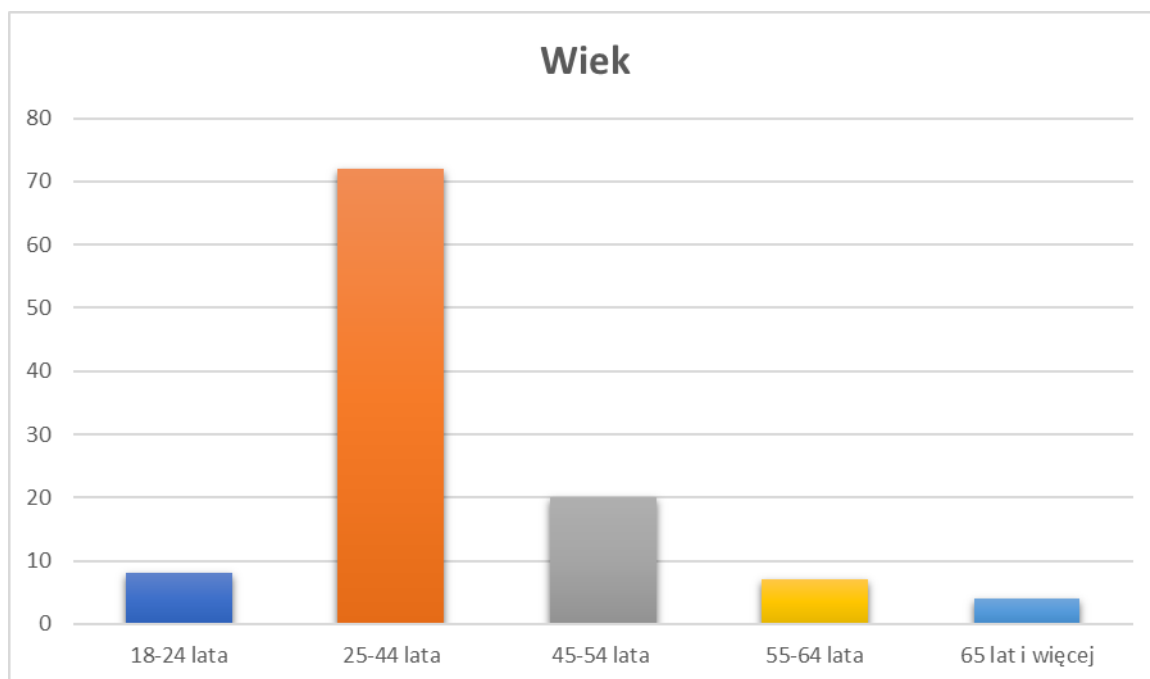
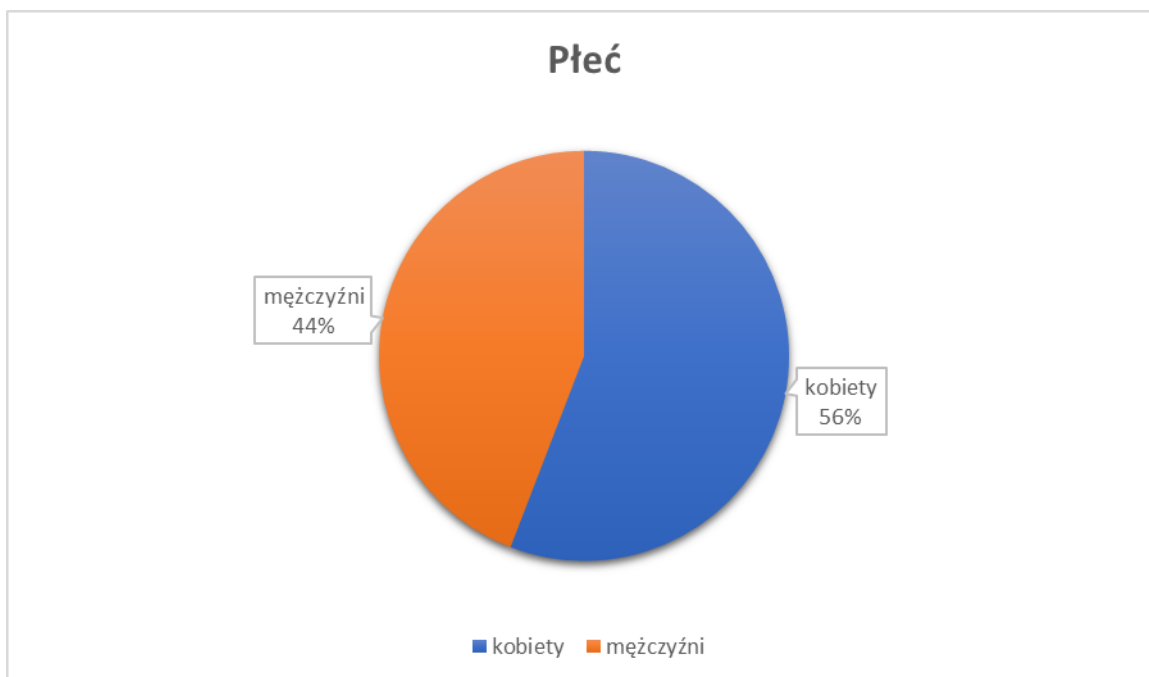
Ważnym problemem dla mieszkańców Pszczewa jest brak ścieżek rowerowych komunikujący poszczególne miejscowości w gminie, w tym celu zostanie przygotowana koncepcja ścieżek rowerowych. Pozwoli to na zniwelowanie wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców małych miejscowości.

Gmina myśli również o przyszłych mieszkańcach, ze względu na migracje zarobkowe czy starzejącą się populację gminy. Gmina ma szansę na rozwój wielofunkcyjny w zakresie turystyki i wypoczynku, rozwoju przedsiębiorczości, w oparciu o kapitał przyrodniczy. W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju planuje się dalszą kanalizację gminy, dostęp do sieci gazowej. Budowę nowego Ośrodka Pomocy Społecznej z dziennym domem pobytu dla seniora i klubem seniora, modernizację przedszkola wraz ze żłobkiem oraz inwestycje w OZE.

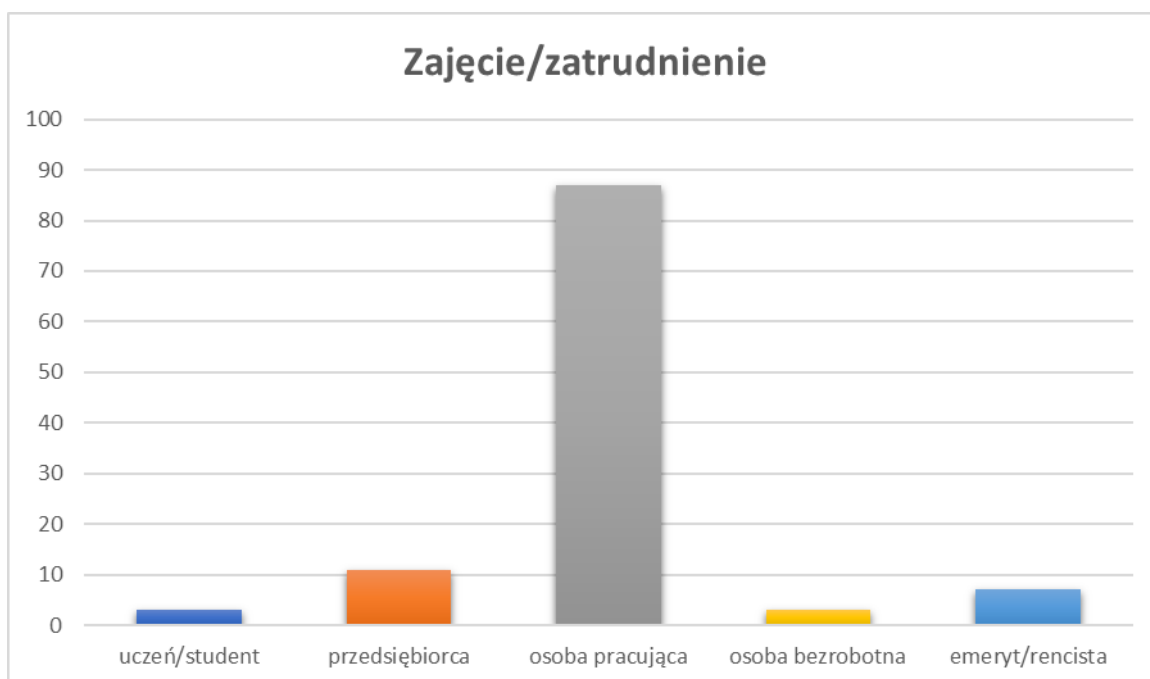
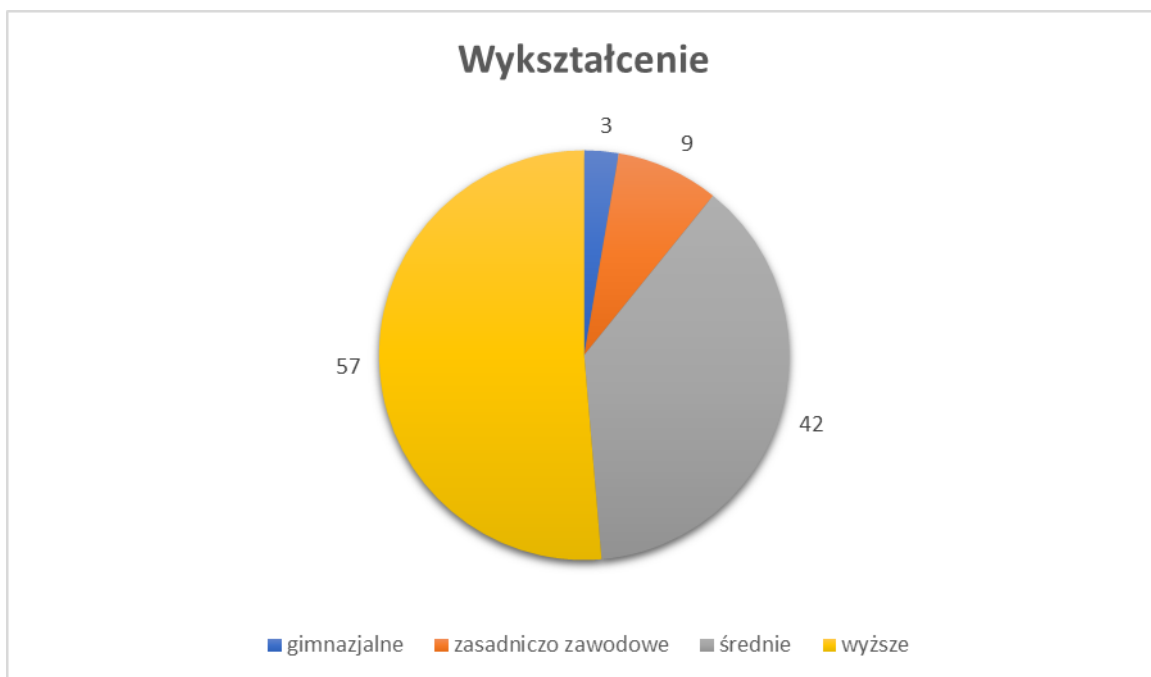
Dyskutowano również o transporcie publicznym, problemach z przemieszczaniem się pomiędzy poszczególnymi miejscowościami w gminie czy poza gminę, które jest utrudnione ze względu na brak transportu lub jego ograniczony zasięg i częstotliwość. Najważniejszym i najpopularniejszym środkiem transportu pozostaje dla mieszkańców samochód osobowy.

4.4.2. Wnioski z badania ankietowego

W ramach przeprowadzonej diagnozy przestrzennej oraz społeczno-gospodarczej w gminie Pszczew, przygotowana została ankieta badawcza. Celem było poznanie opinii mieszkańców o jakości życia w gminie, bieżących potrzebach oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankieta była dostępna w okresie od września do października 2023. Respondenci oceniali elementy z zakresu społeczeństwa, gospodarki, środowiska i przestrzeni, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji oraz edukacji i kultury na skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznaczało ocenę bardzo złą, a 5 bardzo dobrą).

Ankietę wypełniło 111 osób, spośród których 62 (56%) stanowiły kobiety, a 49 (44%) mężczyźni. W największym stopniu dotarła do osób w przedziale wiekowym od 25 do 44 roku życia (około 65% ankietowanych), następnie do osób między 45 a 54 rokiem życia (18%). Najmniej liczną grupą wiekową były następująco: osoby w 65 roku życia i wyżej (4%), między 55 a 64 rokiem życia (6%) oraz między 18 a 24 (7%).

Ponad połowa ankietowanych otrzymało wykształcenie wyższe (51%). Drugą najliczniejszą grupą są osoby z wykształceniem średnim (38%), następnie z wykształceniem zasadniczo-zawodowym (aż 8%) oraz gimnazjalnym (3%). Aż 98 ankietowanych pracuje (88% całej grupy), z czego 11 osób zadeklarowało się jako przedsiębiorcy. Ankiety wypełniło dodatkowo: 7 emerytów/rencistów (6%), 3 osób pobierających naukę (3%) oraz 3 osoby bezrobotne (3%).

Związki z gminą: przeważająca większość ankietowanych jest mieszkańcami gminy (88%). Jedyne 4% osób określiło ją jako swoje miejsce pracy. Dla zaledwie 4% ankietowanych osób gmina jest miejscem rekreacji oraz wypoczynku.

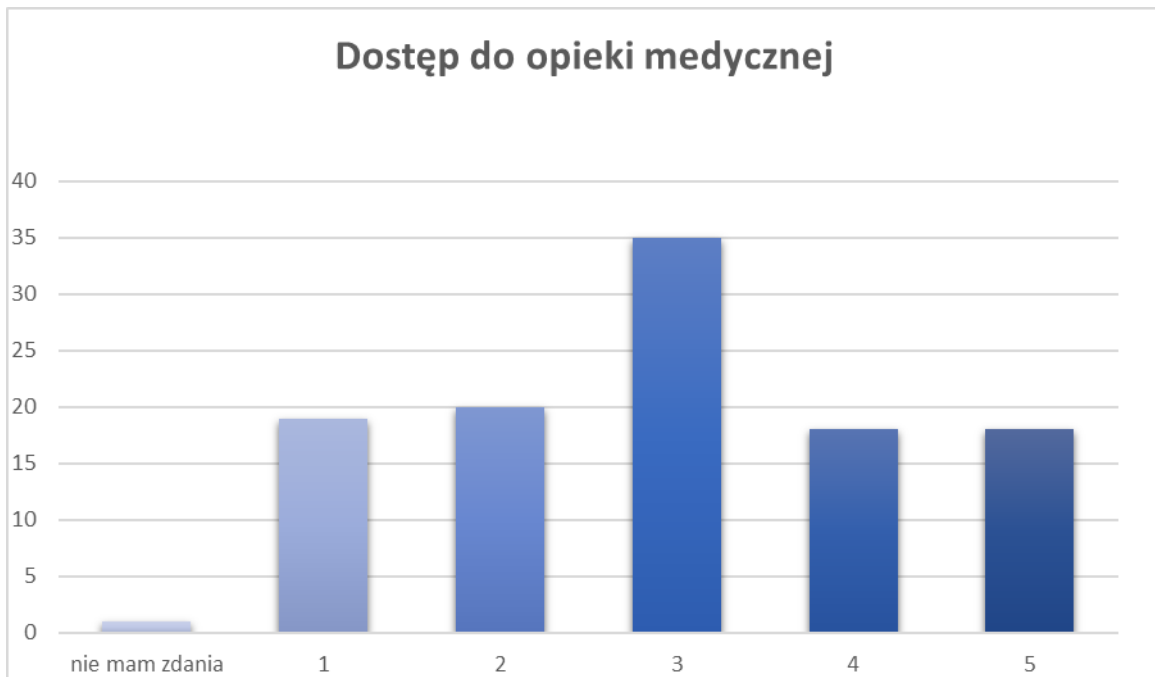
Przeważająca większość ankietowanych (aż 88%, 98 osób) jest mieszkańcami gminy, natomiast 5 osób (4%) pracuje na jej terenie. Osoby wiążące gminę z miejscem rekreacji i wypoczynku stanowią 4% całej grupy, z miejscem prowadzenia działalności gospodarczej 2%. Pszczew został zaznaczony jako miejscowość rodzinna przez 2 osoby (2%). Wśród ankietowanych aż 92 osoby (83%) mieszka w Pszczewie już od 11 lat lub dłużej, a 10 osób

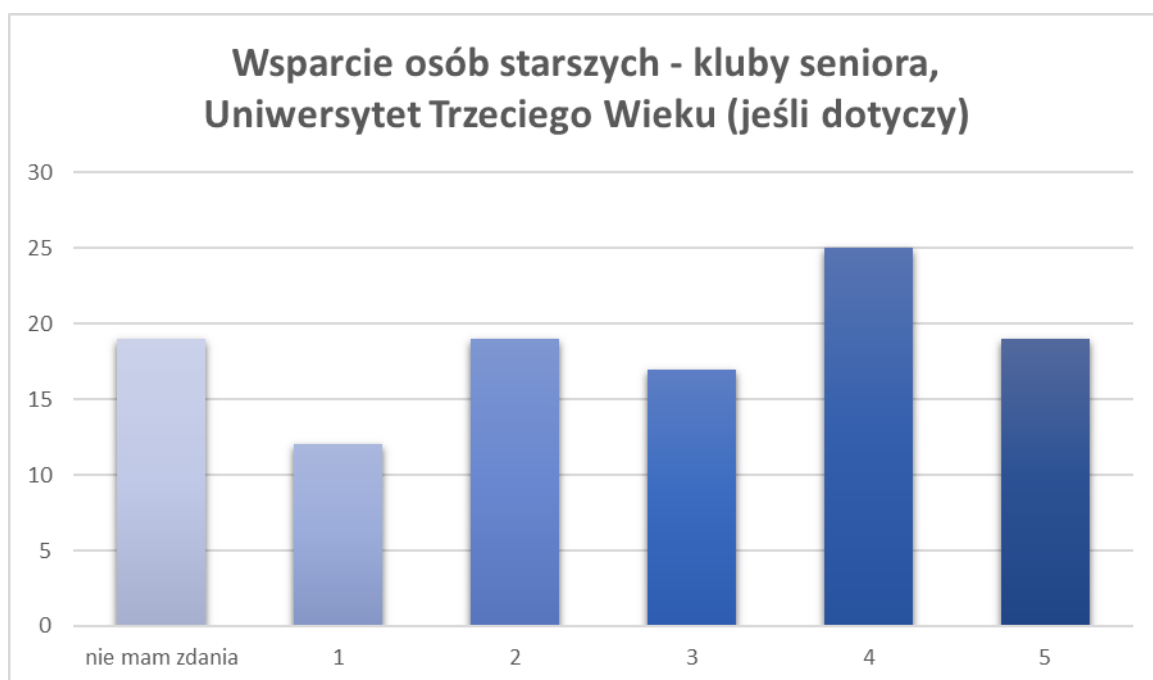
(9%) oscyluje między 6-10 latami zamieszkania. Jedynie 2 osoby (2%) deklarują pobyt w okresie do 5 lat. Pytanie nie dotyczyło 7 osób (6%), które wypełniły formularz.

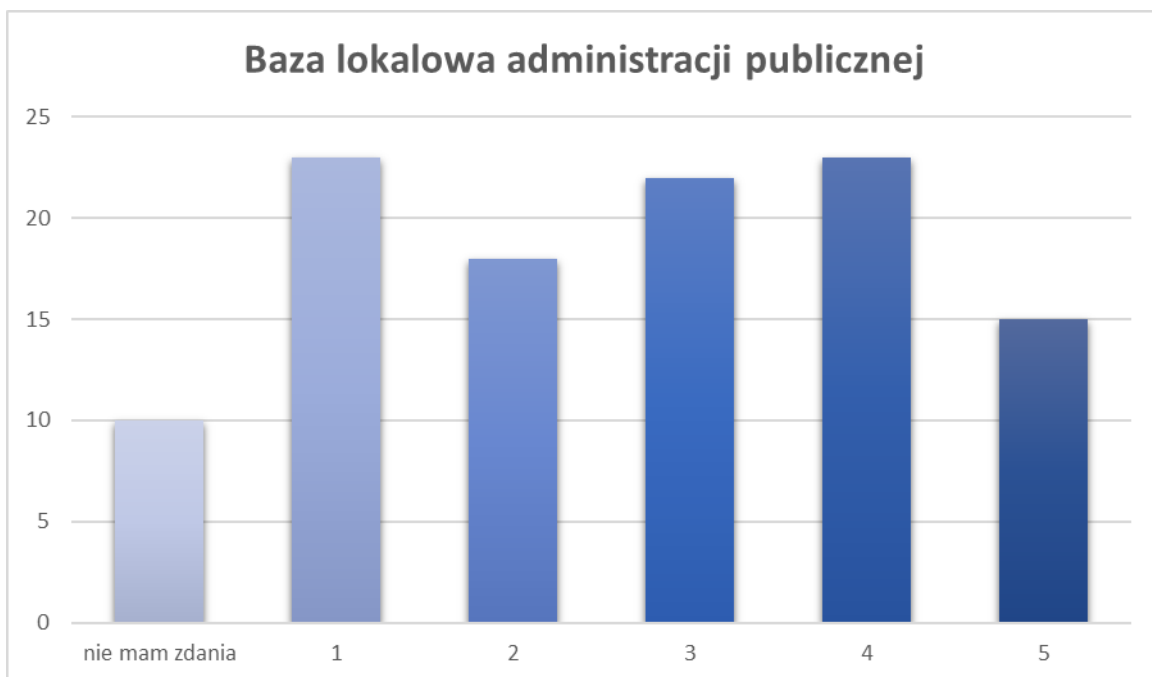
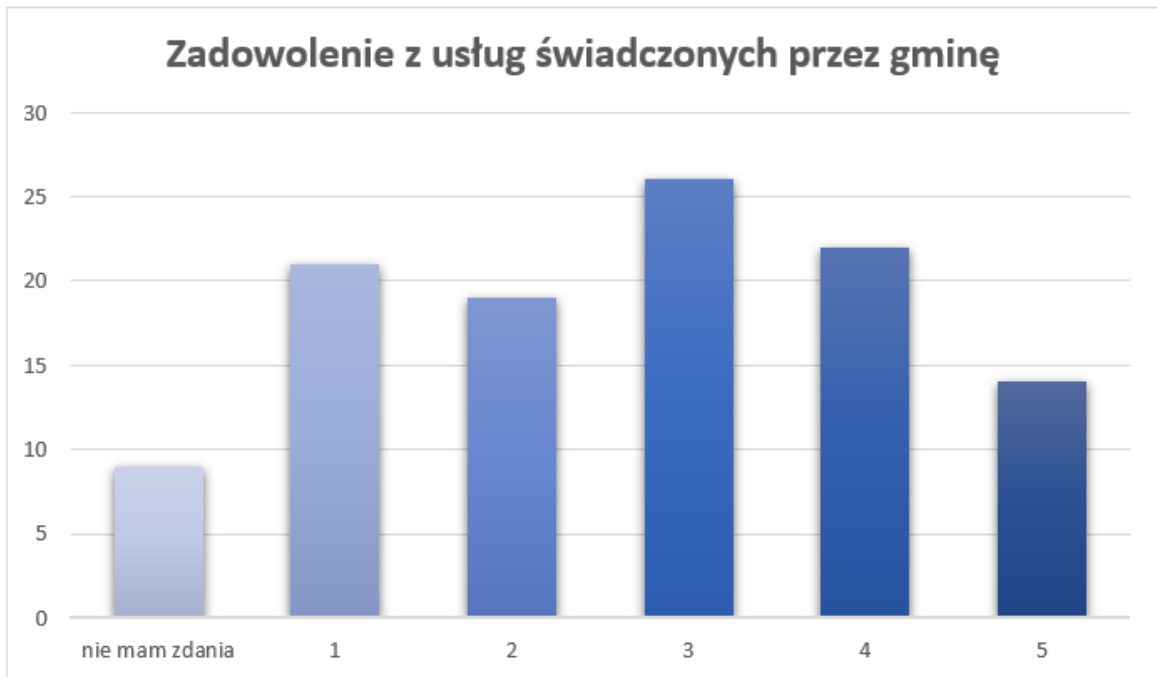

Najczęstszą oceną poziomu życia w gminie jest „raczej dobrze” wybrane przez 45 osób, stanowiących 40% wszystkich ankietowanych. Różnicą jedynie 2 punktów procentowych klasyfikuje się odpowiedź „przeciętnie” wybrana przez 42 osoby. Tylko 2 osoby wybrały odpowiedź świadczącą o dużym niezadowoleniu („zdecydowanie źle”) stanowiąc 2%. Natomiast osób będących bardzo zadowolonych było 20 czyli 18%. Dwie osoby wstrzymały się od odpowiedzi (2% „nie mam zdania). W wyniku przedstawionych danych można uznać, że istnieje przestrzeń na wdrożenie działań, mających na celu poprawę doświadczanej jakości życia na terenie gminy.

A. Społeczeństwo

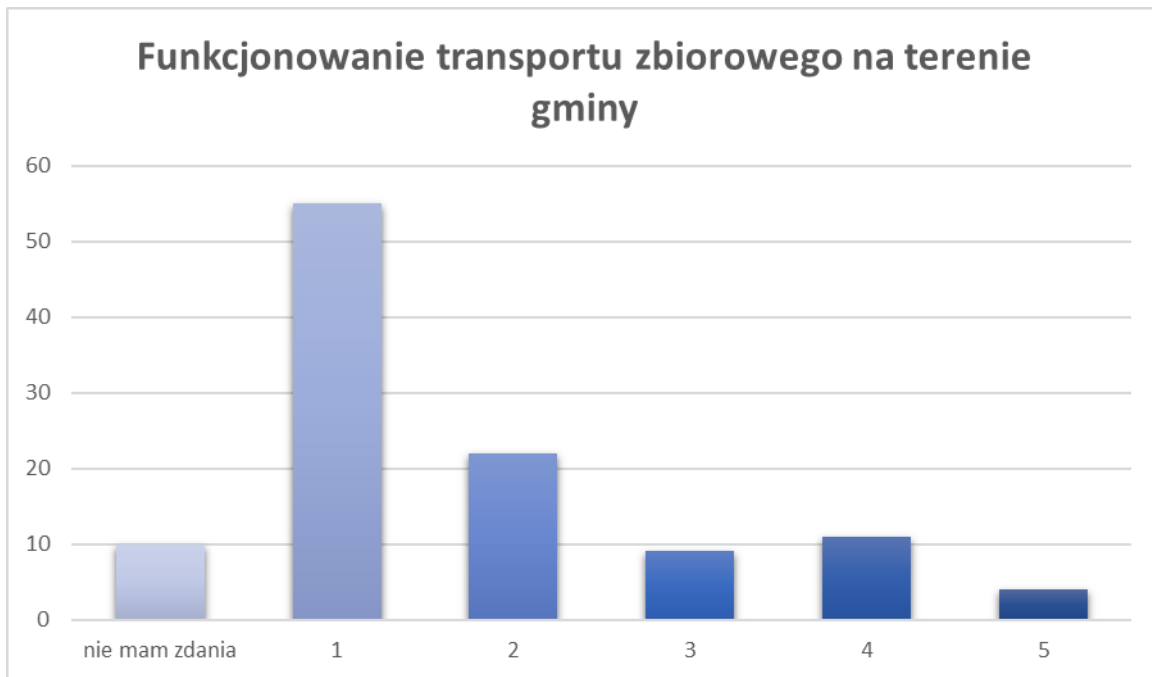

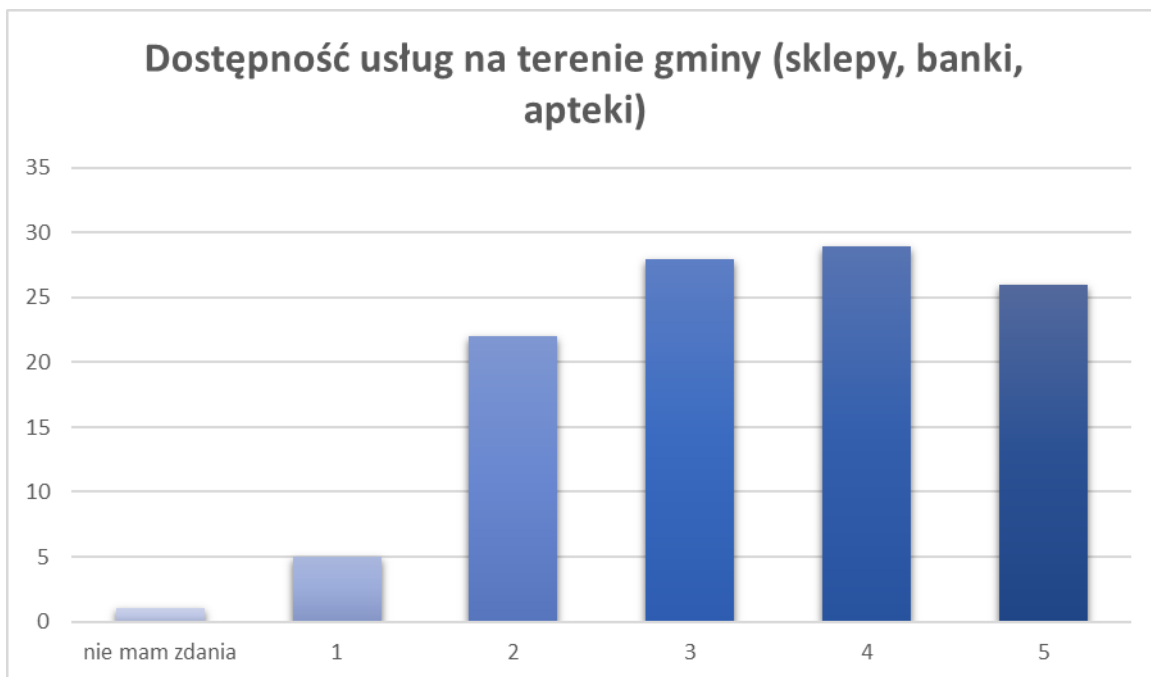

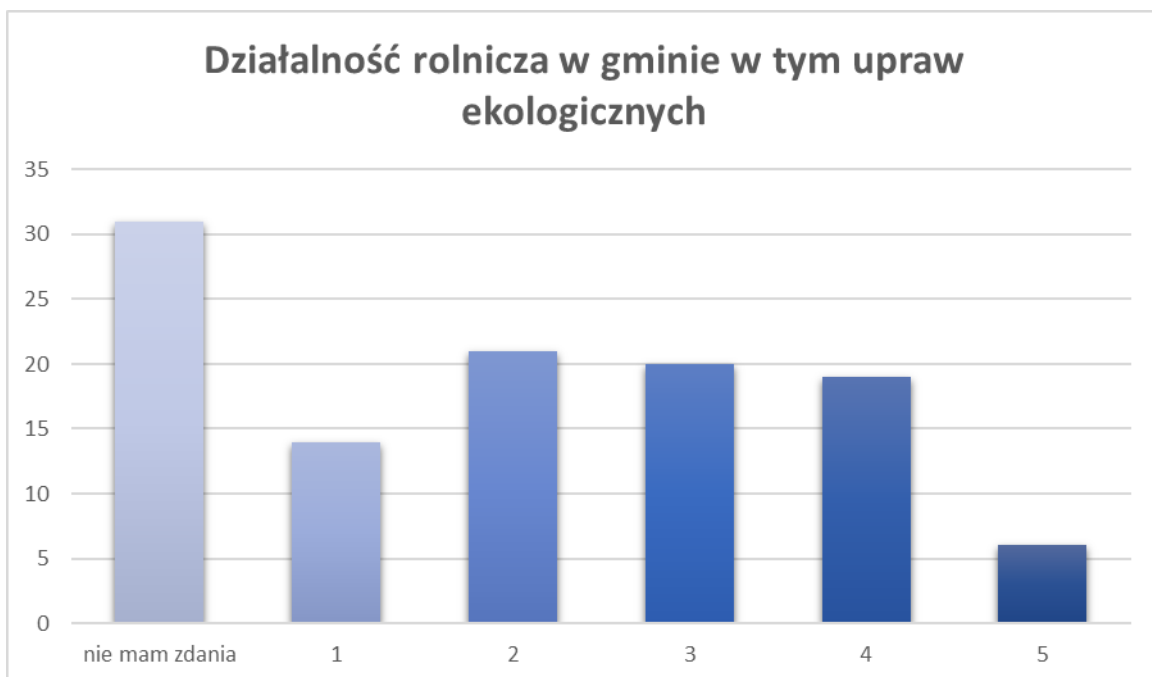
W sekcji Społeczeństwo wszystkie 9 pytań uzyskały przeciętną ocenę (między 2,70 a 3,21). Ankietujący najlepiej ocenili wsparcie osób starszych (średnia 3,21) oraz bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy (średnia 3), natomiast najgorzej oceniono efektywność działania pomocy społecznej (średnia 2,70) - jednak w interpretacji tego wyniku trzeba wziąć pod uwagę braki danych (aż 24 osób wstrzymało się od odpowiedzi). Najwięcej braku danych uzyskały obszary: wsparcie osób niesamodzielných, efektywność działania pomocy społecznej oraz wsparcie osób starszych. Może to wynikać ze specyfikacji grupy badawczej – przeważająca ilość osób młodych (między 25 a 44 rokiem życia) będących aktywnych zawodowo.

B. Gospodarka

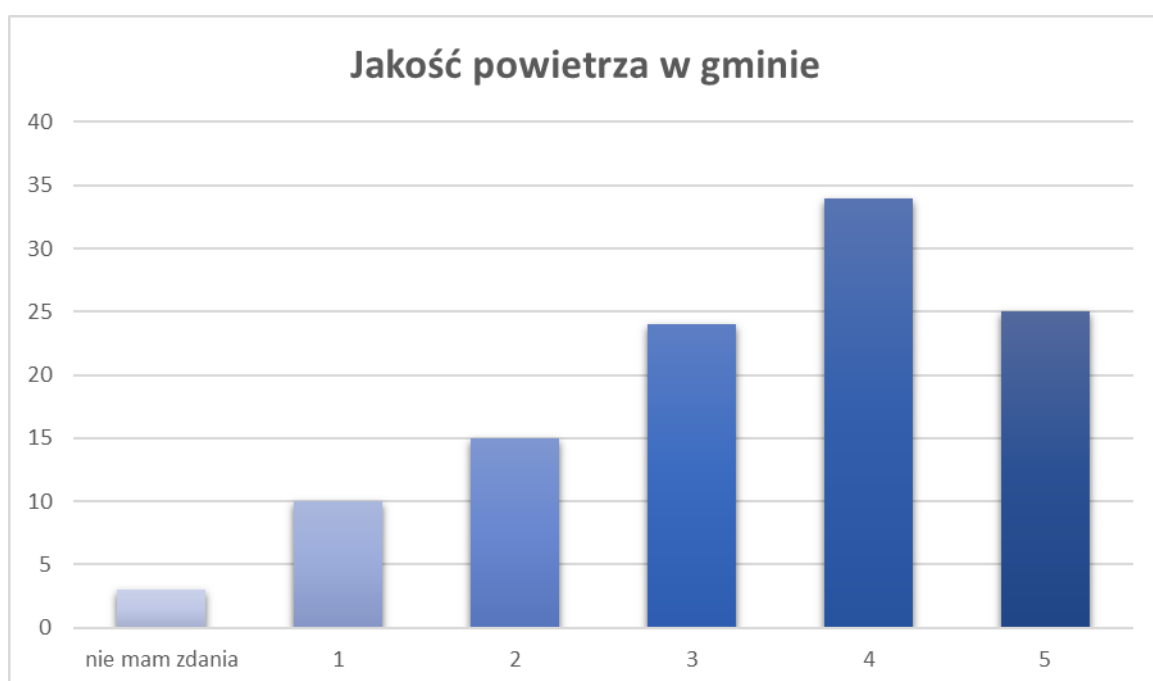
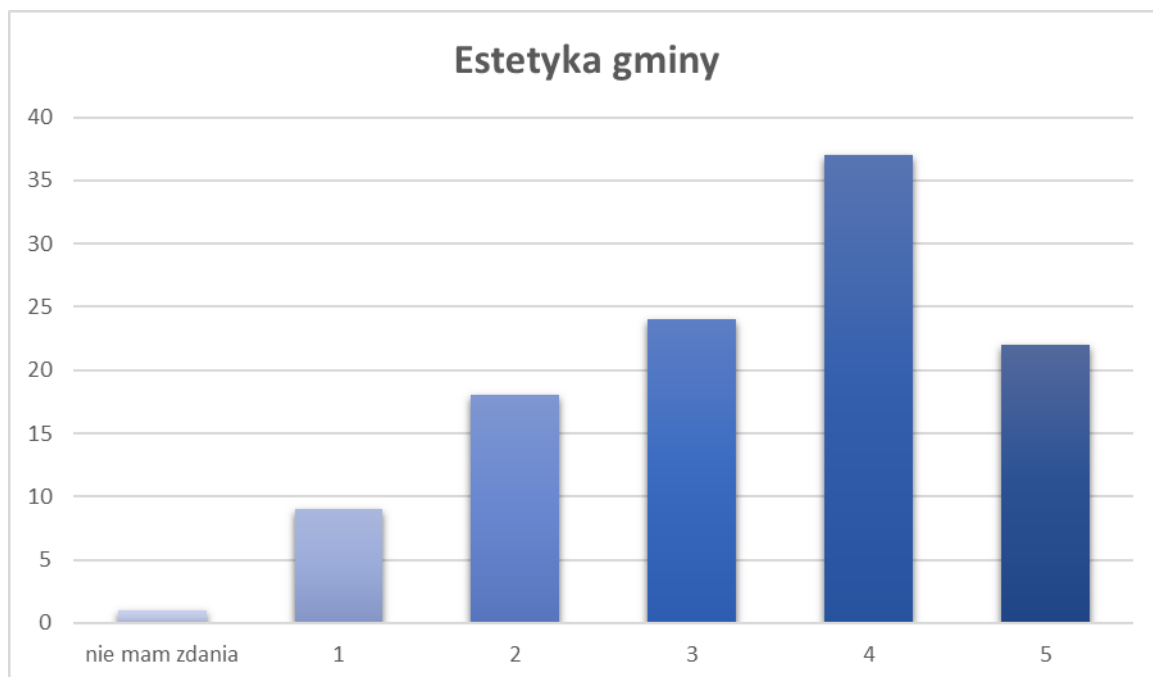

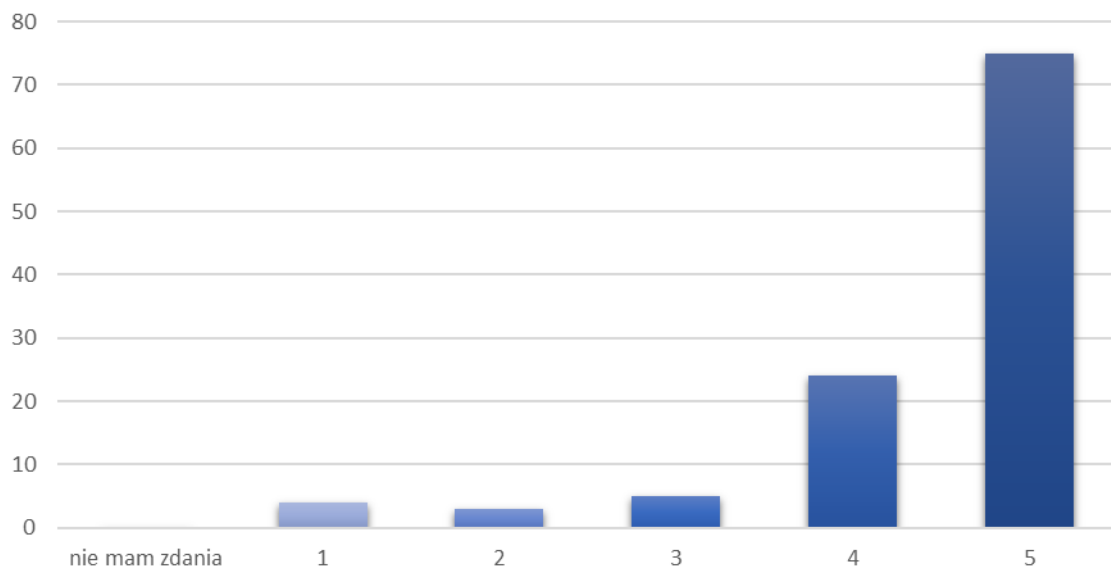

W sekcji Gospodarki żaden obszar nie uzyskał oceny pozytywnej (równiej 3,60 bądź powyżej), natomiast aż 6 obszarów uzyskało przeciętną ocenę (między 2,62 a 3,47). Negatywną ocenę otrzymały: funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy (średnia 1,88), połączenie komunikacyjne z innymi gminami i miastami (średnia 1,71) oraz możliwość zatrudnienia na terenie gminy (średnia 1,94), świadcząc o realnej potrzebie poprawy. Ankietujący najlepiej ocenili atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania (średnia 3,47). Najwięcej braków danych pojawiło się w: działalności rolniczej w gminie w tym upraw ekologicznych (aż 31 osób wstrzymało się od odpowiedzi) oraz w warunkach prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy (16 osób) razem z możliwością uzyskania zatrudnienia na terenie gminy (16 osób).

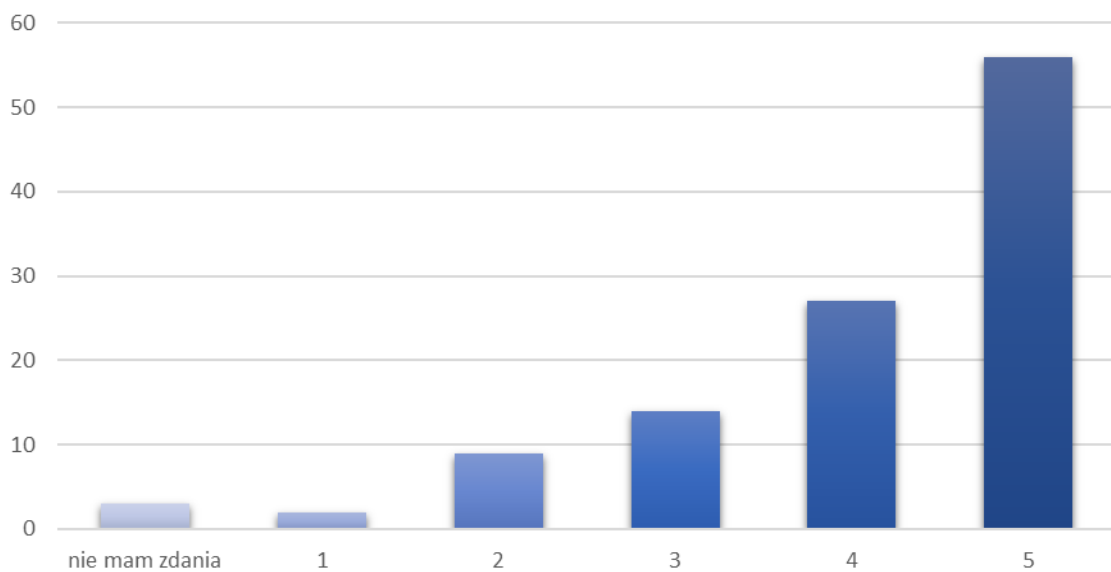
C. Środowisko i przestrzeń

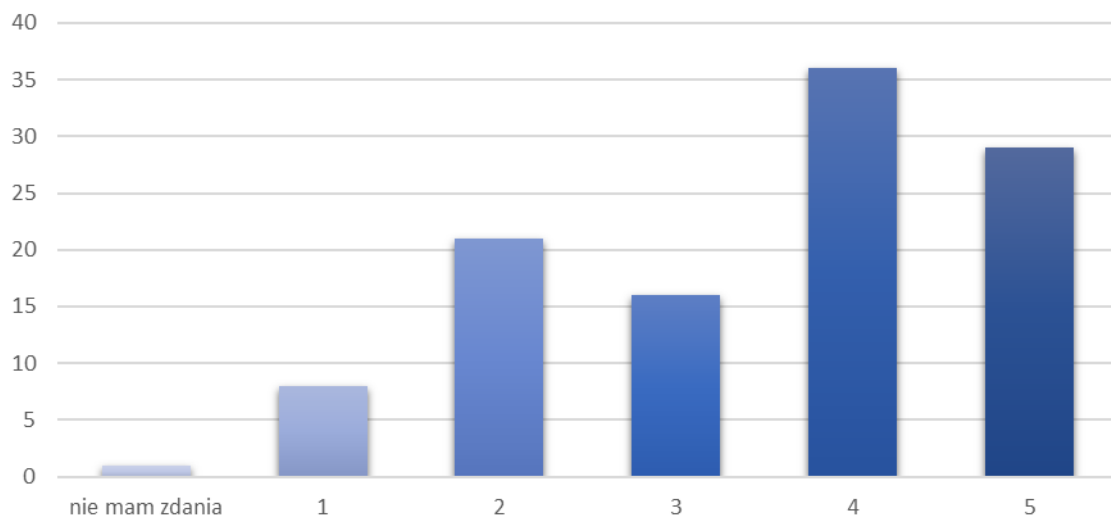
Walory przyrodnicze: lasy, jeziora, parki

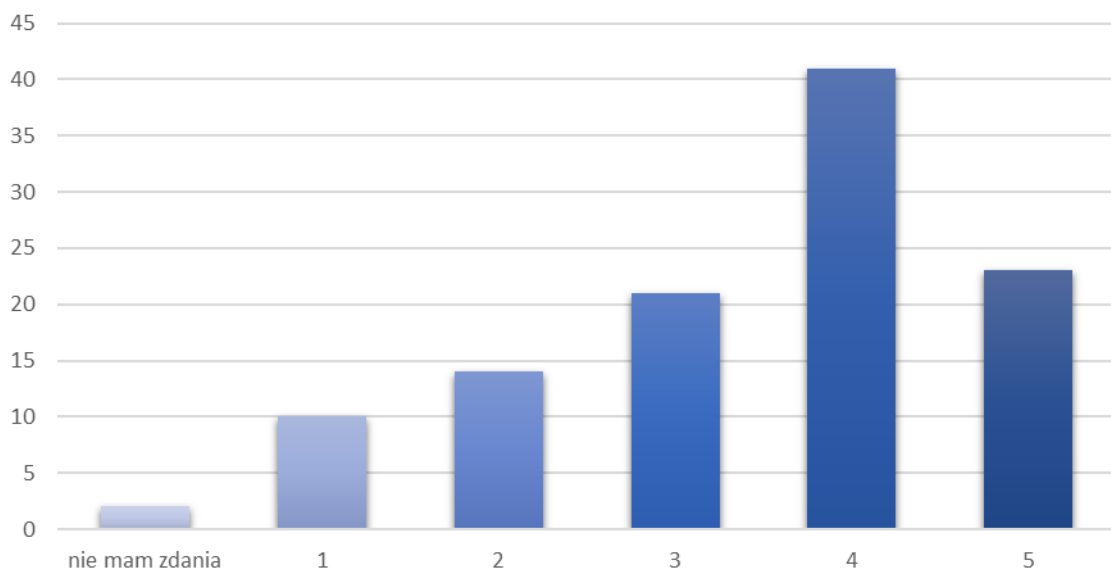
Czystość wód powierzchniowych

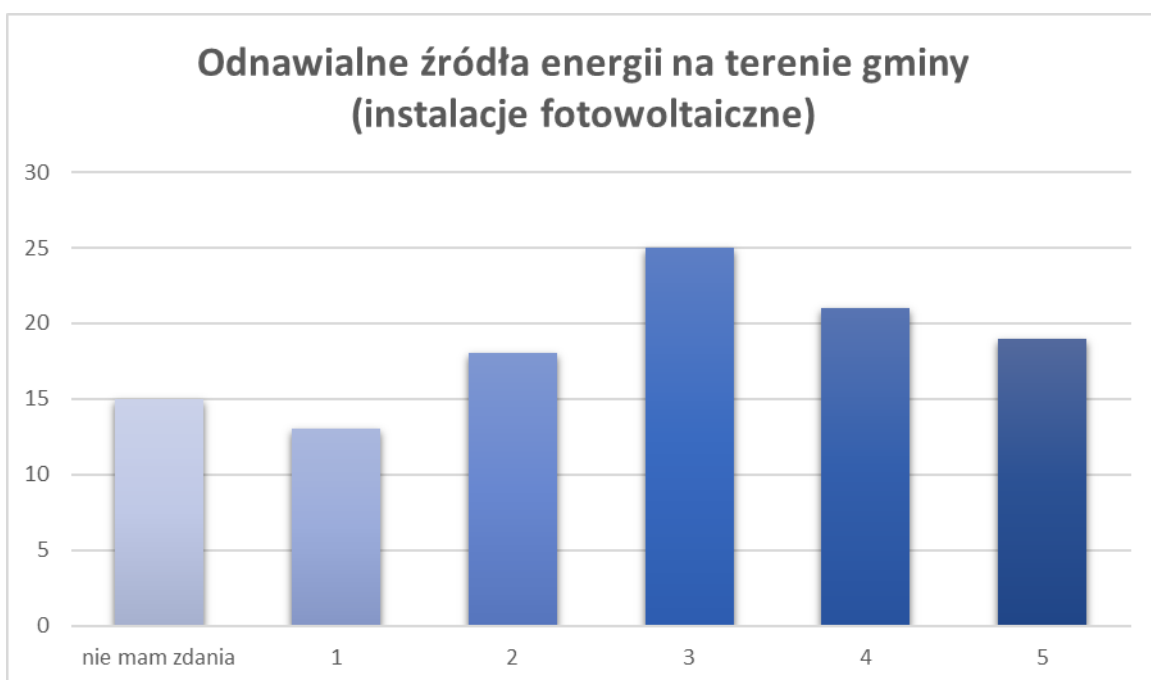
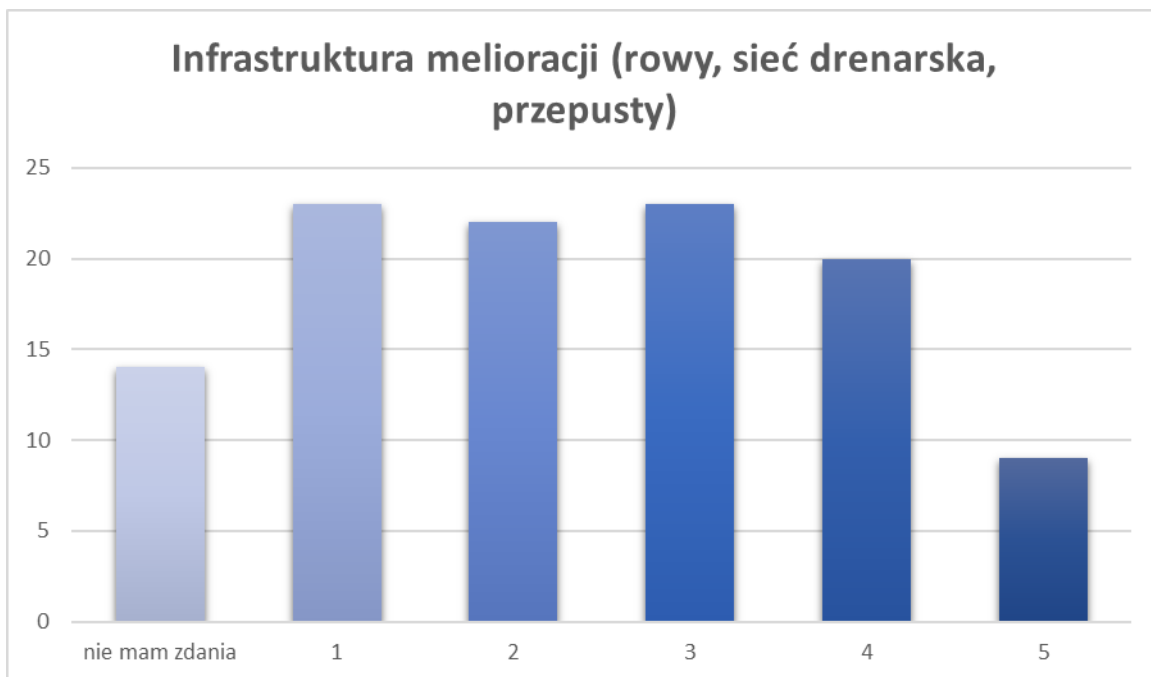

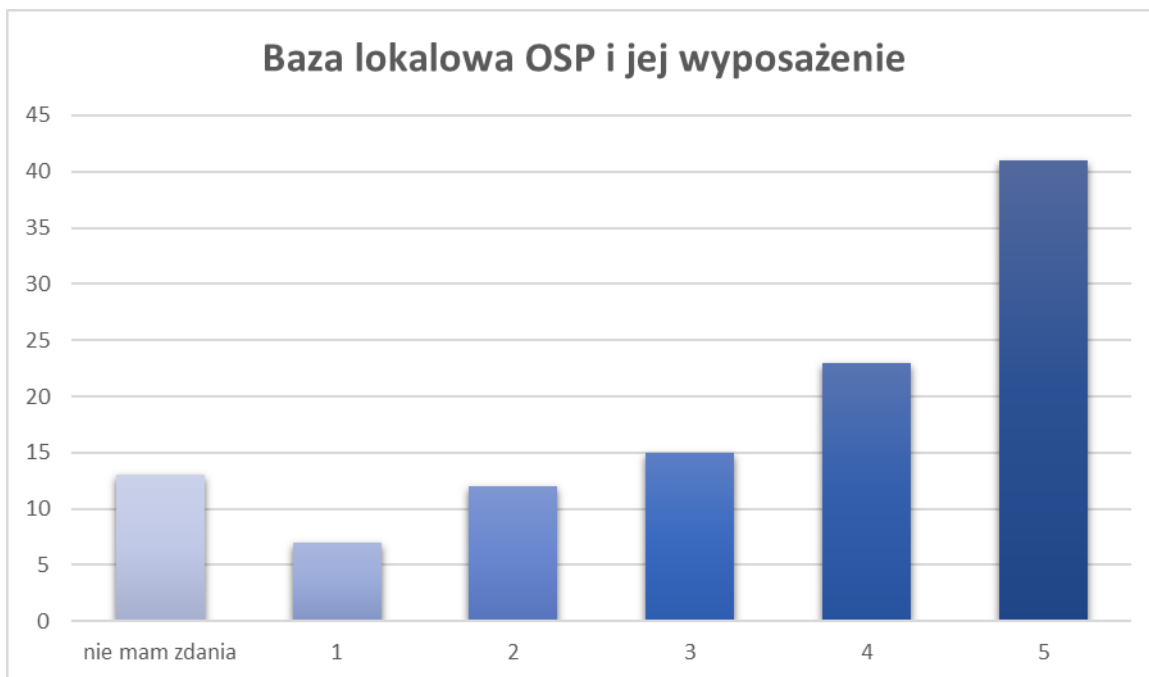
Efektywność zagospodarowania powierzchni w gminie (place, parki, tereny zielone)

System odbioru odpadów na terenie gminy

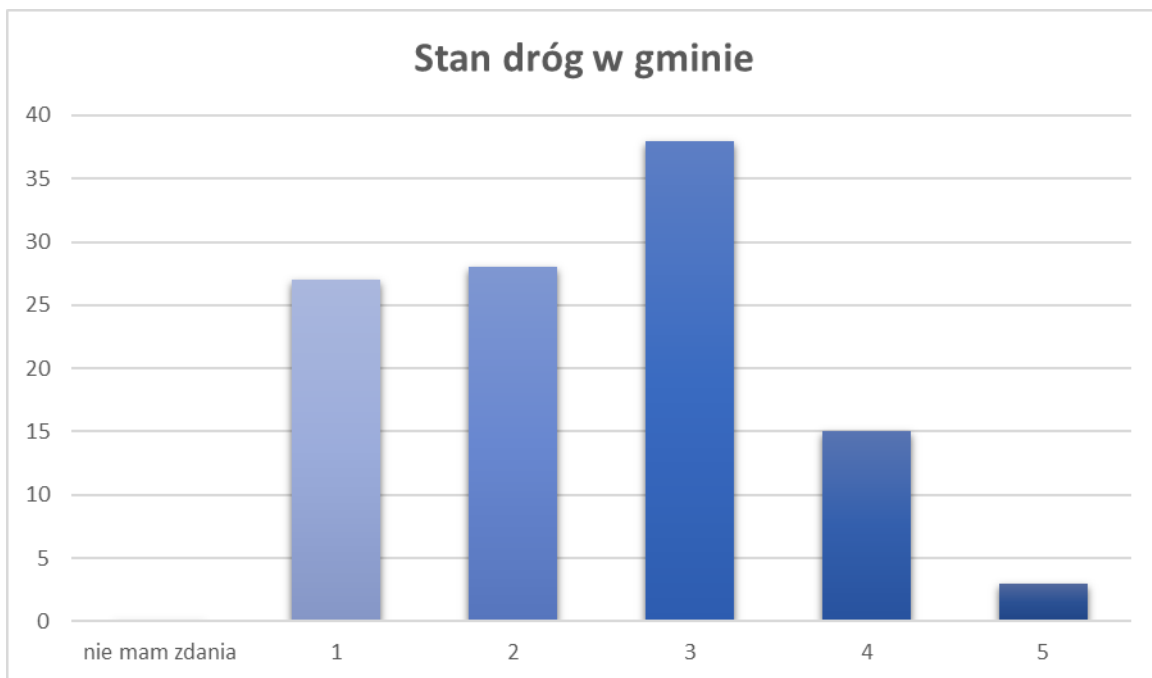

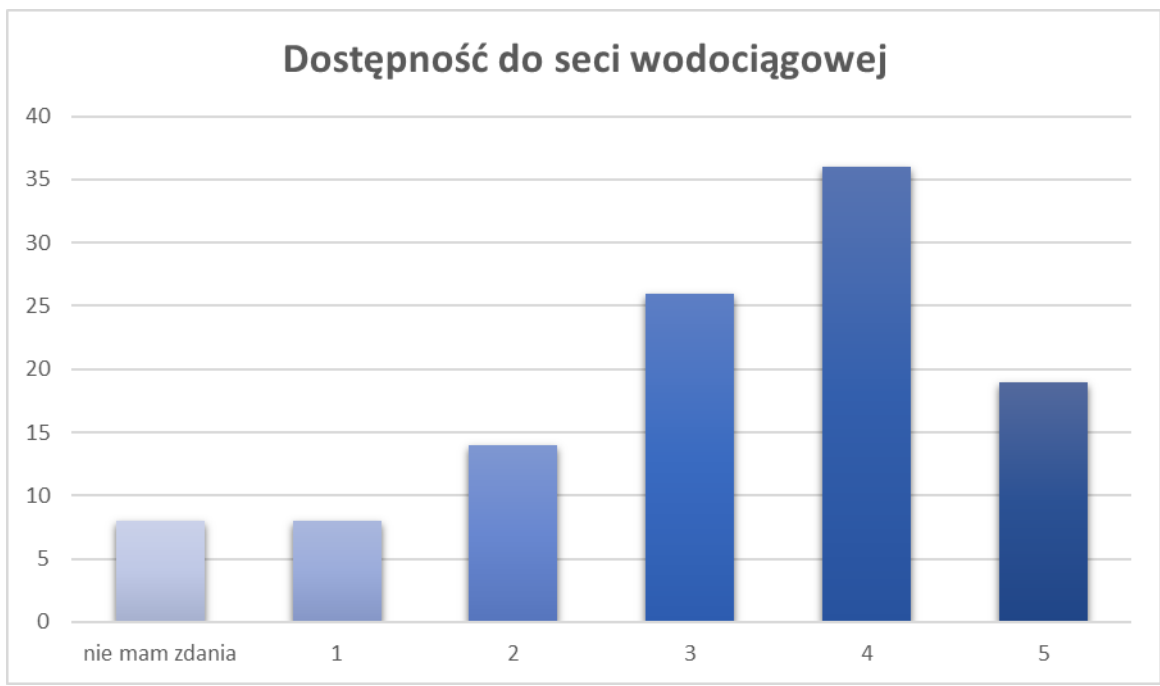

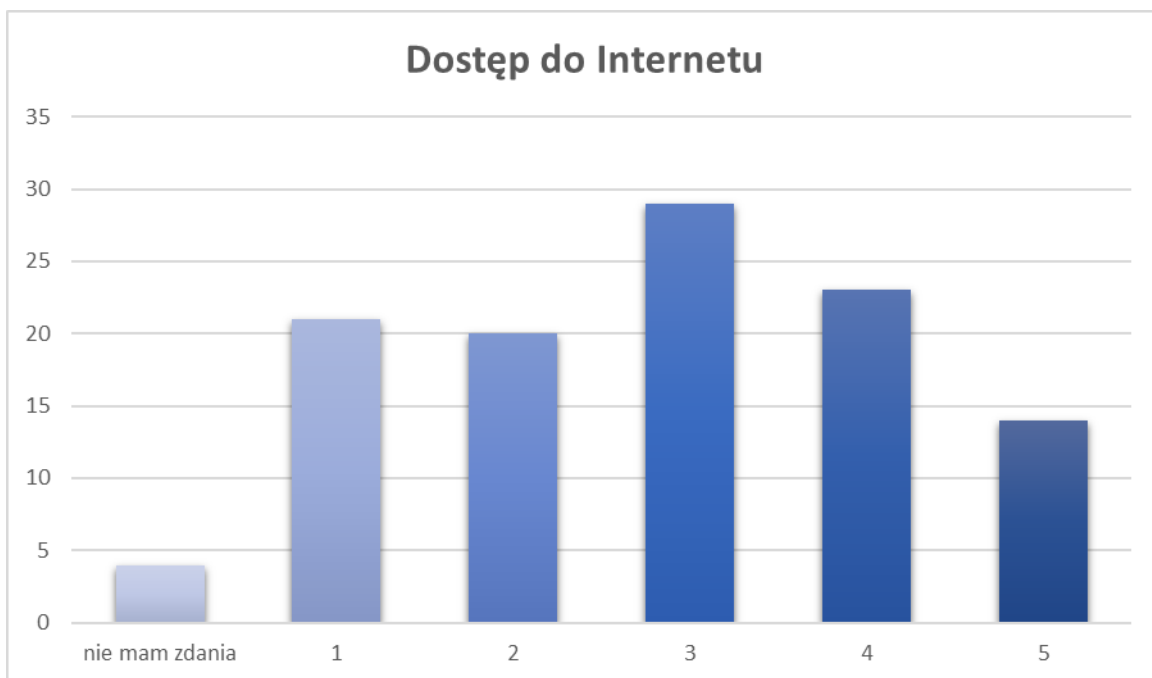
W sekcji Środowiska i Przestrzeni żaden obszar nie uzyskał negatywnej oceny, za to pozytywnie zostały ocenione walory przyrodnicze, lasy, jeziora i parki (średnia 4,46), czystość wód powierzchniowych (średnia 4,16) oraz bazowa lokalowa OSP i jej wyposażenie (średnia 3,80). Reszta obszarów została oceniona przeciętnie (od 2,88 do 3,48). Ankietyjacy najgorzej ocenili infrastrukturę melioracji (rowy, sieć drenarską, przepusty itp.). Największe braki danych wynosiły 15 osób i dotyczyły pytania z zakresu odnawialnych źródeł energii na terenie gminy (instalacje fotowoltaiczne), co okazuje się spójne z analizą danych z sekcji Gospodarki –

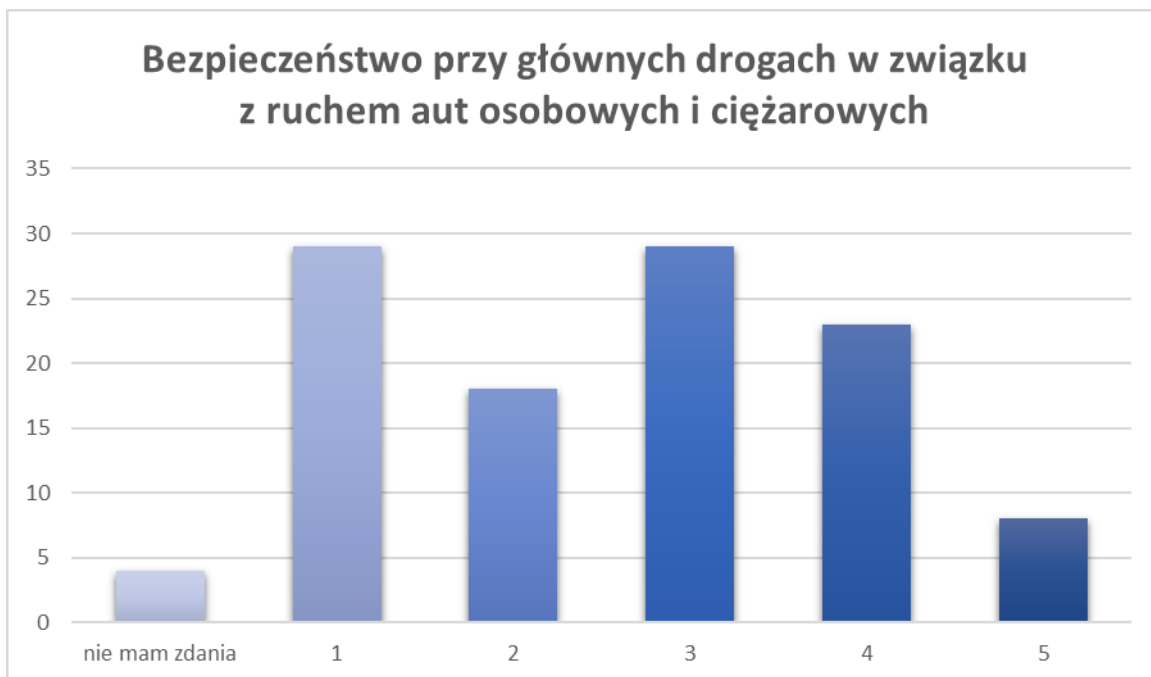
możliwe, że grupa badawcza charakteryzuje się niską świadomością o ekologicznych rozwiązaniach na terenie gminy.

D. Infrastruktura techniczna

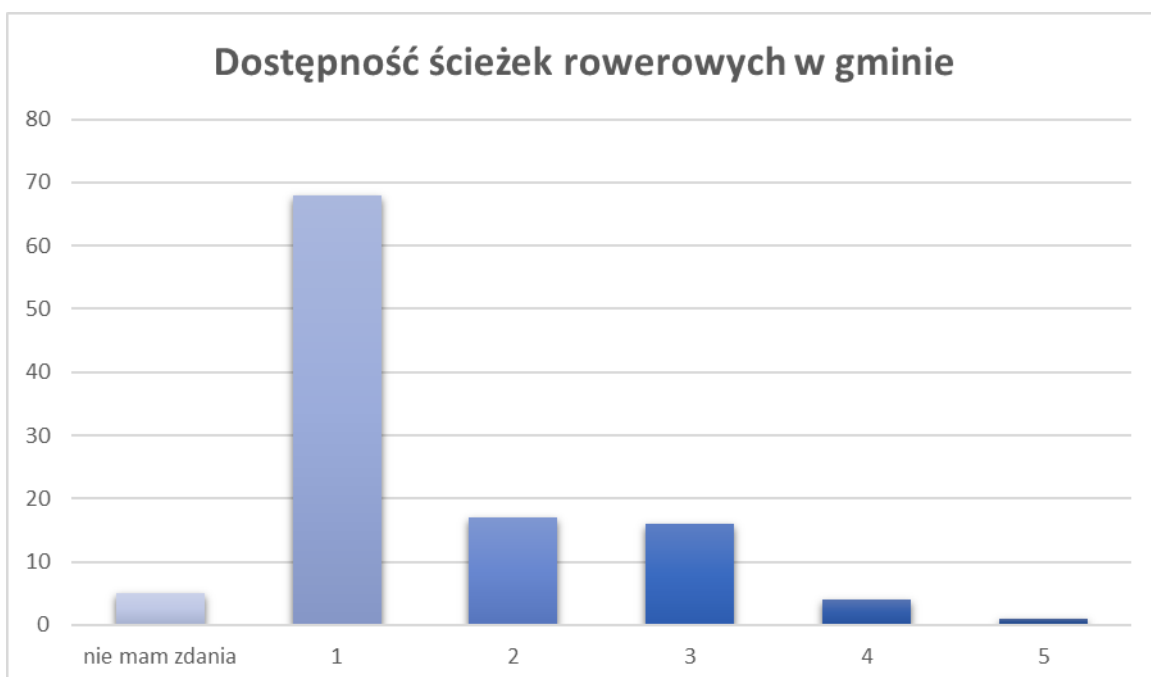

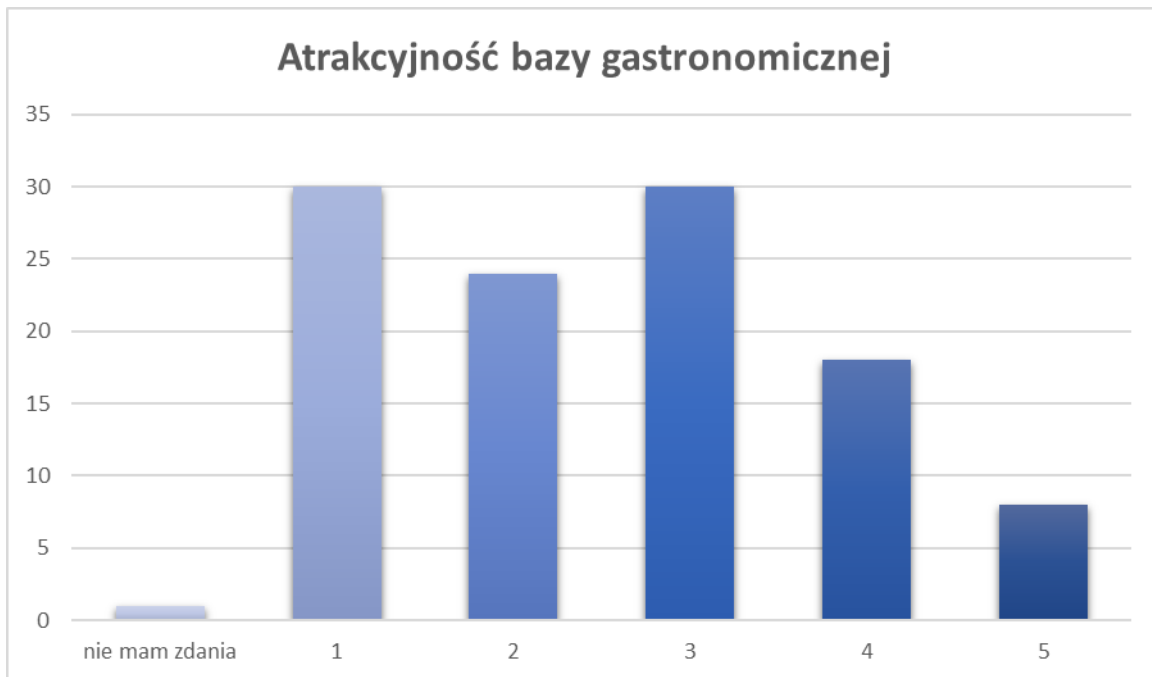

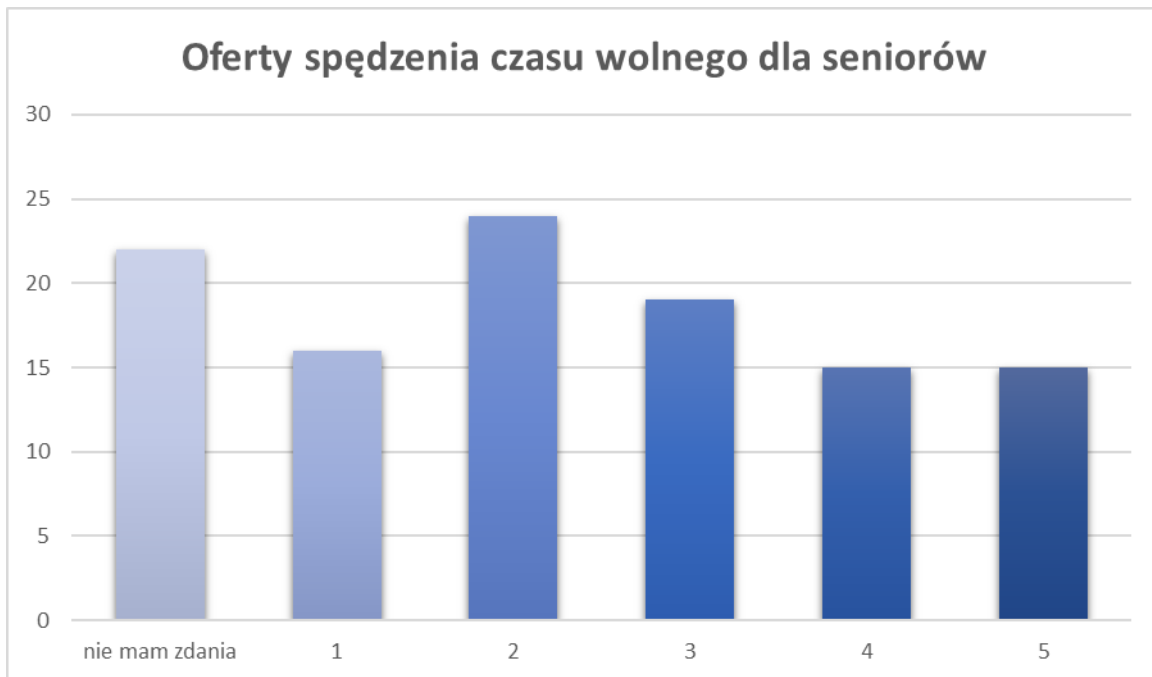
W sekcji Infrastruktury technicznej żaden obszar nie uzyskał oceny pozytywnej (równiej 3,60 bądź powyżej), natomiast aż 6 obszarów oceniono jako przeciętne (między 2,65 a 3,13). Najniższą (negatywną) ocenę uzyskał stan dróg w gminie (średnia 2,45), świadcząc o realnej potrzebie poprawy. Ankietujący najlepiej ocenili dostępność do sieci kanalizacyjnej (średnia 3,13). Największe braki danych wynosiły 13 osób i dotyczyły pytania z zakresu dostępności do sieci gazowej.

E. Turystyka i rekreacja

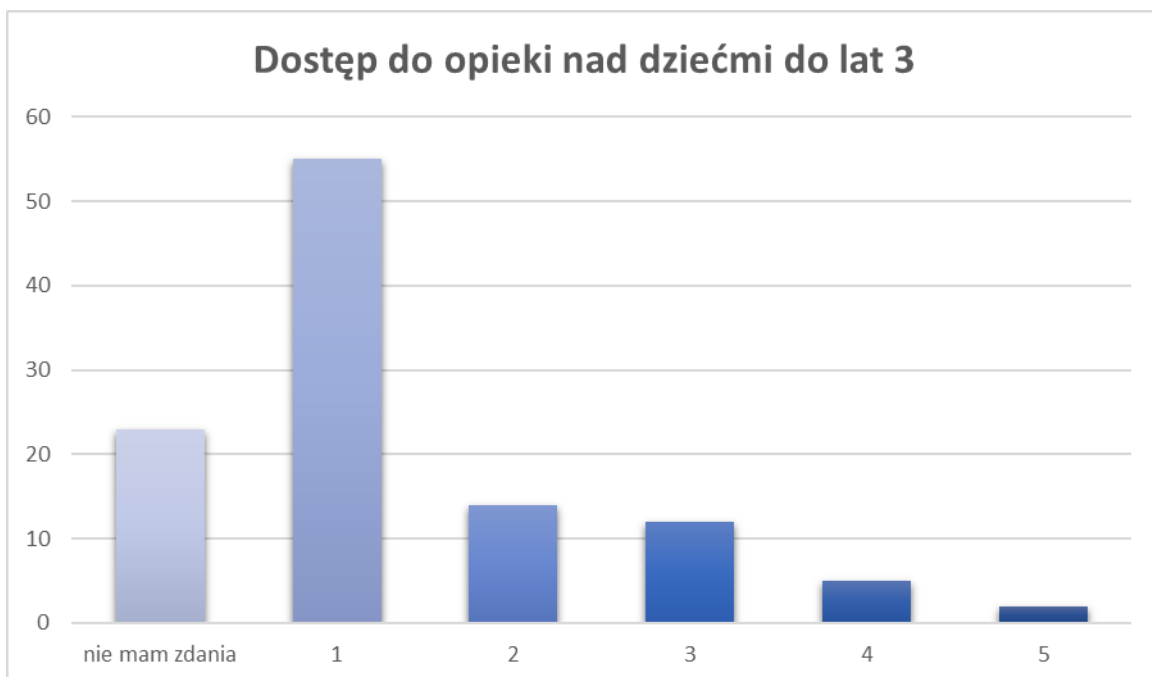

W sekcji Turystyki i Rekreacji żaden obszar nie uzyskał oceny pozytywnej (równiej 3,60 bądź powyżej), natomiast aż 3 obszary otrzymały ocenę negatywną – najgorzej oceniono dostępność do ścieżek rowerowych w gminie (średnia 1,61) następnie dostępność do szlaków pieszo-rowerowych (średnia 2,21) oraz atrakcyjność bazy gastronomicznej (średnia 2,54). Według ankietujących pozostałe obszary prezentują się przeciętnie (między 2,72 a 3,54). Najlepiej oceniono zarówno dostęp do kąpielisk i przystani (średnia 3,52) jak i atrakcyjność bazy turystyczno-wypoczynkowej (średnia 3,54). Największe braki

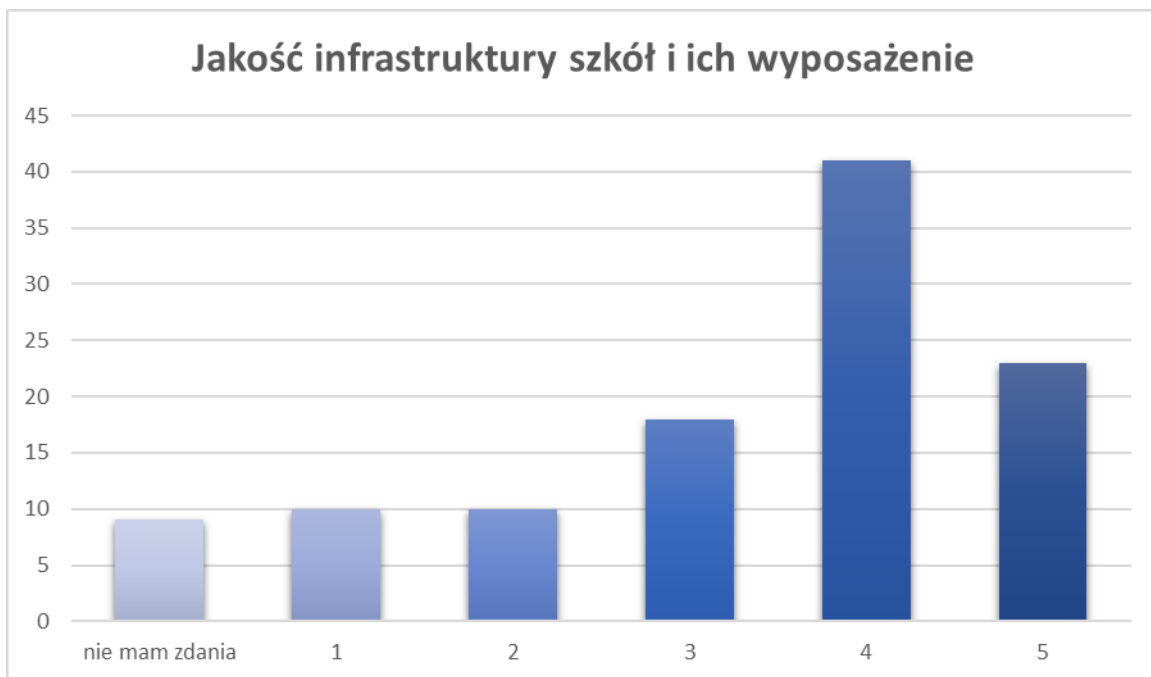
danych wynosiły aż 22 osoby i dotyczyły oferty spędzenia czasu wolnego dla seniorów, co jest spójne z charakterystyką grupy badawczej.

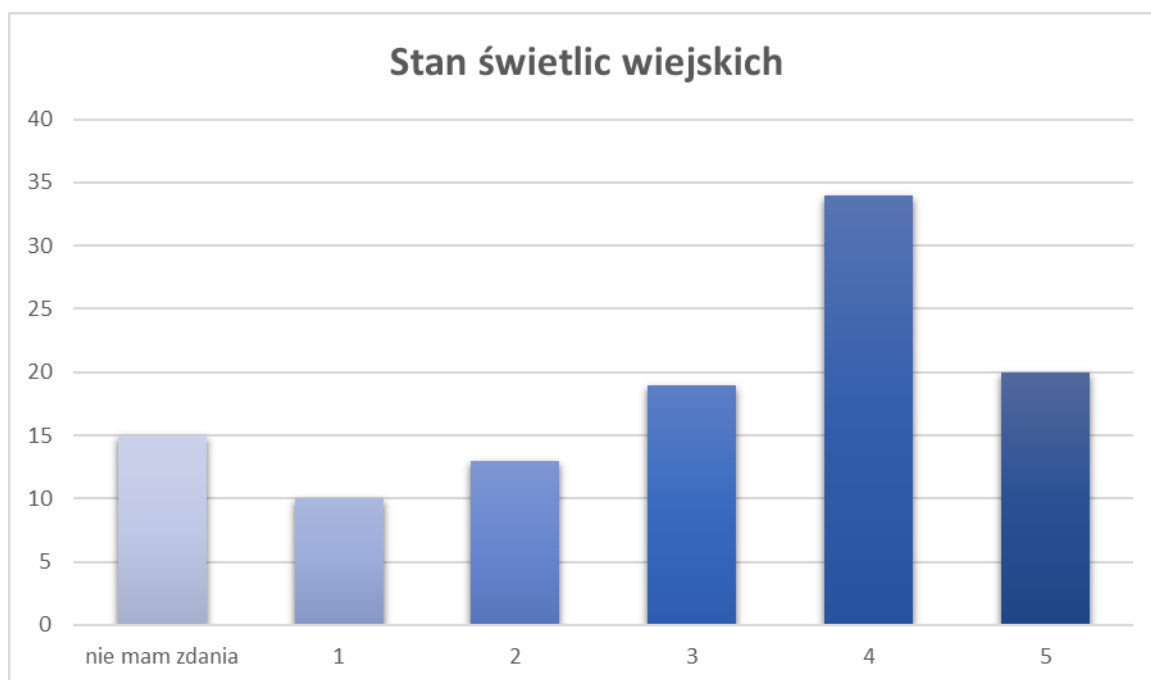
F. Edukacja i kultura

W sekcji Edukacji i Kultury pozytywnie została oceniona działalność domu kultury i biblioteki (średnia 3,65) oraz dostęp do edukacji przedszkolnej (średnia 3,70), natomiast dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3 (średnia 1,69) oraz dostęp do mieszkań socjalnych i komunalnych (średnia 2,55) uzyskały oceny negatywne. Przeciętnie oceniono resztę obszarów (między 3,09 a 3,55). Największe braki danych wynosiły 23 osoby i dotyczyły oferty dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3.

Zebrane dane wskazują że obszary kluczowe dla rozwoju i wymagające interwencji to:

1. Gospodarka
2. Turystyka i rekreacja
3. Edukacja i kultura

Wyżej wymienione obszary uzyskały najwięcej negatywnych ocen wśród mieszkańców. W sferze gospodarczej najpilniejsza jest poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie gminy, połączenia komunikacyjnego z innymi gminami i miastami oraz możliwości zatrudnienia na terenie gminy. W sferze turystyczno-rekreacyjnej wskazano dostępność do ścieżek rowerowych w gminie, dostępność szlaków-rowerowych oraz atrakcyjność bazy gastronomicznej. Natomiast w obszarze edukacji i kultury najpilniejszego działania wymagają: dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3 oraz do mieszkań socjalnych

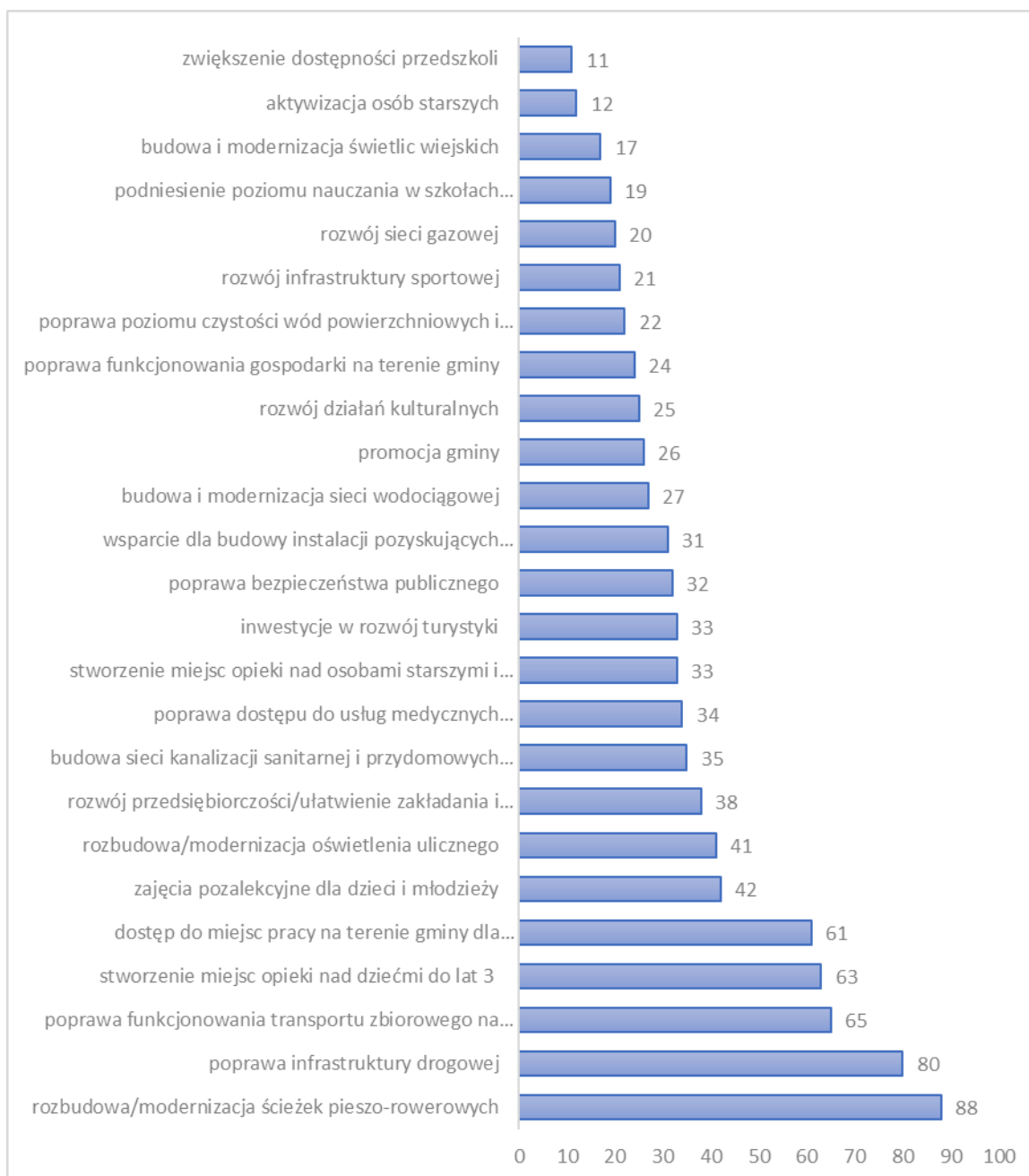
i komunalnych. Ponadto w obszarze infrastruktury technicznej negatywnie oceniono stan dróg w gminie. Jedynie elementy związane z obszarem społeczeństwa oraz środowiska i przestrzeni nie uzyskały żadnej negatywnej oceny, z czego ten pierwszy został w całości oceniony jako przeciętny. Na podstawie przedstawionych informacji można wnioskować, że najmocniejszą stroną gminy są jej zasoby zebrane w obszarze środowiska i przestrzeni, między innymi: walory przyrodnicze (las, jeziora i parki), czystość wód powierzchniowych i bazowa lokalowa OSP ze swoim wyposażeniem.

Tabela 60 Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych.

Obszar	Najlepiej oceniane	Najgorzej oceniane
Spółeczeństwo	Wsparcie osób starszych, bezpieczeństwo publiczne	Efektywność działania pomocy społecznej
Gospodarka	Atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania	Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy, połączenie komunikacyjne z innymi gminami i miastami, możliwość zatrudnienia na terenie gminy
Środowisko i przestrzeń	Walory przyrodnicze (las, jeziora i parki), czystość wód powierzchniowych, baza lokalowa OSP i jej wyposażenie	Infrastruktura melioracji (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)
Infrastruktura techniczna	Dostępność do sieci kanalizacyjnej	Stan dróg w gminie
Turystyka i rekreacja	Dostęp do kąpielisk i przystani, atrakcyjność bazy turystyczno-wypoczynkowej	Dostępność do ścieżek rowerowych w gminie, dostępność do szlaków pieszo-rowerowych, atrakcyjność bazy gastronomicznej
Edukacja i kultura	Działalność domu kultury i biblioteki, dostęp do edukacji przedszkolnej	Dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3, dostęp do mieszkań socjalnych i komunalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet

Następnie przedstawiono 25 obszarów z poleceniem o zaznaczeniu tych, które wydają się najpilniejsze dla rozwoju gminy na okres najbliższych 5 lat. Polecenie miało charakter wielokrotnego wyboru (możliwe było zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi), ankietujący mieli również możliwość wpisania swojej autorskiej odpowiedzi.

Mieszkańcy wskazywali najpilniejsze przedsięwzięcia/inwestycje do realizacji na terenie gminy Pszczew w perspektywie najbliższych 5 lat.

Zgodnie z odpowiedziami zawartymi w ankietach:

1. rozbudowa/modernizacja ścieżek pieszo-rowerowych – 88 odpowiedzi (79,3% całej grupy badawczej),
2. poprawa infrastruktury drogowej – 80 odpowiedzi (72,1%),
3. poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie gminy – 65 odpowiedzi (58,6%),
4. stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – 63 odpowiedzi (56,8%),
5. dostęp do miejsc pracy na terenie gminy dla specjalistów – 61 odpowiedzi (55%),
6. zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży – 42 odpowiedzi (37,8%),
7. rozbudowa/modernizacja oświetlenia ulicznego – 41 odpowiedzi (36,9%),
8. rozwój przedsiębiorczości/ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – 38 odpowiedzi (34,2%),
9. budowa sieci kanalizacji sanitarnej i przydomowych oczyszczalni ścieków – 35 odpowiedzi (31,5%),
10. poprawa dostępu do usług medycznych (podstawowa opieka zdrowotna) – 34 odpowiedzi (30,6%),
11. stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi – 33 odpowiedzi (29,7%),
12. inwestycje w rozwój turystyki - 33 odpowiedzi (29,7%),
13. poprawa bezpieczeństwa publicznego – 32 odpowiedzi (28,8%),
14. wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy – 31 odpowiedzi (27,9%),
15. budowa i modernizacja sieci wodociągowej – 27 odpowiedzi (24,3%),
16. promocja gminy – 26 odpowiedzi (23,4%),

17. rozwój działań kulturalnych - 25 odpowiedzi (22,5%),
18. poprawa funkcjonowania gospodarki na terenie gminy – 24 odpowiedzi (21,6%),
19. poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych – 22 odpowiedzi (19,8%),
20. rozwój infrastruktury sportowej – 21 odpowiedzi (18,9%),
21. rozwój sieci gazowej – 20 odpowiedzi (18%),
22. podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych -19 odpowiedzi (17,1%),
23. budowa i modernizacja świetlic wiejskich – 17 odpowiedzi (15,3%),
24. aktywizacja osób starszych – 12 odpowiedzi (10,8%),
25. zwiększenie dostępności przedszkoli – 11 odpowiedzi (9,9%),

Najwięcej głosów zebrały: rozbudowa/modernizacja ścieżek pieszo-rowerowych (88 głosów), następnie poprawa infrastruktury drogowej (80 głosów), poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie gminy (65 głosów), stworzenie miejsc do opieki nad dziećmi do lat 3 (63 głosów), dostęp do miejsc pracy na terenie gminy dla specjalistów (61 głosów), zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży (42 głosy) oraz rozbudowa/modernizacja oświetlenia ulicznego (41 głosów). Ponadto w ankiecie znalazły się również pojedyncze głosy takie jak: poprawa zasięgu telefonii komórkowej i dostępu do internetu (0,9%), internet szerokopasmowy (0,9%), aktywizacja dla rodzin z dziećmi (0,9%), wsparcie OZE dla budownictwa rekreacji indywidualnej (0,9%), poprawa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej tj. modernizacja plaży gminnej (0,9%), edukacja proekologiczna mieszkańców (0,9%), odtworzenie krajobrazu poprzez zadrzewienia dróg i śródpolne (0,9%), obwodnica Pszczewa poprowadzona za granicami terenu zabudowanego a nie pomiędzy budynkami mieszkalnymi (0,9%), rozszerzenie sieci światłowodowej (0,9%), zapanowanie nad zanieczyszczeniami spowodowanymi turystyką (0,9%), rozbudowa i udrożnienie rowów melioracyjnych (0,9%), mieszkania dla młodych oraz pomoc w rozwoju młodych mieszkańców (0,9%), mieszkania dla młodych (0,9%), aktywizacja młodzieży (0,9%).

Zdaniem mieszkańców najważniejszym elementem, który poprawi jakość życia w gminie jest rozbudowa/modernizacja ścieżek pieszo-rowerowych, poprawa infrastruktury drogowej,

poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego na terenie gminy, stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 i dostęp do miejsc pracy na terenie gminy dla specjalistów. Powyższe wnioski są zgodne z wcześniej przedstawionymi danymi wynikającymi z diagnozy.

5. Spis tabel, map, wykresów

5.1 Spis tabel

Tabela 1 Gmina Pszczew na tle pozostałych gmin powiatu międzyrzeckiego	4
Tabela 2 Radni według wieku w 2022 r.	21
Tabela 3 Statystyka wyjazdów OSP w gminie Pszczew	23
Tabela 4 Struktura Lasów w gminie Pszczew 2017- 2021	37
Tabela 5 Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza	46
Tabela 6 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pszczew stan na 2005 rok.....	48
Tabela 7 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w Gminie Pszczew latach 2017-2021 r	51
Tabela 8 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w Gminie, Powiecie i Województwie w 2021 roku.	52
Tabela 9 Zużycie wody w gminie Pszczew.....	53
Tabela 10 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej Gminy Pszczew w latach 2017-2021r.	54
Tabela 11 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w Gminie, Powiecie i Województwie w 2021 roku.	55
Tabela 12 Sieć gazowa w Gminie Pszczew	57
Tabela 13 Ludność korzystająca z sieci gazowej w Gminie, Powiecie i Województwie w 2021 roku..	57
Tabela 14 Zaludnienie w latach 2017-2021 w gminie Pszczew.....	65
Tabela 15 Gmina Pszczew gęstość zaludnienia i współczynnik feminizacji	66
Tabela 16 Liczba mieszkańców Powiatu Międzyrzeckiego z gminami	67
Tabela 17 Przyrost naturalny ludności gminy Pszczew	69
Tabela 18 Migracje ludności w gminie Pszczew w latach 2017-2021 r.....	70
Tabela 19 Ludność gminy Pszczew oraz gmin grupy porównawczej wg funkcjonalnych grup wieku ..	72
Tabela 20 Ludność wg funkcjonalnych grup wieku w Gminie, Powiecie i Województwie	73
Tabela 21 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem gmina Pszczew oraz gminy Kolsko, Bobrowice, Szczaniec	74
Tabela 22 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	76
Tabela 23 Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Pszczew	77
Tabela 24 Prognoza demograficzna Gminy Pszczew do 2030 roku	77
Tabela 25 Wskaźniki dot. pomocy społecznej na terenie gminy Pszczew	82
Tabela 26 Statystka dot. usług zdrowotnych dla mieszkańców	85
Tabela 27 Statystyka urodzeń	86
Tabela 28 Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w zł na terenie gminy Pszczew	88
Tabela 29 Zestawienie wskaźnikowe dla budynków mieszkalnych	89
Tabela 30 Kluby sportowe w gminie Pszczew	92
Tabela 31 Wskaźniki dot. turystyki w gminie Pszczew.....	97
Tabela 32 Lista zabytków nieruchomych na terenie gminy Pszczew.....	99
Tabela 33 Biblioteki publiczne – wskaźniki	104
Tabela 34 Wychowanie przedszkolne razem w gminie Pszczew	110
Tabela 35 Miejsca w przedszkolach oraz dzieci w placówkach na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat w gminie Pszczew.....	110
Tabela 36 Szkoły podstawowe ogółem w gminie Pszczew	111
Tabela 37 Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty w gminie Pszczew.....	111
Tabela 38 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2019/2020	111
Tabela 39 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2020/2021	112
Tabela 40 Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2021/2022	112

Tabela 41 Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON	114
Tabela 42 Podmioty wg. Klas wielkości	116
Tabela 43 Podmioty wg. Grup rodzajów działalności PKD 2007 gminy Pszczew	117
Tabela 44 Ilość podmiotów gospodarki narodowej w powiecie międzyrzeckim i w województwie lubuskim	117
Tabela 45 Struktura podmiotów gospodarczych według własności	118
Tabela 46 Zatrudnienie na terenie gminy Pszczew, w województwie lubuskim, powiecie międzyrzeckim, oraz w gminach Kolsko, Bobrowice i Szczaniec	120
Tabela 47 Bezrobocie na terenie gminy Pszczew oraz gmin Bobrowice, Kolsko, Szczaniec	121
Tabela 48 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	123
Tabela 49 Bezrobotni w Gminie Pszczew	124
Tabela 50 Bezrobotni w gminie Pszczew 2017-2021	124
Tabela 51 Bezrobotni w województwie lubuskim, powiecie międzyrzeckim i gminach powiatu	125
Tabela 52 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2017 r.	126
Tabela 53 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2018 r.	126
Tabela 54 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2019 r.	127
Tabela 55 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2020 r.	127
Tabela 56 Liczba bezrobotnych w gminach Powiatu Międzyrzeckiego w roku 2021 r.	128
Tabela 57 Dochód w zł na 1 mieszkańca w gminie Pszczew oraz w gminach Bobrowice, Kolsko, Szczaniec	129
Tabela 58 Dochód na 1 mieszkańca w gminach powiatu Międzyrzeckiego 2017-2021	131
Tabela 59 Wydatki w zł na 1 mieszkańca w gminie Pszczew oraz w gminach Bobrowice, Kolsko, Szczaniec	132
Tabela 60 Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych.	172

5.2 Spis Map

Mapa 1 – Gmina Pszczew, źródło: www.pl.wikipedia.org	3
Mapa 2 – woj. lubuskie, powiat międzyrzecki	4
Mapa 3 – Polska – Regiony klimatyczne Źródło : wiking.edu.pl	28
Mapa 4 – Gmina Pszczew Parki Krajobrazowe Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/	30
Mapa 5 – Gmina Pszczew Obszary chronionego krajobrazu Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/	31
Mapa 6 – Gmina Pszczew Obszar Natura 2000: Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/	33
Mapa 7: Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 146 źródło: https://www.pgi.gov.pl/psh/dane-hydrogeologiczne-psh/947-bazy-danych-hydrogeologiczne/8890-gzwp.html	40
Mapa 8 – Podział administracyjny i położenie strefy lubuskiej ; Źródło: Program ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych http://dzienniki.luw.pl/WDU_F/2020/2122/akt.pdf	43
Mapa 9 – Rozmieszczenie obszarów przekroczeń benzo(a)pirenu na terenie strefy lubuskiej w roku 2018;	44
Mapa 10 – Układ komunikacyjny w gminie Pszczew, źródło: opracowanie własne	58

5.3 Spis wykresów

Wykres nr 1 Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/124	10
Wykres nr 2 Ścieżki rowerowe w (km) na 10 tyś km ² powierzchni gminy Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl	13
Wykres nr 3 Turyści korzystający z noclegów w (km) na 1000 ludności Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl	14
Wykres nr 4 Struktura użytkowania gruntów w Gminie Pszczew stan na 2005 rok. Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GUS z 2023 r.	49
Wykres nr 5 Ludność korzystająca z sieci wodociągowej na terenie Gminy Pszczew Źródło : opracowanie własne wg. Danych GUS 2023 r.	51
Wykres nr 6 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Pszczew Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2023 r.	54
Wykres nr 7 Gmina Pszczew – zaludnienie w latach 2017-2021. Źródło: opracowanie własne GUS 2023	65
Wykres nr 8 Gmina Pszczew – zaludnienie w latach 2017 – 2021 r. według płci. Źródło: opracowanie własne GUS 2023	66
Wykres nr 9 Zmiana liczby ludności w ostatnich 5 latach jako % ludności w roku bazowym w grupie porównawczej Bobrowice, Kolsko, Szczaniec. Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl ,.....	68
Wykres nr 10 Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 ludności w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec. Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl ,.....	69
Wykres nr 11 Saldo migracji na 1000 ludności (średnia 3 lata) w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec. Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl ,.....	70
Wykres nr 12 Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec.....	71
Wykres nr 13 Ludność Gminy Pszczew wg funkcjonalnych grup wieku. Źródło: opracowanie własne GUS 2021	73
Wykres nr 14 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2017-2021 gmina Pszczew, Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r.	75
Wykres nr 15 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w 2021 r w gminie Pszczew Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r.	75
Wykres nr 16 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie, Powiecie i Województwie w roku 2021 Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r.	76
Wykres nr 17 Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: https://monitorrozwoju.pl/	83
Wykres nr 18 Urodzenia żywe na 1000 ludności w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: https://monitorrozwoju.pl/	86
Wykres nr 19 Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: https://monitorrozwoju.pl/	89
Wykres nr 20 Liczba członków klubów sportowych na 1000 mieszkańców (dane co dwa lata) w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: https://monitorrozwoju.pl/	92
Wykres nr 21 Wydatki ogółem z budżetu JST na kulturę fizyczną, sport i rekreację na 1 mieszkańca w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: https://monitorrozwoju.pl/	93
Wykres nr 22 Udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni gminy Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec, Źródło: https://monitorrozwoju.pl/	94

Wykres nr 23 Wydatki ogółem w budżecie gminy Pszczew na kulturę i dziedzictwo narodowe na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia) w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec, Źródło: https://monitorrozwoju.pl/	98
Wykres nr 24 Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców gminy Pszczew w porównaniu do gmin Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/	104
Wykres nr 25 Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców w gminie Pszczew Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl ,	107
Wykres nr 26 Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/	108
Wykres nr 27 Wydatki gminy Pszczew na dotacje bieżące dla organizacji pożytku publicznego na 1000 mieszkańców Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/	108
Wykres nr 28 Frekwencja wyborcza w gminie Pszczew– wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, 1 tura Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/	109
Wykres nr 29 Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat w gminie Pszczew Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/67	110
Wykres nr 30 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców w gminie Pszczew w porównaniu z gminami Bobrowice, Kolsko, Szczaniec Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/	113
Wykres nr 31 Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru regon stan na 2021 r. Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r	116
Wykres nr 32 Ilość podmiotów gospodarki narodowej na terenie powiatu międzyrzeckiego. Źródło: opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r	117
Wykres nr 33 Nowo oddana powierzchnia komercyjna do liczby podmiotów gospodarczych + średnia 3 letnia Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/	119
Wykres nr 34 Bezrobotni w Gminie Pszczew lata 2017-2021 Źródło: GUS 2021 https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica	124
Wykres nr 35 Bezrobotni w gminach powiatu międzyrzeckiego Źródło: opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r	125
Wykres nr 36 Dochód na 1 mieszkańca w gminie Pszczew, Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r	130
Wykres nr 37 Dochody ogółem budżetu JST na mieszkańca (średnia trzyletnia) w grupie porównawczej gmin woj. lubuskiego. Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/40 ,	130
Wykres nr 38 Przedstawienie wartości dochodów na skali liczbowej Źródło: https://gminy.monitorrozwoju.pl/indicators/40 ,	131
Wykres nr 39 Dochód na 1 mieszkańca w gminach powiatu Międzyrzeckiego, Źródło : opracowanie własne wg. danych GUS 2021 r	132
Wykres nr 40 Wydatki na 1 mieszkańca w gminie Pszczew, Źródło: opracowanie własne wg. danych GUS 2021r	133
Wykres nr 41 Wydatki majątkowe budżetu JST na 1 mieszkańca w grupie porównawczej gmin woj. lubuskiego (Bobrowice, Kolsko, Szczaniec). Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl	134
Wykres nr 42 Kwota długu JST na koniec roku przypadająca na 1 mieszkańca, Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl	134
Wykres nr 43 <i>Przedstawienie wartości zobowiązań na skali liczbowej Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl</i>	135
Wykres nr 44 Nadwyżka operacyjna na 1 mieszkańca (średnia 3-letnia) w grupie porównawczej gmin woj. Lubuskiego (gminy: Bobrowice, Kolsko, Szczaniec). Źródło: www.gminy.monitorrozwoju.pl	136

5.4 Spis zdjęć

Zdjęcie 1 - Miejscowość Pszczew, źródło: www.pszczew.pl	6
Zdjęcie 2 – Hala widowiskowa źródło: www.spszczew.edupage.org	91
Zdjęcie 3 - Wieża widokowa w Zielomyślu. źródło: http://old.pszczew.pl/239-wieze-widokowe.html	96